

**UCHWAŁA NR IV/49/2019
RADY MIEJSKIEJ W DROBINIE**

z dnia 31 stycznia 2019 r.

w sprawie przyjęcia Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Drobin

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018 r. poz. 994, 1000, 1349, 1432, 2500) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Drobin stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Drobin.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 marca 2019 r.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Drobinie

Adam Zbigniew Kłosiński

Załącznik do Uchwały Rady Miejskiej w
Drobinie Nr IV/49/2019 z dnia 31 stycznia
2019 r.

**Program
Rewitalizacji Miasta
i Gminy Drobin
na lata 2018 - 2022**

Drobin, styczeń 2019

Spis treści

I. Kontekst programu rewitalizacji Miasta i Gminy Drobin	3
1. Pojęcie rewitalizacji i programu rewitalizacji	3
2. Wymogi formalne i merytoryczne dla programu rewitalizacji	4
II. Diagnoza stanu miasta i gminy Drobin	8
1. Sfera przestrzenno-funkcjonalna.....	8
1.1. Położenie i układ komunikacyjny	8
1.2. Rozproszony układ osadniczy	9
1.3. Zagospodarowanie przestrzeni	10
1.4. Infrastruktura społeczna	11
1.5. Przestrzenna infrastruktura techniczna	12
2. Sfera środowiskowa	14
2.1. Pogarszające się warunki klimatyczne	14
2.2. Walory przyrodnicze i krajobrazowe	15
2.3. Uboga sieć i zanieczyszczenie wód powierzchniowych	17
2.4. Wymagające ochrony przed zanieczyszczeniem wody podziemne	17
2.5. Powietrze atmosferyczne	18
3. Sfera społeczna.....	19
3.1. Walory kulturowe	19
3.2. Potencjał demograficzny	21
3.3. Aktywność kulturalna	28
3.4. Edukacja	29
3.5. Aktywność społeczna i polityczna mieszkańców	32
3.6. Pomoc społeczna	34
3.7. Bezpieczeństwo	37
4. Sfera gospodarcza	38
4.1. Rolnictwo	39
4.2. Przemysł i usługi	41
4.3. Możliwości inwestycyjne	44
4.4. Bezrobocie	44
5. Sfera techniczna	46
6. Potencjał finansowy Gminy	49
7. Problemy gminy w opinii interesariuszy procesu rewitalizacji	52

III. Delimitacja obszarów problemowych	57
1. Metodyka	57
2. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego w gminie Drobin	60
2.1. Negatywne zjawiska społeczne w gminie Drobin	60
2.2. Negatywne zjawiska w innych sferach	70
2.3. Obszar zdegradowany w gminie Drobin	78
3. Obszar rewitalizacji	81
3.1. Zasięg obszaru rewitalizacji	81
IV. Cele programu rewitalizacji i kierunki działań służących realizacji celów	86
V. Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych	88
1. Zestawienie podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	89
2. Ogólny opis dodatkowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	90
3. Przedsięwzięcia poza obszarem rewitalizacji	95
4. Opisy przedsięwzięć podstawowych	97
VI. Opis stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji	132
VII. Realizacja programu	133
1. Szacunkowe ramy finansowe Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Drobin	133
2. Mechanizmy integrowania działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych	134
3. Opis struktury zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji	136
4. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji	138
4.1. Znaczenie procesu partycypacji społecznej w procesie rewitalizacji	138
4.2. Podstawowe zasady partycypacji społecznej w procesie rewitalizacji	138
4.3. Interesariusze procesu rewitalizacji w gminie Drobin	139
4.4. Zastosowane techniki i narzędzia partycypacyjne	141
4.5. Mechanizmy partycypacji, które będą stosowane przy wdrażaniu GPR	147
5. System monitorowania i oceny programu rewitalizacji	148
VIII. Opis powiązań gminnego programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi gminy	152
Spis rycin i tabel	158

I. Kontekst programu rewitalizacji Miasta i Gminy Drobin

1. Pojęcie rewitalizacji i programu rewitalizacji

Zgodnie z zapisami *Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji*, „rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.”

Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 Ministra Infrastruktury i Rozwoju z 2 sierpnia 2016 roku uszczegóławiają tę definicję, mówiąc o powiązanych wzajemnie przedsięwzięciach obejmujących kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe, integrujących interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, prowadzonych w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji.

Według *Wytycznych*, rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmacnianie jego lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy (m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właścicieli nieruchomości, organy władzy publicznej, etc.) tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są w sposób spójny: wewnątrz (poszczególne działania pomiędzy sobą) oraz zewnątrz (z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych i planistycznych).

Obszar zdegradowany to obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, na którym występuje ponadto co najmniej jedno z następujących negatywnych zjawisk:

- 1) gospodarczych – w szczególności niski stopień przedsiębiorczości, słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw lub
- 2) środowiskowych – w szczególności przekroczenie standardów jakości środowiska, obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- 3) przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny, brak dostępu do podstawowych usług lub ich niska jakość, niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niski poziomu obsługi komunikacyjnej, niedobór lub niska jakość terenów publicznych, lub
- 4) technicznych – w szczególności degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowanie rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, pod warunkiem stwierdzenia na każdym z podobszarów występowania koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych, o których mowa powyżej.

Obszar rewitalizacji to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją wymienionych negatywnych zjawisk, , na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny poprzemysłowe (w tym poportowe i powydobywcze), powojkowe lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji

Interesariuszami rewitalizacji, zwanymi dalej „interesariuszami”, są w szczególności:

- 1) mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczyści nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i stowarzyszenia budownictwa społecznego;
- 2) mieszkańcy gminy inni niż wymienieni w pkt 1;
- 3) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą;
- 4) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne;
- 5) jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne;
- 6) organy władzy publicznej;
- 7) podmioty, inne niż wymienione w pkt 6, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

Program rewitalizacji to inicjowany, opracowany i uchwalony przez Radę Gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 *Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym* (Dz. U. z 2013 r. poz. 594, z późn. zm.), wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji. Programami rewitalizacji są np. lokalne programy rewitalizacji, miejskie programy rewitalizacji, gminne programy rewitalizacji itp.

Projekt rewitalizacyjny to projekt w rozumieniu art. 2 pkt 18 ustawy, wynikający z programu rewitalizacji, tj. zaplanowany w programie rewitalizacji i ukierunkowany na osiągnięcie jego celów albo logicznie powiązany z treścią i celami programu rewitalizacji, zgłoszony do objęcia albo objęty współfinansowaniem UE z jednego z funduszy strukturalnych albo Funduszu Spójności w ramach programu operacyjnego. Wynikanie projektu rewitalizacyjnego z programu rewitalizacji oznacza zatem albo wskazanie (wymienienie) go wprost w programie rewitalizacji albo określenie go w ogólnym (zbiorczym) opisie innych, uzupełniających rodzajów działań rewitalizacyjnych.

2. Wymogi formalne i merytoryczne dla programu rewitalizacji

Ramy ustrojowe naturalnym liderem procesu rewitalizacji czynią samorząd gminny. Przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej prowadzenie w zakresie właściwości gminy, stanowią jej zadania własne. Zadania te samorząd gminny ma realizować:

- 1) w sposób jawny i przejrzysty, z zapewnieniem aktywnego udziału interesariuszy na każdym etapie (partycypacja społeczna);
- 2) w sposób zapobiegający wykluczeniu mieszkańców obszaru rewitalizacji z możliwości korzystania z pozytywnych efektów procesu rewitalizacji, w szczególności w zakresie warunków korzystania z gminnego zasobu mieszkaniowego;
- 3) z uwzględnieniem zasad uniwersalnego projektowania w rozumieniu art. 2 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r.

Przy realizacji wspomnianych zadań samorząd gminny ma obowiązek współpracować z powiatem, województwem, administracją rządową oraz innymi podmiotami realizującymi na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

Według *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* Ministra Infrastruktury i Rozwoju z 2 sierpnia 2016 roku, dla prowadzenia rewitalizacji wymagane są:

- a. uwzględnienie rewitalizacji jako istotnego elementu całościowej wizji rozwoju gminy;
- b. pełna diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru rewitalizacji oraz analizie dotyczących go problemów; diagnoza obejmuje kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe;
- c. ustalenie hierarchii potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych;
- d. właściwy dobór narzędzi i interwencji do potrzeb i uwarunkowań danego obszaru;
- e. zsynchronizowanie działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej;
- f. koordynacja prowadzonych działań oraz monitorowanie i ewaluacja skuteczności rewitalizacji;
- g. realizacja wynikającej z art. 5 ust. 1 rozporządzenia ogólnego zasady partnerstwa, polegającej na włączeniu partnerów w procesy programowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz konsekwentnego, otwartego i trwałego dialogu z tymi podmiotami i grupami, których rezultaty rewitalizacji mają dotyczyć.

Rewitalizacja jest prowadzona zgodnie z zasadami zawartymi w *Umowie Partnerstwa*, a w szczególności z zasadami polityki przestrzennej zawartymi w rozdziale 1.5.4 UP.

Zgodnie z *Ustawą o rewitalizacji*, działania obejmujące przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji są prowadzone w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy, w tym poprzez uczestnictwo w konsultacjach społecznych oraz w pracach Komitetu Rewitalizacji. Przygotowanie, prowadzenie i ocena rewitalizacji, polegają w szczególności na:

- 1) poznaniu potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz dążeniu do spójności planowanych działań z tymi potrzebami i oczekiwaniami;
- 2) prowadzeniu, skierowanych do interesariuszy, działań edukacyjnych i informacyjnych o procesie rewitalizacji, w tym o istocie, celach, zasadach prowadzenia rewitalizacji, wynikających z ustawy, oraz o przebiegu tego procesu;
- 3) inicjowaniu, umożliwianiu i wspieraniu działań służących rozwijaniu dialogu między interesariuszami oraz ich integracji wokół rewitalizacji;
- 4) zapewnieniu udziału interesariuszy w przygotowaniu dokumentów dotyczących rewitalizacji, w szczególności gminnego programu rewitalizacji;
- 5) wspieraniu inicjatyw zmierzających do zwiększania udziału interesariuszy w przygotowaniu i realizacji gminnego programu rewitalizacji;
- 6) zapewnieniu w czasie przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji możliwości wypowiedzenia się przez interesariuszy.

W toku przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji dąży się, aby powyższe działania skutkowały wypowiedzeniem się przez wszystkich interesariuszy. Konsultacje społeczne prowadzi Burmistrz.

Komitet Rewitalizacji stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami Gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniotwórczo-doradczą wójta, burmistrza albo prezydenta miasta. Dopuszcza się powołanie osobnych Komitetów Rewitalizacji dla wyznaczonych podobszarów rewitalizacji.

Gminny program rewitalizacji zawiera w szczególności:

- 1) szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji, obejmującą analizę negatywnych zjawisk, oraz lokalnych potencjałów występujących na terenie tego obszaru;
- 2) opis powiązań gminnego programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi gminy, w tym strategią rozwoju gminy, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz strategią rozwiązywania problemów społecznych;
- 3) opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji;
- 4) cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk;
- 5) opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w szczególności o charakterze społecznym oraz gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym lub technicznym, w tym:
  - a) listę planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wraz z ich opisami zawierającymi w odniesieniu do każdego przedsięwzięcia: nazwę i wskazanie podmiotów je realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację, szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji, o ile dane te są możliwe do wskazania,
  - b) charakterystykę pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, realizujących kierunki działań;
- 6) mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych;
- 7) szacunkowe ramy finansowe gminnego programu rewitalizacji wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych;
- 8) opis struktury zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji, wskazanie kosztów tego zarządzania wraz z ramowym harmonogramem realizacji programu;
- 9) system monitorowania i oceny gminnego programu rewitalizacji;
- 10) określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 150 oraz z 2015 r. poz. 1322);
- 11) określenie niezbędnych zmian w uchwale Rady Gminy ustalającej zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji;
- 12) wskazanie, czy na obszarze rewitalizacji ma zostać ustanowiona Specjalna Strefa Rewitalizacji wraz ze wskazaniem okresu jej obowiązywania;
- 13) wskazanie sposobu realizacji gminnego programu rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego, w tym:
  - a) wskazanie zakresu niezbędnych zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,
  - b) wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany,
  - c) w przypadku wskazania konieczności uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji, o którym mowa w art. 37f ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym – wskazanie granic obszarów, dla których plan ten będzie procedowany łącznie z procedurą scaleń i podziałów nieruchomości, a także wytyczne w zakresie ustaleń tego planu;

14) załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji sporządzony na mapie w skali minimum 1:5000 opracowanej z wykorzystaniem treści mapy zasadniczej, a w przypadku jej braku – z wykorzystaniem treści mapy ewidencyjnej w rozumieniu ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne.

W ramach opisu przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w GPR zamieszcza się przedsięwzięcia rewitalizacyjne służące realizacji celu publicznego określonego w art. 6 *Ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami* lub przedsięwzięcia prywatne.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zamieszczone w gminnym programie rewitalizacji mogą być realizowane również poza obszarem rewitalizacji, jeżeli wynika to z ich specyfiki.

Podstawą prawną dla opracowania niniejszego Programu Rewitalizacji dla Gminy Drobin na lata 2018-2022 jest *Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym*, ale w sferze merytorycznej dokument nawiązuje do zapisów *Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji*, a także *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* Ministra Infrastruktury i Rozwoju z 2 sierpnia 2016 roku.

II. Diagnoza stanu miasta i gminy Drobin

Zgodnie z przyjętą metodyką, programowanie procesu rewitalizacji powinno być rozpoczęte od strategii rozwoju gminy. Dokument ten powinien być wykorzystany jako jedno z kluczowych narzędzi w prowadzeniu rewitalizacyjnej polityki gminy. W przypadku Gminy Drobin, ze względu na czas jaki upłynął od momentu opracowania strategii rozwoju (2008 rok), niezbędna jest aktualizacja w dokumencie programu rewitalizacji diagnozy stanu miasta i gminy zawartej w strategii. Zawarte w poniższej diagnozie informacje, dotyczą określonych *Ustawą o rewitalizacji* sfer rozwoju społeczno-gospodarczego, w ramach których analizuje się destrukcyjne procesy **społeczne, przestrzenno-funkcjonalne, gospodarcze oraz środowiskowe**, które doprowadziły do trwałej degradacji obszaru.

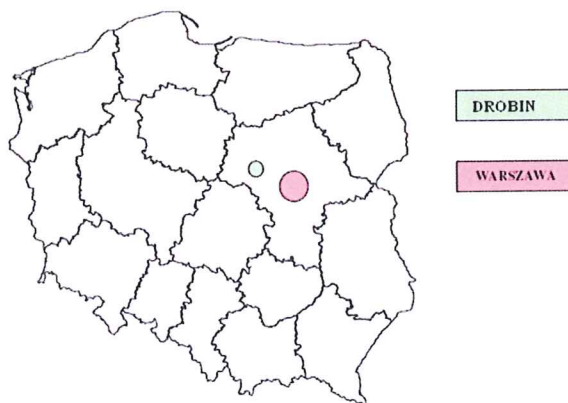
1. Sfera przestrzenno-funkcjonalna

1.1. Położenie i układ komunikacyjny

Gmina Drobin jest jedną z 314 gmin Mazowsza, w tym jedną z 50 gmin miejsko-wiejskich oraz jedną z 15 gmin powiatu płockiego ziemskiego. Jej powierzchnia wynosi 143,5 km².

Czynnikiem oddziałującym na rozwój gminy jest jej położenie w stosunku do metropolitalnych, regionalnych i subregionalnych i lokalnych ośrodków rozwoju. Będące siedzibą i administracyjnym centrum Gminy, miasto Drobin - jest oddalone o 33 km (odległości drogowe) od - będącego siedzibą powiatu i regionalnym ośrodkiem rozwojowym – Płocka, 26 km od lokalnego ośrodka rozwojowego – Sierpca, 32 km od lokalnego ośrodka rozwojowego – Płońska, 48 km od subregionalnego ośrodka – Ciechanowa, 100 km – od Warszawy, ośrodka metropolitalnego i 113 km od innego ośrodka metropolitalnego - Torunia. 10 km od Drobin leży blisko 5-tysięczny Raciąż.

Ryc. 1. Położenie gminy Drobin

Źródło: *Strategia Miasta i Gminy Drobin do 2020 roku*

Z wszystkimi tymi ośrodkami gmina Drobin połączona jest drogami krajowymi: DK 10 i DK 60. Droga krajowa nr 10 łączy gminę z Warszawą, Płońskiem, Sierpcem i Toruniem, a droga krajowa nr 60 – z Płockiem, Ciechanowem i Raciążem.

Korzystne położenie Drobin w układzie komunikacyjnym zostało uznane w strategii rozwoju za jego atut. Obecnie mieszkańcy widzą także jego negatywny aspekt, jakim jest łatwość docierania do

wymienionych powyżej ośrodków, które stanowią rynki pracy dla mieszkańców gminy Drobin. Jednocześnie miasto Drobin musi z nimi konkurować o inwestycje zewnętrzne, w handlu detalicznym, a nawet w sferze usług społecznych (np. część uczniów z terenu gminy uczęszcza do szkół ponadpodstawowych w pobliskim Raciążu, a także w Płocku). Dodatkowym niekorzystnym czynnikiem rozwojowym jest fakt, że miasto Drobin jest najmniejszym z ośrodków miejskich położonych w tej części Mazowsza. Jako takie stanowi mało atrakcyjny rynek dla przedsiębiorców, zarówno zbytu jak i siły roboczej. Ogranicza to także możliwości inwestycyjne miasta, czy to w zakresie infrastruktury technicznej czy też społecznej.

W opinii mieszkańców, z którą trudno się nie zgodzić, powyższy stan ogranicza rozwój gminy. Ale też łatwy dostęp do sąsiednich rynków pracy pozwala ograniczyć poziom bezrobocia w sytuacji braku miejsc pracy na terenie gminy.

Drobin jest też jedynym z wymienionych ośrodków, który nie posiada połączenia kolejowego. Najbliższe stacje kolejowe znajdują się w Koziebrodach (gmina Raciąż) i samym Raciążu. Jednak jest to linia kolejowa jednotorowa o ograniczonym ruchu pociągów osobowych (4 pary w kierunku Sierpca i 4 pary w kierunku Nasielska/Warszawy Gdańskiej). Podobnie ograniczony ruch (1 para w kierunku Warszawy Wschodniej, 4 pary w kierunku Kutna i 5 par w kierunku Sierpca) jest na odległej o 33 km stacji w Płocku. Brak transportu kolejowego nie wspiera mobilności mieszkańców, ale także lokalizacji w gminie większych zakładów produkcyjnych. Czyni natomiast bardziej konkurencyjnymi względem pobliskie miasta.

1.2. Rozproszony układ osadniczy

Ryc. 2. Układ osadniczy gminy Drobin

Źródło: Urząd Miasta i Gminy Drobin

Czynnikiem ograniczającym mieszkańcom gminy Drobin dostęp do szeroko rozumianych usług (publicznych i komercyjnych), a co za tym idzie - oddziałującym negatywnie na rozwój gminy, jest rozproszenie układu osadniczego. Gmina jest podzielona aż na 49 sołectw. Największym ośrodkiem

osadniczym jest miasto Drobin, liczące 2877 mieszkańców (2016, dane UMiG), co stanowi prawie 35% populacji gminy. Jednak pozostałe 65% stanowią mieszkańcy aż 47 sołectw, z których tylko 5 przekracza liczbę 200 mieszkańców (Kozłowo, Łęg Probostwo, Psary, Nagórki Dobrskie i Chudzyno), a żadne nie osiąga 300, kolejne 20 lokuje się w przedziale 100-199 mieszkańców, a aż 22 ma mniej niż 100 mieszkańców. Najmniejsze sołectwo zamieszkują tylko 34 osoby. Średnia liczba mieszkańców sołectwa w gminie Drobin (poza miastem Drobin) wynosi niecałe 114, a więc bardzo niewiele.

Tak duże rozproszenie osadnictwa generuje nadmierne koszty rozwoju i utrzymania infrastruktury, których nie są w stanie pokryć lokalne, w istotnej części – rolnicze społeczności i które spowalniają rozwój gminnego ośrodka administracyjnego i usługowego, jakim jest miasto Drobin.

Dominuje zabudowa zagrodowa pomieszana z budownictwem jednorodzinym. Zabudowa jednorodzinna dominuje w Drobinie, a wraz z zabudową gospodarczą występuje także w pozostałych miejscowościach gminy. W Drobinie, a także (w ograniczonej ilości) w Setropiu, Mogielnicy, Biskupicach, Karsach i Dobrosielicach I występuje zabudowa wielorodzinna.

1.3. Zagospodarowanie przestrzeni

Ze względu na jej miejsko-wiejski charakter, w przestrzeni gminy można wyróżnić dwie czytelne struktury funkcjonalno-przestrzenne:

- 1) obszar centralny z wyróżniającym się jednym ośrodkiem - miastem Drobin, o charakterze wielofunkcyjnym z dominacją funkcji mieszkaniowej, usługowej i produkcyjno-usługowej;
- 2) pozostały obszar Gminy – układy przestrzenne obszarów wiejskich – z dominacją funkcji rolniczych i przyrodniczych oraz kilkoma wyróżniającymi się niewielkimi ośrodkami w Kozłowie, Łęgu Probostwie i wsi Chudzyno.

Dominującym typem zabudowy w obszarze wiejskim jest zabudowa zagrodowa, często rozproszona, wśród której występują pojedyncze obiekty usługowe. W niektórych miejscowościach zabudowa zagrodowa ustępuje zabudowie wyłącznie mieszkaniowej jednorodzinnej.

Pod względem ukształtowanych struktur przestrzennych, na terenie gminy występują dwa rodzaje zabudowy charakterystyczne dla obszarów wiejskich: zabudowa liniowa (realizowana jako pasma zabudowy przydrożnej wzdłuż istniejących ciągów komunikacyjnych), zdecydowanie dominująca oraz zabudowa rozproszona. Bardziej złożone układy przestrzenne reprezentują:

- 1) miasto Drobin o złożonym układzie z ukształtowanym średniowiecznym centrum;
- 2) miejscowość Łęg Probostwo, w której zabudowa koncentruje się przy kilku krzyżujących się ze sobą drogach z kształtującym się centrum.

Pozostały obszar Gminy zainwestowany jest raczej w sposób ekstensywny, z niewielkimi koncentracjami zabudowy i kształtującymi się centrami we wsiach: Kozłowo, Setropie, Chudzyno, Nagórki Dobrskie, Rogotwórska.

Głównym ośrodkiem administracyjno-usługowym gminy jest miasto Drobin, koncentrujące zabudowę mieszkaniową oraz usługi ponadpodstawowe i podstawowe dla obsługi ludności i rolnictwa. Drobin, pod względem przestrzennym, zachował do dziś cechy średniowiecznego miasteczka z centralnie położonym rynkiem, od którego prostopadle odchodzą ulice. Jest to obszar najprężniej rozwijający się w gminie, o najwyższej koncentracji zabudowy, gdzie obok współistnieją funkcje mieszkaniowe, usługowe oraz produkcyjne. W jego granicach można wyróżnić obszar centralny z ukształtowanym obszarem przestrzeni publicznej koncentrujący się wokół Rynku i wzdłuż ul. Marszałka Piłsudskiego. Skupiają się tutaj usługi komercyjne, usługi publiczne, jako towarzysząca występuje zabudowa mieszkaniowa. Na południe oraz południowy zachód od centrum Drobin rozwija się nowa zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna.

Ważnymi ośrodkami w systemie obsługi ludności pozostaje także wieś Łęg Probostwo, koncentrująca usługi publiczne (zespół szkół, przedszkole, parafia, przychodnia, filia biblioteki) oraz działalność inwestycyjną i produkcyjno-usługową (komercyjną), Rogotwórk (szkoła podstawowa, parafia), Cieszewo (szkoła podstawowa), a także wieś Świerczynek (firma „Olewnik-Bis” – największy pracodawca). Tereny wiejskie w obszarze wsi Świerczynek, Łęg Probostwo, Łęg Kościelny, Cieszewo i Rogotwórk podlegają urbanizacji ekonomicznej (zabudowa związana z działalnością gospodarczą).

Zasady racjonalnego i zgodnego z zasadami zrównoważonego rozwoju gospodarowania przestrzenią gminy określa *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Drobin*.

Gmina posiada opracowane następujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla działek o nr. ewid. 628/3, 628/4, 628/5, 628/6, 628/7, 628/8 położonych w Drobinie (Uchwała Nr 164/XXII/2012 Rady Miejskiej w Drobinie z 20 grudnia 2012 r.)
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Drobin (Uchwała Nr XXXV/282/2017 Rady Miejskiej w Drobinie z dnia 22 maja 2017 r.)

1.4. Infrastruktura społeczna

Najważniejszą, najkosztowniejszą i najbardziej rozwiniętą część infrastruktury społecznej w gminie stanowią placówki oświatowo – wychowawcze. Składają się na nie:

- Miejsko-Gminne Przedszkole w Drobinie, ul. Przyszłość 14
- Szkoła Podstawowa im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Drobinie ul. Szkolna 3
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Drobinie, ul. Szkolna 3
- Gminne Przedszkole w Łęgu Probostwie
- Szkoła Podstawowa w Łęgu Probostwie
- Szkoła Podstawowa im. Miry Zimińskiej-Sygietyńskiej w Cieszewie
- Szkoła Podstawowa im. prof. arch. Stanisława Marzyńskiego w Rogotwórk
- Klub Malucha „Wesołe Drobinki „ w Drobinie

Infrastruktura kulturalna w gminie jest stosunkowo ograniczona. Tworzą ją:

- Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Drobinie
- filia MGBP w Łęgu Probostwie
- Miejski Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji w Drobinie

Na infrastrukturę sportową składają się obiekty Miejskiego Ośrodka Kultury, Sportu i Rekreacji w Drobinie przy ul. Szkolnej oraz przyszłolne boiska w Łęgu Probostwie, Rogotwórk i Cieszewie. MOKSiR dysponuje halą sportową z siłownią oraz stadionem, na którym znajdują się boiska z trawą naturalną i sztuczną.

Infrastrukturę dla opieki medycznej tworzą:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „SAN-MED.” s.c. w Drobinie, ul. Przyszłość 18
- Gabinet medycyny szkolnej w Zespole Szkół w Drobinie, ul. Szkolna 3
- Przychodnia w Łęgu Probostwie
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Asmed” w Mochowie – przychodnia w Drobinie
- ‘Salon Optyczny na Rogu’ w Drobinie, ul. Rynek 29
- Apteki w Drobinie przy: ul. Płockiej 28, ul. Marszałka Piłsudskiego 4, ul. Gospodarskiej 7

Na instytucjonalną infrastrukturę opieki społecznej składają się:

- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Drobinie

Miejsca pracy dla osób niewidomych zapewnia Fundacja "Praca Dla Niewidomych" - Rolniczy Zakład Aktywności Zawodowej w Stanisławowie, a innym grupom defaworyzowanym - Spółdzielnia Socjalna Osób Prawnych „Centrum Usług Środowiskowych” w Drobinie

Opiekę i możliwość aktywnego spędzenia czasu oferuje osobom starszym Dzienny Dom Pobytu dla Osób Starszych „Senior-Wigor” w Drobinie.

Infrastruktura społeczna na obszarze gminy skoncentrowana jest w Drobinie. Poza nim znajdują się tylko 3 szkoły podstawowe (w Łęgu Probstwie, Cieszewie i Rogotwórsku), przedszkole gminne i filia biblioteki gminnej (obie placówki w Łęgu Probstwie). W 9 wsiach istnieją remizy OSP, ale ich standard jest niski. Poza Drobinem (i w pewnym stopniu Łęgu Probstwie) praktycznie brakuje przestrzeni publicznej – ogólnie dostępnych obiektów zamkniętych (budynki) i otwartych, w których mieszkańcy mogliby spotykać się i prowadzić wspólne działania.

1.5. Przestrzenna infrastruktura techniczna

Drogi

W epoce wymagającej zwiększonej mobilności, podstawowym elementem infrastruktury technicznej na terenie gminy są w odczuciu społecznym drogi. Odczucie to wynika także z niezadawalającego, w subiektywnym odczuciu wielu mieszkańców, stanu części sieci drogowej - dróg powiatowych i gminnych – łączących obszar gminy z drogami krajowymi. Stan dróg jest też obiektywnie istotny z racji rozproszenia sieci osadniczej gminy – mieszkańcy nawet niewielkich wsi chcą mieć drogi dojazdowe o możliwie wysokim standardzie. Władze Gminy zdają sobie sprawę z tych potrzeb i utrzymują te drogi w relatywnie dobrym stanie (na miarę finansowych możliwości Gminy). W miarę pozyskiwania funduszy podnoszą też standard kolejnych ich odcinków. Biorąc pod uwagę powierzchnię powiatu plockiego (jeden z największych na Mazowszu i większych w kraju), trudniejszym zadaniem jest odpowiednie utrzymanie dróg powiatowych.

Gmina posiada relatywnie dobrze rozwiniętą sieć komunikacyjną zapewniającą powiązania zewnętrzne jak i wewnętrzne. Wśród dróg przebiegających przez gminę, szczególne znaczenie ponadlokalne mają drogi krajowe, krzyżujące się w centrum miasta:

- 1) droga krajowa nr 60 relacji Łęczycza–Płock–Ciechanów–Ostrów Mazowiecka, na odcinku 12,635 km. Jest drogą o dużym nasileniu ruchu samochodowego, w tym ciężarowego. Pilną potrzebą, ze względu na negatywne oddziaływanie tego ruchu na środowisko i zdrowie mieszkańców oraz przebieg drogi przez zabytkowe centrum Drobin, jest budowa obwodnicy;
- 2) droga krajowa nr 10 relacji Szczecin–Lubieszyn–Toruń–Płońsk, na odcinku 15,402 km. Jest drogą o dużym nasileniu ruchu samochodowego, w tym ciężarowego. Odcinek drogi nr 10 pełni funkcję obwodnicy miasta.

Znaczenie ponadlokalne posiadają również drogi powiatowe, o łącznej długości 48,34 km:

- Nr 3759W relacji Szumanie-Słupia-Bielsk;
- Nr 6914W relacji Drobin-Gutowo-Lelice;
- Nr 2994W relacji Drobin-Koziebrody-Pijawnia;
- Nr 2996W relacji Mogielnica-Brzechowo;
- Nr 2998W relacji Drobin-Gralewo-Mystkowo;
- Nr 2911W relacji Goślice-Smolino-Sędek-Kłaki-Drobin;
- Nr 2913W relacji Jaroszewo Biskupie-Brzechowo;
- Nr 2914W relacji Kłaki-Staroźreby;
- Nr 2917W relacji Rogotwórska-Bromierzyk;

- Nr 2921W relacji Smolino-Psary.

Łączna długość dróg na terenie gminy Drobin wynosi ponad 195 km. Blisko 60% stanowią drogi o nawierzchni bitumicznej – są to drogi krajowe i większość dróg powiatowych. Drogi gminne stanowią 61% długości wszystkich dróg. Prawie 40% z nich to drogi utwardzone.

Stan dróg powiatowych i gminnych oceniany jest jako średni.

Tab. 1. Drogi w gminie Drobin

Kategoria	Długość w km	W tym o nawierzchni utwardzonej
Drogi krajowe	28,037	28,037
Drogi wojewódzkie	0	0
Drogi powiatowe	48,134	41,578
Drogi gminne	119,552	46,121
RAZEM	195,723	115,736

(Dane UMiG Drobin)

Obiektywną potrzebą, związaną z koniecznością poprawy bezpieczeństwa komunikacyjnego, jest budowa poboczy, chodników i ścieżek rowerowych, a także zainstalowanie oświetlenia na odcinkach dróg o dużym ruchu pieszych i rowerzystów, jak również wykonanie zatok przy przystankach autobusowych.

Infrastruktura wodno-ściekowa

System zbiorowego zaopatrzenia w wodę miasta i gminy Drobin jest dobrze rozwinięty. Obecnie na terenie gminy funkcjonują 4 ujęcia wód podziemnych administrowanych przez Remondis Drobin Komunalna" Sp. z o.o. Obecny wskaźnik zwodociągowania gminy wg. stanu na 2015 rok wynosi 99,24%.

Gminny system wodociągowy oparty jest na studniach głębinowych w miejscowościach: Karsy, Wrogocin, Maliszewko i Łęg Probostwo. Ich łączna wydajność wynosi 253 m³/h, podczas gdy pobór wody wynosi 62 m³/h, co świadczy o dużych możliwościach jego zwiększenia.

Tab. 2. Pobór wody z głównych studni komunalnych gminy

Nazwa/lokalizacja ujęcia	Wydajność ujęcia (m ³ /h)	Pobór wody (m ³ /h)
Karsy	45	10
Wrogocin	83	15
Maliszewko	85	30
Łęg Probostwo	40	7

Źródło: Urząd Miasta i Gminy Drobin

Z poszczególnych ujęć poprowadzone są wodociągi:

- Maliszewko – długości 94,4 km
- Karsy – długości 58,6 km
- Łęg Probostwo – długości 30,8 km
- Wrogocin – długości 12,3 km

Łączna liczba przyłączy wynosi 2.131 (stan na dzień 30.08.2017 r.)

Uporządkowaną gospodarkę ściekową reprezentuje obecnie jedna mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków w Drobinie o wydajności 400m³/dobę. Jej stan techniczny oceniany jest jako dobry.

Obecny wskaźnik skanalizowania gminy wg stanu na 2015 rok wynosi ok. 38 %. Niestety tylko mieszkańcy miasta Drobin oraz miejscowości Krajkowo i częściowo wsi Psary posiadają zbiorczy system odprowadzenia ścieków bytowych. Długość sieci kanalizacyjnej wynosi 13,6 km, a liczba przyłączy kanalizacyjnych – 634.

Na terenie zabudowy rozproszonej ścieki gromadzone są w bezodpływowych zbiornikach na nieczystości ciekłe, nie zawsze jednak szczelnych. Liczba oczyszczalni przydomowych wynosi zaledwie 17, liczba korzystających mieszkańców - 85.

Zaopatrzenie w ciepło

Zaopatrzenie w ciepło odbywa się głównie ze źródeł indywidualnych opalanych w większości węglem kamiennym lub innymi rodzajami paliw stałych.

Gmina nie posiada dostępu do sieci gazowej średniego ciśnienia, co uniemożliwia stosowanie gazu w gospodarstwach domowych. W Drobinie funkcjonuje kotłownia opalana węglem kamiennym o mocy 500 kW dostarczająca ciepło do osiedla budynków wielorodzinnych (SMLW Drobinianka).

Rozproszenie źródeł ciepła utrudnia kontrolę jakości używanego paliwa. Rezultatem jest sezonowe zanieczyszczenie powietrza praktycznie we wszystkich miejscowościach, spowodowane stosowaniem przez część mieszkańców niskiej jakości paliwa lub spalaniem odpadów.

Telekomunikacja

Na obszarze gminy Drobin nie występują bariery wykorzystania Internetu. Istniejąca infrastruktura techniczna oraz konkurencja pomiędzy operatorami sieci świadczącymi usługę dostępu do Internetu zapewnia realizację potrzeb w tym zakresie.

Energia elektryczna

Sieć energetyczna, na terenie gminy jest administrowana i eksploatowana przez firmę ENERGA Operator z należąca do Koncernu Energetycznego ENERGA S.A. Oddział Zakład Energetyczny Płock.

2. Sfera środowiskowa

2.1. Pogarszające się warunki klimatyczne

Położenie gminy na terenie Wysoczyzny Płońskiej ma zasadniczy wpływ na kształtowanie się warunków klimatycznych tego obszaru. Klimat tego terenu nie wykazuje dużego zróżnicowania przestrzennego i ma charakter przejściowy między morskim a kontynentalnym. Klimat lokalny kształtowany jest głównie przez wilgotne masy powietrza polarno – morskiego.

Brak większych przeszkód terenowych zapewnia swobodny przepływ mas powietrza. Obszar gminy odznacza się zdecydowaną dominacją wiatrów z kierunku północno-zachodniego (w okresie letnim) i południowo-zachodniego (w okresie zimowym). Ten ostatni kierunek oznacza potencjalny napływ zanieczyszczonego powietrza znad instalacji ORLEN-u i to w okresie, kiedy wzrasta też zanieczyszczenie z lokalnej emisji z palenisk domowych. Dodatkowo, płaskie doliny rzeczne o południkowym układzie, w niewielkim stopniu wcięte w powierzchnię wysoczyzny polodowcowej,

przy największym udziale wiatrów z sektora zachodniego nie odgrywają większej roli w przewietrzaniu obszaru.

Średnia temperatura roczna wynosi około 7,5°C. W najcieplejszym miesiącu, w lipcu, średnia temperatura wynosi około 18,5°C, w najzimniejszym zaś, styczniu, około -3,5°C. Coraz częstsze są okresy wysokich temperatur bez opadów, powodujące niszczenie upraw.

Gmina leży w rejonie Polski szczególnie zagrożonym stepowieniem - o bardzo niskiej sumie opadów rocznych wynoszącej około 500 - 550 mm. Parowanie terenowe wynosi około 500 mm/rok, a więc niewiele mniej niż wynoszą opady roczne, co oznacza, że nawet przy normalnych opadach może występować deficyt wody w glebie oraz głębokie niżówki w rzekach zasilanych lokalnie. Najobfitsze opady notowane są w okresie letnim (a więc dojrzewania zbóż), najmniej opadów występuje od stycznia do kwietnia i w październiku.

Okres wegetacyjny trwa około 200–220 dni. Średnia temperatura powietrza przekracza wówczas 5°C. Zjawiskiem istotnym, wpływającym na gospodarkę rolną jest występowanie przymrozków w okresie wegetacyjnym. Występują one na ogół od drugiej dekady października do trzeciej dekady kwietnia.

Niekorzystne warunki termiczno – wilgotnościowe posiadają doliny rzeczne i obniżenia terenu, które charakteryzują się też zwiększoną częstotliwością występowania mgieł. Także obszary przyległe do dolin rzecznych z płytko występującą wodą gruntową posiadają zwiększoną wilgotność względną powietrza.

Negatywnym czynnikiem jest też zmienność klimatyczna obszaru, gdyż leży on na pograniczu dwóch regionów klimatycznych: bardziej kontynentalnego Regionu Mazowiecko-Podlaskiego oraz, podlegającego okresowo wpływowi Morza Bałtyckiego, Regionu Środkowopolskiego.

2.2. Walory przyrodnicze i krajobrazowe

Rzeźba terenu jest mało urozmaicona, główne jej rysy powstały w okresie zlodowacenia środkowopolskiego. Główną jednostką morfologiczną stanowi wysoczyzna polodowcowa, pochylona w kierunku północnym. Płaską i zdenudowaną powierzchnię wysoczyzny miejscami urozmaicają łańcuchy kemów i moren, wzgórza wydmowe, zagłębienia bezodpływowe (powytopiskowe) oraz rynny lodowcowe, wykorzystywane przez współczesną sieć hydrograficzną.

Najwyżej wyniesiona nad poziom morza jest południowa i południowo-wschodnia część gminy, w rejonie wsi Maliszewko, wysokości sięgają 145,8 m n.p.m. Najniżej położone są tereny północno-wschodniej i północnej części gminy, ok. 110,0 – 115,0 m n.p.m. Deniwelacje terenu kształtują się na poziomie 30,0 – 35,0 m.

Formy związane z działalnością procesów erozyjno-denudacyjnych oraz z działalnością erozyjno-akumulacyjną rzek najliczniej występują we wschodniej części wysoczyzny. Są to głównie niewielkie dolinki rzeczne i obniżenia powytopiskowe oraz suche dolinki erozyjno-denudacyjne.

Ze względu na warunki dla rozwoju rolnictwa na obszarze gminy Drobin środowisko przyrodnicze gminy zostało przez wieki rolniczego użytkowania w znacznym stopniu przekształcone antropogenicznie. Efektem tego jest niewystępowanie w gminie wielkoprzestrzennych obszarów chronionych przewidzianych w *Ustawie o ochronie przyrody* z 16 kwietnia 2004 roku, takich jak: parki narodowe, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu czy obszary Natura 2000. Tym cenniejsze są obiekty objęte ochroną: użytki ekologiczne i pomniki przyrody – ich łączna powierzchnia wynosi 6,1 ha, co stanowi < 1% ogólnej powierzchni gminy.

Powyższe nie oznacza jednak, że gmina pozbawiona jest atrakcyjności przyrodniczej. Antropogeniczny, rolniczy krajobraz gminy może być atrakcyjny dla przybyszów z miast. Obok

zabudowy gospodarczej i mieszkaniowej oraz infrastruktury technicznej składają się nań pola uprawne, łąki i pastwiska, śródpolne zakrzewienia i zadrzewienia oraz lasy. Oazami naturalnej bądź quasi-naturalnej roślinności w gminie Drobin są, ze swojej natury mało dostępne dla człowieka obszary podmokłe, np. doliny cieków. Urozmaiceniem krajobrazu są nieliczne zbiorniki wodne. Ze względu na strukturę własności ziemi i strukturę osadnictwa (duża liczba niewielkich miejscowości) krajobraz gminy stanowi mozaikę tych elementów, zachowującą wizualne cechy tradycyjnej polskiej wsi.

Lasy stanowią siedlisko dla większości dzikich gatunków roślin i zwierząt. Pełnią więc funkcję ekologiczną (także ze względu na ich wpływ na klimat), a także gospodarczą i społeczną. Według naukowców, dla utrzymania korzystnych warunków dla produkcji rolnej odsetek lasów na danym obszarze powinien być nie mniejszy niż 15%. Niestety, gmina Drobin jest jedną z najmniej zalesionych gmin powiatu płockiego. Do XIX w. głównym elementem środowiska przyrodniczego rejonu Drobin były lasy. Obecnie zajmują one jedynie 4,7% powierzchni gminy, koncentrując się w jej centralnej, południowo-wschodniej i południowo-zachodniej części - rejonach wsi: Brelki, Dziewanowo, Kozłowo, Mokrzak, Psary, Nagórki Olszyny, Stropie, Łęg Probstwo, Kozłówek i Maliszewko. Kompleksy leśne znajdują się najczęściej na siedliskach borowych z domieszką dębu i brzozy. Administracyjnie podlegają Nadleśnictwu Płock i Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Łodzi. Na terenie gminy przeważają: bór mieszany świeży, las mieszany, ols właściwy i ols jesionowy. Dominują drzewostany sosnowe, przeciętnie 40-letnie z domieszką dębu i brzozy. Na siedliskach olsowych występuje las olsowy z domieszką brzozy, o średnim wieku do 40 lat. Stan sanitarny lasów jest zadowalający, sporadycznie występuje posusz.

Poza lasami i zadrzewieniami na szatę roślinną gminy miasta i gminy Drobin składają się głównie agrocenozy gruntów ornych i pastwisk, nieużytki, zieleń urządzonej oraz zieleń towarzysząca terenom zabudowanym.

Wobec bardzo niewielkiej powierzchni lasów w gminie tym ważniejsze są przydomowe, śródpolne i przydrożne zakrzewienia i zadrzewienia. Stanowią one siedlisko zwierząt, w tym owadożernych ptaków, przeciwdziałają wysuszeniu i erozji, ograniczają siłę wiatru, zawieranie śniegu, w końcu zdobią też krajobraz i często kryją szpetotę ludzkich budowli. Z tych względów powinny być chronione, zwłaszcza te przydrożne.

Szczególnie cennymi obiektami, bo stanowiącymi zarówno element dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego gminy, są parki podworskie. Jest ich 10, w następujących miejscowościach:

- Dobrosielicach
- Dobrosielicach Zalesiu
- Dziewanowie
- Kucharach
- Łęgu Kościelnym
- Nagórkach Dobrskich,
- Nagórkach Olszynch
- Sokolnikach
- Świerczynie.
- Psarach
- Setropiu

Parki te w wielu przypadkach są w bardzo złym stanie, tylko niektóre, zyskując nowych właścicieli lub użytkowników, odzyskują też dawną świetność.

2.3. Uboga sieć i zanieczyszczenie wód powierzchniowych

Gmina Drobin położona jest w dorzeczu Wisły, w zlewni Skrwy Prawej i Narwi. Centralną i wschodnią część gminy odwadnia rzeka Karsówka – dopływ Raciążnicy. Część południową i zachodnią odwadnia rzeka Sierpienica (dopływ Skrwy Prawej) wraz z systemem dopływów. Są to cieki typowo nizinne, charakteryzujące się niewielkim spadkiem oraz reżimem zasilania śnieżno-deszczowym z wezbraniem przypadającymi na okres od marca do kwietnia oraz niżówkami w lecie i na jesieni. Rzeki te przy wyższych stanach wód nie powodują zagrożenia powodziowego, w czasie wiosennych roztopów nie obserwuje się wylewów rzek poza obszar ich dolin.

Rzeki przepływające przez obszar gminy Drobin zaliczane są do wód istotnych dla regulacji stosunków wodnych na potrzeby rolnictwa oraz do wód służących do polepszenia zdolności produkcyjnych gleb i ułatwienia ich upraw. Tereny podmokłe występują na terenie wsi Łęg Kościelny oraz Wrogocin. Tworzą one przeważnie kompleksy trwałych użytków zielonych. Ponadto na obszarze gminy funkcjonuje 125 km kanałów i rowów melioracyjnych (gęstość rowów na obszarze gminy wynosi 0,87 km bieżących/km²).

Na obszarze gminy brak jest budowli piętrzących służących celom rolniczym i przeciwozryjnym. Ważnym elementem małej retencji są jeziora i stawy, w tym stawy wykorzystywane do hodowli ryb. Na obszarze gminy Drobin nie występują jeziora, a stawy hodowlane o łącznej powierzchni 2,51 ha znajdują się w miejscowościach: Łęg Kościelny i Chudzynek.

Podstawowymi jednostkami podziału wód powierzchniowych są jednolite części wód powierzchniowych (JCWPrz). Obszar miasta i gminy Drobin położony jest w granicach pięciu jednolitych części wód powierzchniowych:

- PLRW2000172756449 Sierpienica od źródeł do dopływu spod Drobina, z dopływem spod Drobina,
- PLRW2000172687249 Karsówka,
- PLRW2000232687232 Raciążnica od źródeł do dopływu z Niedróża Starego, z dopływem z Niedróża Starego,
- PLRW2000172687289 Dobrzyca,
- PLRW2000172687269 Rokitnica.

Na podstawie oceny za lata 2010 – 2015 oraz wcześniejszych wyników badań monitoringu stwierdzono, że wszystkie JCWPrz. odznaczają się złym stanem, a celem środowiskowym dla nich jest osiągnięcie dobrego stanu jakościowego i ilościowego.

Dla obszaru miasta i gminy Drobin nie opracowano map zagrożenia powodziowego oraz map ryzyka powodziowego. Na terenie gminy Drobin nie wyznaczono obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi. Rzeki występujące na obszarze gminy nie stwarzają większego zagrożenia powodziowego. Posiadają śnieżno-deszczowy reżim zasilania z wezbraniem przypadającymi na okres marzec–kwiecień (wiosenne roztopy) i niżówkami w lecie i na jesieni (intensywne parowanie). W okresie wezbrań obszary położone w bezpośrednim sąsiedztwie i w obniżeniach dolinnych narażone są na okresowe podtopienia.

2.4. Wymagające ochrony przed zanieczyszczeniem wody podziemne

Główny użytkowy poziom wodonośny na obszarze gminy Drobin związany jest z piętnem osadów czwartorzędowych, o czym zdecydowały największe zasoby wód, najłatwiejsza ich odnawialność oraz niewielka głębokość ok. 40-60 m p.p.t., sprzyjająca budowie ujęć.

Czwartorzędowy poziom wodonośny charakteryzuje się dużą zmiennością. Najbardziej zasobne są warstwy w północno-zachodniej i środkowej części Gminy o wydajności potencjalnego ujęcia 30-

120m³/h, najmniej zasobny jest rejon Miasta i północno – wschodnia część Gminy. Są to na ogół wody pod ciśnieniem hydrostatycznym.

Doliny rzeczne i zagłębienia terenu charakteryzują się płytkim występowaniem wód gruntowych do głębokości 1,0 m p.p.t. Na powierzchni wysoczyzny polodowcowej zbudowanej z osadów trudniej przepuszczalnych, wody gruntowe występują na głębokości około 2,0 – 3,0 m p.p.t. i głębiej. Wyższe partie wysoczyzny polodowcowej, zbudowane z osadów łatwiej przepuszczalnych (piaski), charakteryzują się występowaniem wód gruntowych na znacznej głębokości. Głębokość występowania wód uzależniona jest w znacznym stopniu od miąższości osadów przepuszczalnych.

Gmina Drobin znajduje się w granicach GZWP – Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 215 – Subniecka Warszawska. Jest to zbiornik wód w ośrodku porowym występujących w osadach trzeciorzędowych. Średnia głębokość ujęć czerpiących wodę z tej jednostki wynosi około 160 - 180 m. Znaczna głębokość zbiorników decyduje o stosunkowo dobrej izolacyjności wód od powierzchni i ich dużej waloryzacji - mała wrażliwość na wpływ czynników antropogenicznych - struktury hydrogeologiczne są dobrze izolowane (wysoczyzna).

Główne przyczyny zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych na obszarze gminy to:

- zanieczyszczenia pochodzenia rolniczego, w tym niewłaściwe stosowanie nawozów sztucznych, organicznych i środków ochrony roślin (niedostosowane terminy i dawki nawożenia),,
- brak właściwego systemu ujmowania i odprowadzania ścieków (nieszczelne zbiorniki bezodpływowe, wylewanie nieoczyszczonych ścieków do wód lub do ziemi), niedostosowanie długości sieci kanalizacyjnej do faktycznych potrzeb gminy w tym zakresie.

2.5. Powietrze atmosferyczne

Powietrze atmosferyczne jest jednym z najbardziej wrażliwych na zanieczyszczenia elementów środowiska, który jednocześnie decyduje o warunkach życia człowieka, zwierząt i roślin. Powietrze złej jakości powoduje pogorszenie zdrowia ludności, straty w środowisku, zwłaszcza w drzewostanie iglastym, a także wymierne straty gospodarcze.

Ocena jakości powietrza na terenie miasta i gminy Drobin oparta jest o wyniki Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Warszawie. Obszar miasta i gminy Drobin przynależy do strefy mazowieckiej, w której odnotowano przekroczenia wartości dopuszczalnych stężeń pyłu zawieszonego PM10, pyłu zawieszonego PM2,5, benzo(a)pirenu. Na obszarze miasta i gminy Drobin nie są zlokalizowane żadne źródła emisji o szczególnych oddziaływaniach na środowisko.

Zanieczyszczenia trafiają do powietrza z czterech podstawowych typów źródeł: powierzchniowych, punktowych, liniowych i z rolnictwa. Na obszarze miasta i gminy Drobin zjawisko emisji powierzchniowej ma miejsce głównie na terenach zabudowanych, gdzie zabudowa mieszkaniowa wyposażona jest w indywidualne systemy grzewcze. Oprócz lokalnych źródeł zanieczyszczeń wpływ na jakość powietrza mają ponadregionalne zanieczyszczenia gazowe i pyłowe pochodzące z położonych w pobliżu dużych ośrodków przemysłowych, przede wszystkim z Płocka. Istotne znaczenie dla czystości powietrza na terenie gminy Drobin ma bliskość kombinatu rafineryjno – petrochemicznego PKN Orlen w Płocku, który należy do głównych emitatorów zanieczyszczeń do atmosfery na terenie powiatu płockiego. Dotyczy to zwłaszcza okresu zimowego, w którym przeważają wiatry południowo-zachodnie, a więc z kierunku kombinatu. Emisja liniowa skoncentrowana jest wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych i charakteryzuje się dużą nierównomiernością w ciągu doby.

3. Sfera społeczna

3.1. Walory kulturowe

Ze względu na korzystne warunki dla rozwoju rolnictwa, osadnictwo na terenie gminy Drobin ma długą historię. Badania archeologiczne ujawniły początki osadnictwa na terenie gminy pochodzące ze środkowego okresu epoki kamienia – mezolitu (około 8.000 – 5.000 lat p.n.e.), odkryte zostały na stanowiskach archeologicznych, określanych jako obozowiska we wsi Wrogocin. Pierwsze większe skupiska osadnictwa na terenie dzisiejszej Gminy Drobin powstały dopiero w czasie obecności ludności kultury łużyckiej (koniec II tysiąclecia p.n.e.) oraz lateńskiej i z okresu wpływów rzymskich (Psary, Setropie, Mokrzek). Ich reprezentanci zakładali stałe osiedla mieszkalne i prowadzili osiadły tryb życia w oparciu o gospodarkę rolną oraz hodowlę zwierząt domowych, oraz wytwarzanie naczyń glinianych. Około VII wieku n.e., we wczesnym średniowieczu, ziemie Mazowsza dostają się pod wpływy plemion słowiańskich. W okresie od IX do XI wieku przypada największy rozwój osadnictwa na terenie gminy (Cieszewo, Brzechowo, Psary, Mokrzek). Administracyjnie, w czasach historycznych, teren Miasta i Gminy Drobin wchodził w skład Ziemi Płockiej, który razem z innymi ziemiami tworzył historyczne województwo płockie.

Jeśli idzie o sam Drobin, to pierwsze wzmianki o nim pochodzą z XIV w. Jednak sama osada o cechach miasteczka jest znacznie starsza – zachowany do dzisiejszego dnia układ urbanistyczny pochodzi z XIII wieku. Oficjalnie Drobin stał się miastem w 1487 roku, w którym uzyskał prawa miejskie, zaś lokacja miasta nastąpiła w 1511 r. Na przełomie XVI i XVII wieku nastąpił upadek gospodarczy Drobin, m.in. spowodowany zniszczeniami w czasie najazdu szwedzkiego. Miasto wegetowało przez cały wiek XVIII. Na początku XIX wieku obserwuje się pewne ożywienie gospodarcze. W 1810 roku miasteczko liczyło 773 mieszkańców, w 1860 r. – 1.352 mieszkańców i 87 domów w większości drewnianych. Prawa miejskie Drobin utracił dopiero w 1870 roku w wyniku represji carskich za udział mieszkańców w Powstaniu Styczniowym. Po tym okresie nastąpiło ożywienie gospodarcze rolnictwa w okolicy miasta i poprawa jego sytuacji gospodarczej. Wiązało się ono także z napływem do Drobin ludności żydowskiej, podobnie jak do wielu innych miast i miasteczek Mazowsza. W 1881 roku w Drobinie było 38 sklepów, kilka jatek, 7 szynków, karczma i skład spirytusu, kościół, kaplica, synagoga, 4 wiatraki i farbiarnia. Sześć razy odbywały się jarmarki, a co tydzień targi. W 1910 roku było w Drobinie 4200 mieszkańców, ale w rezultacie I wojny światowej zaludnienie spadło do 2435 osób w 1921 roku. W okresie międzywojennym Drobin nie poprawił swojej kondycji – wręcz przeciwnie: wybudowana w 1924 roku linia kolejowa Nasielsk - Sierpc pozostawiła Drobin na uboczu, ograniczając jego możliwości rozwojowe.

W 1939 roku w Drobinie mieszkało 2500 osób w 270 domach. Większość z nich zginęła podczas II wojny światowej. Nastąpiła wówczas całkowita eksterminacja ludności żydowskiej. Po wojnie ludność miasta wzrastała wskutek napływu mieszkańców z okolicznych wsi - w 1958 roku wynosiła 1998 mieszkańców. W dniu 1 lipca 1994 roku Drobinowi przywrócono prawa miejskie.

Według opracowania „Wartościowanie stanowisk archeologicznych z terenu województwa płockiego” 27 stanowisk na terenie gminy rozpoznano jako najbardziej wartościowe. Zlokalizowane są w miejscowościach: Wrogocin, Psary, Chudzynek. Są to osady, cmentarzyska i obozowiska. Szczególnie wartościowe jest najstarsze grodzisko wczesnośredniowieczne z XI wieku w miejscowości Mokrzek nad rzeką Sierpienicą.

Zabytki architektury i budownictwa zachowały się w różnym stopniu, te stanowiące własność kościelną dotrwały do naszych czasów w dobrym stanie.

Miasto Drobin nie może się poszczycić dużą ilością obiektów zabytkowych. Do najwartościowszych obiektów należy zabytkowy, gotycko– neobarokowy kościół parafialny p.w. Św. Stanisława Biskupa Męczennika, oraz dzwonnica przy kościele, murowana, wybudowana w końcu XIX wieku. Zniszczony

pożarem, niszczone w czasie wojen szwedzkich następnie opuszczony był „zwaliskiem murów”. Był wielokrotnie odbudowywany. W 1939 roku był tu szpital polowy a w 1943 roku – magazyn zboża. Wewnątrz na szczególną uwagę zasługują nagrobki Kryskich:

- Anny i Pawła, wojewodzica mazowieckiego oraz ich syna Wojciecha Kryskiego, podkomorzego plockiego. Jest to arcydzieło sztuki nagrobnej doby renesansu i jedyny pomnik nagrobny w Polsce z rzeźbami postaci siedzących we wnękach, przypisywanych Santi Gucciemu;
- Stanisława kasztelana raciąskiego, wojewody mazowieckiego, Małgorzaty i ich syna Piotra Kryskiego. Warto tu zaznaczyć, że Małgorzata Kostkova (siostra Stanisława Kryskiego) była matką św. Stanisława Kostki.

Teren wokół kościoła i dzwonnicy otoczony jest murem z kamieni. Wśród obiektów zabytkowych na uwagę zasługuje stary zajazd – karczma tzw. „długi dom” zlokalizowany w rynku na osi kościoła, zbudowany w drugiej połowie XVIII wieku, murowany, parterowy. W 1410 roku wojska króla Władysława Jagiełły odpoczywały pod Drobinem w drodze do Grunwaldu, a w 1812 roku biwakowały tu wojska Napoleona. Legenda głosi, że w karczmie odpoczywał sam Napoleon.

Również ciekawym obiektem zabytkowym jest dawny dwór Piwnickich zbudowany w połowie XIX wieku, pozostałość po Justynie z Karnkowskich Piwnickiej właścicielce Drobin od 1833 do 1844 roku, usytuowany na osi kościoła. Dwór ten, wraz z zabudowaniami gospodarczymi oraz parkiem krajobrazowym, urozmaiconym stawami, sadem i ogrodem warzywnym, stanowił zespół dworski. Obecnie, park został całkowicie zniszczony, ocalała tylko aleja kasztanowa i kępa starodrzewu, a dwór uległ zniszczeniu do piwnic po fundamenty, obecnie jest objęty nadzorem archeologicznym.

Dużą wartość kulturową ma jednak sam układ urbanistyczny Drobin. Układ rynku jest pod względem swego charakteru czysto średniowiecznego pochodzenia. Drobin posiada zabudowę XIX-wieczną, zarówno murowaną jak i drewnianą o konstrukcji szkieletowej odeskowanej, coraz częściej jednak wypieraną przez współczesne domy mieszkalne nie zawsze dostosowane do klimatu i charakteru miasta. Zabudowę zwartą reprezentują domy w pierzejach rynkowych a także odcinek ulicy Sierpeckiej od Rynku. Najwartościowsza zabudowa zwarta występuje w północnej pierzei rynkowej. Pierzeję wschodnią rynku stanowi opisany powyżej długi parterowy budynek dawnego zajazdu. Zabudowa wzdłuż ulic wylotowych reprezentuje małomiasteczkowy charakter typowy dla przełomu XIX i XX wieku.

Spośród 16 potwierdzonych źródłowo dworów, na terenie gminy zachowała się tylko część. Najlepiej utrzymany jest zespół dworsko – parkowy w Kucharach. Wieś od 1920 r. była własnością Antoniego Radomyskiego i jego żony Heleny z Tchórzewskich (Heleny Mniszkówny, autorki m.in. „Trędowatej”). Eklektyczny dwór, wzniesiony w 1859 r., jest obecnie siedzibą Związku Buddyjskiego Karma Kagyu. Odrestaurowany wg oryginalnych planów z pięknym parkiem służy jako miejsce spotkań buddystów z całej Europy.

Cennym zabytkiem jest kościół parafialny z 1409 roku p.w. Św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Łęgu Probostwie, z manierystycznym (1636 r.) ołtarzem głównym o fantazyjnej strukturze architektonicznej i niezwykle obfitej dekoracji snycerskiej, z obrazem Matki Boskiej Szkaplerznej. Wewnątrz znajdują się także organy (1905 r.) firmy Adolfa Hofmana z Warszawy.

Na terenie Miasta i Gminy Drobin znajdują się też następujące miejsca pamięci narodowej:

- cmentarz wojenny założony przez władze niemieckie w 1915 r.

W tym miejscu przebiegała linia frontu. Na pobliskiej łące nastąpiło starcie wojsk niemieckich i rosyjskich. Pochowano tu 171 żołnierzy niemieckich, 3 austriackich, 962 rosyjskich i, jak wskazują ustne przekazy, połowa poległych i pochowanych tu żołnierzy jest narodowości polskiej. W centralnej części cmentarza znajduje się zabytkowy obelisk oraz tablice nagrobne.

- cmentarz żydowski w Drobinie przy ul. Sierpeckiej.

Pochowani są na nim zmarli więźniowie pochodzenia żydowskiego założonego przez hitlerowców w 1940 roku w Drobinie obozu pracy. W tym miejscu składowane są płyty nagrobne ze starego cmentarza żydowskiego zniszczonego przez okupanta przy ul. Bożniczej. Warto tu zaznaczyć, że np. w 1808 roku Drobin liczył 1.717 osób, w tym 110 mieszkańców to byli Polacy, a 1.607 to Żydzi).

- mogiła zbiorowa żołnierzy WP poległych we wrześniu 1939 roku w Kozłowie.

3 września 1939 roku odbywał się przemarsz polskich żołnierzy z Ciechanowa w kierunku Płocka. W czasie postoju wojsk w Kozłowie samoloty wroga dokonały bombardowania biwakujących żołnierzy. Poległo około 64 żołnierzy. Nikogo nie zidentyfikowano. Dla upamiętnienia wydarzenia każdego roku 1 września w godzinach popołudniowych w Olszynie Kozłowskiej odbywa się uroczysta msza polowa.

- mogiły żołnierzy WP poległych w obronie ojczyzny na cmentarzu rzymsko – katolickim w Drobinie.

Tu znajduje się również mogiła zbiorowa pomordowanych w obozie przymusowej pracy w Drobinie w latach 1941 – 1943. Liczba osób pochowanych i ich nazwiska są nieznane. W obozie zorganizowanym przez hitlerowców w remizie strażackiej w Drobinie przebywali Polacy i Żydzi. Przez obóz przewinęło się około 7.000 osób. Pracowali przy tłuczeniu kamieni na drogi oraz przy regulacji koryta Karsówki.

- mogiły poległych w latach 1939 – 45 na cmentarzu w Łęgu Probostwie.

- tablice pamiątkowe:

- w kościele w Drobinie – Michała Tomczka, ps. „Jędrak”, „Bończa”, ufundowana przez kolegów ze Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej. Rozstrzelany 09.01.1946 r., spoczywa na cmentarzu w Rogotwórsku;

- w kościele parafialnym w Łęgu – Stanisława Gujskiego, ps. „Stef” i jego dzielnych żołnierzy, którzy zginęli w latach okupacji hitlerowskiej oraz zostali zamordowani w czasach stalinizmu.

Na terenie gminy zachowały się dwa wiatraki: w Drobinie i Brzechowie. To już bardzo nieliczne zabytki architektury drewnianej, przykłady obiektów gospodarczych związanych z rolniczą historią obszaru gminy.

Nadrzędnym wymogiem, wynikającym tak z przepisów prawa jak i imperatywu utrzymania dla przyszłych pokoleń dziedzictwa kulturowego, jest maksymalne zachowanie substancji zabytkowej poprzez remonty obiektów nieruchomości, pielęgnację i renowację założeń zieleni, konserwację zabytków ruchomych. Obiekty zdegradowane winny zostać poddane rewaloryzacji.

3.2. Potencjał demograficzny

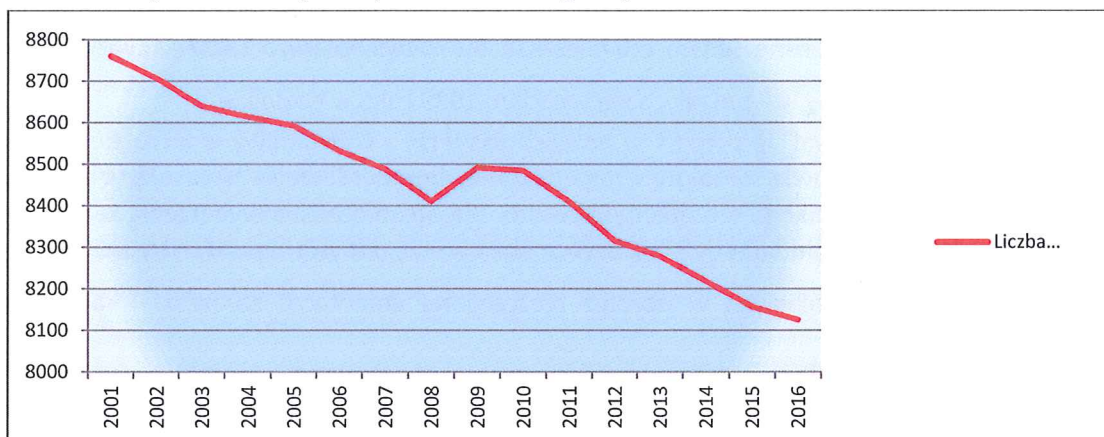
Według Banku Danych Lokalnych GUS, w dniu 31 grudnia 2016 r. miasto i gminę Drobin zamieszkiwało 8.126 osób. Uśredniona gęstość zaludnienia obszaru miasta i gminy wynosiła 57 osób/km². Jest to niski wskaźnik dla gminy miejsko-wiejskiej, bliski temu dla gmin wiejskich Mazowsza i gmin wiejskich w Polsce (w obu przypadkach 56 osób/km²). Jest wyraźnie niższy od wartości dla ziemskiego powiatu płockiego (62 osoby/km²).

**Tab. 3. Zmiany liczby ludności gminy Drobin w okresie 2001-2016
(wg faktycznego miejsca zamieszkania)**

Rok	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Liczba mieszkańców	8760	8707	8640	8614	8593	8533	8488	8411
Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba mieszkańców	8492	8485	8410	8316	8279	8219	8157	8126

Ryc. 3. Zmiany liczby mieszkańców gminy Drobin w okresie 2001 – 2016

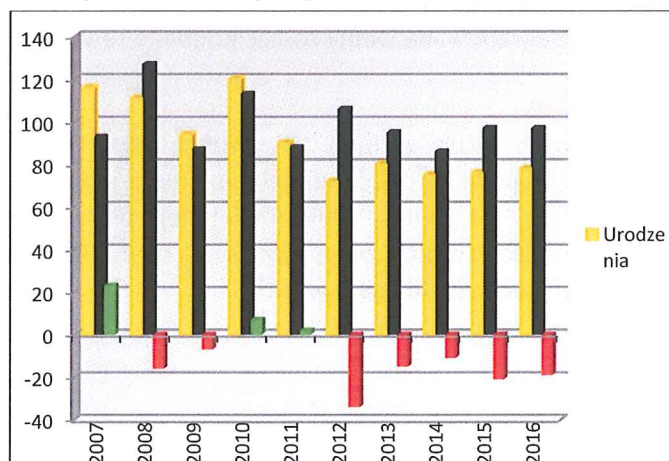
(Opracowanie własne, źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS)

Liczba mieszkańców gminy Drobin od wielu lat maleje, w okresie 2001 - 2016 zmniejszyła się o około 7,5%. Jest to tempo znaczące, zważywszy, że na obszarze gminy znajduje się ośrodek miejski, który powinien przyciągać mieszkańców okolicznych wsi. Proces ten zachodzi, jednak jest słaby, gdyż w omawianym okresie liczba ludności miasta, chociaż mniej to jednak także się zmniejszyła (o 3,1%). W rezultacie, gęstość zaludnienia miasta i gminy spadła w tym czasie z 61 do wspomnianych 57 osób/km².

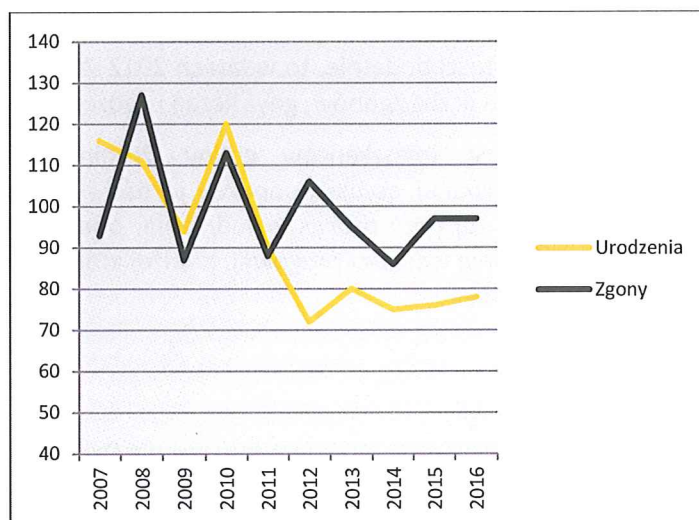
Tab. 4. Przyrost naturalny w gminie Drobin w okresie 2007 – 2016

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Urodzenia	116	111	94	120	90	72	80	75	76	78
Zgony	93	127	87	113	88	106	95	86	97	97
Przyrost natur.	23	-16	-7	7	2	-34	-15	-11	-21	-19

Ryc. 4. Przyrost naturalny w gminie Drobin w okresie 2007 – 2016

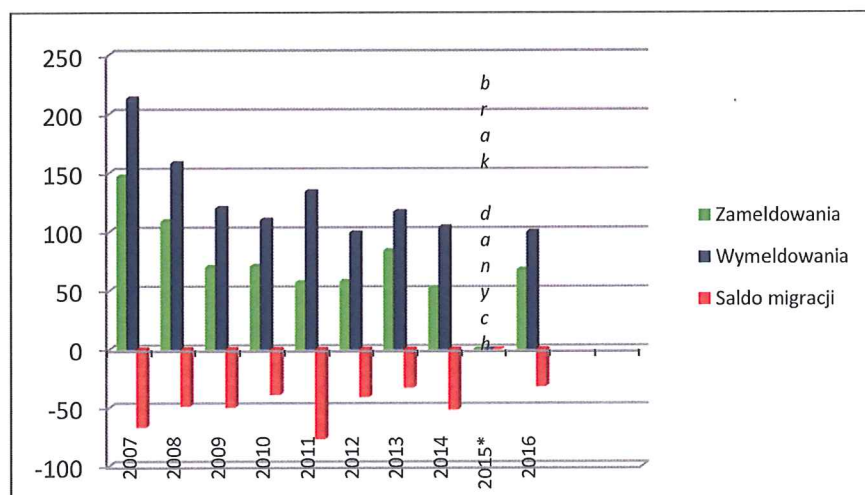
(Opracowanie własne, źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS)

Tab. 5. Wielkość migracji w gminie Drobin w okresie 2007-2016

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	2016
Zameldowania	147	109	70	71	57	58	84	52	bd	68
Wymeldowania	213	158	120	110	134	99	117	104	bd	100
Saldo migracji	-67	-49	-50	-39	-77	-41	-33	-52	bd	-32

* brak danych

Ryc. 5. Wielkość migracji w gminie Drobin w okresie 2007-2016

(Opracowanie własne, źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS)

Przyczyną spadku liczby mieszkańców był zarówno na ogół ujemny przyrost naturalny, jak i ujemne saldo migracji. Analiza danych za lata 2007 - 2016 wskazuje, że w większym stopniu był to ten drugi proces. Bilans migracji nie osiągnął wartości dodatniej w żadnym roku, chociaż jego negatywne wartości w okresie od 2012 roku są nieco niższe niż w latach 2007-2011. Pocięszającym może być fakt malejącego trendu dla wymeldowani. Jednak, niestety, podobny trend cechuje zameldowania.

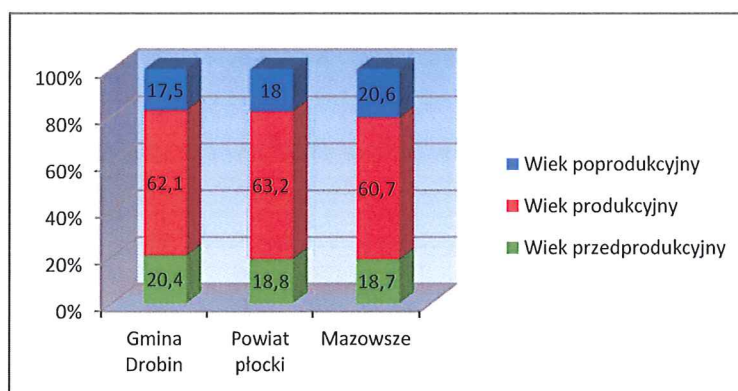

W przypadku przyrostu naturalnego trend jest odwrotny. Podczas gdy w okresie 2007-2011 występowały (choć nie co roku) wartości dodatnie, to w latach 2012-2016 – wyłącznie ujemne. O wyniku decydowała w większym stopniu liczba zgonów, gdyż liczba urodzeń była względnie stabilna.

Nie ulega wątpliwości, że mobilność mieszkańców gminy Drobin wzrasta, podobnie jak w przypadku całego kraju. Bez zdecydowanej, szybkiej poprawy jakości życia na terenie gminy grozi jej jeszcze bardziej gwałtowny niż do tej pory proces wyludnienia, obejmujący przede wszystkim młodych, a co za tym idzie - przekroczenie wartości progowej, poniżej której samoistny rozwój gminy będzie bardzo trudny, jeśli nie niemożliwy.

Ekonomiczne grupy wiekowe

Ryc. 6. Udział procentowy ekonomicznych grup wiekowych w gminie Drobin, powiecie płockim i na Mazowszu (stan na 31.12.2016)

(Opracowanie własne; źródło: Bank Danych Lokalnych GUS)

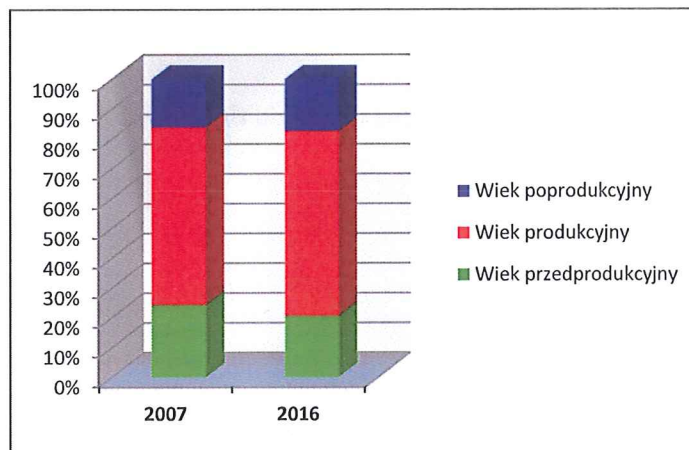
Udział procentowy ekonomicznych grup wiekowych w gminie Drobin wypada na dzień dzisiejszy na tle powiatu płockiego i Mazowsza relatywnie korzystnie. Sumaryczny udział mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym, czyli grup finansowanych przez grupę w wieku produkcyjnym (a w zasadzie tylko jej aktywną zawodowo część), w populacji ogółem jest co prawda mniejszy niż w przypadku województwa, ale większy niż w przypadku powiatu płockiego. Pozytywnym aspektem jest większy niż w powiecie i województwie udział mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym, która to grupa będzie w niedalekiej przyszłości przechodzić w grupę w wieku produkcyjnym – o ile pozostanie na obszarze gminy. Równie pozytywny jest mniejszy niż w powiecie czy województwie udział mieszkańców w wieku poprodukcyjnym – nieaktywnych zawodowo i wymagających w większym stopniu opieki zdrowotnej i pomocy społecznej. Odsetek osób w wieku produkcyjnym jest wyraźnie wyższy niż średnio na Mazowszu, ale prawie równie wyraźnie niższy niż w powiecie płockim.

Tab. 6. Udział procentowy ekonomicznych grup wiekowych w gminie Drobin w 2007 i 2016 roku

Ludność w wieku	Udział % w ogólnej liczbie ludności	
	2007	2016
przedprodukcyjnym	24,1	20,4
produkcyjnym	59,8	62,1
poprodukcyjnym	16,2	17,5

Ryc. 7. Ludność gminy Drobin wg ekonomicznych grup wiekowych w 2007 i 2016 roku

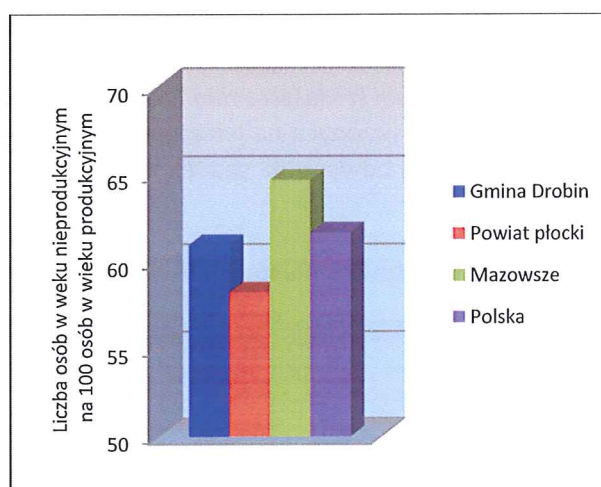
(Opracowanie własne, źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS)

Porównanie danych dla gminy Drobin dla lat 2016 i 2007 pokazuje dość wyraźny (o 2,3 %) wzrost liczebności ludności w wieku produkcyjnym i nieco mniejszy (o 1,3 %) wzrost liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym. Najwyraźniejsza zmiana (na niekorzyść) miała miejsce w grupie mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym – spadek jej liczby o 3,7%.

Tab. 7. Obciążenie demograficzne w gminie Drobin na tle powiatu płockiego, Mazowsza i kraju (2016)

Obszar	Gmina Drobin	Powiat płocki	Mazowsze	Polska
Liczba osób w wieku nieprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym	61,0	58,3	64,7	61,7

Ryc. 8. Obciążenie demograficzne w gminie Drobin na tle powiatu płockiego, Mazowsza i kraju (2016)

(Opracowanie własne, źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS)

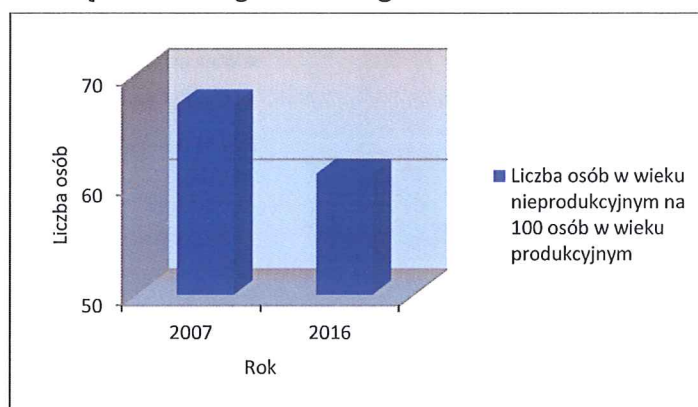

Tab. 8. Obciążenie demograficzne w gminie Drobin w 2007 i 2016 roku

Liczba osób w wieku nieprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym	
2007	2016
67,3	61,0

Ryc. 9. Obciążenie demograficzne w gminie Drobin w 2007 i 2016 roku

(Opracowanie własne, źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS)

Dane dotyczące obciążenia demograficznego w gminie Drobin są także relatywnie korzystne. Wskaźnik obciążenia jest niższy niż dla kraju, a zwłaszcza dla Mazowsza (efekt Warszawy). Jest jednak bardzo wyraźnie wyższy niż dla powiatu plockiego. Pozytywne jest to, że w części jest to związane z większym udziałem osób w wieku przedprodukcyjnym w populacji gminy.

Wskaźnik ten bardzo wyraźnie (aż o 6,3%) zmniejszył się w ostatnich 10 latach, co wiązało się przede wszystkim z przejściem znacznej liczby mieszkańców gminy z grupy wieku przedprodukcyjnego do grupy wieku produkcyjnego.

Powyższe dane pokazują korzystne warunki dla rozwoju gospodarki gminy (dostatek siły roboczej dziś i w najbliższej przyszłości) – o ile gospodarcza polityka Państwa będzie wspierać ten rozwój (jest to warunek zasadniczy). Pokazują także relatywnie komfortową sytuację w zakresie opieki medycznej i pomocy społecznej – ze względu na korzystny współczynnik obciążenia demograficznego. Tu, znów, warunkiem jest wykorzystanie zasobów siły roboczej, i związane z nim wpływy podatkowe. Trzeba się też liczyć z odwróceniem korzystnych trendów w najbliższych latach, jeśli nie zostanie zahamowany odpływ mieszkańców w wieku produkcyjnym (zwłaszcza młodych).

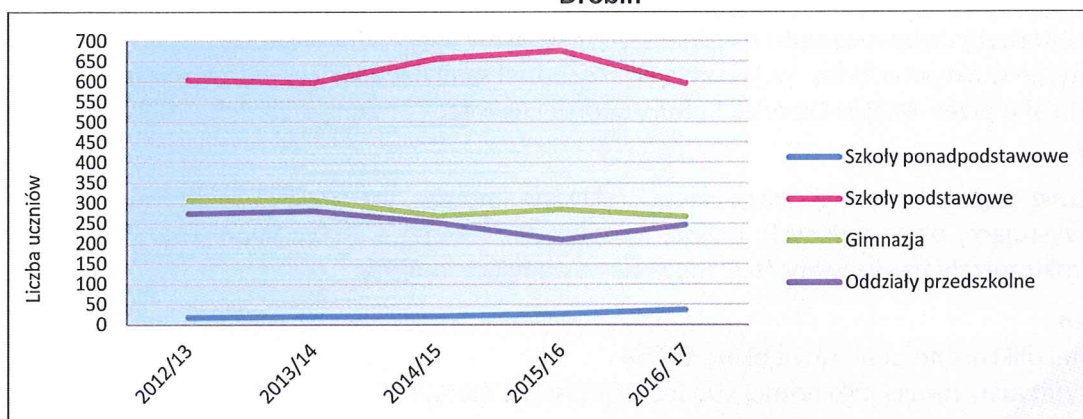
Oznaczają jednak wzrost kosztów oświaty liczonych na jednego ucznia. Spadek udziału mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym przekłada się bowiem na spadek liczby uczniów placówek oświatowych w gminie, co pokazuje poniższa tabela.

Tab. 9. Zmiany liczby uczniów placówek oświatowych w gminie Drobin

Placówki oświatowe	Liczba uczniów				
	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Szkoły ponadpodstawowe	18	20	21	27	37
Szkoły podstawowe	604	597	657	676	595
Gimnazja	307	308	269	284	267
Oddziały przedszkolne	275	281	252	210	246
RAZEM	1204	1206	1199	1197	1145

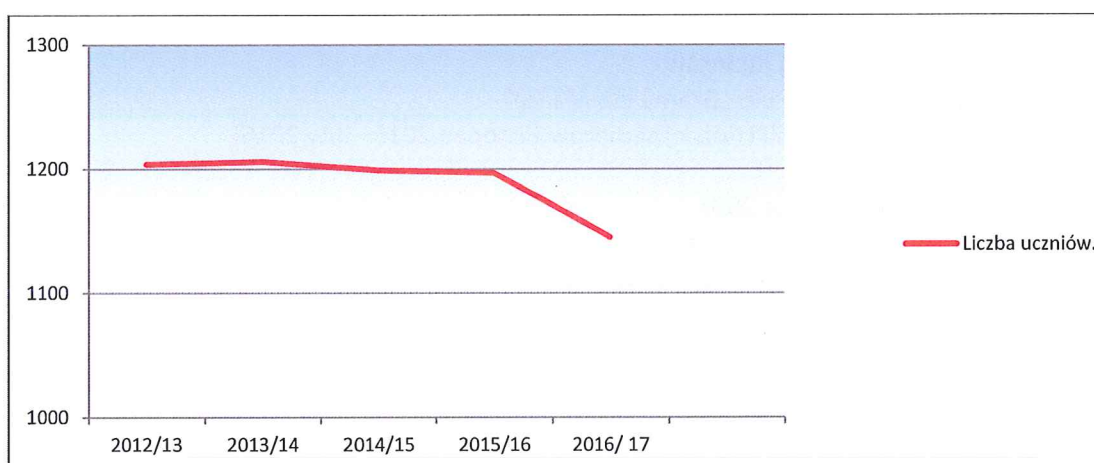

Ryc. 10. Zmiany liczby uczniów placówek oświatowych poszczególnych poziomów w gminie Drobin

(Opracowanie własne, źródło danych: UMiG Drobin)

Ryc. 11. Zmiany całkowitej liczby uczniów placówek oświatowych w gminie Drobin

(Opracowanie własne, źródło danych: UMiG Drobin)

W ciągu ostatnich 4 lat (a w olbrzymiej większości w ostatnim roku) liczba dzieci i młodzieży objętych obowiązkiem szkolnym zmniejszyła się o blisko 7%. To relatywnie duży spadek w tak krótkim okresie czasu. Spadek ten dotyczył wszystkich poziomów, ale był zróżnicowany. Najbardziej zmalała liczba uczniów gimnazjów (o 13%), następnie oddziałów przedszkolnych (10,5%), a najmniej – szkół podstawowych (1,5%). Proces ten, zważywszy że znaczna część kosztów utrzymania działalności placówek oświatowych ma charakter stały, zmniejsza efektywność środków wydatkowanych na oświatę w gminie.

Pozytywnym zjawiskiem jest natomiast wzrost liczby uczniów szkół ponadpodstawowych. Jednak liczba ta pozostaje bardzo niska. Jej wzrost był zasługą niedawno utworzonych szkół o profilu zawodowym, gdyż liczba uczniów liceum drastycznie spadła. Sytuacja ta wskazuje na właściwy kierunek rozwoju jakim jest szkolnictwo zawodowe. Szkoły te potrzebują jednak różnorodnego wsparcia (m.in. programowego, sprzętowego, ale też marketingowego), aby przetrwać i się rozwinąć.

3.3. Aktywność kulturalna

Aktywność kulturalna społeczności gminy Drobin, stopniowo wzrasta. Należy to uznać za sukces w dobie internetu i wobec sąsiedztwa silniejszych ośrodków miejskich z bogatszą ofertą kulturalną. Tym większy, że w aktywności tej mają coraz większy udział sami mieszkańcy i ich organizacje, wspierane i uzupełniane przez Miejski Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji Gminną Bibliotekę Publiczną oraz przez szkoły.

Corocznie organizowane są okazjonalne i cykliczne imprezy, jak również realizowane są projekty wykorzystujące, obok gminnych, unijne, mazowieckie i krajowe środki finansowe. Przykładowo, w 2017 roku zostały zrealizowane/zaplanowane następujące imprezy:

Styczeń

- Turniej piłki nożnej seniorów z okazji WOŚP
- Charytatywny turniej piłki nożnej „Do jednej Bramki z Maćkiem”
- Turniej piłki nożnej rocznika 2004

Luty

- Koncert Kamila Bednarka z Zespołem (impreza odpłatna)
- Ferie zimowe na sportowo
- Turniej piłki nożnej rocznika 2006
- Turniej piłki nożnej rocznika 2003
- Halowy turniej piłki nożnej juniorów
- Charytatywna Gala Disco Polo „Gramy dla Maćka”
- Zakończenie halowej ligi piłki nożnej seniorów (listopad 2015 - luty 2016)

Marzec

- Turniej piłki nożnej rocznika 2001
- Rozpoczęcie III ligi kobiecej piłki nożnej
- Rozpoczęcie rundy wiosennej ligi okręgowej – LKS Skra Drobin
- Zakończenie ligi piłki nożnej gimnazjalistów (październik 2016 - marzec 2017)

Kwiecień

- Turniej piłki siatkowej dziewcząt

Maj

- Eliminacje do Mistrzostw Polski o Puchar K. Górskiego oraz K. Deyny (Mazowiecki Związek Piłki Nożnej – Warmińsko-Mazurski Mazowiecki Związek Piłki Nożnej)

Czerwiec

- Dzień Dziecka
- X Międzynarodowy Turniej Piłki Nożnej im. Andrzeja Szymańskiego
- XXIX Dni Drobin
- Obchody 70-lecia LKS Skra Drobin

Lipiec/sierpień

- Finały Mistrzostw Polski o Puchar Kazimierza Deyny (Ogólnopolska Olimpiada Młodzieży)
- Turniej Piłki Nożnej o Puchar Burmistrza Miasta i Gminy Drobin
- Zawody Strażackie
- Zajęcia sportowe w hali i na stadionie (możliwość korzystania z siłowni oraz wszystkich obiektów MOKSiR bezpłatnie, zajęcia pod okiem trenerów z uprawnieniami, prowadzenie lig oraz turniejów w piłkę nożną , getball, wyjazdy na termy)

Wrzesień

- Dożynki Gminne i Powiatowe
- Dzień Sportu na Orliku

Październik

- Początek ligi tenisa stołowego dla dzieci i młodzieży
- Początek ligi piłki nożnej dla szkoły podstawowej

Listopad

- Bieg Niepodległości
- Początek ligi piłki nożnej halowej seniorów

Grudzień

- Wigilia Gminna w parku przed kościołem

3.4. Edukacja

W gminie Drobin działają następujące placówki oświatowe:

- Miejsko-Gminne Przedszkole w Drobinie
- Gminne Przedszkole w Łęgu Probostwie
- Punkt Przedszkolny w Rogotwórsku
- Oddział Przedszkolny w Rogotwórsku
- Punkt Przedszkolny w Cieszewie
- Szkoła Podstawowa w Drobinie
- Szkoła Podstawowa w Łęgu Probostwie
- Szkoła Podstawowa w Cieszewie
- Szkoła Podstawowa w Rogotwórsku
- Gimnazjum w Łęgu Probostwie
- Gimnazjum w Drobinie
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Drobinie, w skład którego wchodzi: Liceum Ogólnokształcące w Drobinie, Technikum w Drobinie, Zasadnicza Szkoła Zawodowa w Drobinie

Tab. 10. Liczba uczniów w poszczególnych placówkach oświatowych w gminie Drobin

Placówka oświatowa	Rok szkolny				
	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Miejsko-Gminne Przedszkole w Drobinie	164	169	143	123	139
Gminne Przedszkole w Łęgu Probostwie	67	67	67	58	78
Oddział Przedszkolny w Rogotwórsku	13	13	12	6	11
Punkt Przedszkolny w Cieszewie	17	18	16	15	11
Punkt Przedszkolny w Rogotwórsku	14	14	14	8	7
Razem dzieci w oddziałach przedszkolnych	275	281	252	210	246
Szkoła Podstawowa w Drobinie	322	314	369	381	347
Szkoła Podstawowa w Łęgu Probostwie	170	171	183	189	149
Szkoła Podstawowa w Rogotwórsku	62	62	61	60	51
Szkoła Podstawowa w Cieszewie	50	50	44	46	48
Razem uczniów w szkołach podstawowych	604	597	657	676	595
Gimnazjum w Drobinie	236	235	196	203	179
Gimnazjum w Łęgu Probostwie	71	73	73	81	88
Razem uczniów w gimnazjach	307	308	269	284	267
Technikum w Drobinie	-	-	-	10	25
Zasadnicza Szkoła Zawodowa w Drobinie	-	-	-	-	7
Liceum Ogólnokształcące w Drobinie	18	20	21	17	5
Razem uczniów w szkołach ponadgimnazjalnych	18	20	21	27	37
RAZEM wszystkie poziomy	1204	1206	1199	1197	1145

Jak pokazuje powyższa tabela, jedynie przedszkole, szkoła podstawowa i gimnazjum w Drobinie oraz przedszkole i szkoła podstawowa w Łęgu miały liczby uczęszczających pozwalające na względnie efektywną ekonomicznie działalność. Pozostałe placówki funkcjonują wyłącznie ze względów społecznych.

Sytuacja demograficzna gminy powoduje spadek liczby uczęszczających prawie we wszystkich typach placówek oświatowych. Wyjątkiem są szkoły ponadgimnazjalne – dzięki utworzeniu w ostatnich latach technikum i szkoły zawodowej, gdyż liceum balansuje na granicy egzystencji – ewidentnie przegrywa z konkurencyjną ofertą, nie tylko szkół w sąsiednich ośrodkach, ale i ich ogólną atrakcyjnością dla młodzieży. Być może traci też uczniów na korzyść utworzonych szkół technicznych, co niekoniecznie jest negatywnym zjawiskiem, gdyż może świadczyć o bardziej realistycznym podejściu młodzieży do edukacji (w kontekście rynku pracy).

Pozytywne jest także 'odbicie' trendu w ostatnim roku w przypadku przedszkoli w Drobinie, Łęgu Probostwie i Rogotwórsku.

Uśrednione wyniki egzaminów w szkołach podstawowych gminy Drobin w odniesieniu do wszystkich badanych przedmiotów były w latach 2014/2015 i 2015/2016 niższe niż średnie dla szkół na obszarach wiejskich i w miastach do 20.000 mieszkańców w kraju. Na rezultat ten złożyły się wyniki wszystkich szkół poza SP w Cieszewie.

Tab. 11. Wyniki sprawdzianu w szóstej klasie szkoły podstawowej w roku 2015/16*

Szkoły	2015/2016		
	%		
	j. polski	matematyka	j. angielski
Szkoła Podstawowa w Rogotwórsku	58,00	37,50	42,00
Szkoła Podstawowa w Cieszewie	85,00	71,30	77,50
Szkoła Podstawowa w Łęgu Probostwie	61,10	42,50	53,80
Szkoła Podstawowa w Drobinie	66,30	39,40	56,80
Gmina	64,30	41,60	55,10
Polska - wieś	69	51	66
Polska – miasta do 20 tys. mieszkańców	69	50	69

*W związku z reformą oświaty w 2017 r. sprawdzian w klasach szóstych szkół podstawowych nie był przeprowadzany
(Źródło: UMiG Drobin)

Również uśrednione wyniki egzaminu gimnazjalnego w gminie Drobin w odniesieniu do wszystkich badanych przedmiotów były w latach 2015/16 i 2016/17 niższe niż średnie dla szkół na obszarach wiejskich i w miastach do 20.000 mieszkańców w kraju. Na rezultat ten złożyły się wyniki obu gimnazjów.

Tab. 12. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w roku szkolnym 2015/2016

Szkoły	Historia i wiedza o społeczn.	Język polski	Przedmioty przyrodnicze	Matematyka	Angielski - poziom podstawowy	Niemiecki - poziom podstawowy
Gimnazjum w Łęgu P.	45,80	64,60	43,80	33,30	48,60	49,10
Gimnazjum w Drobinie	48,00	62,00	39,90	35,10	46,10	35,60
Polska - wieś	55	67	49	47	58	55
Polska – miasta do 20 tys. mieszkańców	54	67	49	46	61	56

Tab. 13. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w roku szkolnym 2016/2017

Szkoły	Historia i wiedza o społeczn.	Język polski	Przedmioty przyrodnicze	Matematyka	Angielski - poziom podstawowy	Niemiecki - poziom podstawowy
Gimnazjum w Łęgu P.	43,80	63,60	42,20	34,80	50,30	41,80
Gimnazjum w Drobinie	51,60	63,90	44,50	41,5	53,30	46,20
Polska - wieś	57	67	50	44	61	53
Polska – miasta do 20 tys. mieszkańców	57	67	50	44	64	53

(Źródło danych: UMIG Drobin i Centralna Komisja Egzaminacyjna www.cke.edu.pl)

Sytuacja ta oraz polityka ograniczania przez Ministerstwo Edukacji godzin nauczania części przedmiotów, wskazują na potrzebę zwiększenia oferty zajęć ponadprogramowych w placówkach oświatowych w gminie Drobin.

Szerzej rozumianą działalność edukacyjną prowadzi także Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna (MGBP). MGBP w Drobinie wraz z filią w Łęgu Probstwie jest instytucją działającą na rzecz ogółu społeczeństwa bez względu na wiek, wykształcenie. Otwarta jest na współpracę z różnymi instytucjami, organizacjami, stowarzyszeniami. Pragnie być miejscem otwartym do spotkań spędzenia wolnego czasu, rozwijania zainteresowań czytelniczych poprzez różnorodne formy pracy z młodym i starszym czytelnikiem. Współuczestniczy w kształtowaniu postaw i świadomości środowiska lokalnego, służąc im swoimi zasobami, wiedzą i umiejętnościami.

Z biblioteki korzysta 847 czytelników, księgozbiór wynosi 25.596 woluminów, do sierpnia 2017 roku liczba wypożyczeń wyniosła 14.246 woluminów, z komputerów biblioteki skorzystało 1.186 osób.

Oferta MGBP obejmuje:

- szeroki zbiór literatury beletrystycznej i popularnonaukowej
- literaturę regionalną
- spotkania autorskie
- lekcje biblioteczne
- warsztaty i szkolenia komputerowe
- współpracę z innymi bibliotekami i placówkami kulturalno-oświatowymi
- akcje czytelnicze
- Dyskusyjny Klub Filmowy
- zajęcia podczas ferii i wakacji dla dzieci,
- gry planszowe, materiały plastyczne do dyspozycji dzieci w bibliotece

W ciągu całego roku obie biblioteki organizują różnego rodzaju zajęcia promujące ich ofertę i czytelnictwo: spotkania z ekspertami, spotkania autorskie, lekcje biblioteczne, przedstawienia teatralne, warsztaty hobbystyczne (robiecie kwiatów, pisanek, bombek itp.), konkursy literackie i plastyczne, obchody Ogólnopolskiego Tygodnia Czytania Dzieciom, spotkania z najmłodszymi czytelnikami podczas obchodów Światowego Dnia Pluszowego Misia, kiermasze książek.

Wychowaniem fizycznym mieszkańców (przede wszystkim dzieci i młodzieży) zajmują się szkoły (prowadzące zajęcia WF i Uczniowskie Kluby Sportowe), organizacje społeczne (m.in. Ludowe Zespoły Sportowe, Ochotnicze Straże Pożarne) oraz Miejski Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji.

MOKSiR prowadzi 3 sekcje sportowe:

1/ piłki nożnej, a w niej :

a/ LKS Skrę Drobin

- seniorzy – 22 zawodników; juniorzy – 19 zawodników

b/ SKIS Pegaz Drobin

- rocznik 2001/2003 – 20 zawodników

- rocznik 2004/2005 – 20 zawodników

- rocznik 2006/2007 – 18 zawodników

- rocznik 2008/2009 -18 zawodników

- rocznik 2010+ - 17 zawodników

2/ piłki siatkowej - zajęcia prowadzone są w 3 grupach (razem: 52 zawodniczek)

3/ aerobiku (12 uczestników)

W trakcie tworzenia jest sekcja sztuk walki „Wojownicze Żółwie Ninja” - klasy 1-3 szkoły podstawowej.

3.5. Aktywność społeczna i polityczna mieszkańców

Aktywność społeczna mieszkańców

Aktywność ta, mierzona liczbą organizacji społecznych, jest względnie wysoka jak na warunki niezbyt dużej gminy miejsko-wiejskiej o dominującej funkcji rolniczej i rozproszonym układzie osadniczym.

Ważną cechą ruchu społecznego na terenie gminy jest jego zróżnicowanie. Obok tradycyjnie wiejskich organizacji, jakimi są Ochotnicze Straże Pożarne, Koło Gospodyń Wiejskich i organizacje przy parafiach oraz organizacji, których działalność jest wspierana instytucjonalnie przez szkoły (LOP, PCK, TPD, ZHP, kluby sportowe), działają organizacje emeryckie (PZERil), kombatanckie, hobbyistyczne (PZHGP), lokalne organizacje prorozwojowe (w Drobinie, Brzechowie, Niemczewie, Łęgu Kościelnym).

Nowego typu organizacją, wykorzystującą rządowe programy wsparcia grup defaworyzowanych jest Spółdzielnia Socjalna Osób Prawnych „Centrum Usług Środowiskowych” w Drobinie, m.in. prowadząca Dzienny Dom Pobytu Seniorów „Wigor-Senior”. Oddolną organizacją seniorów jest Stowarzyszenie 50+. Pomocy defaworyzowanym grupom społecznym udzielają także: Katolickie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Uzależnionym i Ich Rodzinom „Filadelfia” oraz Fundacja „Praca Dla Niewidomych” w Stanisławowie.

Wyjątkową organizacją, nie tylko w skali gminy, jest Związek Buddyjski Karma Kagyu, który prowadzi Ogólnopolski Ośrodek Medytacyjny w Kucharach, którym często goszczą także wyznawcy z całej Europy i spoza niej.

Ta relatywna aktywność społeczna to w dużej części efekt okresu transformacji ustrojowej, a więc ostatnich 27 lat. Jednak wspólną bolączką prawie wszystkich organizacji, nawet tych istniejących od dziesiątek lat, jest brak lub zła baza lokalowa i sprzętowa oraz niewielkie zasoby finansowe, które bardzo ograniczają ich społeczną działalność.

Na terenie gminy Drobin działają następujące organizacje społeczne:

- Stowarzyszenie „Nasz Drobin” w Drobinie
- Katolickie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Uzależnionym i Ich Rodzinom „Filadelfia”
- Koło Gospodyń Wiejskich w Maliszewku
- Koło Parafialne Akcji Katolickiej przy parafii św. Stanisława BM w Drobinie
- Koło Parafialne Akcji Katolickiej przy parafii św. Wawrzyńca w Rogotwórsku
- Liga Ochrony Przyrody – koła w szkołach

- Jednostki OSP w: Drobinie (działająca od 1904 r.), Łęgu Probostwie (zał. 1923), Rogotwórsku, Wrogocinie, Setropiu, Chudynie, Nagórkach Dobrskich, Kozłowie, Maliszewku, Dobrosielicach I
- PCK Klub Honorowych Dawców Krwi „Dar Krwi” w Drobinie
- koła PCK w Zespole Szkół w Drobinie i Łęgu Probostwie
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów:
  - Koło nr 3 w Łęgu Probostwie
  - Koło nr 7 w Drobinie
- Polski Związek Hodowców Gołębi Poczтовых - Okręg Płock – Oddział Sierpc - sekcja Drobin
- Stowarzyszenie Promocji i Rozwoju Wsi Brzechowo
- Stowarzyszenie Odnowy Wsi Niemczewo
- Towarzystwo Inicjatyw Lokalnych w Łęgu Kościelnym
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci - Koło w Zespole Szkół w Drobinie
- Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Drobińskiej
- Związek Buddyjski Karma Kagyu
- Związek Harcerstwa Polskiego - drużyna w Zespole Szkół w Łęgu Probostwie
- Związek Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych
- Związek Represjonowanych Politycznie Żołnierzy - Górników
- Spółdzielnia Socjalna Osób Prawnych „Centrum Usług Środowiskowych” w Drobinie
- Fundacja „Praca Dla Niewidomych” w Stanisławowie
- Stowarzyszenie 50+
- LKS Skra Drobin
- LKS Wicher Cieszewo
- LKS Iskra Kozłowo
- Stowarzyszenie Kultury i Sportu Pegaz
- Uczniowskie Kluby Sportowe:
  - UKS Tęcza w Zespole Szkół w Drobinie
  - UKS Iskra w Zespole Szkół w Łęgu Probostwie www.zsleg.pl
  - UKS Jutrzenka w Szkole Podstawowej w Rogotwórsku
  - UKS Lider w Szkole Podstawowej im. Miry Zimińskiej-Sygietyńskiej w Cieszewie www.spieszewo.xorg.pl
  - UKS w Liceum Ogólnokształcącym w Drobinie www.lodrobin.com
- Zespół instrumentalno-wokalny „Radosne Serca”
- Orkiestra Dęta OSP w Drobinie
- Chór „Uśmiech Seniora”

W gminie Drobin od roku 2012 funkcjonuje Fundusz Sołecki. Od roku 2015 zaś działa w niej, jako organ doradczy Rady Gminy, Rada Seniorów.

Aktywność polityczna mieszkańców

Poziom aktywności politycznej mieszkańców gminy Drobin jest zauważalnie niższy niż, uśredniając, ten społeczności powiatu płockiego, Mazowsza czy całego kraju. Jest to zjawisko dość typowe dla społeczności wiejskich lub małomiasteczkowych w Polsce. Wybory prezydenckie, a jeszcze bardziej parlamentarne, wzbudzają mało emocji, prawdopodobnie dlatego, że pragmatyczna społeczność wiejska ocenia niezbyt wysoko możliwość swojego wpływu na ich wynik lub też wpływ wyborów na ich własne losy. Pozytywnym zjawiskiem jest wzrost frekwencji na obszarze gminy na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat (nie dotyczy to wyborów prezydenckich).

Jeszcze mniej mieszkańcy gminy Drobin są zainteresowani wyborami do Parlamentu Europejskiego. Frekwencja w 2009 roku wyniosła nieco ponad 12% - prawie równo o połowę mniej niż średnio w

kraju i zauważalnie mniej niż w powiecie plockim, a zwłaszcza na Mazowszu. Jednak świadomość znaczenia tych wyborów rośnie – w 2014 roku frekwencja wyniosła już ponad 14%, a dysproporcja względem tej w powiecie, a zwłaszcza w kraju, była mniejsza.

Całkiem odwrotna sytuacja ma miejsce w przypadku wyborów samorządowych. Frekwencja w gminie jest w nich z reguły wysoka i znacząco przekracza wskaźniki dla kraju, Mazowsza, a także – w dwóch przypadkach na trzy - dla powiatu plockiego. Szczególnie wysokie rezultaty i różnice na korzyść gminy Drobin miały miejsce w wyborach w 2014 roku.

Tab. 14. Frekwencja wyborcza w gminie Drobin na tle powiatu plockiego, Mazowsza/Okręgu Plockiego oraz Polski (na podst. www.pkw.gov.pl)

Wybory samorządowe

Obszar	2006	2010	2014
Gmina Drobin	53,40	52,97	61,40
Powiat plocki	52,00	55,21	56,13
Mazowsze	51,00	51,00	51,07
Polska	46,0	47,3	47,21

Wybory parlamentarne

Obszar	2005	2007	2011	2015
Gmina Drobin	28,15	33,12	34,12	38,68
Powiat plocki	33,75	41,77	39,51	44,90
Mazowsze	36,01	47,05*	43,32*	58,71
Polska	40,57	53,88	48,92	50,92

*Dane dla Okręgu Plockiego

Wybory Prezydenta RP

Obszar	2000	2005 (I/II tura)	2010	2015 (I/II tura)
Gmina Drobin	46,81	35,04/33,49	43,76	34,32/42,51
Powiat plocki	51,87	40,54/41,19	49,54	42,41/50,71
Mazowsze	61,41	54,55/56,59	61,55	54,91/61,58
Polska	61,12	49,74/50,99	55,31	48,96/55,34

Wybory do Parlamentu Europejskiego

Obszar	2009	2014
Gmina Drobin	12,39	14,79
Powiat plocki	15,17	16,75
Mazowsze	19,74*	28,09
Polska	24,53	23,83

*Bez okręgu stołecznego

3.6. Pomoc społeczna

Istotną rolę wśród zadań własnych i zleconych Gminy Drobin odgrywa pomoc społeczna. Wydatki na to zadanie stanowiły w 2016 roku, co prawda, trzecią co do wielkości pozycję w budżecie Gminy, ale bardzo niewiele różniły się od tych na oświatę i wychowanie. W okresie 2010-2015 ich wartość utrzymywała się na poziomie nieco ponad 4 mln zł. W 2016 roku nastąpił, w związku z realizacją Programu 500+, skokowy wzrost wartości wydatków – o ponad 150% (!). Oznaczało to także spadek udziału środków własnych Gminy w ich finansowaniu z poziomu między 10,3 a 17,7 % w okresie

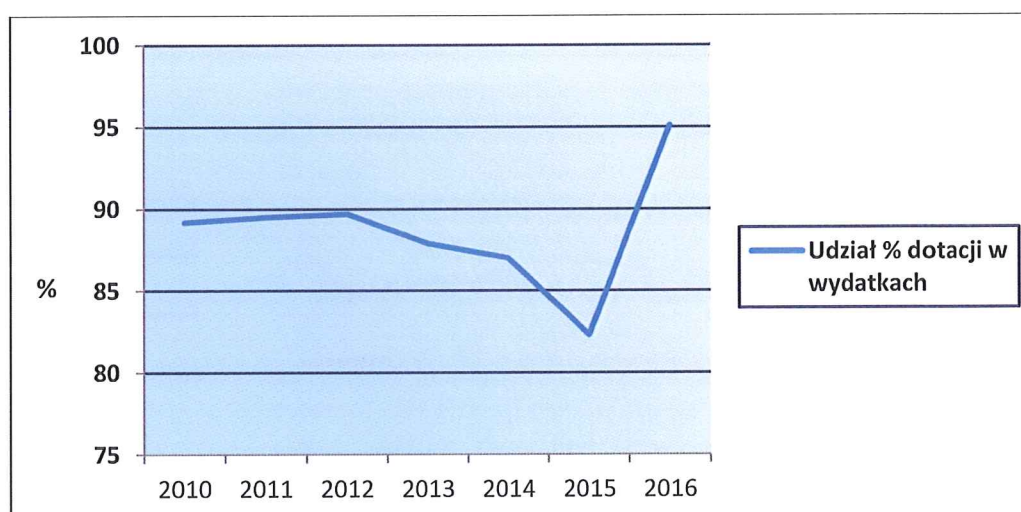

2010-2015 do poziomu ok. 4,9 %. W liczbach bezwzględnych udział środków własnych Gminy waha się od 2011 roku między około 400 a około 600 tysięcy zł. Do kwoty tej należałoby jednak doliczyć ponoszone przez Gminę koszty obsługi administracyjnej beneficjentów.

Tab. 15. Wydatki na pomoc społeczną w gminie Drobin w okresie 2010-2016 i źródła ich finansowania

Rok	Wydatki na pomoc społeczną (GOPS)	Źródła finansowania			
		Dotacje na zadania zlecone	Dotacje na zadania własne	Środki własne Gminy	Udział % dotacji w wydatkach
2010	4 277 023	3 237 168	578 200	461 655	89,2
2011	4 261 133	3 292 883	518 857	449 393	89,5
2012	4 185 579	3 100 637	653 590	431 352	89,7
2013	4 315 735	3 074 062	716 638	525 035	87,9
2014	4 447 232	3 142 626	728 826	575 780	87,0
2015	4 541 976	3 239 110	683 815	619 051	82,3
2016	11 046 076	9 606 296	903 180	536 600	95,1

Ryc. 12. Udział % dotacji w wydatkach na pomoc społeczną w gminie Drobin w okresie 2010-16

(Opracowanie własne, źródło danych: UMiG Drobin)

Liczba rodzin korzystających z pomocy MGOPS utrzymywała się w okresie 2010-2016 na względnie stałym poziomie około 400 - stopniowo wzrastała do roku 2013, by potem nieco szybciej spadać do 2016 roku. Podobnie zachowywały się: liczba osób, którym przyznano świadczenie i liczba osób w rodzinach osób, którym przyznano świadczenie.

W 2016 roku liczba osób, którym przyznano świadczenie stanowiła ponad 8 % liczby mieszkańców gminy, ale jeśli uwzględnić członków rodzin jako osoby pośrednio korzystające ze wsparcia to beneficjentami pomocy społecznej było aż 15 % mieszkańców gminy – mimo funkcjonowania programu 500+ - w 2016 roku liczba osób, którym przyznano świadczenie zmniejszyła się o 9,5%, a osób w rodzinach objętych pomocą – tylko o 6,8% !

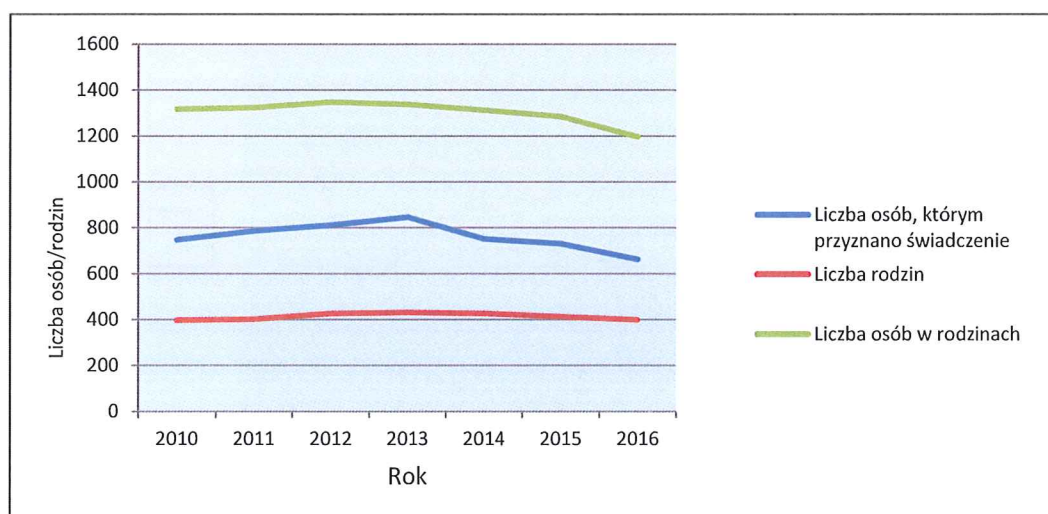
Należy przypuszczać, że liczba objętych pomocą nie wyczerpywała zapotrzebowania na nią, a raczej wynikała z możliwości finansowych GOPS i przepisów określających (raczej niskie) progi dochodowe kwalifikujące do wsparcia.

W 2016 roku zmniejszyła się, względem roku 2010, średnia wielkość rodziny objętej pomocą: z 3,31 osoby na 3,0 osoby. Przy, obserwowanej w ostatnich latach, większej dzietności części rodzin oznacza to większą liczbę osób samotnych wśród klientów MGOPS. To z kolei wskazuje na większe zapotrzebowanie (nie zawsze artykułowane przez zainteresowanych) na inne niż formy wsparcia tych osób (pomoc domowa, wsparcie psychologiczne, integracja ze społecznością itp.)

Tab. 16. Liczba korzystających z pomocy społecznej w gminie Drobin w okresie 2010-2016

Rok	Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2010	748	397	1 316
2011	786	402	1 323
2012	811	426	1 347
2013	846	431	1 337
2014	751	427	1 312
2015	731	413	1 284
2016	662	399	1 197

Ryc. 13. Liczba korzystających z pomocy społecznej w gminie Drobin w okresie 2010-2016

(Opracowanie własne, źródło danych: UMiG Drobin)

Tezę tą potwierdzają dane dotyczące przyczyn objęcia pomocą społeczną. Co prawda, chociaż główną z nich pozostaje ubóstwo - 63,3%, to pozostałe 36,7% stanowią: bezradność opiekuńczo-wychowawcza, niepełnosprawność i alkoholizm. Ich faktyczne znaczenie jeszcze wzrośnie, gdy uwzględnimy fakt, że pomoc z powodu ubóstwa obejmuje działanie o największej liczbie uczestników, jakim jest dożywianie dzieci w szkołach.

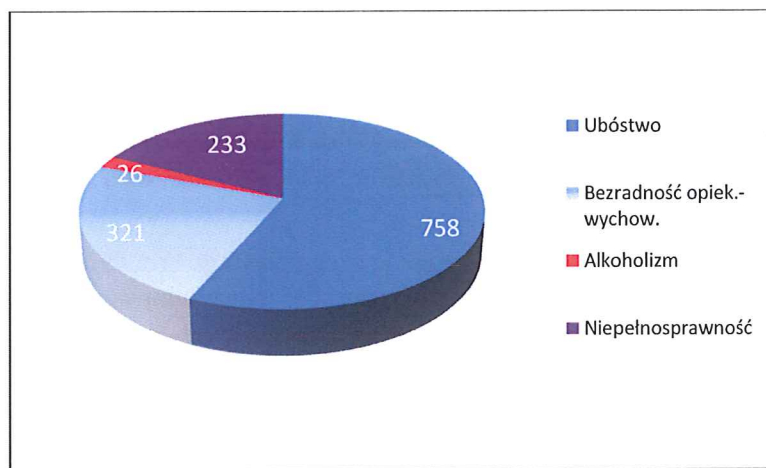

Tabela 17. Liczba osób objętych pomocą ośrodka pomocy społecznej gminy Drobin w 2016 roku wg przyczyn

Ogółem	Liczba objętych pomocą			
	Ze względu na			
	Ubóstwo	Bezradność opiek.-wych.	Alkoholizm	Niepełnosprawność
1 197	758	321	26	233

Ryc. 14. Osoby objęte pomocą społeczną w gminie Drobin w 2016 roku wg przyczyn

(Opracowanie własne, źródło danych: UMiG Drobin)

3.7. Bezpieczeństwo

Poziom przestępczości w gminie Drobin należy uznać za niski. W badanym okresie 2013-2016 nie miały miejsca przestępstwa przeciwko życiu, a liczba przestępstw innych kategorii była niska. Sprzyja temu zapewne charakter społeczności gminy, złożonej w dużej mierze z niewielkich miejscowości, w których prawie wszyscy się znają. Ewidentnie dotyczy to także miasta Drobin z racji jego niewielkiego rozmiaru. Niewątpliwie ograniczeniu przestępczości sprzyja funkcjonowanie w Drobinie posterunku policji. Należy jednak zauważyć, że przestępstwa przeciwko mieniu w badanym okresie wykazują tendencję wzrostową.

Być może ten trend jest powodem, dla którego część mieszkańców deklaruje brak poczucia bezpieczeństwa jako jeden z problemów społecznych gminy. Wymieniane są także chuligaństwo i wandalizm, których przypadki mogą nie być zgłaszane policji i jako takie nie rejestrowane w statystykach policyjnych.

Bardzo niska była liczba przypadków przemocy domowej. Nominalnie, gdyż zjawisko to jest w Polsce ciągle powszechne, ale często uważane za wewnętrzną sprawę dotkniętych nim rodzin. Dostępne statystyki mogą więc świadczyć o małym wyczuleniu społecznym na to zjawisko (mała liczba zgłoszeń), a nie o jego niskim poziomie. Pożądana jest długofalowa edukacja społeczności i odpowiedzialnych za jej zwalczanie instytucji, dotycząca konsekwencji przemocy domowej dla rodzin nią dotkniętych.

Tab. 18. Liczba przestępstw w gminie Drobin w latach 2013-2016 wg kategorii

Kategoria	Liczba przestępstw			
	2013	2014	2015	2016
Kradzieże, kradzieże z włamaniem i kradzieże pojazdów	8	9	13	12
Bójki, pobicia, rozboje	1	2	1	2
Przemoc domowa	1	1	1	1

(Dane Komendy Policji w Płocku)

Przecinające obszar gminy drogi, w tym zwłaszcza drogi krajowe nr 10 i nr 60, które cechuje znaczne natężenie ruchu i duża, często nadmierna, prędkość pojazdów, są źródłem zagrożenia dla zdrowia i życia uczestników ruchu, w tym także mieszkańców gminy. Nie jest to tylko hipotetyczne zagrożenie, o czym świadczą statystyki wypadków. Ich liczba jest zmienna, ale uśredniona roczna wartość dla okresu 2013-2016 wyniosła 10,5. Aż 53 osoby odniosły w nich rany (średnio 13,25 rocznie), a 5 osób poniosło śmierć (średnio 1,25 rocznie). Są to znaczące wielkości, zważywszy na niewielką w skali kraju powierzchnię gminy.

Zdaniem jej mieszkańców konieczne jest oddzielenie ruchu pieszego i rowerowego na odcinkach dróg o największym natężeniu ruchu i przebiegających przez obszary zabudowane.

Tab. 19. Liczba wypadków drogowych i ich ofiar w gminie Drobin w latach 2013-2016

Kategoria	Liczba			
	2013	2014	2015	2016
Wypadki	7	14	7	14
Ranni	8	21	8	16
Zabici	3	0	0	2

(Dane Komendy Policji w Płocku)

4. Sfera gospodarcza

Ogólna powierzchnia gminy Drobin wynosi 14.350 ha, z czego aż 13.090 ha (91,2 %) stanowią użytki rolne, a tylko 671 ha (ok. 4,7 %) - grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione. Inne formy użytkowania gruntów mają niewielkie znaczenie, wśród nich największy obszar (459 ha – 3,2 % ogólnej powierzchni) zajmują grunty zurbanizowane. Kompletną strukturę użytkowania gruntów przedstawia poniższy diagram:

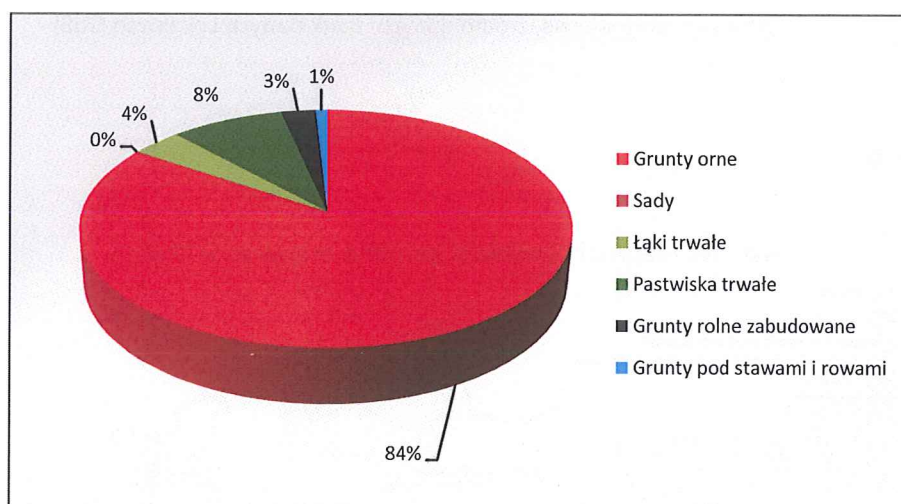

Z racji bardzo dużego udziału użytków rolnych w powierzchni gminy i korzystnych warunków glebowych i klimatycznych ciągle ważnym działem gospodarki gminy pozostaje rolnictwo. Wskaźnik bonitacji użytków rolnych wynosi 1,03 i lokuje ją na stosunkowo wysokiej pozycji w województwie. Dominującą część stanowią grunty klas III i IV - o wysokich i średnich walorach rolniczych, zaliczane do kompleksu pszennego dobrego i bardzo dobrego. Doliny rzek i cieków zajmują użytki zielone.

Udział gleb słabych jest niewielki. Występują na nich niewielkie kompleksy leśne. Ocenia się, że dla uzyskania korzystnych warunków dla produkcji rolnej, udział lasów i zadrzewień powinien wynosić co najmniej 15%. W gminie Drobin osiąga on zaledwie 5%. Niekorzystny jest także mały areal wód powierzchniowych. Te dwa czynniki sprzyjają występowaniu na obszarze gminy zjawiska stepowienia gleb, które już ma ujemny wpływ na środowisko przyrodnicze i gospodarkę rolną i, jak wszystko wskazuje, będzie się nasilać.

Użytki rolne zajmują aż 91% terytorium gminy, a grunty orne stanowią 84 % powierzchni użytków rolnych. Relatywnie dużą część, bo aż 12% stanowią użytki zielone – baza dla produkcji mlecznej w gminie. Około 3% użytków rolnych zajmują zabudowania. Mało istotny jest udział rowów i wód powierzchniowych (1% użytków rolnych), a jeszcze bardziej znikomy, bliski 0 % – sadów.

Ryc. 17. Struktura użytków rolnych w gminie Drobin

(Opracowanie własne, źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS)

Wśród upraw dominują zboża: żyto, pszenica, jęczmień i mieszanki zbożowe, których udział w powierzchni zasiewów wynosi około 76%. Druga co do znaczenia grupa to rośliny okopowe, z udziałem około 14%. Mało znacząca jest uprawa owoców i warzyw.

W hodowli największe znaczenie mają: trzoda chlewna, bydło mleczne oraz drób. Chów bydła mlecznego i trzody chlewnej jest najbardziej rozwinięty w miejscowościach Kowalewo, Karsy, Kłaki, Wilkęsy i Świerczynek. Chów drobiu nie ma przemysłowego charakteru, co niewątpliwie jest zaletą w dobie ptasiej grypy i powoli wzrastających wymagań konsumenckich. Rozwojowi tych kierunków chowu na pewno sprzyja obecność w gminie lub w jej sąsiedztwie zakładów przetwórczych, w tym takich potentatów jak OLEWNIK, OSM Sierpc i CEDROB.

Około 90% użytków rolnych w gminie należy do gospodarstw prywatnych. Według Powszechnego Spisu Rolnego 2010 r. (za POŚ Gminy Drobin, brak dostępnych danych w BDL GUS) na obszarze gminy

Drobin działają 724 gospodarstwa rolne. Średnia wielkość gospodarstwa to 17,26 ha. Jest to ponad 2-krotnie wyższa wartość niż dla województwa czy kraju, a wyższa o 50 % niż ta dla powiatu. Także udział gospodarstw średnich (7-15 ha) – 32% i dużych (20-50 ha) – 13,5% w ogólnej liczbie gospodarstw należy uznać, jak na polskie warunki, za wysokie.

Struktura wielkości gospodarstw jest więc relatywnie korzystna i stanowi ograniczoną barierę dla rozwoju efektywnej i intensywnej produkcji rolnej. Niemniej jednak pozostaje problem właścicieli małych gospodarstw rolnych, które nie dają im możliwości utrzymania się z działalności rolniczej.

Faktycznie uprawiany areał w gospodarstwach jest w wielu przypadkach większy ze względu na rozpowszechnioną praktykę dzierżawienia gruntów należących formalnie do (na ogół) mniejszych gospodarstw. Praktyka ta ogranicza więc też (generując też dochód dla ich właścicieli) liczbę małych, nieefektywnych gospodarstw.

Rozwój rolnictwa na obszarze gminy ograniczany jest przede wszystkim przez coraz częściej występujące anomalie klimatyczne (susze, podtopienia, wiosenne mrozy) oraz niekorzystne ceny na surowce rolne. Rolnicy gminy, chcąc utrzymać odpowiedni poziom dochodu, modernizują swoje gospodarstwa, wykorzystując do tego celu także fundusze Unii Europejskiej i krajowe. Negatywnym (z punktu widzenia pracobiorców) efektem tej modernizacji jest zmniejszanie zatrudnienia w gospodarstwach (tzw. ukrytego bezrobocia).

4.2. Przemysł i usługi

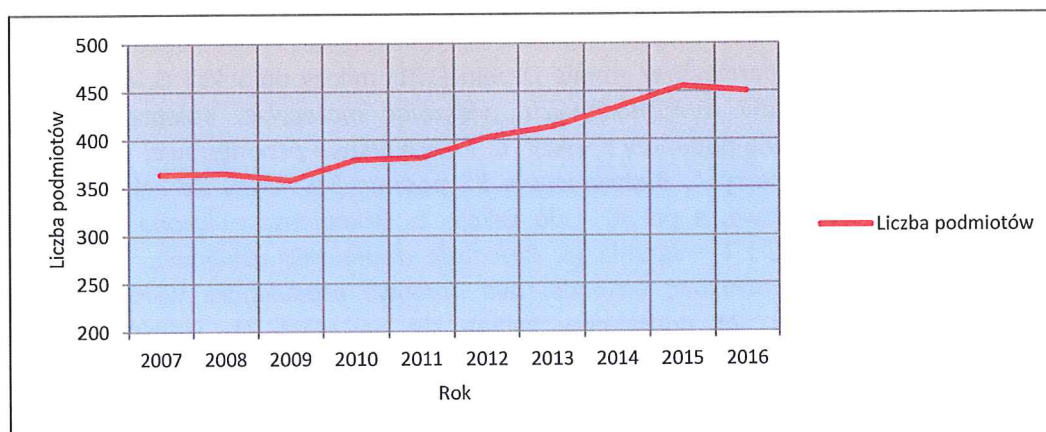
Podobnie jak i rolnictwo, także przemysł i usługi nie są w stanie, póki co, zapewnić mieszkańcom gminy odpowiedniej ilości i jakości miejsc pracy.

Tab. 20. Liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w systemie REGON na terenie gminy Drobin w okresie 2007 – 2016

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba podmiotów	364	365	358	379	381	402	413	433	455	450

(Opracowanie własne na podstawie danych GUS)

Ryc. 18. Liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w systemie REGON na terenie gminy Drobin w okresie 2007-2016

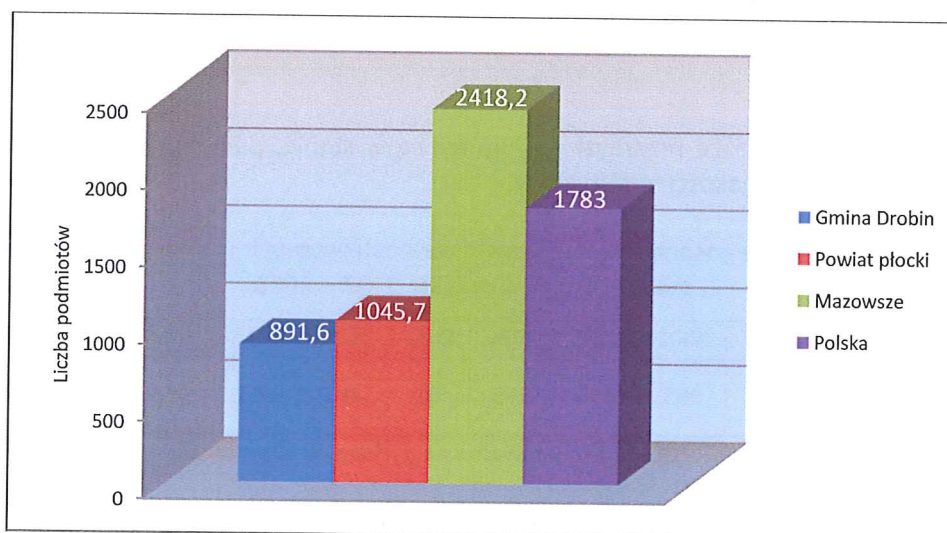
(Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS)

Liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w systemie REGON na terenie gminy Drobin w roku 2016 wynosiła 450 (w tym 315 osób fizycznych, 135 osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie mających osobowości prawnej, w tym 7 gminnych samorządowych jednostek organizacyjnych). Pozytywnym zjawiskiem jest następujący od 2009 roku (z wahnięciem w roku 2016) wzrost liczby przedsiębiorstw. W okresie 7 lat wzrost ten wyniósł prawie 26 % wyjściowej liczby. Aż 423 podmioty zatrudniają nie więcej niż 9 osób, 19 podmiotów zatrudnia od 10 do 49 osób, kolejne 7 – od 50 do 249, zaś 1 podmiot – między 250 a 999 osób (wszystkie w przeliczeniu na pełne etaty).

Liczba 450 przedsiębiorstw daje wskaźnik aktywności gospodarczej, jakim jest liczba podmiotów gospodarczych na 10.000 mieszkańców w wieku produkcyjnym na poziomie 891,6, a więc niski – stanowiący 85% wartości wskaźnika dla powiatu płockiego, zaledwie 37% wskaźnika dla województwa mazowieckiego (tu jednak wynik zaburza Warszawa) oraz 48 % wskaźnika dla Polski. Dane te pokazują różnicę między potencjałem rozwojowym gminy Drobin i innych obszarów, w tym także, obejmującego głównie wiejskie tereny, powiatu płockiego.

Ryc. 19. Liczba podmiotów gospodarczych w gminie Drobin na 10.000 mieszkańców w wieku produkcyjnym na tle powiatu płockiego, Mazowsza i kraju (2016)

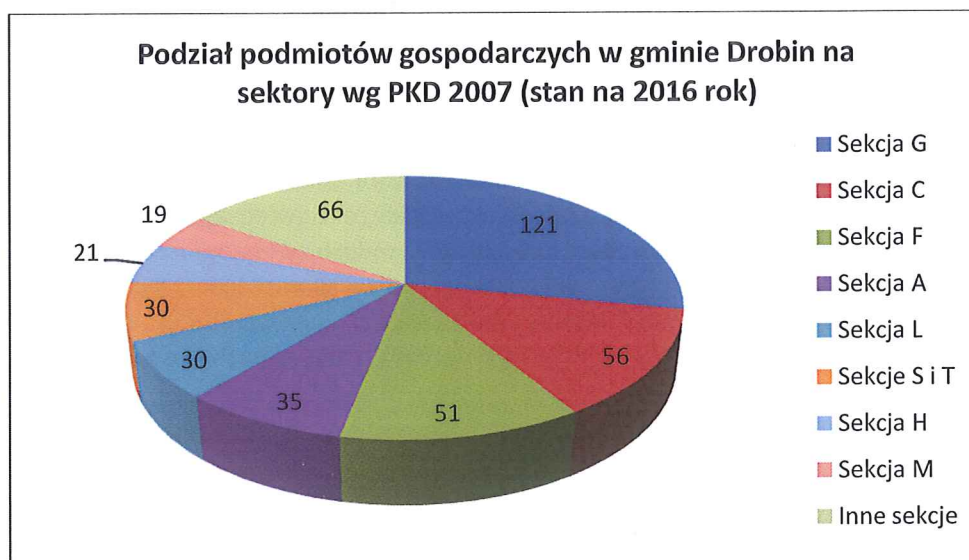
(Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS)

Najwięcej podmiotów gospodarczych w gminie Drobin (121) należy do sekcji G. *Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle*. Kolejną pod względem liczebności grupę (56) stanowią podmioty z sekcji C. *Przetwórstwo przemysłowe*, a niewiele mniej liczną (51 podmiotów) – z sekcji F. *Budownictwo*. 35 podmiotów należy do sekcji A. *Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo*, a po 30 – do sekcji L. *Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości* oraz sekcji S i T – łącznie (S. *Pozostała działalność usługowa*, T. *Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby*). 21 podmiotów zalicza się do sekcji H. *Transport, gospodarka magazynowa*, a 19 – sekcji M. *Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna*.

Ryc. 20. Podział podmiotów gospodarczych w gminie Drobin na sektory

(Opracowanie własne, źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS)

Do największych pracodawców na terenie gminy Drobin zaliczają się:

- Zakłady Mięsne OLEWNIK-BIS Sp. z o.o. - Świerczynek
- REMONDIS Drobin komunalna spółka sp. z o.o. - Drobin
- AGROCHEM - Drobin
- Szkoła Podstawowa - Drobin
- Urząd Miasta i Gminy - Drobin
- Szkoła Podstawowa- Łęg Probstwo
- Zespół Szkół Zawodowych- Drobin
- Szkoła Podstawowa w Cieszewie - Cieszewo
- Szkoła Podstawowa w Rogotwórsku - Rogotwórsk
- Miejski Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji - Drobin
- P-SERWIS Sp. z o.o. - Drobin
- JERONIMO MARTINS DYSTRYBUCJA SA - Drobin
- Fundacja Praca dla Niewidomych - Stanisławowo
- Bank Spółdzielczy Mazowsze - Drobin
- ELEWAR Sp z o.o. - Drobin
- NZOZ „SAN-MED.” - Drobin
- PKO BP – Drobin
- NZOZ „ASMED” – Drobin
- AMROL – Drobin
- MAREX - Drobin

Turystyka i rekreacja

Rolnicza, o bardzo niewielkim udziale lasów (5%) i wód powierzchniowych (poniżej 1%) w jej powierzchni w odczuciu przeciętnego człowieka nie posiada zbytnich walorów turystycznych.

Jest jednak wiele gałęzi turystyki, a co za tym idzie, grup docelowych, dla których gmina Drobin może być atrakcyjnym miejscem do spędzenia wolnego czasu (i wydania w niej pieniędzy). Tym bardziej, że jest dość dogodnie położona komunikacyjnie – około 100 km od dużych ośrodków miejskich, jakimi

są Warszawa (a w zasadzie cała aglomeracja stołeczna) i Toruń, a znacznie bliżej od miast średniej wielkości jak Płock, Włocławek, Ciechanów, z którymi jest połączona względnie dobrej jakości drogami krajowymi. Wytrwali miłośnicy tego środka transportu są w stanie dojechać (prawie) do Drobin koleją – do oddalonej o kilka kilometrów stacji w Koziebrodach.

Te grupy docelowe to m.in. miłośnicy prawdziwej agroturystyki (czyli pobytów w gospodarstwach rolnych), np. rodziny z dziećmi, wyznawcy lub zainteresowani buddyzmem (już odwiedzający licznie ośrodek w Kucharach), wierni kościoła rzymsko-katolickiego odwiedzający miejsca związane ze świętymi (miejsce urodzenia matki św. Stanisława Kostki), miłośnicy historii i architektury (grodzisko w Mokrzkach, kościoły w Drobinie i Łęgu, miejsca związane ze społecznością żydowską, I i II wojną światową, zachowane jeszcze zabytki kultury ziemiańskiej i włościańskiej), miłośnicy literatury (twórczości Heleny Mniszkówny), w końcu miłośnicy dobrych, tradycyjnych produktów spożywczych.

By wszyscy oni ruszyli tłumnie w kierunku Drobin, potrzebne jest systematyczne rozwijanie produktów turystycznych gminy i ich konsekwentna promocja, co z powodzeniem czyni już wiele innych lokalnych społeczności w Polsce. Trzeba stworzyć dla nich ofertę noclegową, żywieniową i rekreacyjno-turystyczną (szlaki, kąpielisko, możliwości aktywnego wypoczynku), których w chwili obecnej brakuje.

Oczywiście, warunkiem podstawowym jest zachowanie środowiskowych i kulturowych walorów obszaru gminy, nie tylko zresztą dla przyjezdnych, ale też dla mieszkańców gminy.

4.3. Możliwości inwestycyjne

Obszar gminy Drobin jest w całości zelektryfikowany oraz, praktycznie rzecz biorąc, całkowicie (w ponad 99%) zwodociągowany. W pełni zapewniony jest także dostęp do sieci telekomunikacyjnej.

Położenie na skrzyżowaniu dwóch dróg krajowych w centralnej części kraju, w niezbyt dużej odległości od aglomeracji stołecznej i kilku średniej wielkości ośrodków miejskich, względnie sprzyja lokalizowaniu inwestycji.

Gmina nie dysponuje terenami inwestycyjnymi w mieście Drobinie. Tereny o przeznaczeniu inwestycyjnym znajdujące się na obszarach wiejskich gminy stanowią także własność prywatną.

Rolnicza baza produkcyjna stwarza dobre warunki dla rozwoju przetwórstwa spożywczego. Jednak obowiązujące w Polsce przepisy w ciągle niewystarczającym stopniu umożliwiają rozwój małego przetwórstwa, które mogłoby być źródłem utrzymania właścicieli mniejszych gospodarstw rolnych.

4.4. Bezrobocie

Jedną z najbardziej istotnych cech społeczności gminy jest wysoki wskaźnik osób pozostających bez pracy. Jest to immanentna cecha polskiej gospodarki, a w szczególności wiejskich obszarów rolniczych, do których należy gmina Drobin. W badanym okresie 2011-2016 najgorszy pod tym względem był rok 2013, po którym następował systematyczny spadek liczby bezrobotnych.

Jednak, o ile ich sumaryczna liczba w gminie spadła w okresie 2013-2016 o prawie 46 %, to liczba bezrobotnych kobiet zmalała tylko o około 35 %. Cieszyć może wyraźnie spadająca liczba długotrwale bezrobotnych (spadek o 41 %), a szczególnie - bezrobotnej młodzieży (spadek aż o 64 %).

Znacznie wolniejszy był spadek liczby bezrobotnych kobiet (tylko o ok. 13 %). W rezultacie udział kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych w gminie wzrósł z ok. 51% w 2013 roku do ok. 60% w 2016

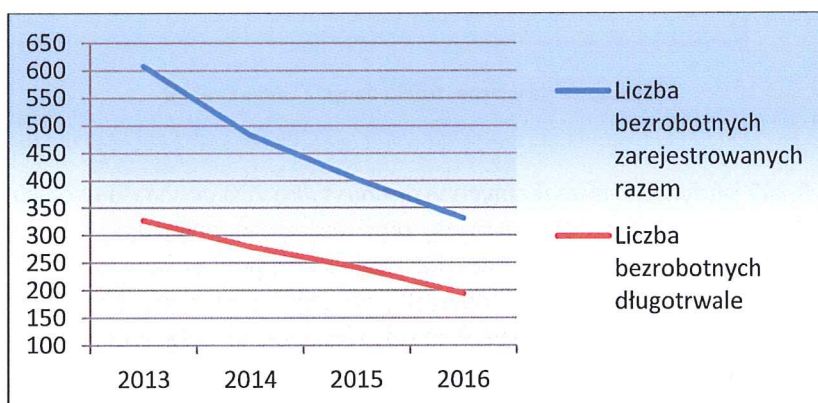
roku, a bezrobotnych powyżej 50 roku życia – odpowiednio, z ok. 19% do ok. 31%. Te grupy wymagają więc najwięcej uwagi w działaniach na rzecz aktywizacji zawodowej mieszkańców gminy Drobin.

Tab. 21. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych z terenu gminy Drobin w latach 2011-2016 (dane na koniec roku)

Rok	Liczba bezrobotnych					
	zarejestrowanych razem	kobiet	będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy	do 25 roku życia	powyżej 50 roku życia	długotrwale
2011	567	308	bd	bd	bd	bd
2012	562	289	bd	bd	bd	bd
2013	608	309	573	162	117	327
2014	483	259	424	88	116	279
2015	403	222	368	64	118	242
2016	331	200	312	58	102	194

(Dane PUP w Płocku)

Ryc. 21. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych z terenu gminy Drobin w latach 2013-2016

Opracowanie własne, źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS

Tab. 22. Bezrobocie i bezrobocie i bezrobocie długotrwale w gminie Drobin na tle powiatu płockiego, Mazowsza i Polski (2016)

Wskaźnik	Obszar			
	Gmina Drobin	Powiat płocki	Mazowsze	Polska
Bezrobocia (%)	7,0	8,1	5,8	5,6
Udział długotrwale bezrobocia (pp)	55,3	40,6	45,4	40,7

Opracowanie własne, źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS

Wskaźnik bezrobocia, mierzony odsetkiem bezrobotnych w grupie mieszkańców w wieku produkcyjnym, jest wyraźnie wyższy dla gminy Drobin niż dla Mazowsza, a zwłaszcza Polski. Jest jednak nieco niższy niż dla powiatu płockiego. Bezrobocie w gminie Drobin ma jednak bardziej

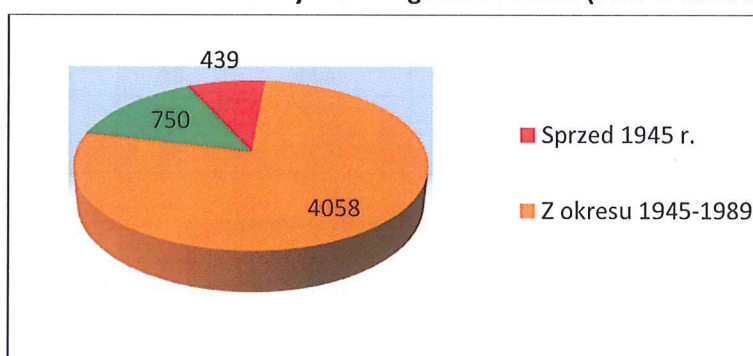

niekorzystną strukturę, gdyż długotrwale bezrobotni stanowią tu wyraźnie większą część liczby bezrobotnych ogółem niż ma to miejsce średnio w kraju, na Mazowszu czy powiecie płockim.

Trzeba pamiętać, że wszystkie te dane dotyczą zarejestrowanych osób bezrobotnych. Oceniając zjawisko bezrobocia, do liczby zarejestrowanych osób bez pracy należy więc doliczyć nieokreśloną liczbę niezarejestrowanych bezrobotnych oraz tzw. ukryte bezrobocie, czyli nadmierne zatrudnienie w gospodarstwach rolnych. Z kolei należy skorygować te dane w dół o osoby formalnie niezatrudnione, ale faktycznie pracujące, czemu sprzyja wysokie obciążenie wynagrodzeń podatkami, składkami ZUS itp.

5. Sfera techniczna

Ryc. 22. Struktura wiekowa budynków w gminie Drobin (stan w 2016 r.)

(Opracowanie własne, źródło danych: UMIG Drobin)

Na ogólną liczbę 5.247 budynków mieszkalnych w gminie tylko 750 powstało w ciągu ostatnich 28 lat. Stanowi to 14,3 % ogólnej liczby. Jest to raczej niski wskaźnik, pokazujący, że mieszkańcy gminy Drobin w niewielkim stopniu skorzystali z transformacji ustrojowej w odniesieniu do swojej sytuacji mieszkaniowej. Tylko w Drobinie odsetek 'nowych', bo część z nich ma 20 i więcej lat, budynków przekracza 20%, co przecież jest niezbyt wysokim wskaźnikiem. W Dziewanowie wskaźnik ten osiąga wartość 20%, a w Świerczynie i Chudzyńcu – 19%.

Pod względem mieszkaniowym gmina Drobin pozostaje 'produktem PRL-u' – uśredniony udział budynków mieszkalnych, zbudowanych w tamtym okresie (trwającym tylko 16 lat dłużej niż obecny) w ogólnej ich liczbie wynosi aż 77,3%. Niektóre sołectwa (Brelki, Krajkowo) zawdzięczają minionemu systemowi swoją substancję mieszkaniową w 100% ! O wiele więcej sołectw (Cieszewko, Cieszewo, Dobrosielice I, Kłaki, Niemczewo, Rogotwórska, Sokolniki, Tupadły) ma wskaźnik na poziomie 90% i wyższym.

8,4 % budynków mieszkalnych powstało przed 1945 rokiem. Są to budynki o najczęściej niższym standardzie mieszkaniowym, ale często stanowią jednocześnie, niedocenianą, spuściznę kulturową. Wiele z nich nie podlega formalnej (jako nie wpisane do rejestru zabytków) ani praktycznej ochronie.

Najwięcej takich budynków znajduje się w Drobinie (203). Stanowią one aż 46% ogółu budynków w gminie w tej grupie wiekowej ! Razem tworzą układ urbanistyczny mazowieckiego miasteczka o średniowiecznym rodowodzie.

Wiek budynków nie zawsze oznacza ich niski standard. Jednak w większości przypadków tak jest. Są one na ogół zbudowane ze słabo izolujących, często niezdrowych (wilgoć) materiałów i z niskiej (wg współczesnych standardów) jakości stolarką. Powoduje to zwiększone zużycie opału, czyli koszty, a

także nadmierne skażenie powietrza, gdyż źródłem ciepła są na ogół piece węglowe, a często 'piece na wszystko', co da się spalić.

Stopniowo, w miarę świadomości ekonomicznej (i, w mniejszym stopniu, ekologicznej) oraz posiadanych środków właściciele budynków ocieplają je. Jednak, ze względu na wymienione ograniczenia, jest to proces powolny.

Wiele budynków (w większym stopniu gospodarczych, ale także mieszkalnych) jest pokrytych zawierającym azbest eternitem. Powierzchnia ciągle użytkowanych na obszarze gminy płyt eternitu wynosi aż 328 tysięcy m².

Tab. 23. Wykaz lokali komunalnych oraz socjalnych w gminie Drobin wraz z liczbą mieszkańców

Miejscowość	Obiekt	Liczba lokali	Liczba mieszkańców
Biskupice	Budynek komunalny mieszkalny	5	17
Drobin	Budynek komunalny mieszkalny, ul. Marszałka Piłsudskiego 5	3	10
	Budynek komunalny mieszkalny, ul. Marszałka Piłsudskiego 10	3	8
	Budynek komunalny mieszkalny, ul. Marszałka Piłsudskiego 16	1	6
	Budynek komunalny mieszkalny, ul. Rynek 1a	1	3
	Budynek mieszkalny komunalny, ul. Rynek 32	7	23
	Budynek mieszkalny komunalny, ul. Rynek 34	3	8
	Budynek mieszkalny komunalny, ul. Rynek 35	5	12
	Budynek mieszkalny komunalny, ul. Sierpecka 1	4	12
	Budynek mieszkalny komunalny, ul. Sierpecka 6	4	16
	Budynek mieszkalny komunalny, ul. Sierpecka 58	5	10
	Budynek mieszkalny komunalny, ul. Zaleska 58 A (lokale socjalne)	4	17
	Budynek mieszkalny komunalny, ul. Zaleska 58 B	4	10
	Budynek mieszkalny komunalny, ul. Zaleska 58 C	6	13
	Budynek mieszkalny komunalny, ul. Tupadzka 8 (lokale socjalne)	6	28
	Budynek mieszkalny komunalny ul. Spółdzielcza a10	1	3
Dobrosielice I	Budynek mieszkalny komunalny	4	15
Karsy 32	Budynek mieszkalny komunalny	4	7
Mogielnica 37	Budynek mieszkalny komunalny	5	17
Mogielnica 44	Budynek mieszkalny komunalny	6	16
Setropie 15	Budynek mieszkalny komunalny	8	29
Setropie 24	Budynek mieszkalny komunalny	1	3
RAZEM	Budynki mieszkalne/socjalne	80/10	238/45

Źródło danych: UMiG Drobin

Gmina dysponuje dość znacznym (choć nie realizującym wszystkich potrzeb społecznych), zasobem lokali komunalnych. Ich ogólna liczba (bez lokali socjalnych) wynosi 80. Zamieszkuje je 238 osób. Lokale znajdują się w 20 budynkach. Najwięcej lokali i budynków komunalnych jest w mieście Drobinie (47 lokali w 13 budynkach), a następnie w Mogielnicy (11 lokali w 2 budynkach) i Setropiach (9 lokali w 2 budynkach).

Ponadto Gmina dysponuje 10 lokalami socjalnymi w dwóch budynkach znajdujących się w Drobinie. Mieszka w nich 45 osób. W sumie z komunalnych mieszkańców (socjalnych i nie) korzystają 283 osoby: 176 w Drobinie i 107 w sołectwach wiejskich, co stanowi 6% ogólnej liczby mieszkańców miasta i 2% liczby mieszkańców wiejskich sołectw.

Większość budynków komunalnych i socjalnych jest w złym stanie technicznym, niektóre wkrótce będą kwalifikować się do wyłączenia z użytkowania.

Na terenie gminy Drobin znajduje się dość znacząca liczba, względem ogólnej ilości zasobów materialnych gminy, zdegradowanych, a przez to niewykorzystywanych lub wykorzystywanych w ograniczonym stopniu, budynków i terenów.

Tab. 24. Zdegradowane obiekty i tereny w gminie Drobin – inwentaryzacja

Lp.	Nazwa obiektu	Lokalizacja	Właściciel
1	zespół dworsko-parkowy	Biskupice	MiG Drobin
2	zespół dworsko-parkowy	Karsy	MiG Drobin
3	krajobrazowy park podworski	Kowalewo	MiG Drobin
4	zespół dworsko-parkowy	Dobrosielice I	MiG Drobin
5	park podworski	Dobrosielice II	MiG Drobin
6	park podworski	Dziewanowo	MiG Drobin
7	park podworski	Kozłowo	MiG Drobin
8	zespół dworsko-parkowy	Łęg Kościelny	własność prywatna
9	park podworski	Nagórki Dobrskie	MiG Drobin
10	park podworski	Nagórki Olszyny	MiG Drobin
11	budynek gorzelni i krajobrazowy park podworski	Setropie	własność prywatna
12	park podworski	Sokolniki	MiG Drobin
13	park podworski	Świerczyn	MiG Drobin
14	zespół dworsko-parkowy	Drobin, ul. Przyszłość	MiG Drobin
15	kaplica cmentarna, murowana	Drobin	parafia rzym.-kat. Drobin
16	wiatrak, koźlak drewniany	Drobin	własność prywatna
17	budynek mieszkalny wielorodzinny	Drobin, ul. Sierpecka 6	MiG Drobin
18	budynek mieszkalny wielorodzinny	Drobin, ul. Rynek 14	własność prywatna
19	budynek mieszkalny wielorodzinny	Drobin, ul. Rynek 38	wspólnota mieszkaniowa
20	budynek mieszkalny wielorodzinny	Drobin, ul. Sierpecka 19	własność prywatna
21	budynek mieszkalny wielorodzinny	Drobin, ul. Szkolna 8	wspólnota mieszkaniowa
22	dawny zajazd murowany	Drobin, ul. Rynek 45	własność prywatna
23	budynek neobarokowej murowanej plebanii	Drobin, ul. Rynek 39	parafia rzym.-kat. Drobin
24	remiza OSP w Drobinie	Drobin	MiG Drobin
25	nieużytek z wodą stojącą	Drobin, ul. Sierpecka	wspólnota wsi
26	dzikie wysypisko	Kuchary, działka nr 97/1	Skarb Państwa
27	wyrobisko - pozostałość po kopalni żwiru	Brelki, dz. 48	MiG. Drobin
28	wyrobisko - pozostałość po kopalni żwiru	Wrogocin, dz. 163	wspólnota wsi
29	boisko sportowe	Drobin, ul. Szkolna	MiG Drobin
30	budynki mieszkalne wielorodzinne	Drobin, ul. Płońska 10/3, 10/4	Drotrans sp. z o.o.
31	hale produkcyjno - magazynowe	Drobin, ul. Płońska	własność prywatna
32	budynek biurowy	Drobin, ul. Płońska	własność prywatna

Najwięcej takich obiektów znajduje się w mieście Drobinie, zwłaszcza w jego centralnej części, stanowiącej wartość kulturową i predestynowaną do świadczenia usług publicznych.

6. Potencjał finansowy Gminy

Zgodnie z art. 51 *Ustawy o samorządzie gminnym z 8 marca 1990 roku* Gmina Drobin samodzielnie prowadzi gospodarkę finansową na podstawie uchwały budżetowej Rady Miasta i Gminy. Wielkość budżetu z jednej strony determinuje w znacznym stopniu (obok zasobów przyrodniczych i ludzkich) możliwości rozwojowe gminy, z drugiej zaś, jest ich pochodną.

Dochody i wydatki Gminy Drobin w okresie 2012 – 2016 cechowała relatywnie duża zmienność. Dochody w latach 2012-2014 miały tendencję malejącą, w jej rezultacie zmniejszyły się o ponad 5,5 miliona zł. W podokresie 2015 – 2016 nastąpiło odwrócenie trendu na pozytywny, a dochody wzrosły w odniesieniu do poziomu z 2014 roku aż o blisko 8 milionów zł, osiągając poziom prawie 33 mln zł.

Wydatki cechowała duża fluktuacja: po roku wzrostu następował rok ich spadku, a ich wartość wahała się między ponad 25 mln a ponad 32 mln zł.

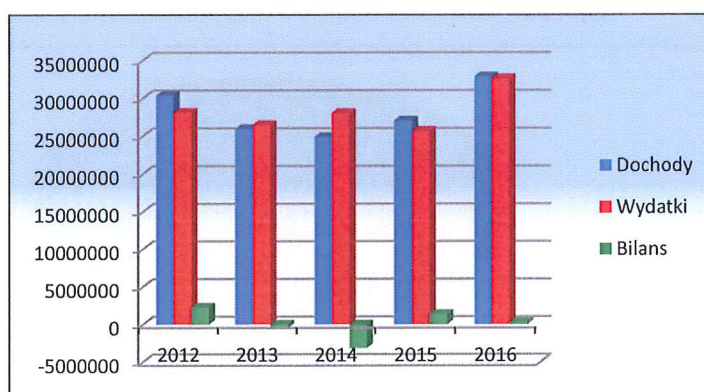
W rezultacie spora nadwyżka dochodów w roku 2012 (prawie 2,3 mln zł) zamieniła się w ponad 3-milionowy deficyt w 2014 roku, by w latach 2015-2016 znów osiągnąć wartości dodatnie (ale już mniejsze).

Bardzo znaczący wzrost zarówno dochodów, jak i wydatków, w roku 2016 (odpowiednio: o blisko 6 mln zł i blisko 7 mln zł) wiązał się z przede wszystkim uruchomieniem programu 500+.

Tab. 25. Zestawienie dochodów i wydatków gminy Drobin w okresie 2012-2016

Rok	2012	2013	2014	2015	2016
Dochody	30.430.531	25.997.611	24.913.932	27.063.800	32.879.976
Wydatki	28.132.539	26.473.936	28.040.829	25.677.004	32.604.364
Bilans	2.297.992	- 476.325	- 3.126.897	1.386.796	275.612

Ryc. 23. Zestawienie dochodów i wydatków gminy Drobin w okresie 2012-2016

(Opracowanie własne, źródło danych: UMiG Drobin)

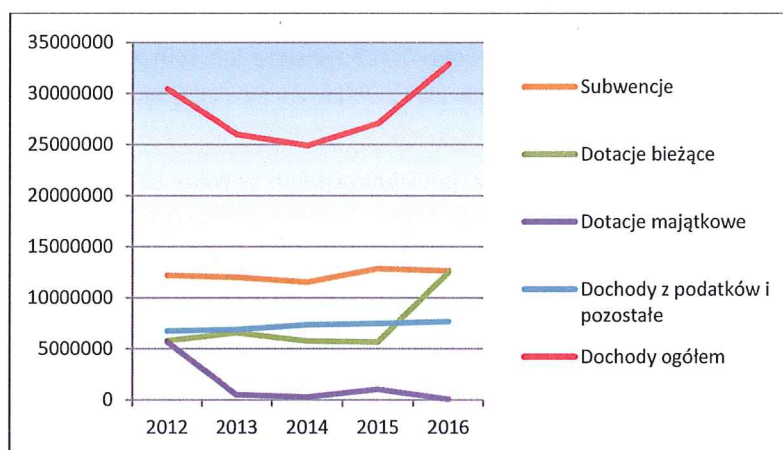
Jeśli idzie o źródła dochodów, to przez cały okres najważniejszym były subwencje (związane przede wszystkim z finansowaniem oświaty), których wartość oscylowała wokół 12 mln zł. Kolejne miejsce, aż do 2016 roku, zajmowały dochody z podatków i pozostałe (które systematycznie wzrastały z ponad 6 mln do ponad 7 mln zł rocznie). W 2016 zostały wyprzedzone przez dotacje bieżące, które (w związku z realizacją programu 500+) wzrosły gwałtownie z blisko 6 mln zł do prawie 12,5 mln zł. Dramatycznie natomiast zmalało znaczenie dotacji majątkowych – ich wartość spadła z ponad 5,5 mln zł w roku 2012 do poniżej 100.000 zł w roku 2016.

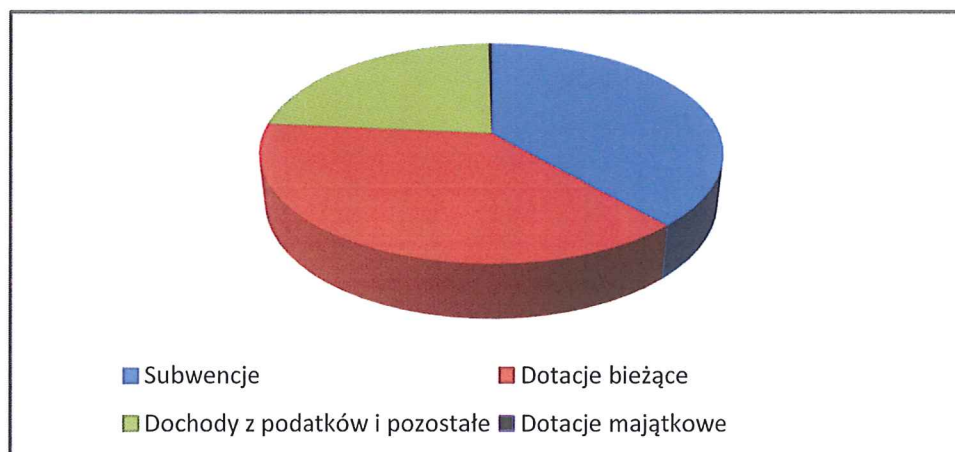
Tab. 26. Struktura dochodów gminy Drobin w okresie 2012-2016

Rok	Subwencje	Dotacje bieżące	Dotacje majątkowe	Dochody z podatków i pozostałe	Dochody ogółem
2012	12.196.707,00	5.790.608,41	5.664.390,89	6.778.824,41	30.430.530,71
2013	11.988.765,00	6.594.766,83	506.171,54	6.907.907,23	25.997.610,60
2014	11.520.468,00	5.754.469,15	274.625,24	7.364.369,74	24.913.932,13
2015	12.854.241,00	5.671.359,20	1.050.390,03	7.487.809,76	27.06.3799,99
2016	12.636.989,00	12.498.828,30	77.396,08	7.666.762,91	32.879.976,29

Ryc. 24. Wartość dochodów gminy Drobin wg rodzajów w okresie 2012-2016

Ryc. 25. Struktura dochodów gminy Drobin w 2016 roku

(Opracowanie własne, źródło danych: UMiG Drobin)

Analiza struktury dochodów Gminy pozwala na dwie konkluzje:

1/ Zasadniczą, bo wynoszącą 38,4%, ich częścią były subwencje, a także dotacje bieżące i majątkowe (te ostatnie – bardzo niewielkie) – osiągające prawie identyczny (38,25%) udział. Dochody z podatków i pozostałe, które Gmina może przeznaczyć na określone przez siebie cele stanowiły w 2016 roku 23,3 % jej dochodów;

2/ Pozytywnym zjawiskiem była niezbyt szybko, ale stale rosnąca wartość dochodów z podatków i pozostałych – oznacza to, że środki, którymi Gmina może dysponować swobodnie powoli wzrastają. Jednak **tempo to, bez znacniejszego dopływu zewnętrznych funduszy, nie pozwoli na wygenerowanie silniejszego bodźca rozwojowego.**

Działem, który konsumował największą część budżetu, pozostawała przez cały okres *Oświata i wychowanie*, której koszt oscyluje wokół 11 mln zł.

Drugi pod względem wysokości kosztów dział to *Pomoc społeczna*, której wartość pozostawała na poziomie ponad 4 mln zł, by w 2016 roku (program 500+) poszybować do poziomu ponad 11 mln zł, niewiele mniej niż koszty oświaty i wychowania.

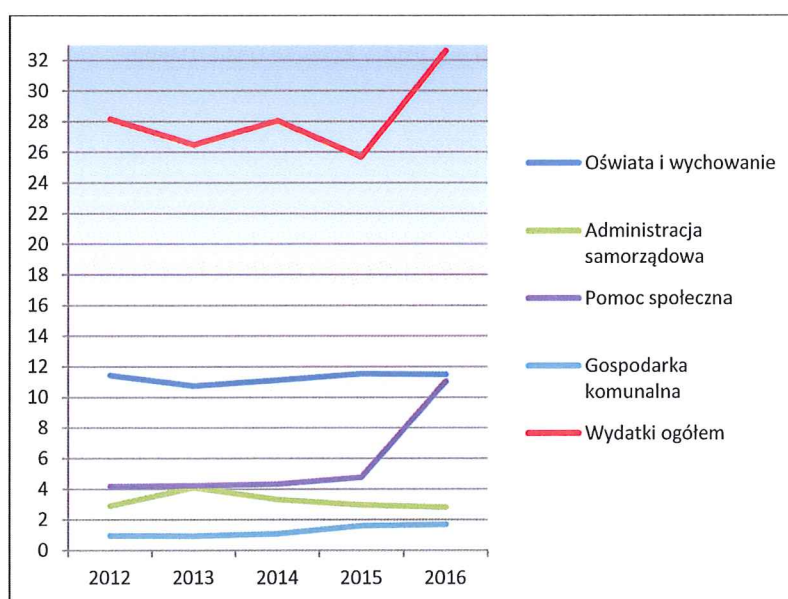
Administracja samorządowa, obejmująca nie tylko funkcjonowanie UMiG, ale wszystkie, poza oświatowymi, komunalnymi i w zakresie pomocy społecznej, usługi publiczne samorządu gminnego zajmuje 3 miejsce w wydatkach, a jej koszt ma od 2013 roku tendencję malejącą (z nieco ponad 4 mln zł do poniżej 3 mln zł).

Najmniejszą część budżetu pochłania dział *Gospodarka komunalna*. Jego koszty wzrosły w omawianym okresie z około 1 mln zł do blisko 1,7 mln zł, pozostając mimo wszystko na niskim, względem potrzeb, poziomie.

Tab. 27. Struktura wydatków z budżetu gminy Drobin wg działów w okresie 2012-2016

Rok	Oświata i wychowanie	Administracja samorządowa	Pomoc społeczna	Gospodarka komunalna	Wydatki ogółem
2012	11.447.535,30	2.913.716,87	4.185.579,48	968.405,12	28.132.539,36
2013	10.741.937,01	4.107.435,48	4.218.737,04	947.122,76	26.473.935,56
2014	11.134.831,42	3.330.648,93	4.322.724,56	1.080.609,41	28.040.828,76
2015	11.536.043,43	2.973.661,93	4.766.594,10	1.615.966,34	25.677.004,15
2016	11.507.539,26	2.818.529,07	11.046.075,14	1.694.071,10	32.604.364,33

Ryc. 26. Wartość wydatków z budżetu gminy Drobin wg działów w okresie 2012-2016

(Opracowanie własne, źródło danych: UMiG Drobin)

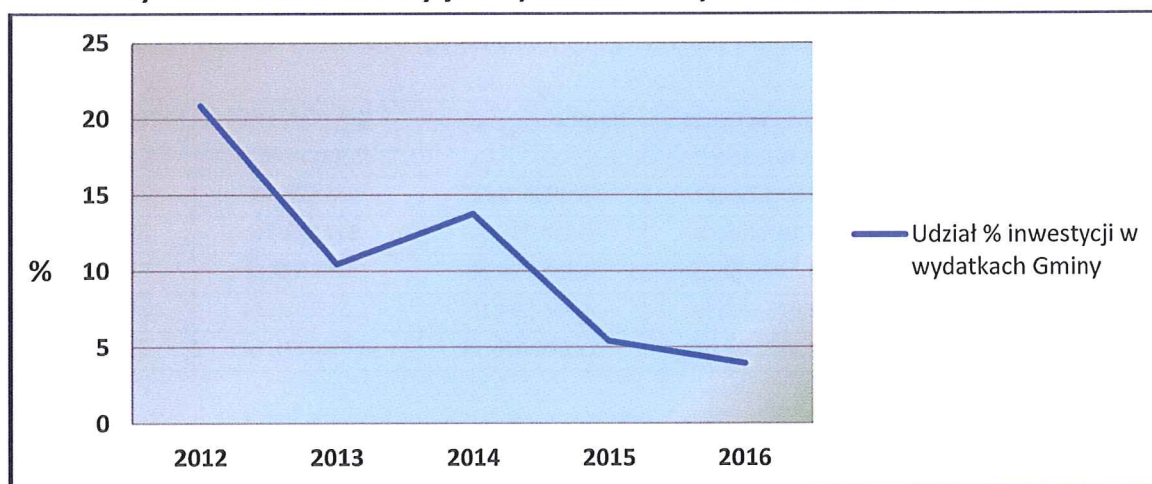

Inwestycje gminne w badanym okresie miały wyraźną tendencję spadkową, co należy wiązać z malejącą dostępnością środków pomocowych (koniec perspektywy finansowej 2007-2013, nieuruchomione programy z perspektywy 2014-2020). Ich udział w wydatkach Gminy spadł z ponad 20% w roku 2012 do niecałych 4% w roku 2016.

Tab. 28. Udział % inwestycji w wydatkach Gminy Drobin w okresie 2012-2016

Rok	Udział % inwestycji w wydatkach Gminy
2012	20,87
2013	10,45
2014	13,75
2015	5,40
2016	3,93

Ryc. 27. Udział % inwestycji w wydatkach Gminy Drobin w okresie 2010-2016

(Opracowanie własne, źródło danych: UMiG Drobin)

7. Problemy gminy w opinii interesariuszy procesu rewitalizacji

W ankietach, wywiadach i na warsztatach służących opracowaniu diagnozy do *Programu rewitalizacji gminy Drobin* mieszkańcy i osoby pracujące w gminie odpowiadali m.in. na następujące pytania:

- 1/ Jakie problemy hamują rozwój społeczno-gospodarczy gminy Drobin lub obniżają jakość życia mieszkańców?
- 2/ Jakie działania rewitalizacyjne należy zrealizować na obszarze gminy?

Oba pytania miały z założenia charakter otwarty, by nie sugerować, a przez to nie ograniczać, odpowiedzi na nie. Odpowiedzi te zostały przedstawione w uporządkowany sposób w poniższej tabeli:

Problemy hamujące rozwój społeczno-gospodarczy gminy Drobin lub obniżające jakość życia mieszkańców

Sfera społeczna

Problemy związane z ograniczoną ofertą pracy

Brak miejsc pracy
Konieczność podejmowania pracy poza miejscem zamieszkania.
Odpływ mieszkańców z gminy z uwagi na brak miejsc pracy na jej obszarze
Odpływ młodych, wykształconych mieszkańców gminy Drobin do miast
Wykorzystywanie ludzi w pracy

Problemy dotyczące statusu ekonomicznego

Bezrobocie;
Ubóstwo; bieda
Nierówności społeczne
Wysokie rozbieżności w wynagrodzeniach; niskie wynagrodzenia
Wysokie podatki

Patologie społeczne

Dewastacja budynków komunalnych i socjalnych
Przestępczość
Wandalizm
Alkoholizm
Przemoc
Chuligaństwo
Patologie społeczne (nienazwane)
Uzależnienia

Problemy demograficzne

Spadek populacji gminy
Wyludnienie obszarów
Niekorzystna struktura demograficzna – niski poziom osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym

Problemy dotyczące edukacji

Duża liczba osób z podstawowym wykształceniem; niski poziom edukacji
Niski poziom szkolnictwa dzieci i młodzieży

Problemy dotyczące współpracy i aktywności społecznej

Słaba integracja społeczna
Mała aktywność lokalnych społeczności w życiu społecznym
Małe zaangażowanie młodych ludzi w problemy lokalnej społeczności
Negatywne postrzeganie gminy przez młodzież, a co za tym idzie - niskie poczucie więzi społecznych i sprawstwa w kwestii organizacji i funkcjonowania w lokalnej społeczności.
Niskie poczucie bezpieczeństwa
Niski poziom zainteresowania mieszkańców konsultacjami społecznymi przy tworzeniu

dokumentów strategicznych gminy Drobin
Niski poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym
Braki w infrastrukturze ograniczające aktywność społeczną i kulturalną
Brak kalendarza imprez w gminie

Problemy dotyczące infrastruktury społecznej

Niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę społeczną (np. instytucje kultury)
Brak klubów, świetlic, domu kultury – miejsca na spotkania i występy
Konkurencja szkół ponadgimnazjalnych w sąsiadujących miastach (Płock, Raciąż)
Braki w infrastrukturze społecznej, m.in. Domu Kultury (miejsce na integrację pokoleń)
Brak miejsca, w którym mogłyby się spotykać dzieci i młodzież, Domu Kultury
Brak żłobka
Brak obiektów rekreacyjnych na powietrzu, siłowni zewnętrznej
Brak placów zabaw (Wioska Smerfów)
Warunki lokalowe MOPS
Brak miejsc spotkań dla osób starszych typu „Klub Seniora”
Ochrona i zagospodarowanie pozostałości dworu Kryskich
Zagospodarowanie przestrzeni przy klubiku (przedszkolu?) – stworzenie warunków dla rekreacji dzieci i mieszkańców osiedla

Problemy dotyczące zdrowia

Uzależnienia mieszkańców
(Trudny) Dostęp do specjalistów (lekarzy, dietetyków i innych)

Problemy dotyczące potencjału finansowego Gminy

Brak środków finansowych w budżecie Miasta i Gminy – powinny być większe
Brak środków na działki inwestycyjne

Problemy ogólne

Brak perspektyw

Sfera gospodarcza

Problemy strukturalne i systemowe

Niska opłacalność produkcji rolniczej
Bariery dla rozwoju gospodarczego
Depopulacja gminy skutkująca jej mniejszą atrakcyjnością gospodarczą
Brak programu rozwoju osadnictwa

Problemy dotyczące oferty pracy

Niedostatek miejsc pracy na obszarze gminy
Mała ilość przedsiębiorstw

Niska przedsiębiorczość i innowacyjność mieszkańców

Niski poziom przedsiębiorczości
Bariery biurokratyczne

Problemy dotyczące infrastruktury

Brak specjalnej strefy ekonomicznej
Brak nowoczesnego targowiska handlowego i rolniczego
Niezagospodarowane tereny przemysłowe

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Uwarunkowania geograficzne

Położenie gminy – konkurencja dla Drobin ze strony licznych pobliskich ośrodków miejskich
Oddalenie od dużych ośrodków miejskich

Problemy dotyczące układu osadniczego

Rozproszona zabudowa mieszkaniowa, duża liczba niewielkich miejscowości
Zbyt rozproszona zabudowa mieszkaniowa, powodem do np. niepodejmowania inwestycji dotyczących sieci kanalizacji sanitarnej

Problemy dotyczące ładu urbanistycznego

Niska jakość przestrzeni publicznej
Nieodpowiednie wykorzystanie przestrzeni publicznej lub jej zniszczenie
Zabudowa wymagająca uporządkowania i uzupełnienia

Problemy dotyczące infrastruktury

Niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną
Brak obiektów w centrum Drobin do realizacji usług publicznych (dworzec, posterunek, ośrodek kultury) – istniejące obiekty są zajęte na mieszkania komunalne lub są w złym stanie technicznym
Słaby stan części dróg powiatowych i gminnych
Słaba jakość dróg gminnych; zła jakość dróg
Zły stan drogi do Świerczynka (jeździ nią autobus szkolny)
Brak chodników
Brak ścieżek rowerowych i terenów rekreacyjnych
Brak kanalizacji burzowej i odwodnienia, słaba jakość odwodnień
Brak dworca/przystanku autobusowego z pełną infrastrukturą w Drobinie
Zły stan techniczny i funkcjonalność posterunku Policji
Brak kotłowni miejskiej
Brak internetu kablowego
Brak lotniska – miejsce dla podróżnych, ogromna inwestycja, promocja miasta i gminy

Problemy dotyczące dostępu do innych usług

Przeźren publiczna, tereny zieleni, rekreacji i wypoczynku wymagające budowy, uzupełnienia lub odnowy
Niedostatki komunikacji publicznej; brak dostatecznej komunikacji
Kanalizacja nie obejmująca całej gminy; brak kanalizacji
Brak gazociągu / sieci gazowej
Wysokie opłaty za wodę
Brak wolnych zasobów mieszkaniowych

Sfera środowiskowa

Problemy dotyczące zanieczyszczenia i niszczenia środowiska

Brak świadomości ekologicznej

Brak przeciwdziałania niszczycielskiej działalności człowieka

Stałe zanieczyszczenie powietrza przez gospodarstwa domowe, poprzez wypalanie śmieci i innych odpadów w kotłach; występowanie smogu na obszarze miasta i gminy; przekraczane normy emisji spalin do atmosfery

Dziki wysypiska

Wysokie ryzyko zanieczyszczenia środowiska w związku z bliskością zakładów petrochemicznych

Chlewnie i kurniki jako źródło zanieczyszczenia środowiska

Nieuporządkowana gospodarka ściekowa

Zanieczyszczenie środowiska (*nieokreślone*)

Sfera techniczna

Degradacja techniczna budynków i budowli

Zły stan techniczny budynków komunalnych i socjalnych, zły stan budynków użyteczności publicznej, niszczące obiekty budowlane; obiekty wymagające generalnego remontu

Małe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii

III. Delimitacja obszarów problemowych

Delimitacji przestrzennej obszarów wymagających wsparcia dokonano na podstawie wieloczynnikowej analizy ilościowej i jakościowej opartej na:

1/ identyfikacji występujących na terenie gminy problemów w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej i kulturowej, zawartej w diagnozie obecnej sytuacji gminy Drobin;

2/ wynikach konsultacji społecznych z udziałem interesariuszy procesu rewitalizacji: anonimowych badań ankietowych (ankieta w wersji elektronicznej na stronie internetowej gminy oraz papierowa, warsztaty oraz indywidualne wywiady);

3/ wymogach merytorycznych dotyczących przeprowadzania procesu rewitalizacji, w tym wyznaczania obszarów problemowych, zawartych w *Ustawie z dnia 9 października 2015 o rewitalizacji, Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* Ministra Infrastruktury i Rozwoju z 2 sierpnia 2016 roku oraz *Instrukcji dotyczącej przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach RPO dla Województwa Mazowieckiego w latach 2014-2020*.

1. Metodyka

Metodyka wyznaczenia obszaru zdegradowanego

Punktem wyjścia do wyznaczenia obszaru zdegradowanego w gminie Drobin była diagnoza, która pozwoliła zidentyfikować destrukcyjne procesy społeczne, gospodarcze, środowiskowe, techniczne i funkcjonalno-przestrzenne, które doprowadziły do trwałej degradacji obszaru gminy. Diagnoza została oparta na zapisach Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Drobin do 2020 roku, zweryfikowanych w procesie badawczym o charakterze partycypacyjnym (badania ankietowe, warsztaty i wywiady indywidualne interesariuszy procesu rewitalizacji), gdyż dokument strategii powstał aż 10 lat temu.

Oparcie delimitacji o dane statystyczne i opinie mieszkańców umożliwiło wzajemną, „krzyżową” weryfikację zasadności informacji z jednego i drugiego źródła. Zapisy *Studium* pozwoliły dokonać optymalnego wyboru spośród jednostek o zbliżonej charakterystyce, takiego, przy którym działania rewitalizacyjne przełożą się w największym stopniu na rozwój całej gminy.

Zgodnie z *Instrukcją dotyczącą przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach RPO dla Województwa Mazowieckiego w latach 2014-2020*: „uzyskanie porównywalności wyników diagnozy wymaga przetwarzania danych w ramach możliwie podobnych do siebie jednostek przestrzennych, powstałych przy wykorzystaniu istniejącego podziału administracyjnego (...). Takimi jednostkami w *Programie Rewitalizacji Miasta i Gminy Drobin na lata 2018-2022* są jednostki referencyjne bazujące na sołectwach - jedynych jednostkach administracyjnych funkcjonujących w gminie Drobin. W większości przypadków są one tożsame z sołectwami, w kilku – dla uzyskania kompatybilności danych statystycznych z różnych sfer – stanowią połączenie 2 sołectw. Ten drugi przypadek dotyczy jednostek: Drobin (sołectwa: Osiedle Drobin I i Osiedle Drobin II), Łęg Kościelny (sołectwa: Łęg Kościelny I i Łęg Kościelny II), Świerczynek (sołectwa: Świerczynek I i Świerczynek II) i Świerczyn (sołectwa: Świerczyn i Świerczyn Bęchy).

Zgodnie z *Instrukcją*, za obszar zdegradowany uznano te jednostki referencyjne, w których na negatywnie zdiagnozowany wymiar społeczny nakłada się co najmniej jedno z negatywnych zjawisk wymienionych w art. 9 ust.1 p.1-4 *Ustawy o rewitalizacji*.

Metodyka wyznaczenia obszaru rewitalizacji

Zgodnie z *Instrukcją*, obszar rewitalizacji może obejmować część lub całość obszaru zdegradowanego. W przypadku gminy Drobin musiała to być część, gdyż cały obszar zdegradowany przekracza ustawowe progi powierzchni i liczby mieszkańców. W tym celu przeprowadzona została analiza.

Analizą zostały objęte jednostki referencyjne wchodzące w skład uprzednio zdefiniowanego obszaru zdegradowanego. Spośród szerokiego spektrum negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, środowiskowych, technicznych i przestrzenno-funkcjonalnych, wybrano te, dla których dostępne były dane (ilościowe lub jakościowe) na poziomie jednostek referencyjnych. Były to:

- w sferze społecznej:

- 1/ zmiana liczby mieszkańców danej jednostki referencyjnej w okresie 2012-2016

- 2/ udział liczby bezrobotnych (zarejestrowanych) z danej jednostki referencyjnej w liczbie jej mieszkańców w wieku produkcyjnym w 2016 roku

- 3/ udział liczby osób w rodzinach objętych pomocą społeczną z danej jednostki referencyjnej w populacji miejscowości w 2016 roku

- 4/ liczba przestępstw na obszarze danej jednostki referencyjnej w okresie 2013-2016

- w sferze gospodarczej:

- 1/ liczba firm w danej jednostce referencyjnej w 2016 roku - w odniesieniu do liczby jej mieszkańców w wieku produkcyjnym;

- w sferze środowiska:

- 1/ skumulowany jakościowy wskaźnik koncentracji negatywnych zjawisk w sferze środowiska, na który złożyły się występowanie, ponadprzeciętnych w skali gminy, negatywnych zjawisk w sferze środowiska:

- emisji zanieczyszczeń z palenisk

- emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych

- hałasu

- dzikich wysypisk odpadów

- w sferze technicznej:

- 1/ liczba budynków mieszkalnych powstałych przed 1945 rokiem;

- w sferze funkcjonalno-przestrzennej:

- 1/ Występowanie zdegradowanych obiektów dziedzictwa kulturowego

Wartościom natężenia poszczególnych negatywnych zjawisk rozwojowych w poszczególnych jednostkach referencyjnych przyporządkowane zostały wartości rankingowe. Jednostkom o najwyższym natężeniu negatywnych zjawisk rozwojowych przyporządkowano najniższe wartości rankingowe, a tym o najniższym natężeniu – najwyższe. Wartości rankingowe wszystkich kryteriów dla każdej jednostki referencyjnej zostały uśrednione.

Te średnie wartości zostały następnie podzielone przez wyliczone dla jednostek współczynniki istotności oparte na ich populacji – stanowiące iloraz liczby mieszkańców danej jednostki do średniej liczby mieszkańców statystycznej jednostki w gminie (184,7). Wielkość populacji jednostek będzie bowiem wpływać na efektywność ekonomiczną i poziom oddziaływania założonych działań rewitalizacyjnych.

Otrzymane w ten sposób wskaźniki potrzeb rewitalizacyjnych stały się podstawą dla sporządzenia listy rankingowej jednostek referencyjnych gminy Drobin wymagających działań rewitalizacyjnych. Lista ta została odniesiona do opinii mieszkańców zebranych za pomocą ankiet, w trakcie warsztatów i wywiadów indywidualnych, a także do kierunków zagospodarowania obszaru gminy zdefiniowanych w *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania Miasta i Gminy Drobin*. W ten sposób zostało zrealizowane zalecenie *Instrukcji*, by obszar rewitalizacji nie był wyznaczany jedynie na podstawie wskaźników ilościowych, żeby uwzględnić także wskaźniki jakościowe i powiązania funkcjonalne.

W efekcie, po uwzględnieniu wymogów formalnych dla obszarów rewitalizacji (nie więcej niż 20% powierzchni i 30% populacji gminy) został określony obszar rewitalizacji dla gminy Drobin.

2. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego w gminie Drobin

2.1. Negatywne zjawiska społeczne w gminie Drobin

Postępująca od wielu lat depopulacja gminy

Podstawą kapitału społecznego są ludzie, w tym także w aspekcie ilościowym. Dlatego istotną rolę w procesie tworzenia kapitału społecznego odgrywają procesy demograficzne. W gminie Drobin mają one zdecydowanie negatywny trend. Od wielu lat negatywny bilans zarówno przyrostu naturalnego jak i migracji skutkuje zmniejszaniem się liczby mieszkańców gminy. Zbyt mała liczba urodzeń powoduje starzenie się społeczności gminy: kurczy się grupa mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym, a rośnie – w wieku produkcyjnym. W ciągu ostatnich 5 lat tylko w 5 miejscowościach wzrosła liczba mieszkańców, a w 3 kolejnych nie uległa zmianie. W pozostałych 41 – zmalała, z czego w 7 z nich o 15% lub więcej (w najbardziej skrajnym przypadku, Warszewce - o 24% !). I to w bardzo krótkim okresie – 5 lat!

Tab. 29. Zmiana liczby mieszkańców jednostek referencyjnych w latach 2012-2016

Lp.	Jednostka referencyjna	Liczba mieszkańców		Zmiana 2012-2016	
		2012	2016	Liczba	%
1	Warszewka	67	51	-16	-24 %
2	Dobrosielice II	102	85	-17	-17 %
3	Tupały	115	98	-17	-15 %
4	Karsy	209	182	-27	-13 %
5	Brelki	52	47	-5	-10 %
6	Sokolniki	152	137	-15	-10 %
7	Kowalewo	143	130	-13	-9 %
8	Mlice-Kostery	52	48	-4	-8 %
9	Mogielnica	204	189	-15	-7 %
10	Cieszewo	101	94	-7	-7 %
11	Siemienie	112	104	-8	-7 %
12	Stanisławowo	54	50	-4	-7 %
13	Kuchary	173	163	-10	-6 %
14	Niemczewo	108	101	-7	-6 %
15	Chudzynek	95	90	-5	-5 %
16	Chudzyno	227	215	-12	-5 %
17	Kozłowo	295	279	-16	-5 %
18	Nagórki Olszyny	64	61	-3	-5 %
19	Świerczynek	245	232	-13	-5 %
20	Cieszewko	127	122	-5	-4 %
21	Psary	253	243	-10	-4 %
22	Mokrz	94	90	-4	-4 %

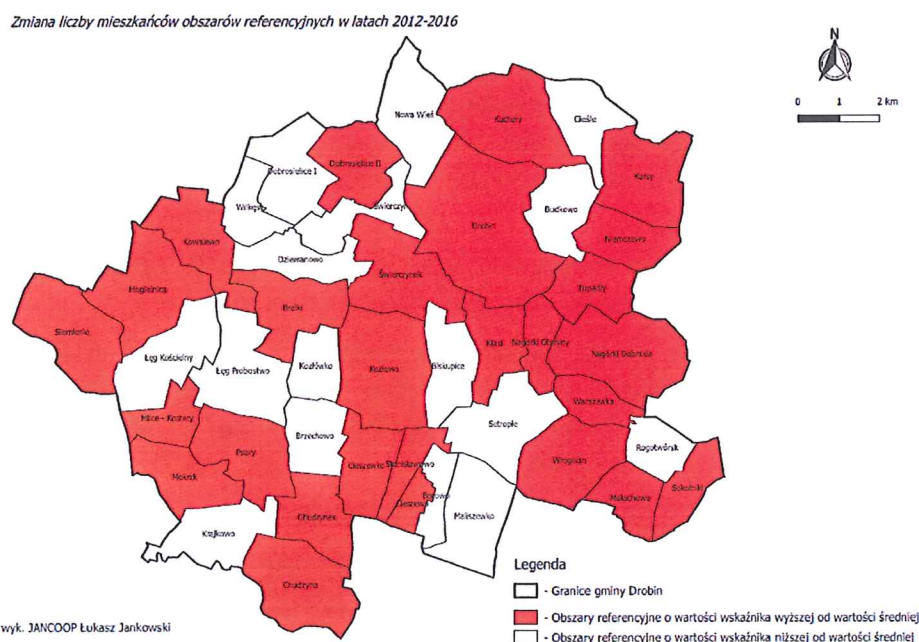

23	Drobin	2969	2877	-92	-3 %
24	Kłaki	86	83	-3	-3 %
25	Wrogocin	142	138	-4	-3 %
26	Małachowo	123	119	-4	-3 %
27	Nagórki Dobrskie	229	223	-6	-2,62 %
28	Borowo	82	80	-2	-2,44 %
29	Łęg Probstwo	257	251	-6	-2,33 %
	Gmina	8316	8126	-190	-2,28%
30	Rogotwórk	58	57	-1	-1,72 %
31	Łęg Kościelny	164	161	-3	-1,83 %
32	Maliszewko	125	123	-2	-1,67 %
33	Budkowo	118	116	-2	-2 %
34	Świerczyn	96	94	-2	-2,08 %
35	Wilkęsy	69	68	-1	-1,45 %
36	Cieśle	97	96	-1	-1,03 %
37	Brzechowo	165	164	-1	-0,61 %
38	Nowa Wieś	146	146	0	0 %
39	Setropie	168	171	3	2%
40	Biskupice	78	85	7	9 %
41	Kozłówko	33	36	3	9 %
42	Dziewanowo	56	62	6	11 %
43	Dobrosielce I	124	142	18	15 %
44	Krajkowo	108	125	17	16 %

(Opracowanie własne na podstawie danych UMiG Drobin)

Ryc. 29. Zmiana liczby mieszkańców obszarów referencyjnych w latach 2012-2016

Niekorzystne procesy ilościowe rzutują negatywnie na jakość kapitału społecznego. Kurczące się 'roczniki szkolne' ograniczają ekonomiczną efektywność i mogą prowadzić do zamykania szkół, których funkcje w społecznościach lokalnych wykraczają poza formalną edukację.

Liczba uczniów w 2016/17 roku szkolnym spadła w porównaniu z rokiem 2012/13 na wszystkich poza ponadgimnazjalnym poziomach nauczania, najbardziej w gimnazjach, najmniej w szkołach podstawowych.

Ubytek podatników ogranicza możliwości inwestycyjne Gminy w zakresie infrastruktury społecznej. Brak jest lokali socjalnych dla najbardziej potrzebujących rodzin. Poza Drobinem brak jest miejsc spotkań, zarówno dla osób starszych jak i dla młodzieży. Infrastruktura sportowa w zasadzie ogranicza się do przyszkolnej w największych miejscowościach. Gminy nie stać na zatrudnienie animatorów, którzy pokierowali by zajęciami dla chętnych.

Dodatkowo, występuje negatywne sprzężenie zwrotne między czynnikami zewnętrznymi (infrastruktura) a wewnętrznymi (cechy społeczności). W odbiorze samych mieszkańców, zwłaszcza młodzieży, gmina ma negatywny wizerunek, co napędza ich pasywność i ułatwia decyzje o opuszczeniu jej. W lepszym przypadku powoduje osłabienie więzi społecznych i sprawstwa w kwestii organizacji i funkcjonowania w lokalnej społeczności, a także brak zainteresowania problemami społecznymi i gospodarczymi na poziomie lokalnym i regionalnym.

Rezultatem jest ograniczona aktywność społeczna. Trudno jest zaangażować większe grupy mieszkańców w konsultacje społeczne przy tworzeniu dokumentów strategicznych gminy Drobin. Oddolne inicjatywy wspierające np. seniorów, dzieci i młodzież, kobiety, wobec słabości ekonomicznej lokalnego samorządu, napotykać na barierę lokalową i finansową, co ogranicza ich pozytywne oddziaływanie na społeczność lokalną.

Niski poziom wykształcenia i edukacji

W ciągu ostatnich 5 lat liczba dzieci i młodzieży objętych obowiązkiem szkolnym zmniejszyła się o 5%. W szkołach podstawowych w Cieszewie i Rogotwórsku są klasy liczące kilkoro dzieci.

Oferta ośrodków edukacji ponadgimnazjalnej w gminie Drobin zdecydowanie przegrywa z ofertą sąsiadujących większych ośrodków miejskich, zwłaszcza jeśli idzie o szkoły ogólnokształcące. Jest to o tyle istotne, że w rezultacie reformy oświaty jeden rocznik gimnazjalny zasilił szkoły ponadgimnazjalne. Światłem w tunelu jest wzrost liczby uczniów szkół technicznych, chociaż jest ona ciągle niska. Rozwijanie tego kierunku jest niezmiernie ważne, gdyż: 1/ jest on bliższy potrzebom rynku pracy; 2/wyjazd do szkoły z poza miejscem zamieszkania oznacza często opuszczenie gminy na stałe.

W tym kontekście należy oceniać uzyskiwane przez placówki szkolne wyniki nauczania. Są one wyraźnie niższe, niż średnie dla obszarów wiejskich i małych miast kraju.

Sytuacja w szkołach przekłada się na poziom wykształcenia mieszkańców. Brak jest aktualnych danych na ten temat na poziomie gminnym, jednak bez większego błędu można uznać za reprezentatywne dla gminy Drobin wskaźniki dla powiatu plockiego, na który składa się 12 gmin wiejskich i 3 miejsko-wiejskie (w tym Drobin)

Tab. 30. Wykształcenie mieszkańców

Obszar	Wykształcenie			
	Wyższe	Średnie i policealne	Zasadnicze zawodowe	Gimnazjalne i poniżej
Polska	14,8 %	27,5 %	18,6 %	39,1 %
Mazowsze	20,4 %	29,2 %	14,5 %	35,9 %
Powiat plocki	10,7%	26,5%	25,9%	36,9%

(Opracowanie własne; źródło: www.polskawliczbach.pl)

Jak pokazują dane, powiat płocki ma niższy wskaźnik osób z wyższym wykształceniem – na poziomie, odpowiednio, około 50% wskaźnika dla Mazowsza i około 70% wskaźnika dla Polski. Ma też (już mniej wyraźnie) niższy wskaźnik osób z wykształceniem średnim i licealnym.

Odwrotna jest sytuacja w odniesieniu do osób z niższym wykształceniem. Wskaźnik osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym dla powiatu płockiego bardzo wyraźnie przekracza te dla Mazowsza i kraju. Wskaźnik osób z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym w powiecie płockim jest nieco wyższy niż ten dla Mazowsza, ale niższy niż dla Polski.

Niski poziom wykształcenia przekłada się na postawy życiowe i zachowania mieszkańców: ich niską aktywność społeczną i polityczną, niską świadomość ekologiczną i prawną, pasywność zawodową, bezradność opiekuńczo-wychowawczą, skłonność do patologii.

Wysoki poziom bezrobocia

Dane PUP i GUS pokazują, że gmina Drobin miała przez wszystkie lata wyższe wskaźniki bezrobocia niż średnio dla Mazowsza i kraju. W 2016 roku miała co prawda nieco niższą stopę bezrobocia niż powiat płocki, ale za to znacznie większy niż w powiecie udział długotrwale bezrobotnych w liczbie bezrobotnych ogółem.

Największa grupa osób bezrobotnych zamieszkuje w mieście Drobinie. Stanowi ona blisko 37% ogółu bezrobotnych w gminie, a więc więcej niż udział populacji Drobina w populacji gminy. Do sołectw, w których zamieszkuje najwięcej bezrobotnych zaliczają się ponadto Kozłowo, Krajkowo, Psary, Chudzyno, Setropie i Łęg Probstwo. Tylko w 7 sołectwach nie ma (zarejestrowanych) bezrobotnych. Jest mało prawdopodobne, żeby ich nie było w ogóle, zważywszy na częste zjawisko nieregistrowania się osób bezrobotnych oraz charakterystyczne dla obszarów wiejskich zjawisko ukrytego bezrobocia.

Tab. 31. Liczba osób bezrobotnych i stopa bezrobocia w jednostkach referencyjnych gminy Drobin w 2016 roku

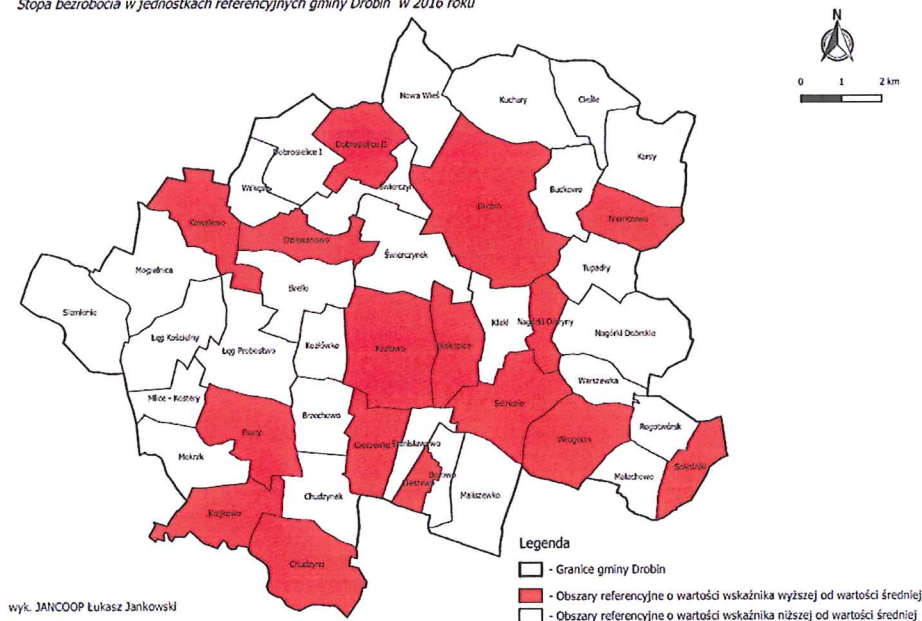
Lp.	Jednostka referencyjna	Bezrobotni ogółem	Osoby w wieku produkcyjnym	Stopa bezrobocia
1	Krajkowo	18	78	23,1
2	Kozłowo	23	179	12,8
3	Setropie	12	94	12,8
4	Chudzyno	15	132	11,4
5	Dobrosielice II	7	63	11,1
6	Cieszewko	8	75	10,7
7	Nagórki Olszyny	4	38	10,5
8	Cieszewo	7	67	10,4
9	Niemczewo	8	78	10,3
10	Biskupice	6	58	10,3
11	Dziewanowo	4	39	10,3
12	Psary	17	173	9,8
13	Kowalewo	8	90	8,9
14	Wrogocin	8	97	8,2
15	Drobin	134	1935	6,9
16	Sokolniki	6	87	6,9
	Gmina Drobin	362	5414	6,7
17	Maliszewko	5	76	6,6
18	Tupadły	5	77	6,5
19	Wilkęsy	3	47	6,4
20	Mlice-Kostery	2	32	6,3
21	Łęg Probstwo	10	163	6,1
22	Cieśle	4	68	5,9

23	Mogielnica	7	124	5,6
24	Mokrz	3	57	5,3
25	Warszewka	2	40	5,0
26	Kozłówko	1	23	4,4
27	Borowo	2	46	4,3
28	Świerczynek	6	146	4,1
29	Łęg Kościelny	6	161	3,7
30	Kuchary	4	107	3,7
31	Chudzynek	2	57	3,5
32	Nowa Wieś	3	94	3,2
33	Karsy	3	111	2,7
34	Dobrosielice I	2	78	2,6
35	Świerczyn	2	80	2,5
36	Budkowo	2	81	2,5
37	Brzechowo	2	110	1,8
38	Nagórki Dobrskie	2	146	1,4
39	Małachowo	1	72	1,4
40	Brelki	0	47	0,0
41	Kłaki	0	83	0,0
42	Sokolniki	0	137	0,0
43	Rogotwórk	0	57	0,0
44	Stanisławowo	0	50	0,0

Ryc. 30. Stopa bezrobocia w jednostkach referencyjnych gminy Drobin w 2016 roku

Stopa bezrobocia w jednostkach referencyjnych gminy Drobin w 2016 roku

Szczególnie negatywną cechą zjawiska bezrobocia w gminie Drobin jest strukturalna niezdolność wielu jej mieszkańców do zatrudnienia się, mierzona długością okresu bezrobocia. W skali gminy aż ponad 55% bezrobotnych pozostaje długotrwale bez pracy !

Ubóstwo

Ubóstwo materialne jest skutkiem braku zatrudnienia, natomiast inne rodzaje ubóstwa – duchowe, intelektualne i fizyczne (zły stan zdrowia) - są także jego przyczyną. Nie ma statystyk pokazujących zasięg ubóstwa. Pewnym miernikiem może być liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa, ale trzeba pamiętać, że nie obejmuje ona wszystkich potrzebujących, rzeczywiste wskaźniki ubóstwa będą więc większe.

Mimo to, różnymi formami pomocy społecznej jest w gminie Drobin objętych aż 395 rodzin. 163 z nich (aż 41%) zamieszkuje w Drobinie. Poza Drobinem, do sołectw z największą liczbą objętych pomocą należą: Setropie, Krajkowo, Łęg Probostwo, Kozłowo, Nagórki Dobrskie i Chudzyno.

Członkowie tych rodzin, bezpośredni i pośredni beneficjenci pomocy, to 1.192 osoby – prawie 15% populacji gminy! Blisko 36% z nich to mieszkańcy Drobin.

Interesującej informacji dostarcza odniesienie liczby osób w rodzinach objętych pomocą w poszczególnych jednostkach referencyjnych do liczby ich mieszkańców. Aż w 20 z nich (w tym także, choć nieznacznie) odsetek osób korzystających bezpośrednio lub pośrednio z pomocy społecznej przekracza wspomnianą, samą w sobie wysoką, średnią gminną. Rekordowe wartości powyżej poziomu 30% (2-krotnie wyższego od średniej gminnej) osiąga on w Dobrosielicach II (ponad 40% !), Mokrzku, Krajkowie, Małachowie, a minimalnie niższy jest w Setropiu.

Tab. 32. Odsetek osób w rodzinach objętych pomocą w populacji jednostek referencyjnych gminy Drobin w roku 2016

Lp.	Jednostka referencyjna	Udział %
1	Dobrosielice II	41,2
2	Mokrzek	35,6
3	Krajkowo	34,4
4	Małachowo	30,3
5	Setropie	29,2
6	Wrogocin	24,6
7	Niemczewo	20,8
8	Cieszewko	20,5
9	Dziewanowo	19,4
10	Świerczynek	17,7
11	Brelki	17,0
12	Cieśle	16,7
13	Łęg Probostwo	16,7
14	Kowalewo	16,2
15	Nagórki Dobrskie	16,1
16	Świerczyn	16,0
17	Chudzyno	15,8
18	Kozłowo	15,8
19	Maliszewko	15,4
20	Drobin	14,8
	Gmina Drobin	14,7
21	Psary	14,0
22	Wilkęsy	13,2
23	Nagórki Olszyny	13,1
24	Nowa Wieś	12,5
25	Kuchary	12,3
26	Borowo	11,3
27	Sokolniki	10,9
28	Karsy	9,9
29	Warszewka	9,8
30	Biskupice	9,4
31	Brzechowo	9,1
32	Kłaki	8,4
33	Stanisławowo	8,0
34	Mogielnica	6,9
35	Dobrosielice I	4,9
36	Chudzynek	4,5
37	Siemienie	3,8
38	Cieszewo	3,2

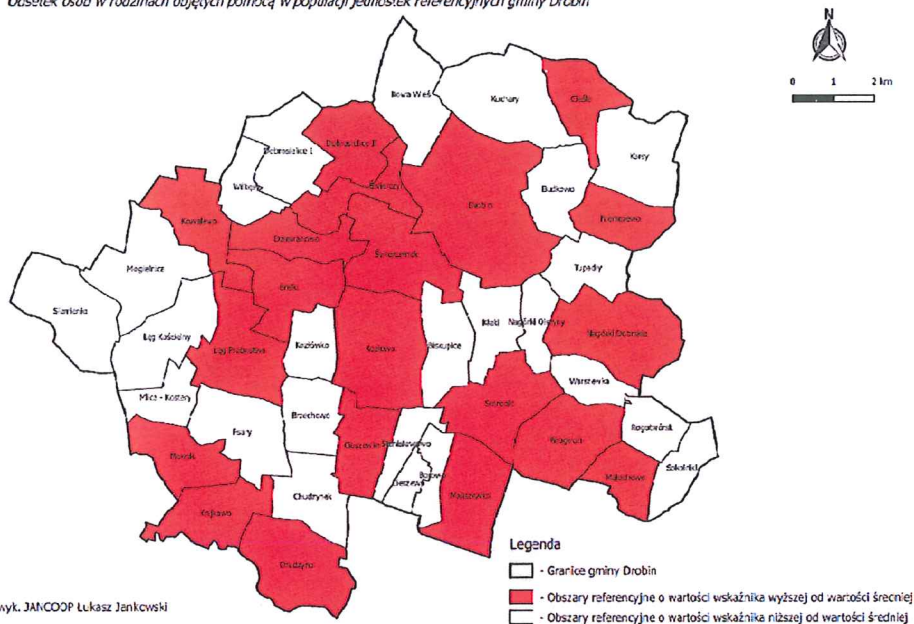

39	Łęg Kościelny	2,5
40	Budkowo	0,9
41	Kozłówko	0,0
42	Mlice-Kostery	0,0
43	Rogotwórk	0,0
44	Tupadły	0,0

(Opracowanie własne na podstawie danych MOPS Drobin)

Ryc. 31. Odsetek osób w rodzinach objętych pomocą w populacji jednostek referencyjnych gminy Drobin w 2016 roku

Odsetek osób w rodzinach objętych pomocą w populacji jednostek referencyjnych gminy Drobin

Przestępczość

Tab. 33. Liczba przestępstw w okresie 2014-2016 w jednostkach referencyjnych gminy Drobin

Lp.	Jednostka referencyjna	Liczba przestępstw w zakresie			
		bójki, pobicia, rozboje	przemocy domowej	kradzieży, kradzieży z włamaniem i kradzieży pojazdów	Razem
1	Małachowo	1	1	2	4
2	Krajkowo	1	1	2	4
3	Cieśle	1	0	2	3
4	Mogielnica	1	0	1	2
5	Łęg Probstowo	1	0	1	2
6	Karsy	1	0	0	1
7	Kowalewo	0	1	2	3
8	Cieszewo	0	0	3	3
9	Setropie	0	0	3	3
10	Psary	0	0	3	3
11	Kozłowo	0	0	3	3
12	Brzechowo	0	0	2	2
13	Tupadły	0	0	2	2
14	Kuchary	0	0	2	2

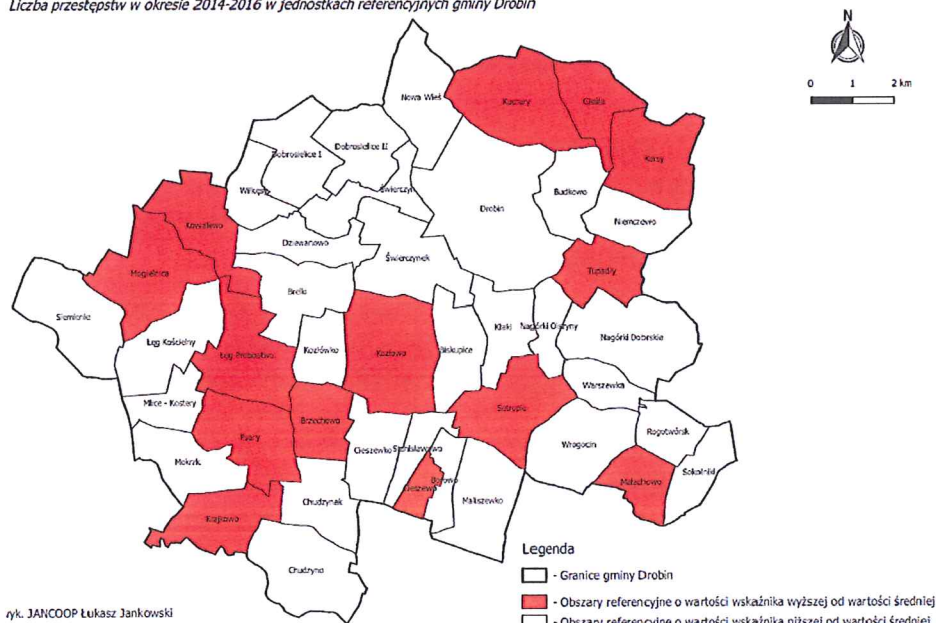

Średnia dla jednostek referencyjnych					1,2
15	Biskupice	0	0	1	1
16	Chudzyno	0	0	1	1
17	Cieszewko	0	0	1	1
18	Dobrosielice II	0	0	1	1
19	Warszewka	0	0	1	1
20	Dziewanowo	0	0	1	1
21	Maliszewko	0	0	1	1
22	Mokrzak	0	0	1	1
23	Nagórki Dobrskie	0	0	1	1
24	Niemczewo	0	0	1	1
25	Rogotwórk	0	0	1	1
26	Siemienie	0	0	1	1
27	Sokolniki	0	0	1	1
28	Stanisławowo	0	0	1	1
29	Borowo	0	0	0	0
30	Brelki	0	0	0	0
31	Budkowo	0	0	0	0
32	Chudzynek	0	0	0	0
33	Dobrosielice I	0	0	0	0
34	Drobin	0	0	0	0
35	Kłaki	0	0	0	0
36	Mlice-Kostery	0	0	0	0
37	Kozłówko	0	0	0	0
38	Łęg Kościelny	0	0	0	0
39	Nagórki Olszyny	0	0	0	0
40	Nowa Wieś	0	0	0	0
41	Świerczyn	0	0	0	0
42	Świerczynek	0	0	0	0
43	Wilkęsy	0	0	0	0
44	Wrogocin	0	0	0	0

Ryc. 32. Liczba przestępstw w okresie 2014-2016 w jednostkach referencyjnych gminy Drobin

Liczba przestępstw w okresie 2014-2016 w jednostkach referencyjnych gminy Drobin

Obszar gminy Drobin można uznać za relatywnie bezpieczny. Liczba przestępstw, jak na 3-letni okres, jest niezbyt wielka. Nie było też wśród nich przestępstw przeciwko życiu ludzi. Wśród 7 najbardziej zagrożonych przestępczością jednostek referencyjnych znalazły się: Małachowo, Krajkowo, Cieśle,

Mogielnica, Łęg Probostwo, Karsy i Kowalewo. We wszystkich miały miejsce przestępstwa przeciw zdrowiu: bójki lub pobicia lub rozboje lub też przypadki przemocy domowej, a także (poza Karsami) - kradzieży, kradzieży z włamaniem lub kradzieży pojazdów.

Kolejne 21 jednostek było miejscem tylko przestępstw przeciwko mieniu: kradzieży lub kradzieży z włamaniem lub kradzieży pojazdów.

Na terenie 16 jednostek nie odnotowano żadnych przestępstw.

Brak poczucia bezpieczeństwa u mieszkańców

Mimo tych statystyk, z opinii mieszkańców gminy, wyrażanych w trakcie warsztatów, wynika, że część z nich ma poczucie braku bezpieczeństwa. Częściowo może ono być spowodowane tym że w małych społecznościach wszelkie naruszenia prawa znajdują duży oddźwięk i są długo pamiętane. W tej sytuacji liczba 42 przestępstw przeciwko mieniu może tworzyć poczucie zagrożenia. Mogą mu sprzyjać także obserwowane przez mieszkańców przypadki chuligaństwa i wandalizmu, które nie znalazły się w policyjnych statystykach.

Niski poziom bezpieczeństwa komunikacyjnego

Przebiegające przez gminę i krzyżujące się w Drobinie dwie drogi krajowe o intensywnym ruchu stanowią zagrożenie wypadkami komunikacyjnymi, tym bardziej, że tylko droga nr 10 posiada na całej długości pobocze. Pozostałe drogi mają je tylko odcinkami (w tym droga krajowa nr 60) albo wcale. Brakuje chodników i ścieżek rowerowych pozwalających oddzielić ruch pieszy i rowerowy od samochodowego. Mimo, że przez Drobin przebiegają dwie ruchliwe drogi krajowe, miasto nie posiada obwodnicy, która by ograniczyła zagrożenie wypadkami na jego obszarze. Istniejąca sieć dróg generalnie nie jest przystosowana do zwiększonego ruchu kołowego.

Brakuje też oświetlenia większości odcinków biegnących przez obszary zabudowane. Pierwotną przyczyną zagrożenia jest brak wyobraźni (a często bezmyślność) kierowców/rowerzystów/piesznych, ale zwiększają je wyżej wymienione niedostatki techniczne i niezbyt efektywne działania policji.

Niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym

Chociaż stopniowo następuje wzrost aktywności społecznej mieszkańców gminy, to tradycyjny, rolniczy charakter społeczności, rozproszenie jej wiejskiej części oraz trwający wiele lat brak działań aktywizujących sprawiły, że wzrost ten następuje z niskiego poziomu i nie osiągnął jeszcze wartości średnich.

Tezę tę potwierdzają dostępne dane liczbowe, np. dotyczące frekwencji w wyborach. Tylko w przypadku wyborów samorządowych są to wartości (na ogół) wyższe niż w powiecie (a także regionie i kraju), w przypadku wszystkich innych rodzajów wyborów: parlamentarnych, prezydenckich i do Parlamentu Europejskiego są wyraźnie niższe.

Szybszy wzrost aktywności kulturalnej utrudniają braki infrastruktury kulturalnej. Brakuje tak podstawowego obiektu, jakim jest Ośrodek Kultury. Brak jest też świetlic na obszarach wiejskich, a mogące pełnić ich funkcję remizy OSP są z reguły w raczej złym stanie technicznym.

Zakres i zasięg negatywnych zjawisk społecznych

Tylko 8 z 44 jednostek referencyjnych nie dotknęło żadne z czterech analizowanych negatywnych zjawisk społecznych. Kolejne 9 jednostek cechowało występowanie jednego zjawiska (niestety w większości przypadków było to zjawisko depopulacji, stanowiące niejako sumaryczną ocenę niskiej jakości życia na danym obszarze). 27 jednostek należy uznać za takie, w których ma miejsce koncentracja negatywnych zjawisk w sferze społecznej – występują w nich co najmniej dwa negatywne zjawiska społeczne (przy średniej dla wszystkich jednostek wynoszącej 1,8).

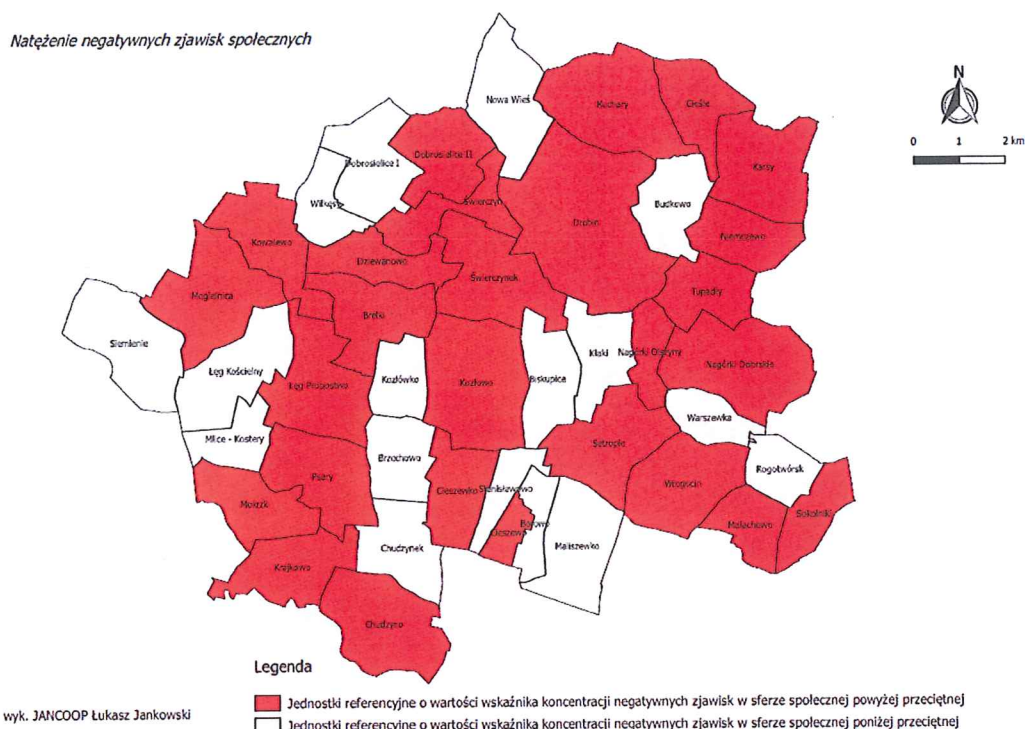

Tab. 34. Zakres i zasięg negatywnych zjawisk społecznych

Lp.	Obszar referencyjny	Występowanie negatywnych zjawisk o ponadprzeciętnym natężeniu				Wskaźnik koncentracji negatywnych zjawisk w sferze społecznej
		Depopulacja	Bezrobocie	Ubóstwo	Przestępczość	
1	Kowalewo	1	1	1	1	4
2	Kozłowo	1	1	1	1	4
3	Cieszewko	1	1	1	0	3
4	Cieszewo	1	1	0	1	3
5	Chudzyno	1	1	1	0	3
6	Dobrosielice II	1	1	1	0	3
7	Drobin	1	1	1	0	3
8	Krajkowo	0	1	1	1	3
9	Łęg Probostwo	1	0	1	1	3
10	Małachowo	1	0	1	1	3
11	Niemczewo	1	1	1	0	3
12	Psary	1	1	0	1	3
13	Setropie	0	1	1	1	3
14	Wrogocin	1	1	1	0	3
15	Brelki	1	0	1	0	2
16	Cieśle	0	0	1	1	2
17	Dziewanowo	0	1	1	0	2
18	Karsy	1	0	0	1	2
19	Kuchary	1	0	0	1	2
20	Mogielnica	1	0	0	1	2
21	Mokrzak	1	0	1	0	2
22	Nagórki Dobrskie	1	0	1	0	2
23	Nagórki Olszyny	1	1	0	0	2
24	Sokolniki	1	1	0	0	2
25	Świerczyn	1	0	1	0	2
26	Świerczynek	1	0	1	0	2
27	Tupadły	1	0	0	1	2
Średnia dla jednostek referencyjnych						1,8
28	Biskupice	0	1	0	0	1
29	Brzechowo	0	0	0	1	1
30	Chudzynek	1	0	0	0	1
31	Kłaki	1	0	0	0	1
32	Maliszewko	0	0	1	0	1
33	Mlice-Kostery	1	0	0	0	1
34	Siemienie	1	0	0	0	1
35	Stanisławowo	1	0	0	0	1
36	Warszewka	1	0	0	0	1
37	Borowo	0	0	0	0	0
38	Budkowo	0	0	0	0	0
39	Dobrosielice I	0	0	0	0	0
40	Kozłówko	0	0	0	0	0
41	Łęg Kościelny	0	0	0	0	0
42	Nowa Wieś	0	0	0	0	0
43	Rogotwórk	0	0	0	0	0
44	Wilkęsy	0	0	0	0	0

Ryc. 33. Natężenie negatywnych zjawisk społecznych

2.2. Negatywne zjawiska w innych sferach

Negatywnym zjawiskom społecznym towarzyszą negatywne zjawiska w innych sferach: gospodarczej, środowiska, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.

Sfera gospodarcza

Niski stopień przedsiębiorczości

Tab. 35. Poziom przedsiębiorczości w jednostkach referencyjnych gminy Drobin w 2016 r.

Lp.	Jednostka referencyjna	Liczba podmiotów gospodarczych	L. mieszkańców w wieku produkcyjnym	Wskaźnik przedsiębiorczości
1	Chudzynek	0	57	0
2	Dobrosielice I	0	78	0
3	Dobrosielice II	0	63	0
4	Kłaki	0	62	0
5	Stanisławowo	0	32	0
6	Warszewka	0	40	0
7	Wilkęsy	0	47	0
8	Nagórki Dobrskie	1	146	68
9	Kuchary	1	107	93
10	Wrogocin	1	97	103
11	Nowa Wieś	1	94	106
12	Krajkowo	1	78	128
13	Niemczewo	1	78	128
14	Maliszewko	1	76	132
15	Cieszewko	1	75	133
16	Cieśle	1	68	147
17	Mokrzek	1	57	175
18	Setropie	2	94	213

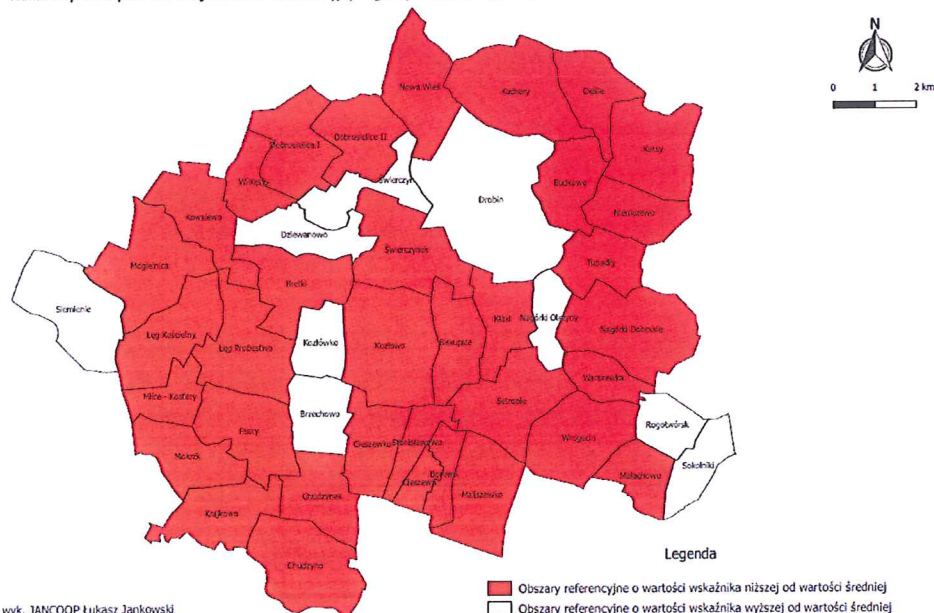

19	Borowo	1	46	217
20	Kowalewo	2	90	222
21	Kozłowo	4	179	223
22	Budkowo	2	81	247
23	Tupadły	2	77	260
24	Małachowo	2	72	278
25	Psary	5	173	289
26	Cieszewo	2	67	299
27	Chudzyño	4	132	303
28	Mlice-Kostery	1	32	313
29	Świerczynek	5	146	342
30	Biskupice	2	58	345
31	Karsy	4	111	360
32	Łęg Probostwo	6	163	368
33	Brelki	1	27	370
34	Mogielnica	5	124	403
35	Łęg Kościelny	4	98	408
	Gmina	207	5046	410
36	Sokolniki	4	87	460
37	Dziewanowo	2	39	513
38	Nagórki Olszyny	2	38	526
39	Rogotwórk	2	35	571
40	Drobin	114	1936	589
41	Świerczyn	4	66	606
42	Brzechowo	8	110	727
43	Kozłówko	2	23	870
44	Siemienie	7	66	1061

(Opracowanie własne na podstawie danych UMIG Drobin)

Ryc. 34. Wskaźnik przedsiębiorczości w jednostkach referencyjnych gminy Drobin w 2016 roku

Wskaźnik przedsiębiorczości w jednostkach referencyjnych gminy Drobin w 2016 roku

Tylko w przypadku 9 jednostek referencyjnych wskaźnik przedsiębiorczości, mierzony liczbą podmiotów gospodarczych na 10.000 mieszkańców w wieku produkcyjnym, przekracza średnią dla całej gminy. W przypadku pozostałych 35 jednostek jest on niższy od tej średniej, samej w sobie

bardzo niskiej. Stwierdzenie, że olbrzymia większość obszaru gminy Drobin jest w zasadzie „pustynią przedsiębiorczości” nie będzie dużą przesadą.

Niska konkurencyjność gminy w pozyskiwaniu inwestorów

Układ osadniczy i drogowy sprawia, że pobliskie ośrodki miejskie stanowią rynki pracy dla mieszkańców gminy Drobin. Jednocześnie miasto Drobin musi z nimi konkurować o inwestycje zewnętrzne, w handlu detalicznym, a nawet w sferze usług społecznych (np. część uczniów z terenu gminy uczęszcza do szkół ponadpodstawowych w pobliskim Raciążu, a także w Płocku).

Drobin jest jedynym z wymienionych ośrodków, który nie posiada połączenia z siecią kolejową. Ten brak nie sprzyja lokalizacji w gminie większych zakładów produkcyjnych. Czyni natomiast bardziej konkurencyjnymi względem pobliskie, posiadające kolej miasta: Raciąż, Sierpc, Płońsk, Płock, Ciechanów. Dodatkowym niekorzystnym czynnikiem rozwojowym jest fakt, że miasto Drobin jest najmniejszym z tych miast. Jako takie stanowi mało atrakcyjny rynek dla przedsiębiorców, zarówno rynek zbytu, jak i pracy. W jeszcze większym stopniu problem ten dotyczy sołectw wiejskich w gminie – niewielkich i o rozproszonym osadnictwie. Ogranicza to także możliwości inwestycyjne Drobin, czy to w zakresie infrastruktury technicznej czy też społecznej.

Sfera środowiska

Zanieczyszczenie powietrza

Miasto i gmina Drobin leżą w strefie mazowieckiej, gdzie zostały przekroczone dopuszczalne stężenia pyłu PM10, PM2,5, ozonu i benzo(a)pirenu. Obszar cechują znaczne ilości zanieczyszczeń gazowych wprowadzanych do powietrza, głównie dwutlenku węgla pochodzącego z ogrzewania gospodarstw domowych przy użyciu węgla kamiennego. Obserwuje się wzrost poziomu emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych na terenie powiatu płockiego. Dobrej jakości powietrza nie sprzyjają:

- stale wzrastający ruch komunikacyjny,
- przeważający transport indywidualny,
- niski stopień udziału OZE, w tym w budynkach należących do Gminy
- słaba świadomość ekologiczna mieszkańców,
- wykorzystywanie przestarzałego i energochłonnego systemu oświetlenia ulicznego
- wysokie zużycie energii elektrycznej w gminie
- duża liczba użytkowanych starych pojazdów
- brak punktu monitoringu powietrza na terenie gminy
- brak obwodnic w ciągu dróg krajowych terenów najbardziej zurbanizowanych, szczególnie Drobin
- brak dostosowania istniejącej sieci dróg do zwiększonego ruchu kołowego

Zanieczyszczenie wód

Wody podziemne na obszarze gromadzone są w środku porowym, co powoduje ich znaczną podatność na zanieczyszczenia. Co prawda duża część z nich zalega głęboko, co zmniejsza zagrożenie, ale część znajduje się pod dolinami rzek, gdzie warstwa izolacyjna jest cieńsza.

10% powierzchni gminy położona jest w granicach jednostek występowania wód powierzchniowych, które charakteryzują się złym stanem wód i zagrożone są nieosiągnięciem wyznaczonego celu środowiskowego.

Główne źródło zanieczyszczeń stanowi rolnictwo. Ponad połowa miasta i gminy Drobin znajduje się w granicach obszaru OSN (Obszary Szczególnie Narażone - tereny, na których należy ograniczyć przedostawanie się azotu ze źródeł rolniczych do wód powierzchniowych i gruntowych) .

Zanieczyszczaniu wód sprzyja też niski wskaźnik skanalizowania – na terenach wiejskich przeważa zabudowa rozproszona. gdzie ścieki odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych, często nieszczelnych.

Kontrolę jakości wód utrudnia brak punktów monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych na terenie miasta i gminy Drobin. Prowadzenie właściwej gospodarki wodnej utrudnia zaś dekapitalizacja urządzeń melioracyjnych i niski wskaźnik małej retencji – brak większych zbiorników wodnych, naturalnych i sztucznych.

Gospodarka odpadami

Chociaż przyjęcie ustawy o utrzymaniu porządku w gminach generalnie poskutkowało poprawą sytuacji w zakresie gospodarki odpadami, także w gminie Drobin, jest ona ciągle daleka od ideału. Składają się na to:

- trudności w zlokalizowaniu i likwidowaniu „dzikich wysypisk”, jest to ponadto duże obciążenie finansowe dla miasta i gminy Drobin
- wysokie koszty dla mieszkańców związane z systemem gospodarowania odpadami
- brak na terenie gminy Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) – miasto i gmina Drobin wraz z pozostałymi gminami wchodzącymi w skład Związku Gmin Regionu Płockiego posiada wspólny PSZOK zlokalizowany w m. Gąbin (gm. Gąbin) przy ul. Strażackiej 6 (odległy o 50 km)
- wysokie koszty unieszkodliwiania odpadów szkodliwych
- brak lub zbyt mała ilość instalacji do unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych na terenie województwa zmusza do transportowania odpadów na znaczne odległości, co m.in. podnosi koszty (odpady medyczne i weterynaryjne, odpady zawierające azbest).

Niska świadomość ekologiczna mieszkańców

Problemem negatywnie rzutującym na stan środowiska na terenie gminy jest niska świadomość proekologiczna, która sprawia że bardzo częste są przypadki wypalania traw, niszczenia zieleni (drzew w lesie, nieuzasadnionego wyrębu na terenach prywatnych), tworzenia dzikich składowisk śmieci.

Inne jej skutki to: niski stopień segregacji odpadów u źródła, spalanie odpadów w kotłach domowych, wynikające z przyzwyczajenia lub niewiedzy pozbywanie się odpadów w sposób nielegalny.

O ile brak wielkopowierzchniowych obszarów chronionych na terenie miasta i gminy Drobin można zakwalifikować jako pochodną jej ograniczonych walorów przyrodniczych, to brak opracowania ekofizjograficznego dla miasta i gminy Drobin i rzetelnie przeprowadzonej inwentaryzacji przyrodniczej należy uznać także za przejaw niskiej świadomości ekologicznej.

Tab. 36. Zakres i zasięg negatywnych zjawisk w sferze środowiska

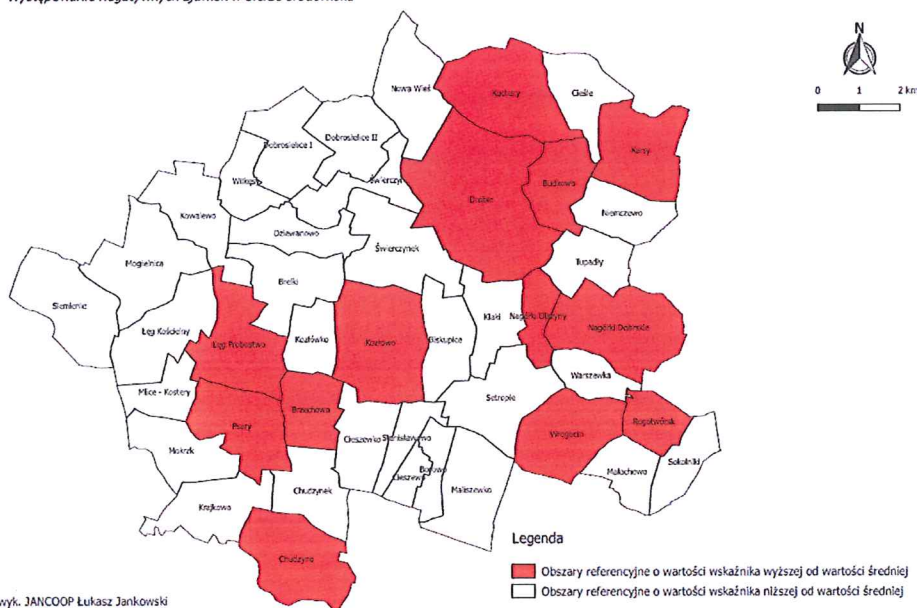
Lp.	Jednostka referencyjna	Występowanie, ponadprzeciętnych w skali gminy, negatywnych zjawisk w sferze środowiska					Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze środowiska
		Materiały zawierające azbest	Emisja zanieczyszczeń z palenisk	Emisja zanieczyszczeń komunikacyjnych	Hałas	Dziki wysypiska odpadów	
1	Drobin	1	1	1	1	1	5
2	Karsy	1	1	1	1	0	4
3	Kozłowo	1	1	1	1	0	4
4	Łęg Probostwo	1	1	1	1	0	4
5	Budkowo	1	0	1	1	0	3
6	Kuchary	1	1	0	0	1	3
7	Wrogocin	1	0	1		1	3
8	Chudzyno	1	1	0	0	0	2
9	Brzechowo	1	0	0	0	1	2
10	Nagórki Dobrskie	1	1	0	0	0	2
11	Nagórki Olszyny	0	0	1	1	0	2
12	Psary	0	1	0	1	0	2
13	Rogotwórska	0	0	1	1	0	2
Średnia dla jednostek referencyjnych							1,1

14	Brelki	0	0	0	0	X	1
15	Dobrosielice I	1	0	0	0	0	1
16	Dobrosielice II	1	0	0	0	0	1
17	Kowalewo	1	0	0	0	0	1
18	Łęg Kościelny	1	0	0	0	0	1
19	Mogielnica	1	0	0	0	0	1
20	Nowa Wieś	1	0	0	0	0	1
21	Setropie	0	1	0	0	0	1
22	Siemienie	1	0	0	0	0	1
23	Sokolniki	0	0	1	0	0	1
24	Świerczynek	1	0	0	0	0	1
25	Wilkęsy	1	0	0	0	0	1
26	Dziewanowo	0	0	0	0	1	1
27	Biskupice	0	0	0	0	0	0
28	Borowo	0	0	0	0	0	0
29	Cieszewo	0	0	0	0	0	0
30	Cieszewko	0	0	0	0	0	0
31	Cieśle	0	0	0	0	0	0
32	Chudzynek	0	0	0	0	0	0
33	Kłaki	0	0	0	0	0	0
34	Kozłówko	0	0	0	0	0	0
35	Krajkowo	0	0	0	0	0	0
36	Maliszewko	0	0	0	0	0	0
37	Małachowo	0	0	0	0	0	0
38	Mlice-Kostery	0	0	0	0	0	0
39	Mokrz	0	0	0	0	0	0
40	Niemczewo	0	0	0	0	0	0
41	Stanisławowo	0	0	0	0	0	0
42	Świerczyn	0	0	0	0	0	0
43	Tupały	0	0	0	0	0	0
44	Warszewka	0	0	0	0	0	0

Ryc. 35. Występowanie negatywnych zjawisk w sferze środowiska

Występowanie negatywnych zjawisk w sferze środowiska

Negatywne zjawiska w sferze środowiska występują praktycznie na obszarze każdej jednostki referencyjnej w gminie Drobin. Powyższa mapa pokazuje, w których z nich występują one w stopniu

ponadprzeciętnym. W przypadku występowania materiałów zawierających azbest są to jednostki z wyższą od średniej ilości azbestu na jej terenie. W przypadku emisji zanieczyszczeń z palenisk (głównego źródła zanieczyszczenia powietrza na terenie gminy), są to jednostki o liczbie mieszkańców powyżej lub bliskiej średniej i jednocześnie z dużym udziałem zwartej zabudowy (ograniczony proces przewietrzania). W przypadku emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych (kolejnego co do znaczenia źródła zanieczyszczenia powietrza), są to jednostki położone przy drogach o ponadprzeciętnym natężeniu ruchu (głównie drogach krajowych) i jednocześnie z dużym udziałem zwartej zabudowy (j.w.). Podobne założenie przyjęto dla hałasu, którego głównym źródłem jest ruch pojazdów. W przypadku dzikich wysypisk odpadów źródłem informacji jest gminna ewidencja tych wysypisk. Ponieważ część z negatywnych zjawisk ma charakter okresowy za obszary dotknięte kryzysem (obszary referencyjne o wartości wskaźnika wyższej od przeciętnej) uznano te, w których ma miejsce koncentracja negatywnych zjawisk w sferze środowiska – występują na nich co najmniej 2 z 5 analizowanych problemów (powyżej średniej dla jednostki referencyjnej, wynoszącej 1,1).

Sfera techniczna

Zdekapitalizowane budynki o niskim standardzie

Najważniejszym elementem sfery technicznej w gminie Drobin, realizującym jedną z podstawowych potrzeb człowieka – potrzebę schronienia są budynki. Ich ilość przekracza pięć tysięcy. Tylko około 14% budynków jest względnie nowych – powstało po 1989 roku. Przytłaczająca większość budynków (ponad 77%) powstała w okresie PRL, w latach 1945-1989. Liczą więc minimum 28 lat, a w skrajnych przypadkach nawet 72 lata. Ponad 8% budynków powstało przed 1945 rokiem.

Największy udział nowych budynków ma miasto Drobin, ale i tak tylko co 4-ty budynek powstał tu po 1989 roku. Ale Drobin ma też relatywnie duży udział budynków najstarszych, sprzed 1945 roku. Ten wskaźnik daje mu pod tym względem dopiero 4-te miejsce w gminie, ale ich liczba (ponad 200), centralna lokalizacja w mieście, komunalna własność (a więc potencjał do realizacji funkcji publicznych), a przede wszystkim kulturowa wartość tworzą obowiązek objęcia ich szczególną troską i ochroną. Obowiązek ten jest zapisany zarówno w *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Drobin*, jak i w *Miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego miasta Drobin*.

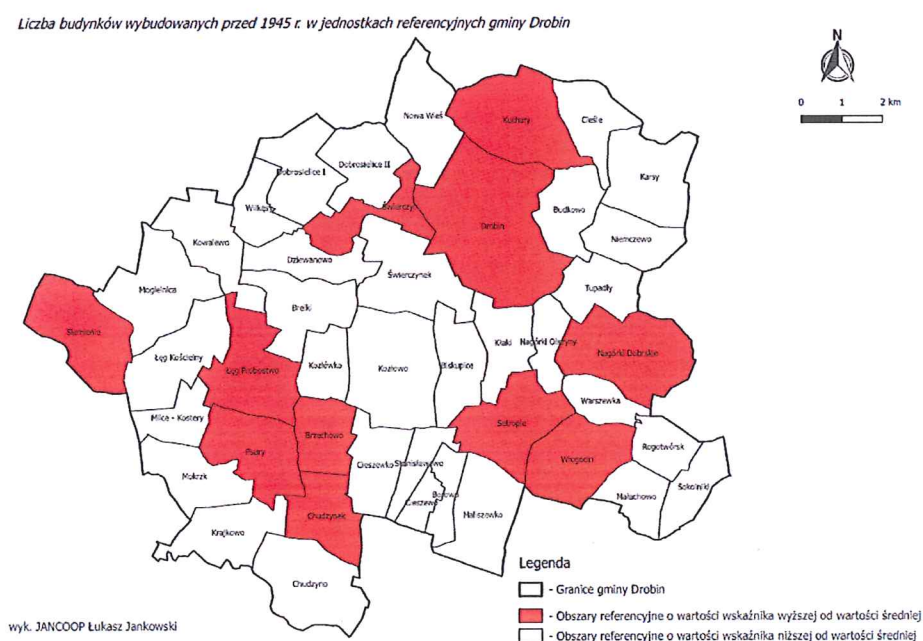
Tab. 37. Liczba budynków wybudowanych przed 1945 r. w jednostkach referencyjnych gminy Drobin

Lp.	Jednostka referencyjna	Liczba budynków sprzed 1945 r.
1	Drobin	203
2	Kuchary	24
3	Siemienie	23
4	Łęg Probostwo	20
5	Psary	13
6	Wrogocin	12
7	Setropie	11
8	Chudzynek	10
9	Nagórki Dobrskie	10
10	Świerczyn	10
11	Brzechowo	10
Średnia dla jednostek referencyjnych		9,98
12	Karsy	7
13	Nowa Wieś	7
14	Kozłówko	6

15	Dobrosielice I	6
16	Cieszewko	5
17	Stanisławowo	5
18	Mokrz	4
19	Małachowo	4
20	Biskupice	4
21	Borowo	4
22	Mogielnica	4
23	Budkowo	3
24	Kozłowo	3
25	Warszewka	3
26	Rogotwórk	3
27	Tupadły	3
28	Nagórki Olszyny	3
29	Chudzyno	3
30	Świerczynek	2
31	Cieśle	2
32	Niemczewo	2
33	Kowalewo	2
34	Łęg Kościelny	2
35	Wilkęsy	2
36	Kłaki	1
37	Maliszewko	1
38	Kostery	1
39	Cieszewo	1
40	Sokolniki	0
41	Dziewanowo	0
42	Krajkowo	0
43	Brelki	0
44	Dobrosielice II	0

Ryc.36. Liczba budynków wybudowanych przed 1945 r. w jednostkach referencyjnych gminy Drobin

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Olbrzymia większość negatywnych zjawisk w sferze funkcjonalno-przestrzennej dotyczy w zasadzie wszystkich jednostek referencyjnych. Można wśród nich wymienić:

- **niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną lub jej zły stan techniczny** (niezadowalający stan wielu dróg, brak poboczy, brak ścieżek rowerowych);
- **niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę społeczną lub jej zły stan techniczny** (brak świetlic lub ich zły stan techniczny/braki w wyposażeniu, brak lub zły stan techniczny obiektów rekreacyjnych i sportowych);
- **brak dostępu do podstawowych usług (całkowity brak lub braki w sieci kanalizacyjnej, brak sieci gazowej)**;
- **niski poziom obsługi komunikacyjnej** (zbyt mała liczba lub brak połączeń);
- **niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru** (brak lub niedostatek uzbrojonych terenów inwestycyjnych);
- **brak lub niską jakość terenów publicznych.**

Negatywnym zjawiskiem, dotyczącym tylko niektórych jednostek, jest **występowanie** w nich **zdegradowanych obiektów kulturowych**. Znaczenie zachowanych obiektów kulturowych w kraju zniszczonym przez zawieruchy historii jest nie do przecenienia i wielorakie - jako: materialnego zapisu historii obszaru i kraju, nośników tradycji architektonicznej, czynnika współtworzącego tożsamość gminy Drobin i budującego poczucie tej tożsamości wśród mieszkańców, także młodych. Wiele z tych obiektów ma też potencjał dla pełnienia innych funkcji społecznych: świetlic, obiektów rekreacyjnych, atrakcji turystycznych itp. Niestety, skala potrzeb „podstawowych” i niska świadomość większości społeczności lokalnej, dotycząca znaczenia tych obiektów, tworzą realne ryzyko, że wiele z nich nie dotrwa do chwili, gdy ich potencjał zostanie wykorzystany. Poniższa tabela pokazuje rozkład zdegradowanych obiektów kulturowych w jednostkach referencyjnych gminy Drobin.

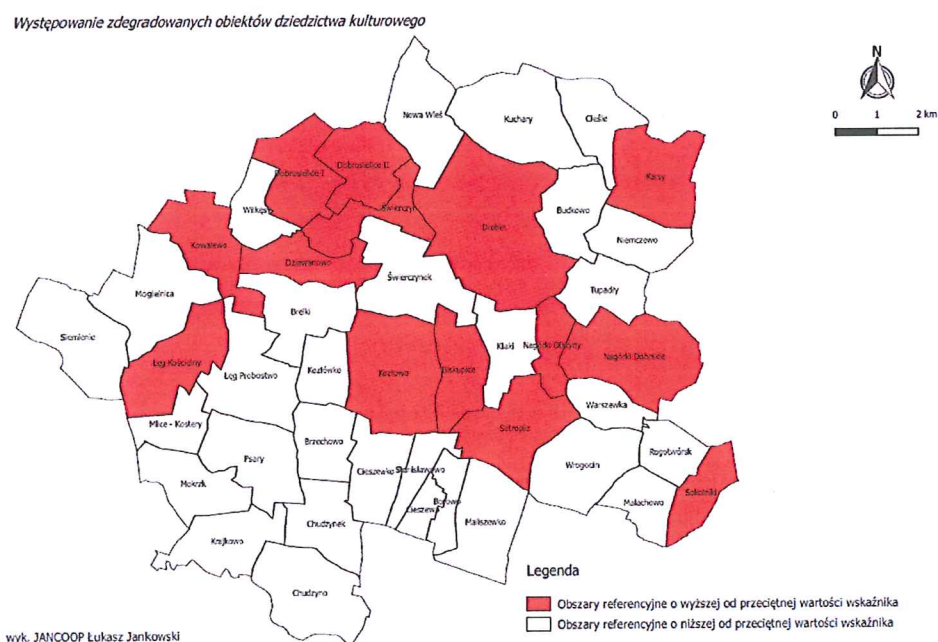
Tab. 38. Występowanie zdegradowanych obiektów dziedzictwa kulturowego

Lp.	Jednostka referencyjna	Zdegradowane obiekty dziedzictwa kulturowego
1	Biskupice	1
2	Dobrosielice I	1
3	Dobrosielice II	1
4	Drobin	1
5	Dziewanowo	1
6	Karsy	1
7	Kowalewo	1
8	Kozłowo	1
9	Łęg Kościelny	1
10	Nagórki Dobrskie	1
11	Nagórki Olszyny	1
12	Setropie	1
13	Sokolniki	1
14	Świerczyn	1
Średnia dla jednostek referencyjnych		0,32
15	Borowo	0
16	Brelki	0
17	Brzechowo	0
18	Budkowo	0
19	Cieszewko	0
20	Cieszewo	0
21	Cieśle	0

22	Chudzynek	0
23	Chudzyno	0
24	Kłaki	0
25	Kozłówko	0
26	Krajkowo	0
27	Kuchary	0
28	Łęg Probstwo	0
29	Maliszewko	0
30	Małachowo	0
31	Mlice-Kostery	0
32	Mogielnica	0
33	Mokrz	0
34	Niemczewo	0
35	Nowa Wieś	0
36	Psary	0
37	Rogotwórk	0
38	Siemienie	0
39	Stanisławowo	0
40	Świerczynek	0
41	Tupadły	0
42	Warszewka	0
43	Wilkęsy	0
44	Wrogocin	0

Ryc.37. Występowanie zdegradowanych obiektów dziedzictwa kulturowego

2.3. Obszar zdegradowany w gminie Drobin

Zgodnie z Ustawą z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji – podstawowym aktem prawnym regulującym proces rewitalizacji, obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania

na nim co najmniej jednego z następujących zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych.

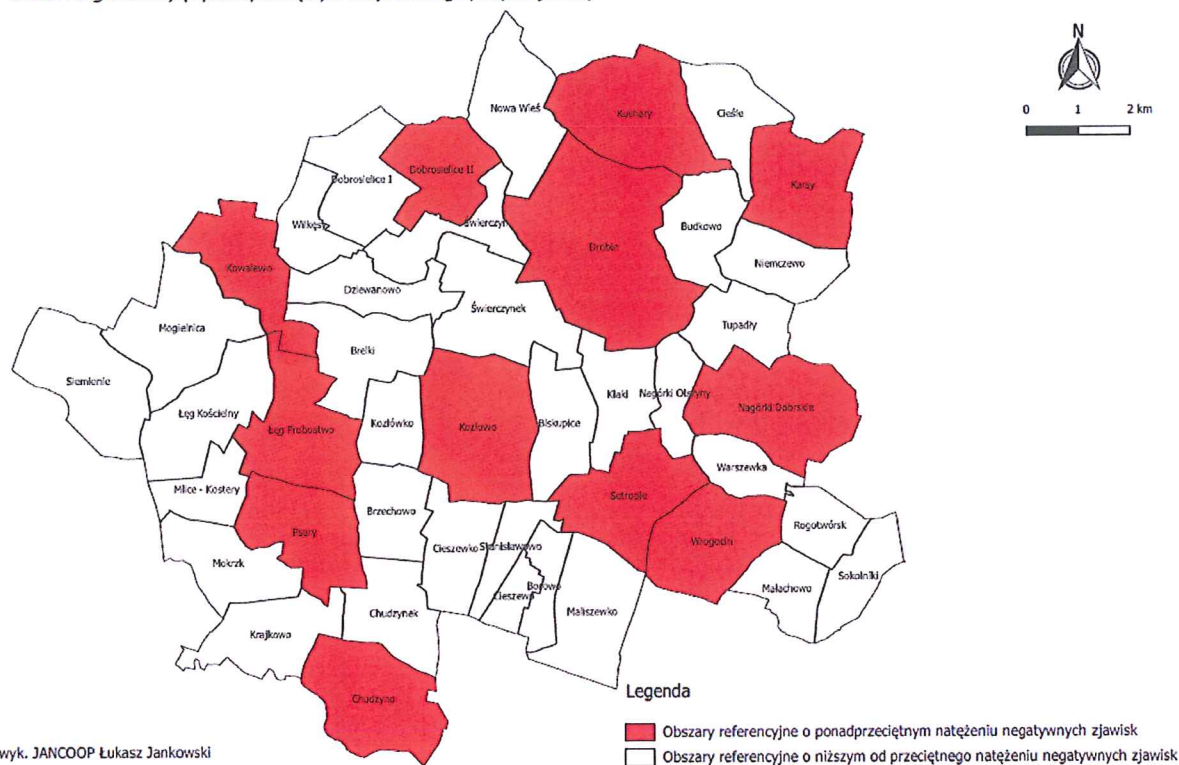
Tab. 39. Koncentracja/ponadprzeciętne natężenie problemów w gminie Drobin

Lp.	Obszar referencyjny	Koncentracja/ponadprzeciętne natężenie problemów					Syntetyczny wskaźnik degradacji
		Problemy w sferze społecznej	Niski poziom przedsiębiorczości	Problemy w sferze środowiska	Zły stan budynków	Zły stan obiektu dziedzictwa kulturowego	
1	Nagórki Dobrskie	1	1	1	1	1	5
2	Drobin	1	0	1	1	1	4
3	Karsy	1	1	1	0	1	4
4	Kozłowo	1	1	1	0	1	4
5	Kuchary	1	1	1	1	0	4
6	Łęg Probostwo	1	1	1	1	0	4
7	Psary	1	1	1	1	0	4
8	Setopie	1	1	0	1	1	4
9	Wrogocin	1	1	1	1	0	4
10	Chudzyń	1	1	1	0	0	3
11	Dobrosielice II	1	1	0	0	1	3
12	Kowalewo	1	1	0	0	1	3
13	Świerczyn	1	0	0	1	1	3
14	Świerczynek	1	1	0	0	0	3
Średnia dla jednostek referencyjnych							2,92
15	Brelki	1	1	0	0	0	2
16	Cieszewko	1	1	0	0	0	2
17	Cieszewo	1	1	0	0	0	2
18	Cieśle	1	1	0	0	0	2
19	Dziewanowo	1	0	0	0	1	2
20	Krajkowo	1	1	0	0	0	2
21	Małachowo	1	1	0	0	0	2
22	Mogielnica	1	1	0	0	0	2
23	Mokrz	1	1	0	0	0	2
24	Niemczewo	1	1	0	0	0	2
25	Sokolniki	1	0	0	0	1	2
26	Tupadły	1	1	0	0	0	2
27	Biskupice	0	1	0	0	1	0
28	Borowo	0	1	0	0	0	0
29	Brzechowo	0	0	1	1	0	0
30	Budkowo	0	1	1	0	0	0
31	Chudzynek	0	1	0	1	0	0
32	Dobrosielice I	0	1	0	0	1	0
33	Kłaki	0	1	0	0	0	0
34	Kozłówko	0	0	0	0	0	0
35	Łęg Kościelny	0	1	0	0	1	0
36	Maliszewko	0	1	0	0	0	0
37	Mlice-Kostery	0	1	0	0	0	0
38	Nagórki Olszyny	0	0	1	0	1	0
39	Nowa Wieś	0	1	0	0	0	0
40	Rogotwórk	0	0	1	0	0	0
41	Siemienie	0	0	0	1	0	0
42	Stanisławowo	0	1	0	0	0	0
43	Warszewka	0	1	0	0	0	0
44	Wilkęsy	0	1	0	0	0	0

Ryc.38. Obszar zdegradowany (o ponadprzeciętnym natężeniu negatywnych zjawisk)

Obszar zdegradowany (o ponadprzeciętnym natężeniu negatywnych zjawisk)

Dlatego przy wyznaczaniu obszaru zdegradowanego w gminie Drobin przyjęto występowanie koncentracji negatywnych zjawisk społecznych jako ‘kryterium dostępu’. Zapis ten oznacza, że nie stanowią obszaru zdegradowanego jednostki referencyjne, na których nie ma miejsca koncentracja negatywnych zjawisk społecznych, mimo występowania negatywnych zjawisk w innych sferach, a zatem ich syntetyczny wskaźnik degradacji wynosi 0.

Przy ocenie pozostałych jednostek, w których ma miejsce ponadprzeciętne natężenie negatywnych zjawisk społecznych i co najmniej jednego z pozostałych, przyjęto metodę średniej kwalifikowanej. Oznacza ona, że spośród jednostek o syntetycznym wskaźniku degradacji powyżej średniego (2,92) za zdegradowane uznano zasadniczo jednostki o wskaźniku 4 lub 5, a ponadto te jednostki ze wskaźnikiem 3, w których wskaźnik koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, najistotniejszych z punktu widzenia celów rewitalizacji, jest najwyższy (patrz: Tab. 34). Są to jednostki referencyjne: Kowalewo, Chudzyń i Dobrosielice II, które lokują się w pierwszej „szóstce” rankingu jednostek najbardziej dotkniętych problemami społecznymi.

3. Obszar rewitalizacji

3.1. Zasięg obszaru rewitalizacji

Tab. 40. Wskaźniki składowe i wskaźniki potrzeb rewitalizacyjnych dla jednostek referencyjnych

LP.	Jednostka referencyjna	Depopulacja	Bezrobocie	Ubóstwo	Przestępczość	Przedsiębiorczość	Stan środowiska	Wiek budynków	Stan obiekt. dziedz. kultur.	WARTOŚĆ ŚREDNIA	WSPÓŁCZYNNIK ISTOTNOŚCI	WSKAŹNIK POTRZEB REWITALIZ.
1	Drobin	12	7	12	10	26	1	1	1	8,75	15,58	0,6
2	Kozłowo	10	2	11	7	10	2	17	5	8,00	1,51	5,3
3	Nagórki Dobrskie	12	13	11	9	2	4	12	5	8,50	1,21	7,0
4	Psary	11	4	13	7	14	4	11	10	9,25	1,32	7,0
5	Łęg Probostwo	13	8	10	4	19	4	10	10	9,75	1,36	7,2
6	Setropie	16	2	5	7	9	5	11	5	7,50	0,93	8,1
7	Chudzyno	10	3	11	9	16	4	17	10	10,00	1,16	8,6
8	Kuchary	9	10	15	8	3	3	8	10	8,25	0,88	9,4
9	Karsy	4	11	17	5	19	2	13	5	9,50	0,99	9,6
10	Wrogocin	12	6	6	10	4	3	11	10	7,75	0,75	10,3
11	Kowalewo	6	5	11	6	10	5	18	5	8,25	0,70	11,8
12	Dobrosielice II	2	3	1	9	1	5	20	5	5,76	0,46	12,5

(Opracowanie własne)

Powyższa tabela zawiera zestawienie wskaźników określających ważony poziom negatywnych zjawisk ograniczających rozwój społeczno-gospodarczy gminy Drobin i obniżających jakość życia mieszkańców - w odniesieniu do poszczególnych jednostek referencyjnych tworzących obszar zdegradowany w gminie Drobin (niższa wartość wskaźnika oznacza większe natężenie negatywnego zjawiska). Uśrednione wartości tych wskaźników zostały pomnożone przez współczynniki istotności dla każdej jednostki, powiązane z jej potencjałem demograficznym. W rezultacie uzyskano odwrócone (wskaźniki potrzeb rewitalizacyjnych dla każdej jednostki (im niższa wartość wskaźnika tym większe potrzeby rewitalizacyjne).

Według nich zdecydowanie największe potrzeby rewitalizacyjne ma miasto Drobin. Wynikają one głównie z jego wielkości jako jednostki osadniczej, pełnionych funkcji: administracyjnych, i społecznych i gospodarczych oraz z wolumenu i degradacji infrastruktury. Drugą pozycję zajmuje Kozłowo, złożyły się na nią zarówno znaczący w skali gminy potencjał demograficzny, jak i natężenie negatywnych zjawisk, w tym bezrobocia i stanu środowiska. Kolejne trzy miejsca zajmują: Nagórki Dobrskie, Psary i Łęg Probostwo o prawie identycznym wskaźniku potrzeb rewitalizacyjnych. Złożyły się nań nieco mniejsze niż w Kozłowie: natężenie negatywnych zjawisk i potencjał demograficzny. Następne w rankingu Setropie (pozycja 6) cechuje większe niż w przypadku wszystkich poprzednich jednostek referencyjnych natężenie negatywnych zjawisk, ale niższa waga demograficzna. Odwrotnie jest w przypadku Chudzyna, gdzie natężenie negatywnych zjawisk jest najniższe na całym obszarze zdegradowanym, ale waga demograficzna sprawia, że lokuje się na 7 pozycji. Podobnie jest w Karsach, z tym, że waga demograficzna jest niższa niż dla Chudzyna, stąd 9 pozycja. Większe niż w Chudzynie i Karsach natężenie negatywnych zjawisk występuje w Kucharach i Kowalewie, ale ich wagi demograficzne dały im pozycje, odpowiednio: 8 i 11. Jeszcze większe natężenie negatywnych zjawisk cechuje Wrogocin, a zwłaszcza w Dobrosielice II (najwyższe na obszarze zdegradowanym), ale są to mało znaczące ludnościowo jednostki, stąd ich pozycje, odpowiednio: 10 i 12.

Obliczone na podstawie dostępnych danych potrzeby rewitalizacyjne poszczególnych jednostek referencyjnych - w kontekście ich wpływu na rozwój całej gminy – znalazły potwierdzenie w

zebranych opiniach interesariuszy. Odpowiadając na pytanie „*Jakie obszary (sołectwa) gminy Drobin cechuje największe natężenie problemów?*”, mieszkańcy wskazywali różne obszary (bardzo często te, w których zamieszkują) i dotyczące ich problemy/negatywne zjawiska, ale zgodnie podkreślali znaczenie Drobin jako gminnego centrum usług publicznych i komercyjnych, świadczonych na rzecz całej społeczności gminy oraz jego problemy/słabości, ograniczające efektywność tych usług.

Wpisują się także w kierunkowy dokument planistyczny dla gminy, jakim jest *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Drobin*. Zgodnie ze *Studium*:

„ Ze względu na miejsko-wiejski charakter w przestrzeni Gminy można wyróżnić dwie czytelne struktury funkcjonalno-przestrzenne:

- 1) obszar centralny z wyróżniającym się jednym ośrodkiem - miastem Drobin, o charakterze wielofunkcyjnym z dominacją funkcji mieszkaniowej, usługowej i produkcyjno-usługowej;
- 2) pozostały obszar Gminy – układy przestrzenne obszarów wiejskich – z dominacją funkcji rolniczych i przyrodniczych oraz kilkoma wyróżniającymi się niewielkimi ośrodkami w Kozłowie, Łęgu Probstwie i wsi Chudzyno. (...)

Bardziej złożone układy przestrzenne reprezentują:

- 1) miasto Drobin o złożonym układzie z ukształtowanym średniowiecznym centrum;
- 2) miejscowość Łęg Probstwo, w której zabudowa koncentruje się przy kilku krzyżujących się ze sobą drogach z kształtującym się centrum.

Pozostały obszar Gminy zainwestowany jest raczej w sposób ekstensywny, z niewielkimi koncentracjami zabudowy i kształtującymi się centrami we wsiach: Kozłowo, Setropie, Chudzyno, Nagórki Dobrskie, Rogotwórk. (...)

Zagrożeniem dla osiągnięcia i utrzymania ładu przestrzennego w gminie Drobin może stać się postępujący nieplanowo i chaotycznie rozwój zabudowy, szczególnie w miejscowościach najgęściej zaludnionych. Postępująca presja do realizacji nowej zabudowy mieszkaniowej stanowi potencjalne zagrożenie dla środowiska przyrodniczego obszaru. Konieczne jest podjęcie szerszych działań związanych z kształtowaniem przestrzeni publicznych – placów, publicznie dostępnych terenów zielonych.”

W odniesieniu do obszarów przestrzeni publicznych *Studium* stwierdza :

„Jednym z najważniejszych elementów kształtowania strefy centrum miasta Drobin jest wykreowanie atrakcyjnej, wielofunkcyjnej i bezpiecznej przestrzeni publicznej, stanowiącej wizytówkę Gminy. Właściwie ukształtowana przestrzeń publiczna może sprzyjać interakcji pomiędzy jednostkami, grupami społecznymi, definiuje tożsamość i przynależność do Gminy. Zakorzeniona w świadomości mieszkańców wartość przestrzeni zlokalizowanej w Mieście warunkuje mentalną przynależność oraz chęć i potrzebę uczestniczenia w życiu Gminy.

Biorąc pod uwagę w/w kryteria wyznaczono obszar przestrzeni publicznej w centrum miasta Drobin, obejmujący Rynek wraz z najbliższym otoczeniem. Kształtowanie przestrzeni publicznej wymaga:

- 1) przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych;
- 2) podniesienia standardu zagospodarowania terenów publicznych oraz otaczającej ich zabudowy ”

W odniesieniu do kształtowania wielofunkcyjnego rozwoju wsi *Studium* mówi:

„Kształtowanie wielofunkcyjnego rozwoju wsi winno polegać na wzbogaceniu przestrzeni poprzez:

- 1) kształtowanie wielofunkcyjnych centrów wsi, szczególnie gęsto zaludnionych o zwartej zabudowie – Łęg Probstwo, Kozłowo, Rogotwórk, jako przestrzeni publicznych służących integracji społeczności lokalnej z koncentracją zabudowy usługowej;
- 2) podkreślenie walorów historycznych miejscowości, poprzez rewitalizację obiektów i obszarów zabytkowych;

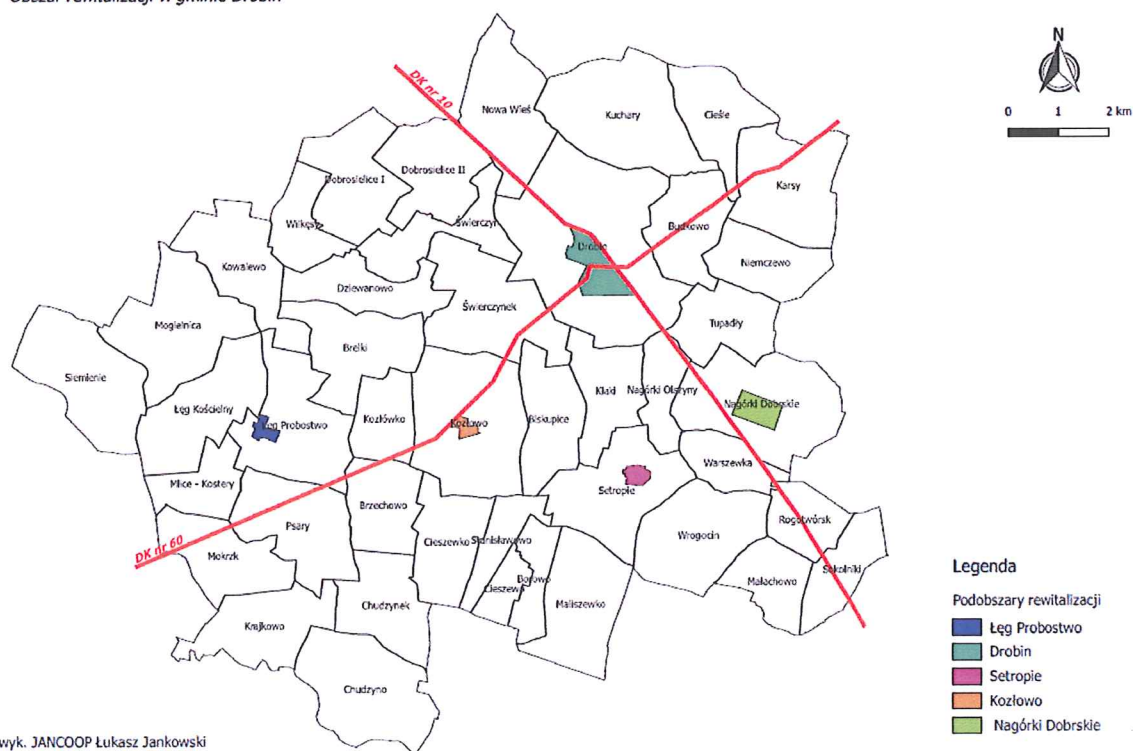
- 3) podniesienie jakości przestrzeni publicznych, poprzez m.in. modernizację dróg i nawierzchni placów, budowę chodników i ścieżek rowerowych oraz oświetlenia ulicznego;
- 4) rozwój infrastruktury technicznej (szczególnie sieci kanalizacyjnej) i społecznej;
- 5) realizację ogólnodostępnych terenów zieleni urządzonej oraz obiektów sportowo-rekreacyjnych;
- 6) rozwój i zachowanie funkcji pozarolniczych, poprzez ochronę środowiska na obszarach wiejskich, zachowanie różnorodności biologicznej i krajobrazu;
- 7) pobudzenie aktywności środowisk lokalnych oraz organizację imprez plenerowych integrujących społeczność lokalną.”

Zgodnie z powyżej przytoczonymi zapisami *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Drobin*, zdefiniowany w niniejszym Programie Rewitalizacji Miasta i Gminy Drobin obszar rewitalizacji obejmuje centrum Drobina oraz centralne fragmenty sołectw: Łęg Probostwo, Kozłowo, Nagórki Dobrskie oraz Setropie, które cechują się koncentracjami zabudowy i kształtującymi się centrami, a sołectwa Łęg Probostwo i Kozłowo są ponadto wymienione w *Studium* jako kształtujące się ośrodki lokalne. Wszystkie te miejscowości cechuje występowanie mocno zdegradowanych (poza łęgiem) obiektów kulturowych oraz wysoki wskaźnik potrzeb rewitalizacyjnych (pozycje 1-3 i 5-6 w będącym efektem analizy rankingowej). Należą one też do największych ośrodków osadniczych w gminie.

Odnoszące się do tak zdefiniowanego obszaru działania rewitalizacyjne będzie cechowała większa efektywność ekonomiczna i społeczna. Jednocześnie będą one wspomagać proces koncentracji osadnictwa ograniczający koszty świadczenia usług publicznych i zwiększający ich dostępność dla mieszkańców gminy. Pozwoli to na wykształcenie w gminie Drobin ośrodków wzrostu osiągających poziom nasycenia infrastrukturą i kapitałem społecznym, który umożliwi trwałą rozwój całej społeczności gminy.

Ryc.39. Obszar rewitalizacji w gminie Drobin

Obszar rewitalizacji w gminie Drobin

Obszar rewitalizacji obejmuje powierzchnię 1886,35 ha, co stanowi 13,05% ogólnej powierzchni gminy Drobin. Zamieszkuje go (stan na 31.12.2016 r.) 1.779 osób, czyli 21,89 % ogólnej liczby mieszkańców gminy.

Tab. 41. Powierzchnia i liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji

Podobszar rewitalizacji	Liczba mieszkańców	% populacji gminy	Powierzchnia ha	% powierzchni gminy
Drobin	1.471	18,10 %	99,48	0,69 %
Kozłowo	62	0,76 %	570,89	3,90 %
Setropie	46	0,57 %	416,16	2,90 %
Nagórki Dobrskie	76	0,94 %	370,06	2,57 %
Łęg Probstwo	124	1,52 %	429,76	2,99 %
RAZEM obszar rewitalizacji	1.779	21,89 %	1.886,35	13,05 %
Gmina	8.126	100,00 %	14.350	100,00 %

(Opracowanie własne)

Wydzielenie centralnej części obszaru miasta Drobin, określonej jako **Podobszar rewitalizacji Drobin**, zrealizowano z uwzględnieniem zapisów Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. 2015 poz. 1777) i po analizie uwarunkowań historycznych, urbanistycznych, gospodarczych i społecznych. Teren ten obejmuje swym zasięgiem lokalizację pierwotnego układu przestrzennego osady i jej wielowiekowej zabudowanej i zurbanizowanej części.

Obecnie w tej właśnie części miasta w największym stopniu zlokalizowane są komunalne zasoby mieszkaniowe. . Na obszarze tym mieszczą się także wszystkie zasadnicze sfery usługowe miasta: szkoły, placówki służby zdrowia, placówki bankowe, sieć handlowa i gastronomiczna, przystanek autobusowy itd.

Z obszaru tego zostały wyłączone grunty rolne oraz osiedla budynków jednorodzinnych i wielorodzinnych, stanowiących własność prywatną i spółdzielczą, których forma zagospodarowania przestrzennego i budownictwa została zrealizowana w latach 80 i 90 ubiegłego wieku. Technologiczne, architektoniczne i społeczne cechy tych obszarów miasta nie wskazują na zasadność włączania ich do obszaru rewitalizacji.

Wydzielenie to stanowi realizację zasady koncentracji, mającej za cel przeciwdziałanie rozpraszaniu zasobów, a co za tym idzie - zwiększenie efektywności działań rewitalizacyjnych. Podobne podejście miało miejsce w odniesieniu do pozostałych Podobszarów Rewitalizacji. Zgodnie z duchem zalecanej metodyki¹ delimitacji, obejmują one obszary ścisłej zabudowy mieszkaniowej. Zostały z nich wyłączone użytki rolne.

I tak:

- w przypadku Łęgu Probstwa Podobszar Rewitalizacji obejmuje historycznie ukształtowane centrum wsi, skupiające zwartą zabudowę mieszkaniową i obiekty szeroko pojętych usług, takie jak: kościół, szkołę podstawową (wcześniej także gimnazjum), przedszkole, bibliotekę publiczną, remizę OSP oraz cmentarz;
- w przypadku Nagórek Dobrskich Podobszar Rewitalizacji obejmuje obszar zwartej zabudowy mieszkaniowej, pozostałości zabudowań dworskich (później – PGR) oraz remizę OSP;

¹ Delimitacja krok po kroku, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju

- w przypadku Kozłowa Podobszar Rewitalizacji obejmuje, podobnie jak w Nagórkach, obszar zwartej zabudowy mieszkaniowej, remizę OSP, pozostałości parku dworskiego oraz (substandardowe) boisko sportowe;
- podobna sytuacja ma też miejsce w przypadku Setropia - Podobszar Rewitalizacji obejmuje obszar zwartej zabudowy mieszkaniowej (w tym komunalne budynki – dawne czworaki) oraz zdewastowany teren zabytkowego parku ze stawami i zabytkowego budynku gorzelnii (o dużych walorach kulturowych i potencjale promocyjnym – na skalę co najmniej wojewódzką), a także sąsiadujący, zdewastowany budynek remizy OSP.

We wszystkich przypadkach, granice Podobszarów Rewitalizacji zostały poprowadzone po granicach zabudowanych gruntów rolnych. Liczba osób zamieszkujących obszar określona została na podstawie danych meldunkowych dla wyodrębnionego fragmentu obszaru miasta i wyodrębnionych terenów zabudowanych obszarów wiejskich.

IV. Cele programu rewitalizacji i kierunki działań służących realizacji celów

Cele programu rewitalizacji i odpowiadające im kierunki działań pokazują relację między działaniami rewitalizacyjnymi a problemami ograniczającymi społeczno-gospodarczy rozwój gminy Drobin.

Podobnie jak te problemy, cele i kierunki działań rewitalizacyjnych zostały zdefiniowane w procesie partycypacyjno-eksperckim, w którym wyartykułowane przez interesariuszy procesu rewitalizacji pożądane działania rozwojowe usystematyzowane zostały przez ekspertów w sposób zapewniający ich spójność, efektywność oraz trwałość, a także możliwą do osiągnięcia zgodność z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy.

Cel nadrzędny: zwiększenie atrakcyjności obszaru rewitalizacji dla mieszkańców i przybyszów jako miejsca zamieszkania, pracy i prowadzenia działalności gospodarczej

Cel główny	Cel szczegółowy	Kierunki działań
CG 1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego obszaru rewitalizacji	CS 1.1. Aktywizacja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji	K 1.1.1. Integracja mieszkańców K 1.1.2. Animacja działań K 1.1.3. Tworzenie i podniesienie jakości infrastruktury społecznej służącej integracji i aktywności mieszkańców
	CS 1.2. Podniesienie poziomu edukacji i świadomości społeczności obszaru rewitalizacji	K 1.2.1. Rozwój kompetencji kluczowych i wykorzystanie talentów K 1.2.2. Rozwój edukacji zawodowej K 1.2.3. Rozwój umiejętności w zakresie przedsiębiorczości K 1.2.4. Poprawa warunków lokalowych dla edukacji
	CS 1.3. Przeciwdziałanie patologiom i zwiększenie bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji	K 1.3.1. Poszerzenie oferty zajęć dla młodzieży K 1.3.2. Ograniczenie przestępczości K 1.3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa komunikacyjnego
	CS 1.4. Zwiększenie zdrowotności obecnego i przyszłych pokoleń mieszkańców obszaru rewitalizacji	K 1.4.1. Ochrona środowiska życia społeczności obszaru rewitalizacji K 1.4.2. Propagowanie i tworzenie warunków do zdrowego stylu życia
	CS 1.5. Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego dla zwiększenia identyfikacji mieszkańców obszaru rewitalizacji z ich małą ojczyzną	K 1.5.1. Ochrona i rewitalizacja zabytkowych budowli K 1.5.2. Ochrona i rewitalizacja zabytkowych parków K 1.5.3. Promocja dziedzictwa i edukacja historyczna i kulturowa mieszkańców

CG 2. Rozwój gospodarczy obszaru rewitalizacji dla podniesienia jakości życia mieszkańców	CS 2.1. Wzrost zatrudnialności mieszkańców obszaru rewitalizacji	K 2.1.1. Doradztwo zawodowe K 2.1.2. Szkolenia zawodowe dla osób bezrobotnych
	CS 2.2. Zwiększenie opłacalności rolnictwa	K 2.2.1. Promocja i wsparcie sprzedaży bezpośredniej produktów rolnych
	CS 2.3. Promocja i rozwój potencjału gospodarczego obszaru rewitalizacji	K 2.3.1. Tworzenie wizerunku obszaru w branży spożywczej K 2.3.2. Strategiczne zarządzanie rozwojem gospodarczym K 2.3.3. Tworzenie warunków dla inwestycji K 2.3.4. Rozwój potencjału gospodarczego obszaru rewitalizacji
CG 3. Rozwój funkcjonalny obszaru rewitalizacji	CS 3.1. Poprawa stanu dróg i ulic	K 3.1.1. Modernizacja nawierzchni ulic K 3.1.2. Budowa chodników K 3.1.3. Budowa parkingów
	CS 3.2. Poprawa funkcjonalności przestrzeni publicznej	K 3.2.1. Rozwój infrastruktury towarzyszącej komunikacji K 3.2.2. Rozwój infrastruktury sanitarnej
	CS 3.3. Tworzenie i podnoszenie standardu mieszkań komunalnych	K 3.3.1. Budowa mieszkań komunalnych K 3.3.2. Podniesienie standardu istniejących mieszkań komunalnych
	CS 3.4. Rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej na obszarze rewitalizacji	K 3.4.1. Zapewnienie mieszkańcom taniego dostępu do zintegrowanych usług medialnych

V. Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Zgodnie ze współcześnie rozumianą ideą rewitalizacji, zapisaną w *Instrukcji dotyczącej przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach RPO dla Województwa Mazowieckiego w latach 2014-20*: „**Działania rewitalizacyjne powinny być ukierunkowane na aktywizację i integrację społeczno-zawodową mieszkańców zdegradowanych obszarów. Inwestycje w infrastrukturę (...) będą przede wszystkim stanowiły narzędzie do zmian społeczno-gospodarczych na obszarach rewitalizowanych, a nie ich główny cel**”. Takie podejście implikuje znaczny udział i kluczowe znaczenie przedsięwzięć o charakterze społecznym. Część z tych przedsięwzięć, ze względu na swój charakter, musi wykraczać poza obszar rewitalizacji, obejmując nawet całą społeczność relatywnie niewielkiej gminy.

Tak właśnie jest w *Programie Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Drobin*. Dotyczy to np. projektów aktywizacyjnych, takich jak powołanie Młodzieżowej Rady Gminy czy rozwój systemu stypendialnego. Jednak dla ich realizacji przyjęto zasadę, że znaczący odsetek ich uczestników - wynoszący nie mniej niż 40%, będą stanowić mieszkańcy obszaru rewitalizacji. Nad spełnieniem tego warunku będzie czuwał Komitet Rewitalizacji, opiniujący zgłaszane do realizacji w ramach Programu Rewitalizacji projekty.

Jest to też zgodne z przyjętą, również zapisaną w *Wytycznych i Instrukcji* zasadą komplementarności przestrzennej, która nakazuje „... **wzięcie pod uwagę podczas tworzenia i realizacji programu rewitalizacji wzajemnych powiązań pomiędzy projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi, zarówno realizowanymi na obszarze rewitalizacji, jak i znajdującymi się poza nim, ale oddziałującymi na obszar rewitalizacji.**

Zapewnienie komplementarności projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych ma służyć temu, by program rewitalizacji efektywnie oddziaływał na cały dotknięty kryzysem obszar (a nie punktowo, w pojedynczych miejscach), poszczególne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne wzajemnie się dopełniały przestrzennie oraz by zachodził między nimi efekt synergii.

Celem zapewnienia komplementarności przestrzennej interwencji jest także to, by prowadzone działania nie skutkowały przenoszeniem problemów na inne obszary lub nie prowadziły do niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczna i wykluczenie”.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne, zamierzone w ramach Programu rewitalizacji Miasta i Gminy Drobin na lata 2018-2022, zostały podzielone na dwie grupy:

1/ **przedsięwzięcia podstawowe - kluczowe z punktu widzenia potrzeb społeczności obszaru rewitalizacji i wpływu ich realizacji na społeczno-ekonomiczny rozwój tego obszaru - takie, bez których realizacja celów programu rewitalizacji nie będzie możliwa i obszar rewitalizacji nie będzie w stanie wyjść z kryzysowej sytuacji.** Przedsięwzięcia te zostały opisane w sposób bardziej szczegółowy;

2/ **przedsięwzięcia dodatkowe – takie, które ze względu na mniejszą skalę oddziaływania trudno zidentyfikować indywidualnie, a są oczekiwane ze względu na realizację celów rewitalizacji.** Przedsięwzięcia te zostały opisane w sposób bardziej ogólny.

Poniższe zestawienia prezentują te przedsięwzięcia z przyporządkowanymi celami i kierunkami działania gminnego programu rewitalizacji oraz obszarami, na których będą realizowane.

1. Zestawienie podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Przedsięwzięcia podstawowe				
Nr i nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	Lokalizacja	Cele i kierunek		
A 1. „Bijące serca społeczności lokalnych”	Cały obszar rewitalizacji,	CG 1	CS 1.1.	K 1.1.1.
A 2. Utworzenie Forum Organizacji Społecznych	Cała gmina	CG 1	CS 1.1.	K 1.1.1.
A 3. Powołanie Młodzieżowej Rady Gminy	Cała gmina	CG 1	CS 1.1.	K 1.1.1.
A 4. Akcja „Animacja”	Cała gmina	CG 1 CG 2	CS 1.1. CS 1.3. CS 2.1.	K 1.1.2. K 1.3.1. K 1.3.2. K 2.1.2.
A 5. „Gmina z historią”	Cały obszar rewitalizacji	CG 1	CS 1.1.	K 1.2.1. K 1.5.3.
A 6. „Bijące serce gminy”	Podobszar nr 1 - Drobin	CG 1	CS 1.1.	K 1.1.3. K 1.2.1
A 7. Uruchomienie GOK i kina w Strażnicy OSP Drobin	Podobszar nr 1 - Drobin	CG 1	CS 1.1.	K 1.1.3. K 1.2.1.
A 8. Doposażenie orkiestry OSP Drobin w stroje i instrumenty na potrzeby muzycznej edukacji dzieci	Podobszar nr 1 - Drobin	CG 1	CS 1.2.	K 1.2.1.
A 9. Rozwój oferty edukacyjnej technikum i branżowej szkoły I stopnia	Podobszar nr 1 - Drobin	CG 1	CS 1.2.	K 1.2.2. K 1.2.3. K 1.2.4.
A 10. „Kowale swego szczęścia”	Cała gmina	CG 1	CS 1.2.	K 1.2.3.
A 11. „Wiedza to pieniądz”	Cały obszar rewitalizacji	CG 1	CS 1.2.	K 1.2.3.
A 12. „Inkubator przyszłości” - remont i rozbudowa przedszkola w Łęgu Probostwie	Podobszar nr 3 – Łęg Probostwo	CG 1	CS 1.2.	K 1.2.4.
A 13. „Po pierwsze: bezpieczeństwo”	Cały obszar rewitalizacji	CG 1	CS 1.3.	K 1.3.2. K 1.3.3.
A 14. Rozbudowa i modernizacja kotłowni miejskiej i ciepłociągu w Drobinie	Podobszar nr 1 - Drobin	CG 1	CS 1.4.	K 1.4.1.
A 15. Budowa kotłowni osiedlowej w Łęgu Probostwo	Podobszar nr 3 – Łęg Probostwo	CG 1	CS 1.4.	K 1.4.1.
A 16. „Czyste ścieki – czysta woda”	Podobszary nr 2 - 5	CG 1	CS 1.4.	K 1.4.1.
A 17. „Ekologia się opłaca”	Cała gmina	CG 1	CS 1.4.	K 1.4.1.
A 18. „Ziemia jest jedna”	Cały obszar rewitalizacji	CG 1	CS 1.4.	K 1.4.1.
A 19. „W zdrowym ciele ...”	Cały obszar rewitalizacji	CG 1	CS 1.4.	K 1.4.2.
A 20. „Teraz Drobin”	Cała gmina	CG 2	CS 2.2. CS 2.3.	K 2.2.1. K 2.3.1. K 2.3.2.
A 21. Modernizacja ulic: Zaleskiej i Gospodarskiej w Drobinie	Podobszar nr 1 - Drobin	CG 3	CS 3.1.	K 3.1.1.

A 22. Ułożenie dywanika asfaltowego na drodze w Nagórkach Dobrskich	Podobszar nr 4	CG 3	CS 3.1.	K 3.1.1.
A 23. Utwardzenie drogi wokół wsi Setropie	Podobszar nr 5 - Setropie	CG 3	CS 3.1.	K 3.1.1.
A 24. Budowa chodnika w Nagórkach Dobrskich	Podobszar nr 4 – Nagórki Dobrskie	CG 3 CG 1	CS 3.1. CS 1.3.	K 3.1.2. K 1.3.3
A 25. Budowa parkingu przy cmentarzu w Łęgu Probostwie	Podobszar nr 3 – Łęg Probostwo	CG 3	CS 3.1.	K 3.1.2.
A 26. Budowa poczekalni przy przystanku autobusowym w Drobinie	Podobszar nr 1 - Drobin	CG 3 CG 1	CS 3.2. CS 1.3.	K 3.2.1. K 1.3.1.
A 27. Budowa publicznej toalety w Drobinie	Podobszar nr 1 - Drobin	CG 3	CS 3.2.	K 3.2.2.
A 28. Budowa mieszkań komunalnych w Drobinie	Podobszar nr 1 - Drobin	CG 3	CS 3.3.	K 3.3.1.
A 29. Remont budynków komunalnych w Setropiu	Podobszar nr 5	CG 3	CS 3.3.	K 3.3.2.
A 30. „Multimedialni” - dostarczenie mieszkańcom gminy Drobin szybkiego Internetu światłowodowego, telefonu i telewizji	Cały obszar rewitalizacji	CG 3	CS 3.4.	K 3.4.1.

2. Ogólny opis dodatkowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Przedsięwzięcia dodatkowe				
Nr i nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	Obszar tematyczny, zagadnienia istotne z punktu widzenia potrzeb obszaru rewitalizacji	Realizowane cele i kierunki		
B 1. „Empatyczna gmina”	Włączenie społeczne (aktywizacja) starszych ludzi, zwłaszcza chorych i niepełnosprawnych, a także mniej zamożnych i słabiej wykształconych, integracja międzypokoleniowa, rozwój wolontariatu	CG 1	CS 1.1.	K 1.1.1.
B 2. „Aktywni mieszkańcy - aktywna Gmina”	Aktywizacja i edukacja mieszkańców dla rozwoju lokalnego	CG 1	CS 1.1.	K 1.1.2.
B 3. „Supersołtys”	Animacja i edukacja aktualnie urzędujących sołtysów i członków Rad Sołeckich oraz osób zainteresowanych pełnieniem tych funkcji w przyszłości	CG 1	CS 1.1.	K 1.1.2.
B 4. „Czym skorupka ...”	Edukacja - zwiększenie szans życiowych młodych mieszkańców gminy, rozwój umiejętności młodych ludzi w niedostatecznym stopniu rozwijanych przez zajęcia w ramach programów szkolnych	CG 1	CS 1.2.	K 1.2.1.
B 5. „GPS dla talentów”	Edukacja, animacja - promowanie w	CG 1	CS 1.2.	K 1.2.1.

	środowisku postaw uczniów ukierunkowanych na uzyskiwanie jak najlepszych wyników w nauce, działalności kulturalnej lub sporcie, wspieranie edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży			
B 6. „Okno na świat”	Edukacja – rozwój kompetencji lingwistycznych dla zwiększenia szans zawodowych i życiowych mieszkańców	CG 1	CS 1.2.	K 1.2.1.
B 7. „Cieszewo będzie cieszyć”	Rozwój oferty w zakresie rekreacji dla mieszkańców i przyjezdnych, przeciwdziałanie patologiom wśród młodzieży, wzrost atrakcyjności mieszkaniowej i gospodarczej obszaru	CG 1 CG 2	CS 1.3. CS 1.4. Cs 2.3.	K 1.3.1. K 1.4.2. K 2.3.4.
B 8. „Pożegnanie z azbestem”	Zdrowie – eliminacja szkodliwych substancji z budynków (azbest)	CG 1	CS 1.4.	K 1.4.1.
B 9. „Dziedzictwo dla przyszłości”	Ochrona i wykorzystanie dziedzictwa kulturowego, budowanie tożsamości społeczności gminy i dumy z bycia ‘Drobiniakiem’	CG 1	CS 1.5.	K 1.5.1. K 1.5.2. K 1.5.3.
B 10. Doradztwo zawodowe dla absolwentów szkół i osób bezrobotnych	Aktywizacja zawodowa absolwentów szkół i osób bezrobotnych	CG 2	CS 2.1.	K 2.1.1.
B 11. „Ukryty potencjał”	Zwiększenie szans na zatrudnienie osób długotrwale bezrobotnych i ograniczenie zjawiska bezrobocia w gminie, rozwój kompetencji kluczowych mieszkańców	CG 2	CS 2.1.	K 2.1.2.
B 12. „Inwestujemy w przyszłość”	Przeciwdziałanie odpływowi młodych mieszkańców - budowa mieszkań komunalnych z przeznaczeniem dla młodych mieszkańców gminy jako zachęta do pozostania na jej obszarze	CG 3	CS 3.3.	K 3.3.1.

Opis przedsięwzięć dodatkowych

B 1. „Empatyczna gmina”

Społeczeństwo polskie, w tym także społeczność obszaru rewitalizacji gminy Drobin, cechuje wysoki poziom wykluczenia społecznego – ludzie starsi, a zwłaszcza chorzy i niepełnosprawni, a także mniej zamożni i słabiej wykształceni, w niewielkim stopniu uczestniczą w życiu społecznym. Przekłada się to na niższą jakość ich życia i mniejsze możliwości rozwoju osobistego, co ma także negatywne skutki dla zdrowia, psychicznego i fizycznego. Istnieje więc potrzeba aktywizacji i zagospodarowania czasu wolnego tych osób, a przede wszystkim ich włączenia w działania społeczne na terenie obszaru (pobudzenie ich aktywności społecznej).

Przewidziane są różnorodne działania: edukacyjne (np. na temat zdrowego stylu życia, jak być aktywnym), w tym działania związane z aktywnością fizyczną osób (warsztaty) starszych oraz działania integracyjne jak wyjazdy i imprezy. Przedsięwzięcie ma wpływ również na otoczenie poprzez zwiększenie komunikacji z innymi grupami społecznymi, w tym międzypokoleniowej. Projekty międzypokoleniowe skierowane do młodzieży i seniorów będą skutkować aktywizacją, rozwojem osobistym i społecznym oraz integracją obu grup wiekowych. Przykładem takiego projektu z udziałem

młodych i starszych mieszkańców gminy jest np. szkolenie seniorów przez młodzież w zakresie obsługi komputera, tabletu i telefonu komórkowego.

Elementem przedsięwzięcia będzie też projekt promujący wolontariat mieszkańców na rzecz osób wykluczonych.

B 2. „Aktywni mieszkańcy - aktywna Gmina”

Przedsięwzięcie zakłada realizację szeregu inicjatyw aktywizujących i edukujących mieszkańców dla rozwoju lokalnego, w dużej mierze oddolnych, m.in. rozwój formuły Turnieju Sołectw, gminny konkurs na najlepszą imprezę lokalną angażującą mieszkańców. Szczegółowy zakres będzie corocznie wypracowywany z udziałem mieszkańców, organizacji społecznych, animatorów, Gminnej Biblioteki Publicznej, Gminnego Ośrodka Kultury, Sportu i Rekreacji, szkół, sołtysów i innych instytucji gminnych. W przedsięwzięciu nacisk zostanie położony na aktywny udział społeczności obszaru rewitalizacji, będzie temu sprzyjać element rywalizacji, a działania spoza obszarów będą stanowić dobry przykład.

B 3. „Supersołtys”

Adresatami przedsięwzięcia będą aktualnie urzędujący sołtysi i członkowie Rad Sołeckich oraz osoby zainteresowane pełnieniem tych funkcji w przyszłości. Na przedsięwzięcie złożą się projekty mające na celu szeroko pojętą animację i edukację tej grupy, w tym:

- szkolenia obejmujące zagadnienia takie jak: funkcja sołtysa w społeczności lokalnej, ramy prawne pełnienia tej funkcji, efektywna aktywizacja społeczności lokalnej (organizacja spotkań sołeckich, motywowanie mieszkańców, efektywna komunikacja itp.), dobre praktyki z terenu całej Polski. Planowane też są m.in.:
- wyjazdy studyjne dla sołtysów/członków Rad Sołeckich (poznanie dobrych praktyk),
- wspólne spotkania sołtysów w celu wymiany doświadczeń
- konkurs „Supersołtys” promujący najlepszych sołtysów, ich aktywność w życiu społecznym, podejmowanie inicjatyw i efektywność.

Przedsięwzięcie da sołtysom z obszaru rewitalizacji możliwość zapoznania się z dobrymi praktykami spoza obszaru oraz będzie ich motywować do wykorzystania tych praktyk w ich działalności.

B 4. „Czym skorupka ...”

Uśrednione wyniki egzaminów w szkołach podstawowych i gimnazjach gminy Drobin w odniesieniu do wszystkich badanych przedmiotów były na ogół niższe niż średnie dla szkół na obszarach wiejskich i w miastach do 20.000 mieszkańców w kraju. Niższy poziom edukacji ogranicza szanse życiowe młodych mieszkańców gminy, w tym obszaru rewitalizacji. Jedną z metod przeciwdziałania temu negatywnemu zjawisku jest rozwój oferty zajęć ponadprogramowych w szkołach gminy. Zaletą tego działania jest także rozwój umiejętności młodych ludzi w niedostatecznym stopniu rozwijanych przez zajęcia w ramach programów szkolnych. Przedsięwzięcie zakłada organizację kół tematycznych w szkołach podstawowych poszerzających wiedzę i umiejętności młodych mieszkańców.

Zajęcia, jako realizowane przez szkoły będą dostępne dla wszystkich uczniów, jednak znaczący odsetek uczestników będą stanowić mieszkańcy obszaru rewitalizacji (dwie z czterech szkół znajdują się na tym obszarze).

B 5. „GPS dla talentów”

Przedsięwzięcie zakłada rozwój programu stypendialnego dla uczniów z gminy Drobin z osiągnięciami sportowymi, artystycznymi i naukowymi.

Celem Gminnego Programu Stypendialnego (GPS) jest promowanie w środowisku postaw uczniów ukierunkowanych na uzyskiwanie jak najlepszych wyników w nauce, działalności kulturalnej lub sporcie, a także wspieranie edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży.

Na przedsięwzięcie złożą się:

- działania motywujące dzieci i młodzież do samodzielnego podejmowania decyzji i dodatkowej pracy pozalekcyjnej (m.in. organizacja spotkań z ciekawymi ludźmi, w tym młodymi)
- pomoc w wyznaczeniu ścieżki rozwoju uzdolnionych dzieci oraz młodzieży
- stypendia wspierające szeroko pojęte plany edukacyjne dzieci i młodzieży

Adresatem przedsięwzięcia są dzieci i młodzież z obszaru rewitalizacji – jego działania będą dedykowane tej grupie, stanowiąc suplement do obecnego programu stypendialnego.

B 6. „Okno na świat”

We współczesnym świecie znajomość języków obcych to jedna z kluczowych kompetencji, w życiu zawodowym i prywatnym. Tezy tej nie trzeba uzasadniać, życie większości ludzi codziennie dowodzi jej słuszności. Od poziomu kompetencji lingwistycznych zależy więc dobrobyt wszystkich społeczności, także tych lokalnych, a w szczególności dobrobyt młodego pokolenia.

Przedsięwzięcie zakłada realizację kursów języków obcych dla mieszkańców obszaru rewitalizacji, przedstawicieli wszystkich pokoleń. Kursy te będą subsydiowane, dla ograniczenia bariery dostępu jaką są ich koszty dla grupy ekonomicznie defaworyzowanej, jednak nie w 100% (co wyeliminuje udział pozornie zainteresowanych osób).

B.7. „Cieszewo będzie cieszyć”

Często artykułowaną przez uczestników warsztatów i respondentów ankiet barierą rozwoju społecznego w gminie Drobin był niedostatek infrastruktury rekreacyjnej na terenie gminy. Rzeczywiście, infrastruktura ta jest bardzo skromna. Przedsięwzięcie „Cieszewo ma cieszyć” wychodzi naprzeciw postulatowi społecznemu przełamania tej bariery przez rekultywację i zagospodarowanie na cele rekreacyjne hałdy po wysypisku odpadów w Cieszewie. Możliwe formy wykorzystania obejmują m.in.: tor rowerowy (rowery górskie), tor saneczkowy, stok narciarski i tor motocrossowy. Obiekty te mogą służyć nie tylko mieszkańcom, ale też stanowić ofertę dla przybyszów spoza gminy, przyczyniając się również do wzrostu jej atrakcyjności i rozwoju gospodarczego. Jednak, przede wszystkim, realizacja przedsięwzięcia stworzy miejscowym młodym ludziom, w tym mieszkańcom obszaru rewitalizacji, możliwości spędzania wolnego czasu i rozwoju osobistego, które będą stanowić alternatywę dla patologicznych wzorców. W ten sposób przedsięwzięcie realizuje Cel szczegółowy 1.3. Przeciwdziałanie patologiom i zwiększenie bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji.

B 8. „Pożegnanie z azbestem”.

Według danych UMiG Drobin powierzchnia ciągle użytkowanych na obszarze gminy płyt eternitu, zawierającego rakotwórczy azbest, wynosi aż 328 tysięcy m². Mieszkańcy gminy – właściciele budynków nim pokrytych mają już możliwość uzyskania dofinansowania pokrywającego koszt usunięcia i utylizacji płyt eternitowych. Przedsięwzięcie „Pożegnanie z azbestem” jest zorientowane na wymianę eternitowych pokryć dachowych na nieszkodliwe dla zdrowia na wielorodzinnych budynkach mieszkalnych położonych w centralnej części Drobin (Podobszar rewitalizacji nr 1), czyli najgęściej zasiedlonym obszarze gminy.

B.9. „Dziedzictwo dla przyszłości”.

Materialne i niematerialne dziedzictwo kulturowe jest istotnym elementem atrakcyjności obszarów, nie tylko turystycznej. Może być też być czynnikiem integrującym i aktywizującym mieszkańców. Gmina Drobin dysponuje zasobami materialnego dziedzictwa kulturowego, ale ich stan – poza obiektami kościelnymi i nielicznymi świeckimi – jest na ogół zły i grozi rychłym unicestwieniem wielu z nich. Dziedzictwo niematerialne jest słabo uświadamiane, szczególnie przez dzieci i młodzież i w bardzo niewielkim stopniu przyczynia się do budowania tożsamości społeczności gminy i dumy z bycia ‘Drobinianinem’.

Przedsięwzięcie „Dziedzictwo dla przyszłości” (wraz z przedsięwzięciem „Gmina z historią”) ma za cel zmianę tego stanu przez rewitalizację zabytkowych obiektów, a następnie zagospodarowanie ich na cele społeczne i, w miarę możliwości i zasadności, gospodarcze. Wśród planowanych działań znajdują się:

- przejęcie zabytkowego budynku gorzelnii w Setropiu w celu uratowania go przed całkowitą dewastacją i wykorzystania jego potencjału na rzecz społeczno-gospodarczego rozwoju gminy,
- zagospodarowanie pozostałości dworu Kryskich w Drobinie na cele kulturalno-oświatowe,
- poprawa stanu technicznego dworów w: Dobrosielicach, Dobrosielicach Zalesiu, Dziewanowie, Karsach, Łęgu Kościelnym, Nagórkach Dobrskich, Nagórkach Olszynach, Sokolnikach, Świerczynie, Biskupicach, Kowalewie i wykorzystanie ich na cele społeczne,
- uporządkowanie, rekultywacja i zagospodarowanie na cele rekreacyjne i edukacyjne parków podworskich w: Dobrosielicach, Dobrosielicach Zalesiu, Dziewanowie, Karsach, Łęgu Kościelnym, Nagórkach Dobrskich, Nagórkach Olszynach, Setropiu, Sokolnikach, Świerczynie, Biskupicach i Kowalewie.

B 10. Doradztwo zawodowe dla absolwentów szkół i osób bezrobotnych

Jedną z głównych przyczyn niepowodzenia, zwłaszcza młodych, ludzi na rynku pracy jest nieznanostwo rynku pracy oraz nieumiejętnostwo oceny własnych predyspozycji i kwalifikacji przez poszukujących pracy. W efekcie trudno jest im znaleźć pracę, a gdy ją znajdują, często szybko ją tracą, gdyż nie spełniają oczekiwań pracodawcy lub/i praca nie realizuje ich pozafinansowych potrzeb.

Przedsięwzięcie „Kto wie, nie błądzi” ma na celu ograniczenie tego problemu poprzez doradztwo zawodowe dla absolwentów szkół i osób bezrobotnych.

Dla każdego uczestnika opracowana zostanie ścieżka kariery zawodowej obejmująca także identyfikację jego pozafinansowych potrzeb oraz potrzeb szkoleniowych związanych z realizacją tej ścieżki, a także informacje o możliwościach szkoleń i potencjalnych pracodawcach.

Oferta będzie kierowana w pierwszym rzędzie do mieszkańców obszaru rewitalizacji – dla nich będzie zarezerwowanych 40% (prawie 2-krotnie większy odsetek niż udział populacji obszaru w populacji gminy) przewidzianej liczby godzin doradztwa.

B 11. „Ukryty potencjał”

Słaba koniunktura gospodarcza to główna, ale nie jedyna przyczyna wysokiego wskaźnika bezrobocia. Nawet przy dobrej koniunkturze (jak w obecnym okresie) relatywnie duża grupa mieszkańców gminy nie jest w stanie znaleźć zatrudnienia. Wynika to zarówno z ich niskich kompetencji zawodowych, jak i kluczowych – w zakresie komunikacji, autopromocji, pracy zespołowej itp.

Przedsięwzięcie „Ukryty potencjał” ma za cel przełamanie tej bariery wejścia na rynek pracy poprzez przeszkolenie grupy mieszkańców gminy z kategorii długotrwale bezrobotnych, a przez to istotne zwiększenie szans tej grupy na zatrudnienie i ograniczenie zjawiska bezrobocia w gminie, często będącego źródłem innych patologii społecznych. 40% przeszkolonych będą stanowić mieszkańcy obszaru rewitalizacji.

B 12. „Inwestujemy w przyszłość”

Bardzo istotnym dla przyszłości gminy Drobin problemem jest odpływ młodych mieszkańców. Wiąże się on z postrzeganiem przez tę grupę gminy jako nieatrakcyjnej do życia. Zmianie tej sytuacji służy szereg przedsięwzięć w ramach programu rewitalizacji, w tym także przedsięwzięcie „Inwestujemy w przyszłość”, odnoszące się do także ważnej dla młodych ludzi kwestii mieszkaniowej. Zakłada ono budowę na obszarze rewitalizacji mieszkań komunalnych z przeznaczeniem dla młodych mieszkańców gminy, aby zachęcić ich do pozostania na jej obszarze.

3. Przedsięwzięcia poza obszarem rewitalizacji

Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* Ministra Infrastruktury i Rozwoju z 2 sierpnia 2016 roku, do objęcia wsparciem można dopuszczać także projekty rewitalizacyjne zlokalizowane poza obszarem rewitalizacji, jeśli służą one realizacji celów wynikających z programu rewitalizacji. W Programie Rewitalizacji Miasta i Gminy Drobin na lata 2018-2022 sytuacja taka ma miejsce w przypadku następujących przedsięwzięć:

B 7. „Cieszewo będzie cieszyć”. Przedsięwzięcie zakłada rekultywację i zagospodarowanie na cele rekreacyjne hałdy na terenie byłego wysypiska odpadów w pobliżu wsi Cieszewo. Fizyczne działania w ramach przedsięwzięcia są związane z obiektem (hałdą) znajdującym się poza obszarem rewitalizacji, jednak beneficjentem bezpośrednim będzie cała społeczność gminy (zwłaszcza młodzież, kluczowa grupa dla przyszłości gminy). Bezpośrednim beneficjentem będą także osoby i podmioty świadczące usługi użytkownikom obiektów rekreacyjnych, a pośrednim - samorząd lokalny (podatki wygenerowane przez tą działalność).

Przedsięwzięcie „Cieszewo będzie cieszyć” realizuje Cel Główny 1. **Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego obszaru rewitalizacji** poprzez cele szczegółowe 1.3. **Przeciwdziałanie patologiom i podniesienie stanu bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji** i 1.4. **Zwiększenie zdrowotności obecnego i przyszłych pokoleń mieszkańców obszaru rewitalizacji**, a także Cel Główny 2. **Rozwój gospodarczy obszaru rewitalizacji dla podniesienia jakości życia mieszkańców** poprzez Cel Szczegółowy 2.3. **Promocja i rozwój potencjału gospodarczego obszaru rewitalizacji**.

B 9. „Dziedzictwo dla przyszłości”. Dziedzictwo historyczne i kulturowe jest udziałem całej społeczności gminy i może istotnie służyć budowaniu tożsamości lokalnej, wzmacniając poczucie więzi z ‘małą ojczyzną’ i zaangażowanie mieszkańców na rzecz jej rozwoju. Przedsięwzięcie „Dziedzictwo dla przyszłości” realizujące cel szczegółowy 1.5. **Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego gminy dla zwiększenia identyfikacji mieszkańców obszaru rewitalizacji z ich małą ojczyzną** zakłada działania ochronę, rewitalizację i wykorzystanie na cele społeczne zabytkowych obiektów, parków oraz promocję dziedzictwa i edukację historyczną i kulturową mieszkańców. Działania te rozumiane jako proces kształtowania świadomości i motywowania są niepodzielne – dopuszczenie do degradacji dziedzictwa i edukacja historyczna i kulturowa mieszkańców nie może być wybiórcza, jeśli ma służyć realizacji ostatecznego celu jakim jest **Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego obszaru rewitalizacji**.

Cały obszar gminy, a więc także jego część znajdującą się poza obszarem rewitalizacji, obejmować będą następujące przedsięwzięcia o charakterze integracyjnym, animacyjnym i edukacyjnym, promocji gospodarczej gminy - z definicji dotyczące całej gminy (np. powołanie Młodzieżowej Rady Gminy, utworzenie Forum Organizacji Społecznych, przedsięwzięcie A 20. „Teraz Drobin”):

A 2. Utworzenie Forum Organizacji Społecznych

A 3. Powołanie Młodzieżowej Rady Gminy

A 4. Akcja „Animacja”

A 10. „Kowale swego szczęścia”

A 17. „Ekologia się opłaca”

A 20. „Teraz Drobin”

B 1. „Empatyczna gmina”

B 2. „Aktywni mieszkańcy - aktywna Gmina”

B 3. „Supersoltyś”

B 4. „Czym skorupka ...”

B 10. Doradztwo zawodowe dla absolwentów szkół i osób bezrobotnych

B 11. Projekt „Ukryty potencjał”

Specyfiką przedsięwzięć społecznych na obszarach wiejskich jest bowiem to, że - bez względu na ich zasięg - ich odbiorcą jest społeczność gminy. Realizacja działań ograniczonych do małych jednostek w obrębie gminy jest mało efektywna, także kosztowo. Może też dawać skutek odwrotny od zamierzonego, dezintegrując społeczność gminy (nie da się rozsądnie wytłumaczyć nieobjętym nimi społecznościom lokalnym, dlaczego są wyłączone, chociaż u nich też występują problemy, których dotyczą działania).

Działania realizowane poza obszarem rewitalizacji nie będą finansowane ze środków Działania 6.2. *Rewitalizacja obszarów zdegradowanych* Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego

4. Opisy przedsięwzięć podstawowych

Numer	A 1.
Nazwa	„Bijące serca społeczności lokalnych”
Obszar/miejsce realizacji	Podobszar nr 2: Kozłowo Podobszar nr 3: Łęg Probostwo Podobszar nr 4: Nagórki Dobrskie Podobszar nr 5: Setropie
Podmiot(-y) realizujące(-e)	UMiG Drobin OSP Kozłowo, OSP Nagórki Dobrskie, OSP Setropie
Okres realizacji	2018 - 2022
Opis	<p>Celem przedsięwzięcia jest stworzenie fizycznych warunków dla integracji, aktywizacji i edukacji społeczności lokalnych na obszarze rewitalizacji. Infrastruktura społeczna na obszarze gminy tworząca te warunki jest uboga i o niskim standardzie. Pod tym względem gmina Drobin wypada niekorzystnie na tle innych gmin, nawet tych wyłącznie wiejskich. Dopiero od niedawna samorząd lokalny podejmuje działania na rzecz jej poprawy, ale ze względu na ograniczoność środków zaległości są ciągle bardzo duże. Na przedsięwzięcie złożą się następujące projekty:</p> <p>A 1.1. Rozbudowa świetlicy wiejskiej w remizie OSP w Kozłowie i zagospodarowanie terenu przy niej Zakres działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Przygotowanie inwestycji do realizacji: <ul style="list-style-type: none"> - opracowanie projektu funkcjonalno-użytkowego - przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego na zasadzie „ zaprojektuj i wybuduj” • Rozbudowa budynku o: <ul style="list-style-type: none"> - pomieszczenie na sprzęt sportowy - salę szkoleniową - pomieszczenie socjalne • Wyposażenie powyższych pomieszczeń w meble (krzesła, biurka, regały itp.) • Wykonanie placu zabaw: <ul style="list-style-type: none"> - wykonanie nawierzchni elastycznej placu we wskazanej w projekcie kolorystyce oraz parametrach, - dostawa i montaż elementów placu, w tym: zestaw zabawowy 1szt., piaskownica z pokrywą 1szt., huśtawka na sprężynie 1szt., huśtawka typu przeciwwaga 1szt., ławka metalowa z oparciem i podłokietnikiem 2 szt., kosz na śmieci 2szt. • Wykonanie altany drewnianej o wymiarach 4 x 6m i wys.3 m <p>A 1.2. Zagospodarowanie przestrzeni publicznej (skwer) przy szkole w Łęgu Probostwie Zakres działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Przygotowanie inwestycji do realizacji: <ul style="list-style-type: none"> - opracowanie projektu funkcjonalno-użytkowego - przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego na zasadzie „ zaprojektuj i wybuduj” • Usunięcie zniszczonej betonowej nawierzchni • Wykonanie ścieżek z kostki betonowej

	<ul style="list-style-type: none"> • Wykonanie elementów małej architektury, murków, siedzisk. • Nasadzenie zieleni niskiej <p>Szczegółowy opis prac będzie podany w programie funkcjonalno-użytkowym.</p> <p>A 1.3. Modernizacja świetlicy wiejskiej w remizie OSP Nagórki Dobrskie i zagospodarowanie terenu przy niej</p> <p>Zakres działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Przygotowanie inwestycji do realizacji: <ul style="list-style-type: none"> - opracowanie projektu funkcjonalno-użytkowego - przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego na zasadzie „zaprojektuj i zmodernizuj” • Modernizacja budynku: <ul style="list-style-type: none"> - izolacja budynku przed wilgocią z gruntu - ocieplenie ścian zewnętrznych, ocieplenie stropu - wykonanie nowej podłogi - centralne ogrzewanie elektryczne z wykorzystaniem fotowoltaiki - nagłośnienie - oświetlenie wewnętrzne - wykonanie podjazdu dla niepełnosprawnych - wymiana stolarki okiennej i drzwiowej • Wyposażenie budynku w stoły, krzesła, bilard i siłownię • Oświetlenie zewnętrzne budynku i placu • Utwardzenie terenu między budynkiem a bramą (kostka betonowa) • Wykonanie altany drewnianej o wymiarach 4 x 6m i wys. 3m <p>A 1.4. Plac zabaw na działce nr 5/3 w Nagórkach Dobrskich</p> <p>Zakres działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Przygotowanie inwestycji do realizacji: <ul style="list-style-type: none"> - opracowanie projektu funkcjonalno-użytkowego - przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego na zasadzie „zaprojektuj i zmodernizuj” • Wykonanie nawierzchni elastycznej placu we wskazanej w projekcie kolorystyce oraz parametrach, • Zakup i montaż elementów placu, w tym: zestaw zabawowy 1szt., piaskownica z pokrywą 1 szt., huśtawka na sprężynie 1szt., huśtawka typu przeciwwaga 1szt., ławka metalowa z oparciem i podłokietnikami 3 szt., kosz na śmieci 2szt. <p>A 1.5. Remont świetlicy OSP w Setropiu</p> <p>Zakres działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Przygotowanie inwestycji do realizacji: <ul style="list-style-type: none"> - opracowanie projektu funkcjonalno-użytkowego - przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego na zasadzie „zaprojektuj i zmodernizuj” • Modernizacja budynku: <ul style="list-style-type: none"> - izolacja budynku przed wilgocią z gruntu - ocieplenie ścian zewnętrznych, ocieplenie stropu - wykonanie nowej podłogi - wykonanie łazienek - centralne ogrzewanie elektryczne z wykorzystaniem fotowoltaiki - nagłośnienie
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> - energooszczędne oświetlenie wewnętrzne - wykonanie podjazdu dla niepełnosprawnych - wymiana stolarki okiennej i drzwiowej - wyposażenie budynku w stoły , krzesła, sprzęt kuchenny, lodówkę, mikrofalówkę, bilard, siłownię • Wymiana pokrycia dachu z eternitu na blachodachówkę • Ogrodzenie terenu • Oświetlenie zewnętrzne • Wykonanie szamba • Utwardzenie terenu przed budynkiem • Wykonanie altany drewnianej o wymiarach 4 x 6m • Zakup i montaż nowych urządzeń siłowni zewnętrznej - wioślarz sportowy, - przyciągacz - wypychacz, - biederka - narciarz. <p>Szczegółowy opis prac będzie podany w programie funkcjonalno-użytkowym.</p>
Szacowany koszt	<p>Projekt 1.1.: 260.000 zł</p> <p>Projekt 1.2.: 70.000 zł</p> <p>Projekt 1.3.: 190.000 zł</p> <p>Projekt 1.4.: 30.000 zł</p> <p>Projekt 1.5.: 220.000 zł</p>
Potencjalne źródła finansowania	<p>Krajowe środki publiczne (MiG Drobin): 154.000 zł</p> <p>Środki EU (EFRR – RPO WM, Działanie 6.2. Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych, Działanie 4.1. Odnawialne źródła energii, Działanie 4.2. Efektywność energetyczna, Działanie 5.3. Dziedzictwo kulturowe): 500.000 zł</p> <p>Środki EU (EFRROW – PROW 2014-20, Poddziałanie 7.4. Wsparcie inwestycji w tworzenie, ulepszanie i rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury, i powiązanej infrastruktury): 96.000 zł</p> <p>Inne źródła finansowania (środki OSP): 20.000 zł</p>
Zakładane rezultaty (wskaźniki, sposób oceny, źródła danych)	<p>Rezultaty: stworzenie fizycznych warunków integracji, aktywizacji i edukacji społeczności lokalnych na obszarze rewitalizacji, podniesienie jakości przestrzeni publicznej w gminie</p> <p>Wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba zbudowanych/zmodernizowanych obiektów: wartość bazowa (2018): 0, wartość końcowa (2022): 7 - liczba sołectw – beneficjentów przedsięwzięcia: wartość bazowa (2018): 0, wartość końcowa (2022): 7 <p>Sposób oceny: ocena przez Komitet Rewitalizacji stopnia realizacji wskaźników i ocena jakościowa rezultatów</p> <p>Źródła danych: raporty realizatorów przedsięwzięcia, protokoły zdawczo-odbiorcze, dokumentacja fotograficzna</p>
Komplementarne projekty/ przedsięwzięcia	<p>A 2. Utworzenie Forum Organizacji Społecznych</p> <p>A 3. Powołanie Młodzieżowej Rady Gminy</p> <p>A 4. Akcja „Animacja”</p> <p>A 5. „Gmina z historią”</p> <p>A 69. „Bijące serce gminy”</p> <p>A 7. Uruchomienie GOK i kina w Strażnicy OSP Drobin</p> <p>B 1. „Empatyczna gmina”</p> <p>B 2. „Aktywni mieszkańcy, aktywna Gmina”</p> <p>B 3. „Supersołtys”</p>

Numer	A 2.
Nazwa	Utworzenie Forum Organizacji Społecznych
Obszar/miejsce realizacji	Cała gmina
Podmiot(-y) realizujące(-e)	Urząd Miasta i Gminy Drobin (inicjator), organizacje społeczne (uczestnicy Forum)
Okres realizacji	2018-2019
Opis	<p>Organizacje społeczne w Polsce, a na obszarach wiejskich i małych miast w szczególności, cechuje ograniczoność zasobów finansowych i ludzkich, co negatywnie wpływa na ich możliwości działania na rzecz lokalnych społeczności. Sposobem na przełamanie tej bariery jest łączenie potencjału tych organizacji poprzez utworzenie Gminnego Forum Organizacji Społecznych jako platformy stałej, a nie doraźnej, ich współpracy.</p> <p>W ramach Forum odbywać się będą cykliczne (np. kwartalne) spotkania, stanowiące okazję do wymiany doświadczeń i wiedzy, pomysłów, szkoleń i doradztwa, co zwiększy potencjał wykonawczy organizacji.</p> <p>Forum będzie stanowić instrument stymulacji aktywności społecznej na obszarze rewitalizacji: aktywność organizacji spoza obszaru będzie inspirować i stymulować działania organizacji z obszaru rewitalizacji, organizacje te będą też mogły lepiej się poznać, co będzie bazą dla realizacji wspólnych przedsięwzięć. Realizacja projektów partnerskich wpłynie na integrację członków poszczególnych organizacji, a także szerszej grupy mieszkańców obszaru rewitalizacji.</p> <p>Funkcjonowanie Forum, odpowiednio nagłośnione, będzie popularyzować wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji aktywność społeczną.</p>
Szacowany koszt	12.000 zł
Potencjalne źródła finansowania	<p>Krajowe środki publiczne (Fundusz Inicjatyw Obywatelskich): 5.000 zł</p> <p>Inne środki (program „Działaj Lokalnie” Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności): 5.000 zł</p> <p>Środki prywatne (organizacji społ.): 2.000 zł</p>
Zakładane rezultaty (wskaźniki, sposób oceny, źródła danych)	<p>Rezultaty: zwiększona liczba i aktywność oraz profesjonalizm organizacji społecznych na terenie gminy</p> <p>Wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba organizacji objętych przedsięwzięciem: wartość bazowa (2018): 0, wartość końcowa (2022): 8 - liczba zrealizowanych projektów (w tym partnerskich): wartość bazowa (2018): 0, wartość końcowa (2022): 4 - liczba szkoleń : wartość bazowa (2018): 0, wartość końcowa (2022): 2 - liczba usług doradczych: wartość bazowa (2018): 0, wartość końcowa (2022): 8 <p>Sposób oceny: ocena przez Komitet Rewitalizacji stopnia realizacji wskaźników i analiza jakościowa osiągniętych rezultatów</p> <p>Źródła danych: raporty realizatorów przedsięwzięcia, ankiety uczestników</p>
Komplementarne projekty/ przedsięwzięcia	<p>A 3. Powołanie Młodzieżowej Rady Gminy</p> <p>A 4. Akcja „Animacja”</p> <p>B 2. „Aktywni mieszkańcy - aktywna Gmina”</p> <p>B 3. „Supersotys”</p>

Numer	A 3.
Nazwa	Powołanie Młodzieżowej Rady Gminy Drobin
Obszar/miejsce realizacji	Cała gmina
Podmiot(-y) realizujące(-e)	Rada Miejska w Drobinie, Urząd Miasta i Gminy Drobin, szkoły, organizacje społeczne
Okres realizacji	2018-2022
Opis	<p>Przedsięwzięcie ma na celu aktywizację społeczną i edukację zamieszkującej obszar rewitalizacji młodzieży dla samorządności i obejmuje utworzenie Młodzieżowej Rady Gminy Drobin (MRGD). Zakłada się, że udział w MRGD zostanie odebrany jako prestiżowy i przez to przyczyni się do większego zainteresowania szerszej grupy młodych mieszkańców obszaru działalnością samorządu lokalnego i społeczno-gospodarczym rozwojem gminy, gdyż dzięki niej zyskają oni poczucie wpływu na ten rozwój.</p> <p>Członkowie Rady zostaną wyłonieni przez Komitet Rewitalizacji spośród kandydatów zaproponowanych przez szkoły, organizacje społeczne i sołtysów z terenu gminy przez komisję złożoną z przedstawicieli Rady Gminy, Urzędu Gminy, szkół, organizacji społecznych, sołtysów i eksperta w obszarze aktywizacji społecznej. Komitet, we współpracy z organizacjami i liderami lokalnymi obszaru rewitalizacji, zadba, by spełniony został parytet 40% uczestników pochodzących z obszaru rewitalizacji.</p> <p>MRGD zostanie przeszkolona w zakresie funkcjonowania samorządu lokalnego – teoretycznie i praktycznie (udział w posiedzeniach Rady Miejskiej i wybranej innej gminy w kraju). Rada będzie mogła proponować i opiniować projekty uchwał Rady Miejskiej.</p> <p>Raz do roku skład MRGD będzie ulegał częściowemu odnowieniu, tak by mogła w niej uczestniczyć jak największa grupa młodzieży.</p>
Szacowany koszt	20.000 zł
Potencjalne źródła finansowania	<p>Krajowe środki publiczne (MiG Drobin): 4.000 zł</p> <p>Środki prywatne: 0 zł</p> <p>Inne źródła finansowania (Fundusz Inicjatyw Obywatelskich): 10.000 zł</p> <p>Inne źródła finansowania (Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności): 6.000 zł</p>
Zakładane rezultaty (wskaźniki, sposób oceny, źródła danych)	<p>Rezultaty: identyfikacja potencjalnych młodych liderów z terenu gminy, zainteresowanie młodzieży działalnością samorządu i rozwojem gminy</p> <p>Wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ilość młodych ludzi – uczestników MRG: wartość bazowa (2018): 0, wartość końcowa (2022): 30 - ilość inicjatyw MRG dotyczących spraw gminy: 15 <p>Sposób oceny: ocena przez Komitet Rewitalizacji stopnia realizacji wskaźników i analiza jakościowa osiągniętych rezultatów</p> <p>Źródła danych: raporty realizatorów przedsięwzięcia, ankiety uczestników</p>
Komplementarne projekty/ przedsięwzięcia	<p>A 2. Utworzenie Forum Organizacji Społecznych</p> <p>A 4. Akcja „Animacja”</p> <p>B 2. „Aktywni mieszkańcy, aktywna Gmina”</p> <p>B 3. „Supersołtys”</p> <p>A 5. „Gmina z historią”</p> <p>B 4. „Czym skorupka ...”</p>

Numer	A 4.
Nazwa	Akcja „Animacja”
Obszar/miejsce realizacji	Cała gmina
Podmiot(-y) realizujące(-e)	UMiG Drobin, organizacje społeczne, Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
Okres realizacji	2019-2020
Opis	<p>Proces zwiększania aktywności społecznej i ograniczania patologii wymaga stymulowania i koordynacji go przez kompetentne osoby. W gminie Drobin w chwili obecnej jest niedostatek takich osób. Jednocześnie młodzi mieszkańcy gminy – absolwenci szkół średnich i wyższych nie znajdują pracy na terenie gminy. Przedsięwzięcie zakłada wyszkolenie i pilotażowe zatrudnienie animatorów społecznych spośród mieszkańców gminy o odpowiednich predyspozycjach, w tym uczestników takich przedsięwzięć jak: <i>Empatyczna Gmina, Aktywni mieszkańcy – aktywna Gmina, Supersoftys, Gmina z historią czy Młodzieżowa Rada Gminy</i>. Nabór będzie realizowany na obszarze całej gminy, gdyż znalezienie kandydatów o odpowiednich predyspozycjach i kwalifikacjach wyłącznie na obszarze rewitalizacji może być niemożliwe. Jednak Komitet Rewitalizacji, we współpracy z organizacjami i liderami lokalnymi obszaru rewitalizacji, zapewni by spełniony został parytet 40% uczestników pochodzących z obszaru rewitalizacji</p> <p>Szkolenie zrealizuje wyłoniony w konkursie podmiot o udokumentowanym doświadczeniu w tym zakresie. Obok części teoretycznej, zawierać będzie też część praktyczną (staż dla szkolonych, z elementami coachingu)</p>
Szacowany koszt	240.000 zł
Potencjalne źródła finansowania	<p>Krajowe środki publiczne: MiG Drobin - 50.000 zł</p> <p>Środki prywatne: 0 zł</p> <p>Środki EU (EFS – WUP, RPO WM, Działanie 9.1. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu): 190.000 zł</p> <p>Inne źródła finansowania: 0 zł</p>
Zakładane rezultaty (wskaźniki, sposób oceny, źródła danych)	<p>Rezultaty: wykształcenie kompetentnych animatorów społecznych, stworzenie mieszkańcom gminy możliwości zatrudnienia, zapewnienie społeczności lokalnej profesjonalnego wsparcia dla ich inicjatyw</p> <p>Wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba przeszkolonych osób: wartość bazowa (2018): 0, wartość końcowa (2022): 10 - poziom satysfakcji uczestników szkolenia: 80% <p>Sposób oceny: ocena przez Komitet Rewitalizacji stopnia realizacji wskaźników i analiza jakościowa osiągniętych rezultatów</p> <p>Źródła danych: raporty realizatorów przedsięwzięcia, ankiety uczestników</p>
Komplementarne projekty/ przedsięwzięcia	<p>A 3. Młodzieżowa Rada Gminy</p> <p>A 5. „Gmina z historią”</p> <p>B 1. Empatyczna Gmina,</p> <p>B 2. „Aktywni mieszkańcy – aktywna Gmina”</p> <p>B 3. „Supersoftys”</p>

Numer	A 5.
Nazwa	„Gmina z historią”
Obszar/miejsce realizacji	Cały obszar rewitalizacji
Podmiot(-y) realizujące(-e)	Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna, szkoły, organizacje społeczne, sołtysi
Okres realizacji	2019-2022
Opis	<p>Na przedsięwzięcie złożą się następujące projekty:</p> <p>A 5.1. Utworzenie Muzeum Ziemi Drobińskiej w Strażnicy OSP Drobin. Przedsięwzięcie obejmuje wyposażenie pomieszczeń i stworzenie ekspozycji mini-muzeum prezentującego historię i kulturę gminy Drobin. Funkcją muzeum ma na być zachowanie coraz rzadszych obiektów kultury materialnej obszaru gminy - przedmiotów codziennego użytku wykorzystywanych przez poprzednie pokolenia oraz ich prezentacja wszystkim zainteresowanym, w tym mieszkańcom gminy (zwłaszcza młodym), turystom i gościom gminy. Istotna jest planowana lokalizacja muzeum budynek Strażnicy OSP, w której mieścił się niemiecki obóz, a którego deportowano polskich i żydowskich mieszkańców gminy. Dodatkowymi funkcjami muzeum będą: organizacja zajęć z historii i etnografii, współpraca z mieszkańcami, organizacjami społecznymi oraz parafiami, tworzenie kół zainteresowań na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego, udostępnianie pomieszczeń na inne zajęcia edukacyjne, prowadzenie punktu informacji turystycznej;</p> <p>A 5.2. Opracowanie i zainstalowanie tablic informacyjnych prezentujących historię poszczególnych sołectw na obszarze rewitalizacji (realizacja nastąpi z szerokim udziałem społeczności lokalnych) ;</p> <p>A 5.3. Projekty archiwizacji społecznej - cyfrowe zapisanie (obraz, dźwięk) i opracowanie przez młodzież przy wsparciu specjalistów wspomnień seniorów i będących w ich posiadaniu dokumentów i zdjęć dotyczących przeszłości gminy.</p>
Szacowany koszt	150.000 zł
Potencjalne źródła finansowania	<p>Krajowe środki publiczne (MiG Drobin): 24.000 zł</p> <p>Środki prywatne: 0 zł</p> <p>Środki EU (EFRR – RPO WM, Działanie 5.3 Dziedzictwo kulturowe): 120.000 zł</p> <p>Inne źródła finansowania (Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności): 6.000 zł</p>
Zakładane rezultaty (wskaźniki, sposób oceny, źródła danych)	<p>Rezultaty: utworzone Muzeum Ziemi Drobińskiej, opracowane i wykonane 20 tablic, zachowanie dziedzictwa kulturowego gminy, regionu i kraju, edukacja historyczna i kulturalna mieszkańców, silniejsza identyfikacja mieszkańców z obszarem gminy (w tym młodzieży - ograniczenie tendencji do opuszczania gminy), stworzenie produktu turystycznego.</p> <p>Wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba odwiedzających muzeum/rok: wartość bazowa (2018): 0, wartość końcowa (2022): 500 - poziom satysfakcji odwiedzających: 75% - ilość zainstalowanych tablic: wartość bazowa (2018): 0, wartość końcowa (2022): 20 - ilość uczestników przedsięwzięcia: 1000

	Sposób oceny: ocena przez Komitet Rewitalizacji stopnia realizacji wskaźników i ocena jakościowa rezultatów Źródła danych: raporty realizatorów przedsięwzięcia, ankiety wśród mieszkańców
Komplementarne projekty/ przedsięwzięcia	A 3. Powołanie Młodzieżowej Rady Gminy A 4. Akcja „Animacja” A 6. „Bijące serce gminy” A 7. Uruchomienie GOK i kina w Strażnicy OSP Drobin B 1. „Empatyczna gmina” B 2. „Aktywni mieszkańcy - aktywna Gmina” B 3. „Supersoftys” B 4. „Czym skorupka ...”

Numer	A 6.
Nazwa	„Bijące serce gminy”
Obszar/miejsce realizacji	Podobszar rewitalizacji nr 1 - Drobin
Podmiot(-y) realizujące(-e)	Miasto i Gmina Drobin OSP Drobin
Okres realizacji	2018 – 2022
Opis	<p>Przedsięwzięcie obejmuje przebudowę i zmianę sposobu użytkowania budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Drobinie (zw. Strażnicą) na budynek pełniący funkcje kulturalne oraz silosu na pelet, na działkach nr 694 i 695 w Drobinie.</p> <p>W czasie II wojny światowej w budynku Niemcy umieścili obóz pracy dla Polaków i Żydów – wielu z więźniów zmarło z wysiłku, chorób i niedożywienia, a inni trafili do obozów zagłady.</p> <p>Zakres prac w budynku:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ocieplenie części ścian zewnętrznych styropianem gr. 10 cm - balustrada na wieży strażackiej - łazienka i kotłownia z części kuchni i pomieszczenia gospodarczego - ścianki działowe: pomieszczenie socjalne – kotłownia- łazienka - budowa komina z kanałami wentylacyjnymi i kanałem spalinowym - wymiana stolarki okiennej - wymiana stolarki drzwiowej, - likwidacja otworów drzwiowych - wymiana lub wzmocnienie więźby nad salą wielofunkcyjną - wymiana pokrycia dachu z blachy na blachę na rąbek - ocieplenie stropu wełną mineralną - wymiana parapetów - wymiana rynien i rur spustowych - usunięcie tynku i konserwacja fundamentu - budowa podjazdu dla niepełnosprawnych i przebudowa schodów - budowa schodów na scenę - zabezpieczenie drewnianej sceny - odnowienie parkietu

	<ul style="list-style-type: none"> - położenie terakoty i glazury w pomieszczeniu socjalnym i łazience, kotłowni - docieplenie i wymiana posadzek - likwidacja lamperii, wyrównanie ścian, malowanie - wykonanie opaski betonowej - instalacja wodno-kanalizacyjna, centralnego ogrzewania z kotłownią - instalacja odgromowa - instalacje elektryczne <p>Silos na pelet VTH 2: powierzchnia zabudowy – 9,00 m², średnica silosu – 2,10 m, wysokość silosu – 5,28 m, kubatura – 18,20 m³, pojemność silosu – 9,7 m³</p> <p>Przewidywane wykorzystanie obiektu po remoncie to działalność GOK, kina i Muzeum Ziemi Drobińskiej.</p> <p>Osoby niepełnosprawne będą miały zapewniony dostęp do pomieszczeń parteru budynku poprzez projektowany podjazd oraz łazienki dostosowanej dla nich.</p>
Szacowany koszt	1.000.000 zł
Potencjalne źródła finansowania	<p>Krajowe środki publiczne (MiG Drobin): 200.000 zł</p> <p>Środki prywatne: 0 zł</p> <p>Środki EU (EFRR – RPO WM, Działanie 6.2. Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych): 800.000 zł</p> <p>Inne źródła finansowania: 0 zł</p>
Zakładane rezultaty (wskaźniki, sposób oceny, źródła danych)	<p>Rezultaty: uzyskanie funkcjonalnego obiektu na działania kulturalno-edukacyjne, zachowanie historycznego obiektu - dziedzictwa kulturowego gminy, regionu i kraju, wzrost atrakcyjności i wzbogacenie funkcji centralnego obszaru gminy Drobin</p> <p>Wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wielkość zmodernizowanej powierzchni użytkowej: wartość bazowa (2018): 0, wartość końcowa (2022): 443 m² - liczba nowych funkcji obiektu: wartość bazowa (2018): 0, wartość końcowa (2022): 3 - liczba zmodernizowanych pomieszczeń: wartość bazowa (2018): 0, wartość końcowa (2022): 13 <p>Sposób oceny: ocena przez Komitet Rewitalizacji stopnia realizacji wskaźników i ocena jakościowa rezultatów</p> <p>Źródła danych: raporty realizatorów przedsięwzięcia, protokoły zdawczo-odbiorcze</p>
Komplementarne projekty/ przedsięwzięcia	<p>A 1. „Bijące serca społeczności lokalnych”</p> <p>A 5. „Gmina z historią”</p> <p>A 7. Uruchomienie GOK i kina w Strażnicy OSP Drobin</p> <p>A 8. Doposażenie orkiestry OSP Drobin w stroje i instrumenty na potrzeby muzycznej edukacji dzieci</p> <p>B 1. „Empatyczna gmina”</p> <p>B 2. „Aktywni mieszkańcy - aktywna Gmina”</p>

Numer	A 7.
Nazwa	Uruchomienie MGOK i kina w Strażnicy OSP Drobin
Obszar/miejsce realizacji	Podobszar rewitalizacji nr 1 - Drobin
Podmiot(-y) realizujące(-e)	Urząd Miasta i Gminy Drobin Ochotnicza Straż Pożarna w Drobinie
Okres realizacji	2022
Opis	<p>Na przedsięwzięcie złożą się dwa projekty połączone miejscem ich realizacji – zmodernizowanym budynkiem Strażnicy OSP w Drobinie:</p> <p>A 7.1. Uruchomienie Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury Na działalność MGOK złożą się m.in.: organizacja zebrań i spotkań mieszkańców, koncertów orkiestry, zespołów muzycznych, solistów, w tym zespołów folklorystycznych, konferencji, odczytów (dla 100 osób), wystaw malarskich, fotograficznych, konkursów plastycznych, rzeźbiarskich związanych z historią tego regionu, obchodów rocznic ważnych dla Miasta i Gminy, organizowanie kółek zainteresowań grup młodzieży, seniorów (malarstwo, rzeźba, wieczory wspomnień i inne), ćwiczenia orkiestry (30 członków + 20 cheerleaderek).</p> <p>A 7.2. Uruchomienie kina Oba projekty mają zasadnicze znaczenie dla aktywizacji kulturalnej i edukacyjnej mieszkańców gminy, ale także na wzmocnienie tożsamości mieszkańców poprzez wygenerowanie w nich poczucia dumy z posiadania tych ośrodków kultury, także wysokiej (np. przez prowadzenie dyskusyjnego klubu filmowego) Przedsięwzięcie realizuje wielokrotnie artykułowaną przez mieszkańców potrzebę funkcjonowania Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury z prawdziwego zdarzenia oraz przywraca Drobinowi, działające niegdyś w Strażnicy OSP kino, pamięć o którym jest żywa w lokalnej społeczności i na które istnieje społeczne zapotrzebowanie, czego potwierdzeniem był projekt dyskusyjnego klubu filmowego, prowadzonego przez Miejsko-Gminną Bibliotekę Publiczną.</p>
Szacowany koszt	200.000 zł
Potencjalne źródła finansowania	<p>Krajowe środki publiczne (MiG Drobin): 40.000 zł Środki EU (EFS – Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego): 80.000 zł Środki EU (EFRROW – PROW 2014-20, Poddziałanie 7.4. Wsparcie inwestycji w tworzenie, ulepszanie i rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury, i powiązanej infrastruktury): 80.000 zł</p>
Zakładane rezultaty (wskaźniki, sposób oceny, źródła danych)	<p>Rezultaty: aktywizacja społeczna, kulturalna i edukacyjna mieszkańców gminy Drobin, wzrost atrakcyjności gminy dla mieszkańców w tym młodzieży</p> <p>Wskaźniki: - liczba osób korzystających z oferty MGOK: wartość bazowa (2018): 0, wartość końcowa (2022): 10.000 rocznie - liczba osób korzystających z oferty kina: wartość bazowa (2018): 0, wartość końcowa (2022): 2.500 rocznie</p> <p>Sposób oceny: ocena przez Komitet Rewitalizacji stopnia realizacji wskaźników i ocena jakościowa rezultatów. Źródła danych: sprawozdania z działalności MGOK i kina</p>
Komplementarne projekty/ przedsięwzięcia	<p>A 6. „Bijące serce gminy” A 1. „Bijące serca społeczności lokalnych” A 5. „Gmina z historią” A 8. Dopuszczenie orkiestry OSP Drobin w stroje i instrumenty na potrzeby ... B 2. „Aktywni mieszkańcy – aktywna Gmina”</p>

Numer	A 8.
Nazwa	Doposażenie orkiestry OSP Drobin w stroje i instrumenty na potrzeby muzycznej edukacji dzieci
Obszar/miejsce realizacji	Podobszar rewitalizacji nr 1 - Drobin
Podmiot(-y) realizujące(-e)	Ochotnicza Straż Pożarna w Drobinie
Okres realizacji	2018
Opis	<p>Możliwości edukacji muzycznej dzieci i młodzieży na obszarach wiejskich są ograniczone. Jedną z nielicznych, także nie wszędzie dostępną, są orkiestry Ochotniczej Straży Pożarnej. W gminie Drobin od 1970 roku przy OSP Drobin działa orkiestra dęta, którą tworzą przedstawiciele wszystkich pokoleń mieszkańców. Edukacyjna działalność orkiestry natrafia jednak na ograniczenia związane m.in. z dostępnością instrumentów muzycznych oraz reprezentacyjnych strojów.</p> <p>Przedsięwzięcie ma za cel przełamanie tej ekonomicznej bariery i, w rezultacie, zwiększenie liczby młodych mieszkańców gminy Drobin rozwijających dzięki OSP swoje talenty muzyczne.</p>
Szacowany koszt	30.000 zł
Potencjalne źródła finansowania	<p>Krajowe środki publiczne (MiG Drobin): 7.000 zł</p> <p>Środki prywatne (OSP): 3.000 zł</p> <p>Środki EU (EFS – RPO WM, Działanie 10.1. Kształcenie i rozwój dzieci i młodzieży, programy Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego): 20.000 zł</p>
Zakładane rezultaty (wskaźniki, sposób oceny, źródła danych)	<p>Rezultaty: wzrost liczby dzieci pobierających edukację muzyczną w gminie, wzrost ich szans życiowych i zawodowych, wzrost atrakcyjności gminy Drobin dla młodych ludzi, ograniczenie problemów wychowawczych.</p> <p>Wskaźniki: - liczba dzieci pobierających edukację muzyczną w orkiestrze OSP: wartość bazowa (2018): 20, wartość końcowa (2022): 35,</p> <p>Sposób oceny: ocena przez Komitet Rewitalizacji stopnia realizacji wskaźników i analiza jakościowa osiągniętych rezultatów</p> <p>Źródła danych: raport realizatora przedsięwzięcia, protokół zdawczo-odbiorczy lista członków orkiestry</p>
Komplementarne projekty/ przedsięwzięcia	<p>A 9. Rozwój oferty edukacyjnej technikum i zasadniczej szkoły zawodowej</p> <p>A 10. „Kowale swego szczęścia”</p> <p>A 17. „Ekologia się opłaca”</p> <p>B 4. „Czym skorupka ...”</p> <p>B 5. „GPS dla talentów”</p> <p>B 6. „Okno na świat”</p>

Numer	A 9.
Nazwa	Rozwój oferty edukacyjnej technikum i branżowej szkoły I stopnia
Obszar/miejsce realizacji	Podobszar rewitalizacji nr 1 - Drobin
Podmiot(-y) realizujące(-e)	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Drobinie
Okres realizacji	2018-2022
Opis	<p>Na dobrym poziomie i dostosowana do potrzeb lokalnej gospodarki edukacja zawodowa to jeden z głównych warunków rozwoju gospodarczego gminy Drobin i związania młodych mieszkańców z gminą. Dlatego ważne jest utrzymanie i, w miarę możliwości, zwiększanie atrakcyjności oferty edukacyjnej Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Drobinie, obejmującego technikum i szkołę branżową I stopnia.</p> <p>Jest to celem przedsięwzięcia „Rozwój oferty edukacyjnej technikum i branżowej szkoły I stopnia”, na które złożą się:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A.15.1: Powołanie Szkolnego Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej • A 15.2: Kursy lub/i szkolenia podnoszące kwalifikacje nauczycieli • A 15.3: Studia podyplomowe nauczycieli • A 15.4: Kursy i szkolenia dla nauczycieli pod kątem przygotowania uczniów do kwalifikacyjnych egzaminów czeladniczych i mistrzowskich • A 15.5: Adaptacja strychu na potrzeby Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Drobinie w budynku C kompleksu szkolnego przy ul. Szkolnej 3. • A 15.6: Wyposażenie nowych pomieszczeń w meble, sprzęt i pomoce dydaktyczne (w tym wyposażenie pracowni przedmiotów zawodowych na potrzeby kierunków: technik handlowiec
Szacowany koszt	<p>A 15.1: 35.000 zł</p> <p>A 15.2: 15.000 zł</p> <p>A 15.3: 6.000 zł</p> <p>A 15.4: 35.000 zł</p> <p>A 15.5: 350 000 zł</p> <p>A 15.6: 250 000 zł</p>
Potencjalne źródła finansowania	<p>Krajowe środki publiczne (MiG Drobin): 131.000 zł</p> <p>Środki EU (EFS – RPO WM, Działanie 10.1 i Działanie 10.2): 240.000 zł</p> <p>Środki EU (EFRR – RPO WM, Działanie 6.2. Rewitalizacja obszarów zrewitalizowanych): 320.000 zł</p>
Zakładane rezultaty (wskaźniki, sposób oceny, źródła danych)	<p>Rezultaty: wzrost atrakcyjności oferty edukacji ponadpodstawowej na obszarze rewitalizacji dla młodzieży, lepsze dopasowanie edukacji do potrzeb rynku pracy</p> <p>Wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wzrost liczby uczniów technikum i ZSZ: średnio o 20% rocznie <p>Sposób oceny: ocena przez Komitet Rewitalizacji stopnia realizacji wskaźników i ocena jakościowa rezultatów</p> <p>Źródła danych: sprawozdania dyrekcji ZSP w Drobinie</p>
Komplementarne projekty/ przedsięwzięcia	<p>A 10. „Kowale swego szczęścia”</p> <p>B 4. „Czym skorupka ...”</p> <p>B 5. „GPS dla talentów”</p> <p>B 6. „Okno na świat”</p> <p>B 10. Doradztwo zawodowe dla absolwentów szkół i osób bezrobotnych</p>

Numer	A 10.
Nazwa	„Kowale swego szczęścia”
Obszar/miejsce realizacji	Cała gmina
Podmiot(-y) realizujące(-e)	Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna, szkoły
Okres realizacji	2019-2022
Opis	<p>95% polskich przedsiębiorstw stanowią mikrofirmy, najczęściej 1-2 osobowe. Z racji tego udziału mają one zasadnicze znaczenie dla funkcjonowania polskiej gospodarki, często też są jedynym dostępnym i w miarę pewnym miejscem pracy. Jednak, jak pokazują statystyki, wiele mikrofirm upada wkrótce po utworzeniu, a znaczna część tych co przetrwały nie rozwija się. Jedną z przyczyn, są ograniczone umiejętności właściciela dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej.</p> <p>Przedsięwzięcie ma na celu ograniczenie tej bariery wzrostu gospodarki – polskiej i lokalnej - poprzez organizację szkoleń dla młodzieży nt. przedsiębiorczości, także z udziałem praktyków – przedsiębiorców oraz możliwością odbycia staży (o zróżnicowanej długości). Szkolenia będą też stanowiły promocję przedsiębiorczości jako pomysłu na życie dla młodych mieszkańców, ograniczającego ich odpływ z obszaru rewitalizacji i gminy Drobin. Szkolenie obejmie młodych ludzi z terenu całej gminy (w sytuacji gdy mała przedsiębiorczość to problem praktycznie całej gminy, wykluczenie mieszkańców gminy spoza obszaru rewitalizacji byłoby społecznie nieakceptowalne), ale młodzi mieszkańcy obszaru będą mieć pierwszeństwo w naborze i będą stanowić minimum 40% uczestników).</p>
Szacowany koszt	50.000 zł
Potencjalne źródła finansowania	Krajowe środki publiczne (MiG Drobin): 10.000 zł Środki EU (EFS – RPO WM, Działanie 10.1 Kształcenie i rozwój dzieci i młodzieży): 40.000 zł
Zakładane rezultaty (wskaźniki, sposób oceny, źródła danych)	<p>Rezultaty: wzrost kompetencji młodych mieszkańców gminy Drobin w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej, wzrost ich szans życiowych i zawodowych</p> <p>Wskaźniki: - liczba uczestników szkoleń: wartość bazowa (2018): 0, wartość końcowa (2022): 120 osób</p> <p>Sposób oceny: ocena przez Komitet Rewitalizacji stopnia realizacji wskaźników i analiza jakościowa osiągniętych rezultatów</p> <p>Źródła danych: raporty realizatorów przedsięwzięcia, listy uczestników szkoleń</p>
Komplementarne projekty/ przedsięwzięcia	<p>A 8. Dopuszaenie orkiestry OSP Drobin w stroje i instrumenty na potrzeby muzycznej edukacji dzieci</p> <p>A 9. Rozwój oferty edukacyjnej technikum i zasadniczej szkoły zawodowej</p> <p>A 20. „Teraz Drobin”</p> <p>B 4. „Czym skorupka ...”</p> <p>B 5. „GPS dla talentów”</p> <p>B 6. „Okno na świat”</p> <p>B 10. Doradztwo zawodowe dla absolwentów szkół i osób bezrobotnych</p>

Numer	A 11.
Nazwa	„Wiedza to pieniądz”
Obszar/miejsce realizacji	Cały obszar rewitalizacji
Podmiot(-y) realizujące(-e)	Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna
Okres realizacji	2019-2022
Opis	<p>Założenie własnej firmy jest na obszarach wiejskich i w małych miastach często jedynym sposobem na zatrudnienie się. Jednak, jak pokazują statystyki, wiele mikrofirm upada wkrótce po utworzeniu, a znaczna część tych co przetrwały nie rozwija się. Jedną z przyczyn, w zasadzie główną, są ograniczone umiejętności właściciela dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej.</p> <p>Przedsięwzięcie ma na celu ograniczenie tej bariery wzrostu gospodarki – polskiej i lokalnej - poprzez organizację szkoleń dot. prowadzenia działalności gospodarczej dla osób prowadzących lub planujących założyć firmę. Szkolenia będą realizowane z udziałem specjalistów i praktyków – przedsiębiorców oraz możliwością odbycia staży. Szkolenia pozwolą podjąć decyzję o założeniu firmy w sposób świadomy oraz uniknąć znacznej części błędów przy jej prowadzeniu, a więc znacząco zwiększyć szanse powodzenia.</p>
Szacowany koszt	200.000 zł
Potencjalne źródła finansowania	Krajowe środki publiczne (MiG Drobin): 20.000 zł Środki prywatne: 40.000 zł Inne źródła finansowania (Fundusze Norweskie/EOG): 140.000 zł
Zakładane rezultaty (wskaźniki, sposób oceny, źródła danych)	Rezultaty: przygotowanie mieszkańców gminy Drobin do prowadzenia działalności gospodarczej, wzrost ich szans życiowych i zawodowych Wskaźniki: - liczba uczestników szkoleń: wartość bazowa (2018): 0, wartość końcowa (2022): 100 osób Sposób oceny: ocena przez Komitet Rewitalizacji stopnia realizacji wskaźników i analiza jakościowa osiągniętych rezultatów Źródła danych: raporty realizatorów przedsięwzięcia, listy uczestników szkoleń
Komplementarne projekty/przedsięwzięcia	A 10. „Kowale swego szczęścia” A 20. „Teraz Drobin” B 10. Doradztwo zawodowe dla absolwentów szkół i osób bezrobotnych B 11. Projekt „Ukryty potencjał”

Numer	A 12.
Nazwa	„Inkubator przyszłości” - budowa przedszkola w Łęgu Probostwie
Obszar/miejsce realizacji	Podobszar rewitalizacji nr 3 - Łęg Probostwo
Podmiot(-y) realizujące(-e)	Miasto i Gmina Drobin
Okres realizacji	2019-2022
Opis	<p>Przedsięwzięcie obejmuje remont i rozbudowę przedszkola w Łęgu Probostwie. Przedszkole działa w starym budynku (z 1945 roku), niefunkcyjnym, w nienajlepszym stanie technicznym i zbyt małym na obecne i przyszłe potrzeby. Planowany zakres prac:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie inwestycji do realizacji: opracowanie projektu funkcjonalno-użytkowego, przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego na zasadzie „zaprojektuj i wybuduj” • budowa sali zbań • budowa pomieszczeń dydaktycznych wraz z zapleczem • budowa węzła żywieniowego • wykonanie wewnętrznej instalacji wodociągowej, kanalizacji sanitarnej i elektrycznej; • wykonanie wentylacji mechanicznej;
Szacowany koszt	800.000 zł
Potencjalne źródła finansowania	<p>Krajowe środki publiczne (MiG Drobin; RPO Województwa Mazowieckiego): 290.000 zł</p> <p>Środki prywatne: 0 zł</p> <p>Środki EU (EFRR -RPO WM, Działanie 6.2. Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych): 510.000 zł</p> <p>Inne źródła finansowania: 0 zł</p>
Zakładane rezultaty (wskaźniki, sposób oceny, źródła danych)	<p>Rezultaty: uzyskanie funkcjonalnego obiektu – stworzenie możliwości realizacji efektywniejszego procesu wychowawczo-edukacyjnego , podniesienie komfortu dzieci i komfortu pracy pedagogów korzystających z obiektu</p> <p>Wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wielkość wybudowanej powierzchni użytkowej: wartość bazowa (2018): 0, wartość końcowa (2022): 200 m² - liczba nowych pomieszczeń: wartość bazowa (2018): 0, wartość końcowa (2022): 6 <p>Sposób oceny: ocena przez Komitet Rewitalizacji stopnia realizacji wskaźników i ocena jakościowa rezultatów</p> <p>Źródła danych: raporty realizatorów przedsięwzięcia, protokoły zdawczo-odbiorcze</p>
Komplementarne projekty/ przedsięwzięcia	<p>A 1.2. Zagospodarowanie przestrzeni publicznej (skwer) przy szkole w Łęgu Probostwie</p> <p>A 8. Dopuszczenie orkiestry OSP Drobin w stroje i instrumenty na potrzeby muzycznej edukacji dzieci</p> <p>A 9. Rozwój oferty edukacyjnej technikum i zasadniczej szkoły zawodowej</p> <p>A 19. „W zdrowym ciele ...”</p> <p>B 4. „Czym skorupka ...”</p> <p>B 5. „GPS dla talentów”</p> <p>B 6. „Okno na świat”</p>

Numer	A 13.
Nazwa	„Po pierwsze: bezpieczeństwo”
Obszar/miejsce realizacji	Cały obszar rewitalizacji
Podmiot(-y) realizujące(-e)	Urząd Miasta i Gminy Drobin Spółka Inwestycyjno-Mieszkaniowa Sp. z o.o.
Okres realizacji	2018-2022
Opis	<p>Bezpieczeństwo to podstawowa potrzeba każdego człowieka. Poczucie bezpieczeństwa jest więc warunkiem zdrowia i komfortu życia, dotyczy to także mieszkańców gminy Drobin. Jak pokazują statystyki na terenie gminy popełnia się relatywnie mało najcięższych przestępstw – przeciwko życiu i zdrowiu. Jednak w środowisku wiejskim i małego miasta nawet drobniejsze przestępstwa, jakimi są akty chuligaństwa i wandalizmu, tworzą poczucie braku bezpieczeństwa. Tak jest w odczuciu mieszkańców w gminie Drobin. Ich zdaniem, problemem jest także zagrożenie pieszych i rowerzystów w ruchu drogowym.</p> <p>Przedsięwzięcie ma na celu ograniczenie powyższych problemów i zwiększenie komfortu życia mieszkańców gminy. Złożą się na nie następujące projekty:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A.19.1. Szeroko pojęta edukacja dla bezpieczeństwa, m.in. akcje: „Jesteś widoczny, jesteś bezpieczny”, „Dni bezpiecznego internetu”, „Bezpieczne ferie i wakacje”, „Nie daj się oszukać” • A.19.2. Budowa ścieżki rowerowej przy rowie melioracyjnym od ul. Przyszłość do ul. Płońskiej; • A.19.3. Wyposażenie budynku komunalnego na potrzeby Komisariatu Policji; • A. 19.4. Zakup i instalacja monitoringu miejskiego
Szacowany koszt	A.19.1.: 20.000 zł A.19.2.: 50.000 zł A.19.3.: 30.000 zł A.19.4.: 50.000 zł
Potencjalne źródła finansowania	Krajowe środki publiczne (MiG Drobin): 30.000 zł Środki EU (EFRR – RPO WM, Działanie 6.2. Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych): 100.000 zł Inne źródła finansowania (Fundusze Norweskie/EOG): 20.000 zł
Zakładane rezultaty (wskaźniki, sposób oceny, źródła danych)	<p>Rezultaty: podniesienie poziomu bezpieczeństwa na obszarze gminy, zwiększenie poziomu poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców</p> <p>Wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ilość projektów edukacyjnych dot. bezpieczeństwa: 15 - liczba uczestników tych projektów: 1.500 - długość wybudowanych ścieżek rowerowych: 300 mb. - liczba wyposażonych komisariatów Policji: 1 - liczba zamontowanych kamer monitoringu: 30 <p>Sposób oceny: ocena przez Komitet Rewitalizacji stopnia realizacji wskaźników i ocena jakościowa rezultatów</p> <p>Źródła danych: raporty realizatorów przedsięwzięcia, protokoły zdawczo-odbiorcze, listy uczestników, dokumentacja fotograficzna</p>
Komplementarne projekty/przedsięwzięcia	A 21. Modernizacja ulic: Zaleskiej i Gospodarskiej w Drobinie A 22. Ułożenie dywanika asfaltowego na drodze w Nagórkach Dobrskich A 23. Utwardzenie drogi wokół wsi Setropie A 24. Budowa chodnika w Nagórkach Dobrskich A 26. Budowa poczekalni przy przystanku autobusowym w Drobinie

Numer	A 14.
Nazwa	Rozbudowa i modernizacja kotłowni miejskiej i ciepłociągu w Drobinie
Obszar/miejsce realizacji	Podobszar rewitalizacji nr 1 - Drobin
Podmiot(-y) realizujące(-e)	Miasto i Gmina Drobin
Okres realizacji	2019 - 2022
Opis	Opis zakresu prac: Modernizacja kotłowni z przyległym magazynem biomasy o mocy 1 MW Budowa wiaty – suszarni zrębków Roboty elektryczne wewnątrz i na zewnątrz budynku Sieć i przyłącze wodociągowe Sieć ciepła wraz z przyłączeniem budynków
Szacowany koszt	3.500.000 zł
Potencjalne źródła finansowania	Krajowe środki publiczne (MiG Drobin): 663.000 zł Środki EU (EFRR – RPO WM, Działanie 4.3. Redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza): 2.660.000 zł Inne źródła finansowania (środki prywatne użytkowników): 175.000 zł
Zakładane rezultaty (wskaźniki, sposób oceny, źródła danych)	Rezultaty: ograniczenie emisji CO ₂ i innych szkodliwych substancji do atmosfery , ograniczenie negatywnego wpływu niskiej emisji na zdrowie mieszkańców Droбина, podniesienie komfortu mieszkańców i odwiedzających Wskaźniki: - liczba nowych gospodarstw domowych i innych obiektów korzystających z kotłowni: wartość bazowa (2018): 0, wartość końcowa (2022): 300 - spadek zużycia węgla i miału jako brudnego paliwa: wartość bazowa (2018): 0, wartość końcowa (2022): 600 ton rocznie Sposób oceny: ocena przez Komitet Rewitalizacji stopnia realizacji wskaźników i ocena jakościowa rezultatów Źródła danych: raporty realizatorów przedsięwzięcia, protokoły zdawczo-odbiorcze, ankieta wśród użytkowników kotłowni
Komplementarne projekty/ przedsięwzięcia	A 15. Budowa kotłowni osiedlowej w Łęgu Probostwie A 16. „Czyste ścieki – czysta woda” A 17. „Ekologia się opłaca” A 18. „Ziemia jest jedna” A 19. „W zdrowym ciele ...”

Numer	A 15.
Nazwa	Budowa kotłowni osiedlowej w Łęgu Probostwie
Obszar/miejsce realizacji	Podobszar rewitalizacji nr 2 - Łęg Probostwo
Podmiot(-y) realizujące(-e)	Miasto i Gmina Drobin
Okres realizacji	2020 – 2022
Opis	<p>Przedsięwzięcie obejmuje wykonanie kotłowni ekologicznej na potrzeby osiedla i kościoła w Łęgu Probostwie.</p> <p>Zakres prac do wykonania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie inwestycji do realizacji: <ul style="list-style-type: none"> - opracowanie projektu funkcjonalno-użytkowego - przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego na zasadzie „ zaprojektuj i wybuduj” • budowa budynku • dostawa i montaż kotła • wykonanie układu kotłowni • wykonanie automatyki kotłowni • wykonanie sieci ciepłej do budynków <p>Szczegółowy opis prac będzie podany w programie funkcjonalno – użytkowym.</p>
Szacowany koszt	800.000 zł
Potencjalne źródła finansowania	<p>Krajowe środki publiczne (MiG Drobin): 160.000 zł</p> <p>Środki EU (EFRR – RPO WM, Działanie 4.3 Redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza): 640.000 zł</p>
Zakładane rezultaty (wskaźniki, sposób oceny, źródła danych)	<p>Rezultaty: ograniczenie emisji CO₂ i innych szkodliwych substancji do atmosfery , ograniczenie negatywnego wpływu niskiej emisji na zdrowie mieszkańców Łęgu Probostwa, podniesienie komfortu mieszkańców i odwiedzających</p> <p>Wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba gospodarstw domowych i innych obiektów korzystających z kotłowni: wartość bazowa (2018): 0, wartość końcowa (2022): 50 - spadek zużycia węgla i miału jako brudnego paliwa: wartość bazowa (2018): 0, wartość końcowa (2022): 100 ton rocznie <p>Sposób oceny: ocena przez Komitet Rewitalizacji stopnia realizacji wskaźników i ocena jakościowa rezultatów</p> <p>Źródła danych: raporty realizatorów przedsięwzięcia, protokoły zdawczo-odbiorcze, ankieta wśród użytkowników kotłowni</p>
Komplementarne projekty/ przedsięwzięcia	<p>A 14. Rozbudowa i modernizacja kotłowni miejskiej i ciepłociągu w Drobinie</p> <p>A 16. „Czyste ścieki – czysta woda”</p> <p>A 17. „Ekologia się opłaca”</p> <p>A 18. „Ziemia jest jedna”</p> <p>A 19. „W zdrowym ciele ...”</p>

Numer	A 16.
Nazwa	„Czyste ścieki – czysta woda”
Obszar/miejsce realizacji	Podobszary rewitalizacji nr 2-5
Podmiot(-y) realizujące(-e)	Urząd Miasta i Gminy Drobin
Okres realizacji	2019-2022
Opis	<p>Wskaźnik kanalizacji sanitarnej miasta i gminy Drobin jest, podobnie jak w wielu (ale nie wszystkich) gminach wiejskich i miejsko-wiejskich na Mazowszu i w kraju, niski (a na obszarze wiejskim gminy – skrajnie niski!). Przy wskaźniku zwodociągowania bliskim 100% oznacza to, że część nieoczyszczonych ścieków może trafiać do wód gruntowych oraz powierzchniowych, tworząc zagrożenie dla zdrowia mieszkańców i dla środowiska. Konieczne jest jak najszybsze zwiększenie odsetka ścieków poddawanych oczyszczaniu. W warunkach rozproszonego osadnictwa, jakie cechuje gminę Drobin, budowanie zbiorczych oczyszczalni ścieków jest w większości miejscowości gminy nieuzasadnione ekonomicznie. Rozwiązaniem dla tych sołectw, powszechnie już stosowanym w wielu gminach, są oczyszczalnie przydomowe.</p> <p>Przedsięwzięcie obejmuje wsparcie finansowe (dofinansowanie) przez UMiG budowy indywidualnych, przydomowych oczyszczalni ścieków przez właścicieli nieruchomości.</p> <p>Zakłada się udzielenie wsparcia w okresie 2019-2022 dla budowy 100 oczyszczalni przydomowych.</p>
Szacowany koszt	500.000 zł
Potencjalne źródła finansowania	<p>Środki prywatne: 185.000 zł</p> <p>Środki EU (EFRROW – PROW 2014-20, Poddziałanie 7.2 - Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii): 315.000 zł</p>
Zakładane rezultaty (wskaźniki, sposób oceny, źródła danych)	<p>Rezultaty: ograniczenie emisji zanieczyszczeń do wód gruntowych i powierzchniowych, ograniczenie negatywnego wpływu zanieczyszczenia wód (w tym bakteryjnego) na zdrowie mieszkańców obszaru, podniesienie komfortu mieszkańców i odwiedzających</p> <p>Wskaźniki: - zwiększenie liczby gospodarstw domowych korzystających z oczyszczalni przydomowych: wartość bazowa (2018): 17, wartość końcowa (2022): 117</p> <p>Sposób oceny: ocena przez Komitet Rewitalizacji stopnia realizacji wskaźników i ocena jakościowa rezultatów</p> <p>Źródła danych: raporty realizatorów przedsięwzięcia, protokoły zdawczo-odbiorcze</p>
Komplementarne projekty/przedsięwzięcia	<p>A 14. Rozbudowa i modernizacja kotłowni miejskiej i ciepłociągu w Drobinie</p> <p>A 15. Budowa kotłowni osiedlowej w Łęgu</p> <p>A 17. „Ekologia się opłaca”</p> <p>A 18. „Ziemia jest jedna”</p> <p>A 19. „W zdrowym ciele ...”</p>

Numer	A 17.
Nazwa	„Ekologia się opłaca”
Obszar/miejsce realizacji	Cała gmina
Podmiot(-y) realizujące(-e)	Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna, szkoły, organizacje społeczne, sołectwa, parafie
Okres realizacji	2018-2022
Opis	<p>Przedsięwzięcie zakłada szeroko rozumiane działania edukacyjne mieszkańców dotyczące znaczenia ekologii dla człowieka, o jak najbardziej interaktywnym charakterze i atrakcyjnej formule (wycieczki/obozy przyrodnicze, konkursy obok prezentacji, artykułów, kazań itp.) . Ich adresatami będą wszystkie grupy wiekowe i społeczne, w miarę możliwości będą to projekty międzypokoleniowe dla zwiększenia ich oddziaływania na mniej otwarte na kwestię ochrony środowiska grupy/osoby. Szczególny nacisk zostanie położony na najbardziej patologiczne zachowania, takie jak palenie śmieci w kotłowniach domowych czy odprowadzanie ścieków do wód i gruntu oraz na najistotniejsze dla obszaru kwestie, jak znaczenie zadrzewień i zbiorników wodnych dla zachowania korzystnych warunków bio-klimatycznych dla rolnictwa.</p> <p>Przedsięwzięcie obejmie też inicjatywy typu: Dzień Ziemi, Sprzątanie Świata, festyny, strony internetowe, facebook, wyjazdy studyjne, szkolenia, np. nt. ekopalenia w kotłach, kampanie informacyjne dot. ekologicznych źródeł energii, kar za zanieczyszczanie i niszczenie środowiska itp.</p> <p>Priorytetową grupę docelową przy naborze wniosków do wsparcia będą stanowić mieszkańcy obszaru rewitalizacji: warunkiem wsparcia będzie ich minimum 40% uczestnictwo w planowanych działaniach.</p>
Szacowany koszt	90.000 zł
Potencjalne źródła finansowania	Krajowe środki publiczne (MiG Drobin): 15.000 zł Inne źródła finansowania (Fundusze Norweskie/EOG): 75.000 zł
Zakładane rezultaty (wskaźniki, sposób oceny, źródła danych)	<p>Rezultaty: podniesienie poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców, a co za tym idzie poprawa stanu środowiska na obszarze gminy</p> <p>Wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba zrealizowanych działań: wartość bazowa (2018): 0, wartość końcowa (2022): 20 - liczba ich uczestników: wartość bazowa (2018): 0, wartość końcowa (2022): 400 - poziom satysfakcji uczestników dotyczące efektów działań: wartość bazowa (2018): 0%, wartość końcowa (2022): 80% <p>Sposób oceny: ocena przez Komitet Rewitalizacji stopnia realizacji wskaźników i ocena jakościowa rezultatów. Źródła danych: raporty realizatorów, ankiety wśród uczestników</p>
Komplementarne projekty/ przedsięwzięcia	<p>A 14. Rozbudowa i modernizacja kotłowni miejskiej i ciepłociągu w Drobinie</p> <p>A 15. Budowa kotłowni osiedlowej w Łęgu</p> <p>A 16. „Czyste ścieki – czysta woda”</p> <p>A 18. „Ziemia jest jedna”</p> <p>A 19. „W zdrowym ciele ...”</p> <p>B 4. „Czym skorupka ...”</p>

Numer	A 18.
Nazwa	„Ziemia jest jedna”
Obszar/miejsce realizacji	Cały obszar rewitalizacji
Podmiot(-y) realizujące(-e)	Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna (działania informacyjne), Urząd Miasta i Gminy
Okres realizacji	2019-2022
Opis	<p>Celem przedsięwzięcia jest ograniczenie emisji CO₂, pyłów i innych szkodliwych substancji przez wykorzystanie energii słonecznej do produkcji energii elektrycznej (ogniwa fotowoltaiczne) i ogrzewania wody (panele słoneczne).</p> <p>Przedsięwzięcie obejmuje wsparcie informacyjne i finansowe dla mieszkańców mające na celu instalowanie na mieniu/nieruchomościach mieszkańców ekologicznych źródeł energii, w tym przygotowanie projektów technicznych, zakup i instalację zestawów kolektorów słonecznych i/lub paneli fotowoltaicznych dla gospodarstw domowych.</p>
Szacowany koszt	1.515.000 zł
Potencjalne źródła finansowania	<p>Krajowe środki publiczne (MiG Drobin): 0 zł Środki prywatne: 300.000 zł Środki EU (EFRR-RPO WM, Działanie 4.1. Odnawialne źródła energii; EFRROW – PROW 2014-20, Poddziałanie 7.2 - Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii): 1.200.000 zł Inne źródła finansowania (Fundusze Norweskie/EOG): 15.000 zł</p>
Zakładane rezultaty (wskaźniki, sposób oceny, źródła danych)	<p>Rezultaty: ograniczenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery, ograniczenie negatywnego wpływu zanieczyszczenia powietrza na zdrowie mieszkańców obszaru, podniesienie komfortu mieszkańców i odwiedzających</p> <p>Wskaźniki: - zwiększenie liczby gospodarstw domowych korzystających z ekologicznych źródeł energii: wartość bazowa (2018): 0, wartość końcowa (2022): 50</p> <p>Sposób oceny: ocena przez Komitet Rewitalizacji stopnia realizacji wskaźników i ocena jakościowa rezultatów</p> <p>Źródła danych: raporty realizatorów przedsięwzięcia, protokoły zdawczo-odbiorcze</p>
Komplementarne projekty/ przedsięwzięcia	<p>A 14. Rozbudowa i modernizacja kotłowni miejskiej i ciepłociągu w Drobinie A 15. Budowa kotłowni osiedlowej w Łęgu A 16. „Czyste ścieki – czysta woda” A 17. „Ekologia się opłaca” A 19. „W zdrowym ciele ...” B 4. „Czym skorupka ...”</p>

Numer	A.19.
Nazwa	„W zdrowym ciele ...”
Obszar/miejsce realizacji	Cały obszar rewitalizacji
Podmiot(-y) realizujące(-e)	Urząd Miasta i Gminy, Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna, szkoły, organizacje społeczne
Okres realizacji	2018 - 2022
Opis	<p>Na przedsięwzięcie złożą się projekty promujące zdrowy tryb życia i rozwijające infrastrukturę sportową i rekreacyjną – modernizację boisk, budowę siłowni zewnętrznych itp.:</p> <p><u>A 19.1. Opracowanie i realizacja programu imprez i działań promujących kulturę fizyczną i zdrowy tryb życia w społecznościach obszaru rewitalizacji</u>, m.in.: kampanii społecznej „Uwaga nadwaga!”, programu „Śniadanie daje moc” itp. Wykorzystane zostanie doświadczenie Szkoły Podstawowej w Łęgu jako <i>Szkoły Promującej Zdrowie</i>),</p> <p><u>A 19.2. Modernizacja boiska w Kozłowie</u> Istniejące boisko o wymiarach 105 m x 68 m cechuje niski standard, niezachęcający do korzystania z niego. Zakres działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Przygotowanie inwestycji do realizacji: <ul style="list-style-type: none"> - opracowanie projektu funkcjonalno-użytkowego - przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego na zasadzie „zaprojektuj i wyremontuj” • Wykonanie (podbudowa wykonana jest z ubitego tłucznia i kłińca, sztuczna trawa wypełniona piaskiem i granulatem) <ul style="list-style-type: none"> - zabezpieczenia boiska pasem bezpieczeństwa oraz wykonanie piłkochwyłów - wykonanie drenażu boiska • Montaż <ul style="list-style-type: none"> - dwóch bramek do piłki - dwóch koszy do koszykówki z tablicą, obręczą i siatką łańcuchową - słupków do siatkówki wraz z siatką i deklami maskującymi <p>Szczegółowy opis przedmiotu zamówienia będzie ujęty w programie funkcjonalno – użytkowym.</p> <p><u>A 19.3. Budowa siłowni zewnętrznej przy świetlicy w Kozłowie</u> Zakres działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zakup i montaż nowych urządzeń siłowni zewnętrznej: <ul style="list-style-type: none"> - wioślarka sportowego, - przyciągacza - wypychacza, - bioderek - narciarza. <p>Szczegółowy opis przedmiotu zamówienia będzie ujęty w programie funkcjonalno – użytkowym.</p> <p><u>A 19.4. Budowa siłowni zewnętrznej przy świetlicy w Nagórkach Dobrskich</u> Zakres działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zakup i montaż nowych urządzeń siłowni zewnętrznej: <ul style="list-style-type: none"> - wioślarkę sportową, - przyciągacz - wypychacz, - bioderka - narciarz.

	<p>Szczegółowy opis prac będzie podany w programie funkcjonalno–użytkowym.</p> <p><u>A 19.5. Modernizacja boiska w Nagórkach Dobrskich</u></p> <p>Zakres działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Przygotowanie inwestycji do realizacji: <ul style="list-style-type: none"> - opracowanie projektu funkcjonalno-użytkowego - przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego na zasadzie „ zaprojektuj i wyremontuj” • Wykonanie: <ul style="list-style-type: none"> - podbudowa z ubitego tłucznia i kłińca, sztuczna trawa wypełniona piaskiem i granulatem - zabezpieczenia boiska pasem bezpieczeństwa oraz wykonanie piłkochwyłów - wykonanie drenażu boiska • Montaż <ul style="list-style-type: none"> - dwóch bramek do piłki - dwóch koszy do koszykówki z tablicą, obręczą i siatką łańcuchową - słupków do siatkówki wraz z siatką i deklami maskującymi <p>Szczegółowy opis przedmiotu zamówienia będzie ujęty w programie funkcjonalno – użytkowym.</p> <p><u>A 19.6. Budowa siłowni zewnętrznej przy świetlicy w Setropiu</u></p> <p>Zakres działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zakup i montaż nowych urządzeń siłowni zewnętrznej: <ul style="list-style-type: none"> - wioślarz sportowy, - przyciągacz - wypychacz, - bioderka - narciarz. <p>Szczegółowy opis prac będzie podany w programie funkcjonalno–użytkowym.</p> <p><u>A 19.7. Urządzenie boiska i placu zabaw przy wielorodzinnym budynku komunalnym w Setropiu</u></p> <p>Zakres działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Przygotowanie inwestycji do realizacji: <ul style="list-style-type: none"> - opracowanie projektu funkcjonalno-użytkowego - przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego na zasadzie „ zaprojektuj i wyremontuj” • Wykonanie <ul style="list-style-type: none"> - podbudowa z ubitego tłucznia i kłińca - sztuczna trawa wypełniona piaskiem i granulatem - zabezpieczenia boiska pasem bezpieczeństwa oraz wykonanie piłkochwyłów - wykonanie drenażu boiska • Montaż <ul style="list-style-type: none"> - dwóch bramek do piłki - dwóch koszy do koszykówki z tablicą, obręczą i siatką łańcuchową <p>Szczegółowy opis przedmiotu zamówienia będzie ujęty w programie funkcjonalno – użytkowym.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wykonanie placu zabaw: <ul style="list-style-type: none"> - wykonanie nawierzchni elastycznej placu we wskazanej w projekcie kolorystyce oraz parametrach, <ul style="list-style-type: none"> - dostawa i montaż elementów placu, w tym: zestaw zabawowy 1szt., piaskownica z pokrywą 1szt., huśtawka na sprężynie 1szt., huśtawka typu przeciwwaga 1szt., ławka metalowa z oparciem i podłokietnikiem 2 szt., kosz na śmieci – 2 szt.
--	---

Szacowany koszt	Projekt A 19.1.: 40.000 zł Projekt A 19.2.: 50.000 zł Projekt A 19.3.: 20.000 zł Projekt A 19.4.: 20.000 zł Projekt A 19.5.: 50.000 zł Projekt A 19.6.: 20.000 zł Projekt A 19.7.: 50.000 zł
Potencjalne źródła finansowania	Krajowe środki publiczne (MiG Drobin): 50.000 zł Krajowe środki publiczne (środki Ministra Sportu i Turystyki - Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej): 100.000 zł Środki EU (EFRR – RPO WM, Działanie 6.2. Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych): 100.000 zł
Zakładane rezultaty (wskaźniki, sposób oceny, źródła danych)	Rezultaty: stworzenie warunków dla aktywności fizycznej i społecznej mieszkańców, poprawa stanu zdrowia mieszkańców obszaru, podniesienie jakości przestrzeni publicznej w gminie Wskaźniki: - liczba uczestników imprez i działań promujących kulturę fizyczną i zdrowy tryb życia: wartość bazowa (2018): 0, wartość końcowa (2022): 600 - liczba zbudowanych/zmodernizowanych obiektów sportowo-rekreacyjnych: wartość bazowa (2018): 0, wartość końcowa (2022): 6 Sposób oceny: ocena przez Komitet Rewitalizacji stopnia realizacji wskaźników i ocena jakościowa rezultatów Źródła danych: raporty realizatorów przedsięwzięcia, protokoły zdawczo-odbiorcze, dokumentacja fotograficzna, listy uczestników
Komplementarne projekty/ przedsięwzięcia	A 1. „Bijące serca społeczności lokalnych” A 4. Akcja „Animacja” A 6. „Bijące serce gminy” A 7. Uruchomienie GOK i kina w Strażnicy OSP Drobin B 2. „Aktywni mieszkańcy, aktywna Gmina” B 4. „Czym skorupka ...”

Numer	A 20.
Nazwa	„Teraz Drobin”
Obszar/miejsce realizacji	Cała gmina
Podmiot(-y) realizujące(-e)	Rada Miejska w Drobinie, Urząd Miasta i Gminy Drobin
Okres realizacji	2018-2022
Opis	<p>Obszar rewitalizacji, ze względu na powiązania funkcjonalne i instytucjonalne, stanowi integralną część struktury gospodarczej gminy Drobin. Dlatego warunkiem aktywizacji gospodarczej obszaru jest także realizacja działań o charakterze strategicznym na poziomie gminnym. Na przedsięwzięcie „Teraz Drobin” złożony szereg projektów realizujących następujące kierunki działań:</p> <p>K 2.3.1. Tworzenie wizerunku obszaru w branży spożywczej K 2.3.2. Strategiczne zarządzanie rozwojem gospodarczym K 2.3.3. Tworzenie warunków dla inwestycji K 2.3.4. Rozwój potencjału gospodarczego gminy</p> <p>Będą to m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie strategii rozwoju gospodarczego gminy • Tworzenie i promocja oferty gospodarczej (w tym inwestycyjnej) i osiedleńczej gminy • Organizacja imprezy promującej producentów rolnych i spożywczych z terenu gminy, ze szczególnym uwzględnieniem obszaru rewitalizacji
Szacowany koszt	200.000 zł
Potencjalne źródła finansowania	Krajowe środki publiczne (MiG Drobin): 40.000 zł Środki prywatne: 100.000 zł Inne źródła finansowania (Fundusze Norweskie/EOG): 60.000 zł
Zakładane rezultaty (wskaźniki, sposób oceny, źródła danych)	<p>Rezultaty: podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej gminy, w tym obszaru rewitalizacji, przyspieszenie ich rozwoju gospodarczego i rozwój rynku pracy, wzrost przychodów Gminy umożliwiające intensyfikację działań rewitalizacyjnych w dłuższej perspektywie czasowej.</p> <p>Wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zdefiniowana i opracowana strategia rozwoju gospodarczego gminy Drobin: wartość bazowa (2018): 0, wartość końcowa (2019): 1 - opracowana i systematycznie rozwijana oferta gospodarcza i osiedleńcza gminy Drobin: wartość bazowa (2018): 0, wartość końcowa (2020): 1 - liczba działań promujących ofertę gospodarczą i osiedleńczą gminy Drobin: wartość bazowa (2018): 0%, wartość końcowa (2022): 10 - liczba imprez promujących producentów rolnych i spożywczych z terenu gminy: wartość bazowa (2018): 0, wartość końcowa (2022): 5 <p>Sposób oceny: ocena przez Komitet Rewitalizacji stopnia realizacji wskaźników i ocena jakościowa rezultatów</p> <p>Źródła danych: raporty realizatorów przedsięwzięcia</p>
Komplementarne projekty/ przedsięwzięcia	A 10. „Kowale swego szczęścia” A 11. „Wiedza to pieniądz” A 30. „Multimedialni” - dostarczenie mieszkańcom Gminy Drobin szybkiego Internetu światłowodowego, telefonu i telewizji B 10. Doradztwo zawodowe dla absolwentów szkół i osób bezrobotnych B 11. Projekt „Ukryty potencjał”

Numer	A 21.
Nazwa	Modernizacja ulic: Zaleskiej i Gospodarskiej w Drobinie
Obszar/miejsce realizacji	Podobszar rewitalizacji nr 1 - Drobin
Podmiot(-y) realizujące(-e)	Urząd Miasta i Gminy Drobin
Okres realizacji	2018-2019
Opis	<p>Przedsięwzięcie obejmuje modernizację nawierzchni ulic: Gospodarskiej i Zaleskiej.</p> <p>Wymienione ulice łączą ścisłe centrum część miasta: kościół pw. św. Stanisława Biskupa i Męczennika i otaczający go park (zrewitalizowany dawny, średniowieczny rynek), a także – za pośrednictwem ulic: Płockiej, Piłsudskiego i Sierpeckiej – większość obszaru gminy z najintensywniej użytkowanymi przez mieszkańców obiektami publicznymi: zespołem szkół, Miejskim Ośrodkiem Kultury, Sportu i Rekreacji – halą, a przez ulicę Spółdzielczą – także ze stadionem MOKSiR. Modernizacja nawierzchni umożliwi łatwiejszy dojazd do tych obiektów, a wraz z budową chodnika pozwoli na rozdzielenie ruchu kołowego i pieszego na tych dość wąskich ulicach, a co za tym idzie - zwiększenie bezpieczeństwa pieszych, w tym dzieci. Będzie także skutkowało podniesieniem jakości przestrzeni publicznej na centralnym obszarze Drobin i gminy.</p>
Szacowany koszt	2.500.000 zł, w tym ul. Gospodarska - 1.200.000 zł, ul. Zaleska - 1.300.000 zł
Potencjalne źródła finansowania	Krajowe środki publiczne (MiG Drobin): 500.000 zł Środki EU (EFRR – RPO WM, Działanie 6.2. Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych): 2.000.000 zł
Zakładane rezultaty (wskaźniki, sposób oceny, źródła danych)	<p>Rezultaty: podniesienie komfortu użytkowników ulic, ograniczenie zużycia pojazdów, ograniczenie hałasu, podniesienie jakości przestrzeni publicznej</p> <p>Wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - długość zmodernizowanych ulic: wartość bazowa (2018): 0, wartość końcowa (2022): 670 mb. - poziom satysfakcji użytkowników: wartość bazowa (2018): 0%, wartość końcowa (2022): 80% <p>Sposób oceny: ocena przez Komitet Rewitalizacji stopnia realizacji wskaźników i analiza jakościowa osiągniętych rezultatów</p> <p>Źródła danych: protokoły zdawczo-odbiorcze, ankieta wśród użytkowników</p>
Komplementarne projekty/ przedsięwzięcia	<p>A 22. Ułożenie dywanika asfaltowego na drodze w Nagórkach Dobrskich</p> <p>A 23. Utwardzenie drogi wokół wsi Setropie</p> <p>A 24. Budowa chodnika w Nagórkach Dobrskich</p> <p>A 25. Budowa parkingu przy cmentarzu w Łęgu Probostwie</p>

Numer	A 22.
Nazwa	Ułożenie dywanika asfaltowego na drodze w Nagórkach Dobrskich
Obszar/miejsce realizacji	Podobszar rewitalizacji nr 4 - Nagórki Dobrskie
Podmiot(-y) realizujące(-e)	Miasto i Gmina Drobin
Okres realizacji	2021 – 2022
Opis	<p>W chwili obecnej droga w Nagórkach Dobrskich jest nieutwardzona, wyboista, występują w niej liczne przełomy i zastoiska, brak jest chodnika jak również systemu odprowadzania wody opadowej. Wyboje sprawiają, że kierowcy wybierają względnie przejezdne miejsca, stwarzając zagrożenie dla pieszych.</p> <p>Na przedsięwzięcie złożą się następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie inwestycji do realizacji: <ul style="list-style-type: none"> - opracowanie projektu funkcjonalno-użytkowego - przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego na zasadzie „ zaprojektuj i wybuduj” • wykonanie dywanika asfaltowego na odcinku 3.000 mb, szer. 4.0 m na podbudowie z tłucznia kamiennego ułożenia warstwy wiążącej z mieszanki mineralno-bitumicznej , warstwy ścieralnej. <p>Szczegółowy opis prac będzie podany w dokumentacji projektowej.</p>
Szacowany koszt	1.200.000 zł
Potencjalne źródła finansowania	Krajowe środki publiczne (Miasto i Gmina Drobin):240.000 zł Środki EU (EFRR –RPO WM, Działanie 6.2. Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych; EFRROW – PROW 2014-2020): 960.000 zł
Zakładane rezultaty (wskaźniki, sposób oceny, źródła danych)	<p>Rezultaty: podniesienie komfortu użytkowników drogi, ograniczenie dewastacji używanych pojazdów</p> <p>Wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba osób korzystających rocznie ze zmodernizowanej drogi: wartość bazowa (2018): 0, wartość końcowa (2022): 3.000 - poziom satysfakcji użytkowników: wartość bazowa (2018): 0%, wartość końcowa (2022): 80% <p>Sposób oceny: ocena przez Komitet Rewitalizacji stopnia realizacji wskaźników i analiza jakościowa osiągniętych rezultatów</p> <p>Źródła danych: sołectwo, ankieta wśród użytkowników</p>
Komplementarne projekty/ przedsięwzięcia	<p>A 25. Budowa chodnika w Nagórkach Dobrskich</p> <p>A 21. Modernizacja ulic: Zaleskiej i Gospodarskiej w Drobinie</p> <p>A 23. Utwardzenie drogi wokół wsi Setropie</p> <p>A 25. Budowa parkingu przy cmentarzu w Łęgu Probstwie</p>

Numer	A 23.
Nazwa	Utwardzenie drogi wokół wsi Setropie
Obszar/miejsce realizacji	Podobszar rewitalizacji nr 5 - Setropie
Podmiot(-y) realizujące(-e)	Urząd Miasta i Gminy Drobin
Okres realizacji	2019
Opis	<p>Istniejąca droga gruntowa wokół wsi Setropie umożliwia ograniczenie ruchu pojazdów rolniczych i innych ciężkich pojazdów na obszarze zabudowanym, a przez to zmniejsza zagrożenie mieszkańców wypadkami komunikacyjnymi i zanieczyszczenie powietrza we wsi. Jednak jej zły stan techniczny ogranicza wykorzystywanie drogi i stwarza bezpośrednie zagrożenie dla ruchu drogowego oraz stanu technicznego pojazdów.</p> <p>Przeprowadzenie niezbędnych prac remontowych pozwoli przywrócić drodze w pełni jej funkcję oraz zwiększyć bezpieczeństwo i komfort życia mieszkańców wsi i innych użytkowników.</p>
Szacowany koszt	150.000 zł
Potencjalne źródła finansowania	<p>Krajowe środki publiczne (MiG Drobin): 30.000 zł</p> <p>Środki EU (EFRR –RPO WM, Działanie 6.2. Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych; EFRROW – PROW 2014-2020): 120.000 zł</p>
Zakładane rezultaty (wskaźniki, sposób oceny, źródła danych)	<p>Rezultaty: podniesienie komfortu użytkowników drogi, ograniczenie zużycia pojazdów, podniesienie jakości przestrzeni publicznej</p> <p>Wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba użytkowników zmodernizowanej drogi w ciągu roku: wartość bazowa (2018): 0, wartość końcowa (2022): 15.000 - poziom satysfakcji użytkowników: wartość bazowa (2018): 0%, wartość końcowa (2022): 80% <p>Sposób oceny: ocena przez Komitet Rewitalizacji stopnia realizacji wskaźników i analiza jakościowa osiągniętych rezultatów</p> <p>Źródła danych: sołectwo, ankieta wśród użytkowników</p>
Komplementarne projekty/przedsięwzięcia	<p>A 21. Modernizacja ulic: Zaleskiej i Gospodarskiej w Drobinie</p> <p>A 22. Ułożenie dywanika asfaltowego na drodze w Nagórkach Dobrskich</p> <p>A 24. Budowa chodnika w Nagórkach Dobrskich</p> <p>A 25. Budowa parkingu przy cmentarzu w Łęgu Probostwie</p>

Numer	A 24.
Nazwa	Budowa chodnika w Nagórkach Dobrskich
Obszar/miejsce realizacji	Podobszar rewitalizacji nr 4 – Nagórki Dobrskie
Podmiot(-y) realizujące(-e)	Urząd Miasta i Gminy Drobin
Okres realizacji	2021
Opis	<p>Nagórki Dobrskie to tzw. wieś popegeerowska, zamieszкана przez 223 osoby (w 2016 r.). Mimo że należy do największych sołectw w gminie, jej infrastruktura pozostawia wiele do życzenia: nieutwardzone drogi, brak chodnika, brak placu zabaw dla dzieci, niedoinwestowana remiza OSP pełniąca funkcję świetlicy.</p> <p>Przedsięwzięcie ma za cel podnieść poziom bezpieczeństwa i komfort pieszych i rowerzystów poprzez budowę chodnika przy wspólnocie mieszkaniowej po byłym PGR na działce nr 2 o długości ok. 400 m. Codziennymi użytkownikami chodnika będzie około 50 mieszkańców osiedla i około 50 mieszkańców okolicznych gospodarstw.</p>
Szacowany koszt	60.000 zł
Potencjalne źródła finansowania	<p>Krajowe środki publiczne (MiG Drobin): 12.000 zł</p> <p>Środki EU (EFRR – RPO WM, Działanie 6.2. Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych): 48.000 zł</p> <p>Inne źródła finansowania: 0 zł</p>
Zakładane rezultaty (wskaźniki, sposób oceny, źródła danych)	<p>Rezultaty: podniesienie komfortu pieszych użytkowników ulicy, zwiększenie bezpieczeństwa pieszych</p> <p>Wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - długość wybudowanego chodnika: wartość bazowa (2018): 0, wartość końcowa (2022): 400 mb. - poziom satysfakcji użytkowników: wartość bazowa (2018): 0, wartość końcowa (2022): 80% <p>Sposób oceny: ocena przez Komitet Rewitalizacji stopnia realizacji wskaźników i analiza jakościowa osiągniętych rezultatów</p> <p>Źródła danych: protokoły zdawczo-odbiorcze, ankieta wśród użytkowników</p>
Komplementarne projekty/przedsięwzięcia	<p>A 21. Modernizacja ulic: Zaleskiej i Gospodarskiej w Drobinie</p> <p>A 22. Ułożenie dywanika asfaltowego na drodze w Nagórkach Dobrskich</p> <p>A 23. Utwardzenie drogi wokół wsi Setropie</p> <p>A 25. Budowa parkingu przy cmentarzu w Łęgu Probostwie</p>

Numer	A 25.
Nazwa	Budowa parkingu przy cmentarzu w Łęgu Probostwie
Obszar/miejsce realizacji	Podobszar rewitalizacji nr 3 - Łęg Probostwo
Podmiot(-y) realizujące(-e)	Miasto i Gmina Drobin
Okres realizacji	2019
Opis	<p>Przedsięwzięcie obejmuje wykonanie parkingu na 8 miejsc postojowych dla samochodów osobowych (w tym 2 dla osób niepełnosprawnych), oraz 2 miejsc dla pojazdów jednośladowych wraz z jezdnią manewrową.</p> <p>Zakres prac:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie inwestycji do realizacji: opracowanie projektu funkcjonalno-użytkowego, przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego na zasadzie „ zaprojektuj i wybuduj” • wykonaniu robót ziemnych, • wykonanie warstw podbudowy z pospółki stabilizowanej spoiwem hydraulicznym oraz kruszywa łamanego stabilizowanego mechanicznie, • wykonanie nawierzchni z betonowej kostki brukowej szarej typu hydrofuga na podsypce z grysu, • wykonanie krawężników betonowych na ławach z oporem, • wykonanie oznakowania pionowego i poziomego. <p>Szczegółowy opis prac będzie podany w programie funkcjonalno – użytkowym.</p>
Szacowany koszt	80.000 zł
Potencjalne źródła finansowania	<p>Krajowe środki publiczne (MiG Drobin): 30.000 zł</p> <p>Środki EU (EFRROW – PROW 2014-20, Działanie 7.2. Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii): 50.000 zł</p> <p>Inne źródła finansowania: 0 zł</p>
Zakładane rezultaty (wskaźniki, sposób oceny, źródła danych)	<p>Rezultaty: podniesienie komfortu odwiedzających cmentarz, ograniczenie dewastacji otoczenia cmentarza przez parkujące ‘na dziko’ pojazdy</p> <p>Wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba osób korzystających rocznie z parkingu: wartość bazowa (2018): 0, wartość końcowa (2022): 1.000 - poziom satysfakcji użytkowników: wartość bazowa (2018): 0%, wartość końcowa (2022):80% <p>Sposób oceny: ocena przez Komitet Rewitalizacji stopnia realizacji wskaźników i analiza jakościowa osiągniętych rezultatów</p> <p>Źródła danych: parafia w Łęgu, ankieta wśród użytkowników</p>
Komplementarne projekty/ przedsięwzięcia	<p>A 1.2. Zagospodarowanie przestrzeni publicznej (skwer) przy szkole w Łęgu Probostwie</p> <p>A 21. Modernizacja ulic: Zaleskiej i Gospodarskiej w Drobinie</p> <p>A 22. Ułożenie dywanika asfaltowego na drodze w Nagórkach Dobrskich</p> <p>A 23. Utwardzenie drogi wokół wsi Setropie</p> <p>A 24. Budowa chodnika w Nagórkach Dobrskich</p> <p>A 26. Budowa poczekalni przy przystanku autobusowym w Drobinie</p> <p>A 27. Budowa publicznej toalety w Drobinie</p>

Numer	A 26.
Nazwa	Budowa poczekalni przy przystanku autobusowym w Drobinie
Obszar/miejsce realizacji	Podobszar rewitalizacji nr 1 - Drobin
Podmiot(-y) realizujące(-e)	Urząd Miasta i Gminy Drobin
Okres realizacji	2019
Opis	Wielofunkcyjna poczekalnia dla osób podróżujących jest jednym z najważniejszych udogodnień, jakich oczekują podróżni na otwartym przystanku autobusowym. Wewnątrz ma być dość przestronie oraz będzie możliwość zaczerpnięcia wiadomości na temat gminy z ekranu informacyjnego. Powyższa inwestycja ma na celu poprawę jakości życia naszych mieszkańców oraz podniesienia standardów świadczonych usług w transporcie publicznym.
Szacowany koszt	170.000 zł
Potencjalne źródła finansowania	Krajowe środki publiczne (MiG Drobin): 34.000,00 zł Środki EU (EFRR - RPO WM, Działanie 6.2. Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych): 136.000,00 zł
Zakładane rezultaty (wskaźniki, sposób oceny, źródła danych)	Rezultaty: podniesienie komfortu podróżowania, zwiększenie bezpieczeństwa podróżnych Wskaźniki: - liczba osób korzystających rocznie z poczekalni: wartość bazowa (2018): 0, wartość końcowa (2022): 30.000 - poziom satysfakcji użytkowników: wartość bazowa (2018): 0%, wartość końcowa (2022): 80% Sposób oceny: ocena przez Komitet Rewitalizacji stopnia realizacji wskaźników i analiza jakościowa osiągniętych rezultatów Źródła danych: raporty zarządzających obiektem, ankieta wśród użytkowników
Komplementarne projekty/przedsięwzięcia	A 27. Budowa publicznej toalety w Drobinie A 28. Budowa mieszkań komunalnych w Drobinie

Numer	A 27.
Nazwa	Budowa publicznej toalety w Drobinie
Obszar/miejsce realizacji	Podobszar rewitalizacji nr 1 - Drobin
Podmiot(-y) realizujące(-e)	Urząd Miasta i Gminy Drobin
Okres realizacji	2018
Opis	<p>Brak toalety publicznej w Drobinie jest powodem dyskomfortu potencjalnie wszystkich osób znajdujących się poza domem, a szczególnie osób podróżujących, a więc przebywających w znacznej odległości od niego. Ma też negatywny wpływ na stan higieniczny miasta.</p> <p>Sposobem na poprawę sytuacji w tym zakresie jest budowa publicznego szaletu.</p> <p>Na zakres prac złożą się:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie projektu automatycznej toalety publicznej • Wykonanie robót budowlanych: <ul style="list-style-type: none"> - budowa i montaż dwustanowiskowej automatycznej toalety publicznej w wersji „wandalooodpornej”, z jednym stanowiskiem przystosowanym dla osób niepełnosprawnych. - wykonanie przyłącza wodociągowego - wykonanie przyłącza kanalizacyjnego - podłączenie do kanalizacji sanitarnej - zainstalowanie monitoringu zewnętrznego obiektu (sygnał przekazywany drogą radiową do sieci monitoringu miejskiego).
Szacowany koszt	30.000 zł
Potencjalne źródła finansowania	Krajowe środki publiczne (MiG Drobin): 6.000 zł Środki EU (EFRR – RPO WM, Działanie 6.2. Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych): 24.000 zł
Zakładane rezultaty (wskaźniki, sposób oceny, źródła danych)	<p>Rezultaty: podniesienie komfortu podróżnych, poprawa warunków sanitarnych otoczenia przystanku</p> <p>Wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba osób korzystających rocznie z toalety: wartość bazowa (2018): 0, wartość końcowa (2022): 10.000 - poziom satysfakcji użytkowników: wartość bazowa (2018): 0%, wartość końcowa (2022): 80% <p>Sposób oceny: ocena przez Komitet Rewitalizacji stopnia realizacji wskaźników i analiza jakościowa osiągniętych rezultatów</p> <p>Źródła danych: raporty zarządzających obiektem, ankieta wśród użytkowników</p>
Komplementarne projekty/ przedsięwzięcia	A 26. Budowa poczekalni przy przystanku autobusowym w Drobinie A 28. Budowa mieszkań komunalnych w Drobinie

Numer	A 28.
Nazwa	Budowa mieszkań komunalnych w Drobinie
Obszar/miejsce realizacji	Podobszar rewitalizacji nr 1 - Drobin
Podmiot(-y) realizujące(-e)	Miasto i Gmina Drobin
Okres realizacji	2018-2020
Opis	<p>Przedsięwzięcie realizuje potrzeby społeczne w zakresie mieszkalnictwa komunalnego. Ilość mieszkań w dyspozycji Miasta i Gminy Drobin (134 lokale) jest niewystarczająca względem potrzeb. Większość mieszkań jest też w złym stanie technicznym – większość budynków powstała w latach 90-tych XIX wieku. Są to budynki murowane o drewnianych stropach i dachach z płyt azbestowo-cementowych.</p> <p>Przedsięwzięcie obejmuje więc budowę komunalnego osiedla mieszkaniowego, w tym socjalnego, wraz z infrastrukturą techniczną. Na osiedle, zlokalizowane w Drobinie przy ul. Zaleskiej, złożą się trzy budynki z 12 lokalami mieszkalnymi. Łączna powierzchnia użytkowa stworzonych w ramach przedsięwzięcia lokali socjalnych, mieszkań chronionych oraz lokali wchodzących w skład zasobu mieszkaniowego gminy, niestanowiących lokali socjalnych, wraz z przynależnymi pomieszczeniami wyniesie 925,77 m².</p> <p>Budynki zbudowane w ramach przedsięwzięcia będą budynkami o jednakowych parametrach. Powierzchnia użytkowa każdego z budynków wyniesie 149,44 m²</p>
Szacowany koszt	2.423.530 zł
Potencjalne źródła finansowania	<p>Krajowe środki publiczne (MiG Drobin): 500.000 zł</p> <p>Krajowe środki publiczne (Fundusz Dopłat BGK): 1.923.530 zł</p> <p>Inne źródła finansowania: 0 zł</p>
Zakładane rezultaty (wskaźniki, sposób oceny, źródła danych)	<p>Rezultaty: podniesienie jakości życia użytkowników mieszkań, zwiększenie poczucia własnej wartości osób z grup wykluczonych,</p> <p>Wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba osób korzystających z wybudowanych mieszkań: wartość bazowa (2018): 0, wartość końcowa (2022): 70 - poziom satysfakcji użytkowników: wartość bazowa (2018): 0%, wartość końcowa (2022): 75% <p>Sposób oceny: ocena przez Komitet Rewitalizacji stopnia realizacji wskaźników i analiza jakościowa osiągniętych rezultatów</p> <p>Źródła danych: raporty realizatorów przedsięwzięcia, ankieta wśród użytkowników mieszkań</p>
Komplementarne projekty/ przedsięwzięcia	<p>A 26. Budowa poczekalni przy przystanku autobusowym w Drobinie</p> <p>A 27. Budowa publicznej toalety w Drobinie</p> <p>A 29. Remont budynków komunalnych w Setropiu</p> <p>B 8. Budowa mieszkań komunalnych dla młodych ludzi, aby zachęcić ich do pozostania/ zamieszkania w Drobinie</p>

Numer	A 29.
Nazwa	Remont budynków komunalnych w Setropiu
Obszar/miejsce realizacji	Podobszar rewitalizacji nr 5 - Setropie
Podmiot(-y) realizujące(-e)	Miasto i Gmina Drobin
Okres realizacji	2019
Opis	<p>Przedsięwzięcie obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie inwestycji do realizacji: opracowanie projektu funkcjonalno-użytkowego, przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego na zasadzie „ zaprojektuj i wykonaj” • wykonanie kapitalnego remontu pomieszczeń mieszkalnych: <ul style="list-style-type: none"> - tynki wraz z malowaniem i licowaniem ścian płytkami glazurowymi, posadzki, - wykonanie urządzeń sanitarnych, • wykonanie robót instalacyjnych: wodociągowych, kanalizacji sanitarnej, oczyszczalni przydomowej, co • wykonanie instalacji elektrycznej oświetlenia i gniazd wtyczkowych wraz z badaniem skuteczności zerowania. • wykonanie ocieplenia ścian zewnętrznych budynku • wykonanie ocieplenia dachu styropianem laminowanym z pokryciem papą termozgrzewalną • wykonanie instalacji odgromowej, • wymianę drzwi wejściowych wraz z wymianą okien, • malowanie <p>Szczegółowo przedmiot zamówienia określony zostanie w projekcie remontu budynku mieszkalnego wielorodzinnego</p>
Szacowany koszt	120.000 zł
Potencjalne źródła finansowania	<p>Krajowe środki publiczne (MiG Drobin): 60.000 zł</p> <p>Środki prywatne: 0 zł</p> <p>Środki EU (EFRR – RPO WM, Działanie 6.2. Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych): 60.000 zł</p>
Zakładane rezultaty (wskaźniki, sposób oceny, źródła danych)	<p>Rezultaty: podniesienie jakości życia użytkowników mieszkań, zwiększenie poczucia własnej wartości osób z grup wykluczonych,</p> <p>Wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba osób korzystających ze zmodernizowanych mieszkań: wartość bazowa (2018): 0, wartość końcowa (2022): 29 - poziom satysfakcji użytkowników: wartość bazowa (2018): 0%, wartość końcowa (2022): 90% <p>Sposób oceny: ocena przez Komitet Rewitalizacji stopnia realizacji wskaźników i analiza jakościowa osiągniętych rezultatów</p> <p>Źródła danych: raporty realizatorów przedsięwzięcia, ankieta wśród użytkowników mieszkań</p>
Komplementarne projekty/ przedsięwzięcia	<p>A 1.5. Remont świetlicy OSP w Setropiu</p> <p>A 19.5. Budowa siłowni zewnętrznej przy świetlicy w Setropiu</p> <p>A 19.6. Urządzenie boiska i placu zabaw przy wielorodzinnym budynku komunalnym w Setropiu</p> <p>A 23. Utwardzenie drogi wokół wsi Setropie</p> <p>A 28. Budowa mieszkań komunalnych w Drobinie</p>

Numer	A 30.
Nazwa	„Multimedialni”
Obszar/miejsce realizacji	Obszar rewitalizacji
Podmiot(-y) realizujące(-e)	Spółka Inwestycyjno-Mieszkaniowa Sp. z o.o. w Drobinie
Okres realizacji	2018 – 2019
Opis	<p>Celem przedsięwzięcia jest dostarczenie mieszkańcom gminy Drobin szybkiego Internetu światłowodowego, telefonu i telewizji dla ograniczenia zjawiska wykluczenia cyfrowego na obszarze gminy i zwiększenia aktywności gospodarczej, edukacyjnej, społecznej i kulturalnej mieszkańców opartej o technologie cyfrowe.</p> <p>W ramach przedsięwzięcia zostanie zaprojektowana sieć światłowodowa z podpięciem do mieszkańców i przedsiębiorców miasta Drobin. W miejscach, gdzie przejście kablem będzie niemożliwe lub drogie, na 3 obiektach użyteczności publicznej znajdą się anteny dalekiego zasięgu w celu przesyłania sygnału drogą radiową.</p>
Szacowany koszt	500.000 zł
Potencjalne źródła finansowania	<p>Krajowe środki publiczne (MiG Drobin; RPO WM): 180.000 zł</p> <p>Środki EU (EFRR – RPO WM, Działanie 2.1. E-usługi): 320.000 zł</p> <p>Inne źródła finansowania: 0 zł</p>
Zakładane rezultaty (wskaźniki, sposób oceny, źródła danych)	<p>Rezultaty: ograniczenie zjawiska wykluczenia cyfrowego, zwiększenie aktywności gospodarczej, edukacyjnej, kulturalnej i społecznej użytkowników sieci</p> <p>Wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba użytkowników sieci: wartość bazowa (2018): 0, wartość końcowa (2022): 300. - poziom satysfakcji użytkowników sieci: wartość bazowa (2018): 0%, wartość końcowa (2022): 75% <p>Sposób oceny: ocena przez Komitet Rewitalizacji stopnia realizacji wskaźników i analiza jakościowa osiągniętych rezultatów</p> <p>Źródła danych: raporty realizatorów przedsięwzięcia, ankiety wśród użytkowników sieci</p>
Komplementarne projekty/ przedsięwzięcia	<p>A 1. „Bijące serca społeczności lokalnych”</p> <p>A 20. „Teraz Drobin”</p> <p>B 2. „Aktywni mieszkańcy, aktywna Gmina”</p>

VI. Opis stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Realizacja „Programu rewitalizacji Miasta i Gminy Drobin na lata 2018-2022” przyczyni się do znaczącej poprawy sytuacji społeczno-gospodarczej w najbardziej dotkniętej zjawiskami kryzysowymi części gminy, a co za tym idzie - ograniczenia wewnątrzgminnych nierówności. W rezultacie nastąpi przyśpieszenie społecznego i gospodarczego rozwoju gminy. Prospołeczny charakter zaplanowanych działań, ich komplementarność i kompleksowość, zorientowanie na najbardziej kluczowe oraz problemowe obszary gminy poskutkuje szeregiem korzyści względem tradycyjnie rozumianych działań rozwojowych:

- 1/ działania te będą bardziej efektywne – realizacja każdego z nich będzie wspierać efekty innych działań;
- 2/ uzyskany zostanie efekt synergii, pojawi się wartość dodana - korzyści, które nie zostałyby uzyskane poprzez realizację mniej kompleksową, komplementarną i skoncentrowaną;
- 3/ prospołeczny i prośrodowiskowy charakter działań sprawi, że będący ich skutkiem rozwój obszaru rewitalizacji i całej gminy będzie miał bardziej trwały charakter i tworzył fundamenty dla kolejnych faz rozwojowych.

Wizja obszaru rewitalizacji po zrealizowaniu programu rewitalizacji jest następująca:

Wzrosła społeczna i gospodarcza aktywność mieszkańców obszaru rewitalizacji.
W jej rezultacie i dzięki uzupełnieniu braków w infrastrukturze oraz zachowaniu dziedzictwa kulturowego, poprawie stanu środowiska i funkcjonalności, obszar, a przez to także i gmina są bardziej atrakcyjne dla mieszkańców i przybyszów jako miejsce zamieszkania, pracy i prowadzenia działalności gospodarczej.

W rezultacie wyhamowany został wieloletni proces degradacji obszaru i pojawiły się nowe możliwości jego rozwoju.

Obszar lepiej spełnia swoje funkcje administracyjne i usługowe, stanowi lepszą wizytówkę gminy dla potencjalnych nowych mieszkańców, inwestorów oraz partnerów samorządu, organizacji społecznych, firm i mieszkańców, a także dla turystów.

Zrewitalizowane dziedzictwo kulturowe wzmacnia tożsamość lokalną mieszkańców obszaru rewitalizacji i służy jego rozwojowi.

VII. Realizacja programu

1. Szacunkowe ramy finansowe Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Drobin na lata 2018-2022

Szacunkowa wartość podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych w momencie opracowania PRMiGD wynosi **15.451.530** zł.

Udział środków publicznych w wynosi **14.774.530** zł, zaś udział środków prywatnych - **677.000** zł.

Koszty poszczególnych przedsięwzięć zostały oszacowane w oparciu o wartość podobnych działań realizowanych przez Miasto i Gminę Drobin lub inne podmioty na terenie Gminy lub w regionie, a więc w zbliżonych warunkach rynkowych. Oczywiście, trzeba mieć na uwadze, że realizacja Programu rewitalizacji Miasta i Gminy Drobin jest zamierzona na wiele lat, więc rzeczywiste koszty będą się różnić od szacunkowych, w stopniu trudnym do określenia w dniu dzisiejszym. Możliwy jest zarówno wzrost tych kosztów, np. związany z inflacją, jak i ich obniżenie, np. wynikające z konkurencji dostawców i wykonawców w poszczególnych sektorach rynku dóbr i usług. Możliwe jest także przybliżone utrzymanie się szacowanego całkowitego kosztu PRMiGD w efekcie wzajemnego znoszenia się spadków i wzrostów kosztów poszczególnych przedsięwzięć.

Znacząca część zakładanych kosztów będzie finansowana ze środków pomocowych: Unii Europejskiej i Samorządu Województwa Mazowieckiego, w mniejszym stopniu krajowych, gdyż tylko w ten sposób może zrealizować tak ambitny program niewielka, niezasobna miejsko-wiejska gmina. Ponieważ jednak pozyskanie tych środków wiąże się na ogół z wkładem własnym, w sytuacji bardzo ograniczonego dyspozycyjnego budżetu Miasta i Gminy Drobin, bardziej prawdopodobna jest korekta budżetu w dół. Inaczej mogło by się zdarzyć w przypadku aktywniejszego włączenia się w działania rewitalizacyjne podmiotów prywatnych, jednak nie sprzyja temu ich sytuacja finansowa i liczba na terenie gminy Drobin, a także wyraźnie prospołeczny charakter Programu rewitalizacji Miasta i Gminy Drobin na lata 2018-2022.

Zakładane główne źródła finansowania PRMiGD to przede wszystkim:

- Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 - zarówno środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, jak i Europejskiego Funduszu Społecznego będące w dyspozycji Samorządu Województwa Mazowieckiego, w ramach Poddziałania: 2.1., 4.1, 4.2, 4.3, 5.3, 6.2, 9.1, 9.2, 10.1, 10.2
- Mazowiecki Instrument Wsparcia Dróg Lokalnych
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 - Poddziałania: 7.2, 7.4
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
- Fundusz Dopłat Banku Gospodarstwa Krajowego
- środki Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego
- środki Ministra Sportu i Turystyki (Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej)
- środki Wojewody Mazowieckiego związane z wyłączeniem z produkcji gruntów rolnych;
- środki Powiatowego Urzędu Pracy i Wojewódzkiego Urzędu Pracy na aktywizację zawodową
- Fundusze Norweskie/EOG
- Fundusz Inicjatyw Obywatelskich,
- Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności,
- środki budżetu Miasta i Gminy Drobin
- środki własne organizacji społecznych, firm, innych podmiotów i mieszkańców, realizujących i uczestniczących w przedsięwzięciach rewitalizacyjnych.

2. Mechanizmy integrowania działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Drobin na lata 2018-2022 został skonstruowany w sposób w maksymalnym stopniu realizujący potrzeby społeczności gminy. Oznacza to między innymi, że ważnym założeniem przy doborze działań była ich **synergia**, tak by przy dostępnych środkach uzyskać jak największy efekt ekonomiczny i społeczny tych działań.

Oprócz działań bezpośrednio przyczyniających się do eliminacji lub ograniczenia negatywnych zjawisk występujących na terenach rewitalizowanych zaplanowano także działania powodujące wzmocnienie wzajemnych efektów oraz ich trwałość. Do takich działań należą przedsięwzięcia: A 2. Utworzenie Forum Organizacji Społecznych, A 3. Powołanie Młodzieżowej Rady Gminy, A 4. Akcja „Animacja”, B3. „Supersoftys” – wszystkie one tworzą (A.2, A.2, A.4) lub wzmacniają (B 3.) struktury instytucjonalne służące angażowaniu się społeczności i stymulowaniu przez nią (poprzez oddolne inicjatywy) procesu rozwoju gminy, w tym współpracy, dotychczas działających jednostkowo lub pasywnych elementów tkanki społecznej.

Działania w ramach PRMiGD mają **charakter kompleksowy** - nie tylko odnoszą się do zidentyfikowanych problemów gminy Drobin w sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, środowiska i technicznej (ogólna kompleksowość PRMiGD), ale też uzupełniają się obszarowo (**komplementarność terytorialna**), jak działania dotyczące poszczególnych podobszarów rewitalizacji, np. A.6, A.7, A.8, A.9, A.14, A.21, A.24, A.27, A.28 i A.29 dla Podobszaru rewitalizacji nr 1 – Drobin) oraz tematycznie (**komplementarność problemowa**) – wokół zdefiniowanych celów i kierunków działań PRMiGD (np. przedsięwzięcia: A 1., A 2., A 3 i B 1. dla kierunku działań K 1.1.1. Integracja mieszkańców w ramach Celu szczegółowego 1.1. Aktywizacja społeczna mieszkańców i Celu ogólnego 1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego gminy Drobin).

Przedsięwzięcia programu rewitalizacji odnoszą się wspomnianych sfer: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, środowiska i technicznej w różnym stopniu - co wynika z różnych możliwości oddziaływania na poszczególne sfery podmiotów z obszaru gminy za pomocą będących w ich dyspozycji: ograniczonych środków finansowych, ograniczonych instrumentów prawnych i ograniczonym czasie. Jednak jest to także efekt świadomego wyboru przez nie najbardziej efektywnych obszarów oddziaływania.

Do takich obszarów, w przypadku Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Drobin, należy niewątpliwie **sfera społeczna** - autorzy programu są świadomi, że kluczowym czynnikiem rozwoju jest czynnik ludzki. Przeświadczenie to wynika także z doświadczeń podmiotów i mieszkańców gminy w okresie ostatnich kilku lat, kiedy to raczej pasywna uprzednio społeczność zaktywizowała się i zaczęła mocniej włączać się w proces rozwoju gminy, stopniowo niwelujący negatywne efekty niekorzystnej koniunktury i wieloletnich zaniechań. To właśnie aktywna społeczność jest warunkiem koniecznym dla rozwoju. Jednak, jeśli chce zobaczyć efekty swojej pracy w akceptowalnej perspektywie czasowej, potrzebuje odpowiednich zasobów, przede wszystkim finansowych, ale także umiejętności: m.in. planowania, zarządzania, współpracy oraz wiedzy dotyczącej dziedzin, w których chce spowodować pozytywne zmiany. Te zasoby są w przeważająco wiejskiej społeczności na ogół ograniczone. Opracowanie programu rewitalizacji jest próbą pozyskania zewnętrznych zasobów dla zahamowania procesu degradacji i przyśpieszenia społecznego i gospodarczego, trwałego (zrównoważonego rozwoju gminy).

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Drobin ma także **charakter skoncentrowany**. Wyznaczony obszar rewitalizacji obejmuje relatywnie mały obszar (13 % całkowitej powierzchni gminy). Na tym

obszarze zamieszkuje około 22% ludności gminy (w tym aż 18,1% mieszka na zaledwie 0,69% powierzchni gminy - w centralnej części miasta Drobin). Oznacza to, że realizowane na niewielkim obszarze działania będą oddziaływały bezpośrednio na znaczącą część jej społeczności. Taka koncentracja pozwoli uzyskać efekt zauważalny i odczuwalny przez społeczność obszaru, a ponieważ terytorialnie dotyczy w znacznym stopniu wskazanych przez *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Miasta i Gminy Drobin* ośrodków pełniących funkcje ponadlokalne (Drobin, Łęg Probostwo, Kozłowo), wzmocni je tak, by mogły efektywniej stymulować rozwój całego obszaru gminy. Dotychczasowe oddziaływanie miało niewystarczający zakres, co skutkowało postępującym procesem depopulacji gminy.

Jednocześnie wiele przedsięwzięć o charakterze integracyjnym, aktywizacyjnym i edukacyjnym – z natury niepodzielnych – kluczowych dla realizacji celów Programu, będzie oddziaływać na całą społeczność gminy. Oznacza to **większe i trwalsze efekty** oraz osiągnięcie **większej spójności społecznej** dzięki realizacji Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Drobin niż w przypadku działań oddziaływujących tylko na mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Specyfika gminy Drobin, jaką jest silnie rozproszone osadnictwo (mimo występowania ośrodka miejskiego, 5.249 mieszkańców gminy zamieszkuje aż w 47 sołectwach) i występowanie popegeerowskich obszarów koncentracji problemów, sprawiła, że było konieczne wydzielenie **pięciu podobszarów rewitalizacji**.

Relatywnie nieliczne są przedsięwzięcia o oddziaływaniu punktowym. Jednak nawet te, które wydają się mieć takowe (np. obiekty infrastruktury społecznej: świetlice, boiska, place zabaw) zawsze oddziałują na cały dotknięty kryzysem obszar, czyli w praktyce całą gminę, gdyż pozwalają lokalnym beneficjentom włączyć się w główny nurt aktywności społecznej w gminie, upodmiotowiając ich i motywując w ten sposób do dalszego zwiększania aktywności, a w rezultacie – **zwiększając spójność społeczną i kapitał społeczny** gminy.

W warunkach małej gminy miejsko-wiejskiej **analiza skutków decyzji przestrzennych** jest naturalnym elementem realizowanego programu, gdyż jest to codzienna praktyka Samorządu Gminy - wszystkie jego działania są uważnie obserwowane przez społeczność gminy.

Przyjęty system zarządzania procesem realizacji programu rewitalizacji zapewnia wymaganą cechę jaką jest **komplementarność proceduralno-instytucjonalna** – oparty na systemie zarządzania Samorządu Miasta i Gminy Drobin – kluczowego podmiotu procesu rewitalizacji – jest jednocześnie otwarty na udział innych interesariuszy procesu. W procesie tym **wykorzystywane będą doświadczenia i umiejętności** Samorządu, nabyte w trakcie realizacji wcześniejszych **partycypacyjnych projektów** wspieranych środkami zewnętrznymi.

W procesie wyboru przedsięwzięć rewitalizacyjnych kierowano się dotychczasowymi doświadczeniami w realizacji działań o charakterze rewitalizacyjnym (stąd m.in. nacisk na działania społeczne czy dotyczące środowiska). Proponowane przedsięwzięcia stanowią często **rozwińcie poprzednich działań** (np. propozycja uruchomienia kina to efekt pozytywnych doświadczeń, mimo trudnych warunków, Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej związanych z prowadzeniem Dyskusyjnego Klubu Filmowego), **bądź ich uzupełnienie** (np. przedsięwzięcie „W zdrowym ciele...” wykorzysta doświadczenia uprzednio zrealizowanych: kampanii społecznej „Uwaga nadwaga!” i programu „Śniadanie daje moc”, czy też doświadczenie Szkoły Podstawowej w Łęgu jako *Szkoły Promującej Zdrowie*).

Wielość i różnorodność obszarów interwencji PRMiGD skutkuje jego zakładaną realizacją z wykorzystaniem **wielu funduszy**, w tym zwłaszcza Europejskiego Funduszu Społecznego i

Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (obu m.in. poprzez RPO Województwa Mazowieckiego), ale także Europejskiego Funduszu Rolnictwa na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (za pośrednictwem Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich) – przy zachowaniu zasady unikania podwójnego finansowania przedsięwzięć.

Synergia przedsięwzięć rewitalizacyjnych była intencją autorów PRMiGD – dla zwiększenia efektów zamierzonych działań i pozyskanych środków, ale też wynika z celów na poziomie europejskim i krajowym, jakim są dedykowane te fundusze. Efekty projektów inwestycyjnych, korzystających ze wsparcia środkami EFRR i EFRROW oraz krajowych funduszy publicznych (gminnych, krajowych i wojewódzkich), będą służyć realizacji projektów społecznych, korzystających ze wsparcia EFS, a także innych źródeł: Funduszu Inicjatyw Obywatelskich, Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, Funduszy Norweskich/EOG.

Przy realizacji PRMiGD będą wykorzystywane zarówno **środki publiczne, jak i prywatne**. Niewątpliwie, te pierwsze będą dominujące, co wynika przede wszystkim z prospołecznego charakteru zamierzonych przedsięwzięć, a w mniejszym stopniu – także z ograniczonych zasobów i skłonności podmiotów prywatnych do finansowania takich działań. Można jednak oczekiwać, że udział środków prywatnych będzie stopniowo wzrastał – w miarę wzrostu zamożności tych podmiotów, ale także uświadamiania sobie przez nie korzyści (bezpośrednich i pośrednich), wynikających z ich zaangażowania w realizację działań.

3. Opis struktury zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji

Po uchwaleniu Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Drobin na lata 2018-2022 Rada Miejska wprowadzi przedsięwzięcia rewitalizacyjne zawarte w tym programie, służące realizacji zadań własnych Gminy, do załącznika uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej (WPF). W przypadku niewystarczającej ilości danych z punktu widzenia wymogów dla WPF, Rada Miejska wprowadzi przedsięwzięcia do tego załącznika niezwłocznie po ustaleniu niezbędnych danych

Podmiotem odpowiedzialnym za realizację Programu Miasta i Gminy Drobin jest Burmistrz Miasta i Gminy Drobin. Korzysta on ze wsparcia Urzędu Gminy i gminnych jednostek organizacyjnych oraz z powołanego Zespołu ds. Rewitalizacji, który stanowić będzie jednostkę bezpośrednio zarządzającą procesem wdrażania GPR.

W skład Zespołu wejść:

- Sekretarz Miasta i Gminy Drobin, jednocześnie kierujący Referatem Planowania i Zamówień (odpowiedzialnym także za inwestycje i pozyskiwanie środków zewnętrznych)
- Kierownik Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Drobinie
- Dyrektor Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej w Drobinie
- Dyrektor Miejskiego Ośrodka Kultury, Sportu i Rekreacji
- Prezes Spółki Inwestycyjno-Mieszkaniowej Sp. z o.o. w Drobinie
- Kierownik Referatu Infrastruktury, Ochrony Środowiska i Gospodarki Komunalnej

Zadania Zespołu ds. Rewitalizacji obejmą m.in.:

- prowadzenie naboru projektów w ramach PRMiGD
- nadzór nad realizacją przedsięwzięć PRMiGD
- monitoring procesu realizacji PRMiGD
- ewaluację procesu realizacji PRMiGD (z wykorzystaniem zewnętrznego ewaluatora)
- analizę wpływu PRMiGD na obszar gminy (we współpracy z innymi podmiotami Gminy)
- aktualizację PRMiGD

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Drobin na lata 2018 – 2022

- promocję procesu rewitalizacji
- pełnienie funkcji sekretariatu Komitetu Rewitalizacji

W trakcie realizacji swoich funkcji Zespół ds. Rewitalizacji korzysta z pomocy wszystkich komórek i jednostek organizacyjnych Miasta i Gminy Drobin. Obsługę administracyjną Zespołu zapewni Referat Planowania i Zamówień, on też będzie gromadził dokumenty związane z realizacją Programu Rewitalizacji.

Ważną rolę w procesie realizacji PRMiGD odgrywa Komitet Rewitalizacji jako forum współpracy interesariuszy oraz ciało konsultacyjno-doradcze dla Burmistrza. Przedstawiciele Komitetu będą także oceniać realizację poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Koszty zarządzania realizacją PRMiGD ponosi Urząd Miasta i Gminy z budżetu Miasta i Gminy Drobin jako koszty działalności UMiG.

Ramowy harmonogram realizacji Programu rewitalizacji Miasta i Gminy Drobin na lata 2018-2022

Zadanie	2018	2019	2020	2021	2022
Opracowanie i uchwalenie GPR					
Realizacja przedsięwzięć GPR					
Nabór projektów w ramach GPR					
Monitoring procesu realizacji GPR					
Ewaluacja procesu realizacji GPR					
Analiza wpływu GPR na obszar gminy					
Aktualizacja GPR					
Promocja procesu rewitalizacji					

Harmonogram realizacji przedsięwzięć głównych Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Drobin

Przedsięwzięcie	2018	2019	2020	2021	2022
A 1. „Bijące serca społeczności lokalnych”					
A 2. Utworzenie Forum Organizacji Społecznych					
A 3. Powołanie Młodzieżowej Rady Gminy					
A 4. Akcja „Animacja”					
A 5. „Gmina z historią”					
A 6. „Bijące serce gminy”					
A 7. Uruchomienie GOK i kina w Strażnicy OSP Drobin					
A 8. Dopuszczenie orkiestry OSP Drobin w stroje ...					
A 9. Rozwój oferty edukacyjnej technikum i branżowej					
A 10. „Kowale swego szczęścia”					
A 11. „Wiedza to pieniądz”					
A 12. „Inkubator przyszłości” - budowa przedszkola w Łęgu P.					
A 13. „Po pierwsze: bezpieczeństwo”					
A 14. Rozbudowa i modernizacja kotłowni miejskiej					
A 15. Budowa kotłowni osiedlowej w Łęgu					
A 16. „Czyste ścieki – czysta woda”					
A 17. „Ekologia się opłaca”					

A 18. „Ziemia jest jedna”					
A 19. „W zdrowym ciele ...”					
A 20. „Teraz Drobin”					
A 21. Modernizacja ulic: Zaleskiej i Gospodarskiej w Drobinie					
A 22. Ułożenie dywanika asfaltowego na drodze w Nagórkach					
A 23. Utwardzenie drogi wokół wsi Setropie					
A 24. Budowa chodnika w Nagórkach Dobrskich					
A 25. Budowa parkingu przy cmentarzu w Łęgu Probstwie					
A 26. Budowa poczekalni przy przystanku autobusowym					
A 27. Budowa publicznej toalety w Drobinie					
A 28. Budowa mieszkań komunalnych w Drobinie					
A 29. Remont budynków komunalnych w Setropiu					
A 30. „Multimedialni”					

4. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji

4.1. Znaczenie procesu partycypacji społecznej w procesie rewitalizacji

Udział społeczny (partycypacja społeczna) jest wymogiem formalnym (ustawowym) i merytorycznym prawidłowo prowadzonego procesu rewitalizacji. W przypadku gminy Drobin został on zainicjowany jeszcze przed przystąpieniem do opracowania programu rewitalizacji.

Bezpośrednie włączanie społeczności lokalnej w proces rewitalizacji stwarza możliwość identyfikacji problemów gminy i ich hierarchizacji z perspektywy mieszkańców oraz znajdowania rozwiązań zdiagnozowanych problemów. Możliwość dyskusji na otwartym forum, wymiany poglądów służy formułowaniu wspólnego stanowiska mieszkańców. Całość procesu partycypacji skutkuje dwoma bardzo ważnymi cechami procesu rewitalizacji: 1. Pozwala lepiej dopasować działania rewitalizacyjne do subiektywnie odczuwanych problemów; 2. Nadaje im mandat społeczny i zapewnia/ułatwia zaangażowanie w realizację programu podmiotów/osób, innych niż sama administracja gminna, a przez to zwiększa zakres i efektywność Programu.

Podstawą partycypacji społecznej jest świadomość lokalnej społeczności o znaczeniu i skutkach procesu rewitalizacji. Dlatego bardzo ważne są: edukacja mieszkańców nt. celów i charakteru procesu rewitalizacji oraz systematyczne i otwarte informowanie mieszkańców o podejmowanych działaniach oraz postępach procesu.

4.2. Podstawowe zasady partycypacji społecznej w procesie rewitalizacji

Przyjęte zostały następujące zasady dotyczące organizacji i przebiegu partycypacji społecznej podczas opracowywania Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Drobin oraz realizacji procesu rewitalizacji:

1. Zaangażowanie społeczności przez cały czas trwania procesu.
2. Włączenie w proces rewitalizacji różnych grup interesariuszy.
3. Równouprawienie wszystkich uczestników
4. Dwustronny przepływ informacji.
5. Wieloaspektowość partycypacji.
6. Jawność partycypacji oraz jej efektów.
7. Responsywność i dopasowanie form oraz treści procesu partycypacji do potrzeb interesariuszy.

4.3. Interesariusze procesu rewitalizacji w gminie Drobin

Powołany przez Burmistrza Miasta i Gminy Drobin Zespół ds. opracowania Programu Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Drobin opracował listę interesariuszy procesu rewitalizacji gminy. Składają się na nią **wszyscy mieszkańcy Miasta i Gminy Drobin** i reprezentujące ich instytucje i organizacje, w tym:

- Radni Miasta i Gminy Drobin
- Kadra UMiG Drobin, w tym Burmistrz Miasta i Gminy Drobin
- Sołtysi – reprezentujący społeczności poszczególnych 49 sołectw
- Gminna Rada Seniorów

PLACÓWKI OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZE

- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Drobinie
- Zespół Szkół w Drobinie
- Zespół Szkół w Łęgu Probostwie
- Szkoła Podstawowa im. Miry Zimińskiej - Sygietyńskiej w Cieszewie
- Szkoła Podstawowa im. prof. arch. Stanisława Marzyńskiego w Rogotwórsku
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Drobinie
- Miejsko-Gminne Przedszkole w Drobinie
- Gminne Przedszkole w Łęgu Probostwie
- Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Drobinie
- Miejski Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Drobinie

PARAFIE

- Parafia w Drobinie
- Parafia w Łęgu Probostwie
- Parafia w Rogotwórsku

ORGANIZACJE SPOŁECZNE

- Fundacja "Praca Dla Niewidomych" - Rolniczy Zakład Aktywności Zawodowej w Stanisławowie
- Spółdzielnia Socjalna Osób Prawnych „Centrum Usług Środowiskowych” w Drobinie
- Stowarzyszenie „ Nasz Drobin” w Drobinie
- Katolickie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Uzależnionym i Ich Rodzinom „Filadelfia”
- Koło Gospodyń Wiejskich w Maliszewku
- Koło Parafialne Akcji Katolickiej przy parafii św. Stanisława BM w Drobinie
- Koło Parafialne Akcji Katolickiej przy parafii św. Wawrzyńca w Rogotwórsku
- Liga Ochrony Przyrody – koła w szkołach
- PCK Klub Honorowych Dawców Krwi „Dar Krwi” w Drobinie
- Koło PCK w Zespole Szkół w Drobinie
- Koło PCK w Zespole Szkół w Łęgu Probostwie
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów - Koło nr 3 w Łęgu Probostwie,
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów - Koło nr 7 w Drobinie
- Polski Związek Hodowców Gołębi Poczтовых- Okręg Płock – Oddział Sierpc - sekcja Drobin
- Stowarzyszenie Promocji i Rozwoju Wsi Brzechowo
- Stowarzyszenie Odnowy Wsi Niemczewo
- Towarzystwo Inicjatyw Lokalnych w Łęgu Kościelnym
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci - Koło w Zespole Szkół w Drobinie
- Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Drobińskiej

- Związek Buddyjski Karma Kagyu
- Związek Harcerstwa Polskiego - drużyna w Zespole Szkół w Łęgu Probstowie
- Związek Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych
- Stowarzyszenie 50+
- Stowarzyszenie Kultury i Sportu „Pegaz”
- Zespół instrumentalno-wokalny „Radosne Serca”
- Orkiestra Dęta OSP w Drobinie
- Chór „Uśmiech Seniora”
- LKS Skra Drobin
- LKS Wicher Cieszewo

UCZNIOWSKIE KLUBY SPORTOWE

- UKS Tęcza w Zespole Szkół w Drobinie
- UKS Iskra w Zespole Szkół w Łęgu Probstowie www.zsleg.pl
- UKS Jutrzenka w Szkole Podstawowej w Rogotwórsku
- UKS Lider w Szkole Podstawowej w Cieszewie www.spcieszewo.xorg.pl
- UKS w Liceum Ogólnokształcącym w Drobinie www.lodrobin.com

OCHOTNICZE STRAŻE POŻARNE

- OSP w Drobinie
- OSP w Łęgu Probstowie
- OSP w Rogotwórsku
- OSP w Wrogocinie
- OSP w Setropiu
- OSP w Chudzymie
- OSP w Nagórkach Dobrskich
- OSP w Kozłowie
- OSP w Maliszewku
- OSP w Dobrosielicach

PRZEDSIĘBIORCY, m.in.

- Olewnik-Bis Sp. z o.o.
- Remondis Drobin
- Spółka Inwestycyjno-Mieszkaniowa Sp. z o.o.
- Gospodarstwo Rolne Danuta Olewnik-Cieplińska
- AGROCHEM - Drobin
- P-SERWIS Sp. z o.o. - Drobin
- JERONIMO MARTINS DYSTRYBUCJA SA - Drobin
- Bank Spółdzielczy Mazowsze - Drobin
- ELEWAR Sp z o.o. - Drobin
- NZOZ „SAN-MED.” - Drobin
- PKO BP – Drobin

Lista interesariuszy będzie systematycznie uzupełniana w całym okresie realizacji działań rewitalizacyjnych.

4.4. Zastosowane techniki i narzędzia partycypacyjne

Przy opracowywaniu Programu rewitalizacji Miasta i Gminy Drobin na lata 2018-2022 wykorzystano następujące techniki i narzędzia partycypacyjne:

1/ Działania promocyjno-informacyjne.

W dniu 21 września 2017 roku na posiedzeniu Komisji Gospodarki Rady Miejskiej w Drobinie zostały przedstawione radnym – członkom Komisji zasady współcześnie rozumianej rewitalizacji.

W dniu 28 września 2017 roku na posiedzeniu Rady Miejskiej w Drobinie zostały przedstawione radnym, sołtysom, pracownikom Urzędu Miasta i Gminy oraz zainteresowanym mieszkańcom szczegółowe zasady prowadzenia procesu rewitalizacji, zgodnie z Ustawą z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji oraz proces opracowywania GPR. Prezentacja była transmitowana za pośrednictwem internetu - na stronie <https://www.youtube.com/user/umgdrobin>

Niezbędnym etapem przygotowawczym do partycypacji społecznej w przygotowywaniu i wdrażaniu Gminnego Programu Rewitalizacji jest rozpowszechnianie informacji dotyczących procesu rewitalizacji i zachęcenie mieszkańców do aktywnego udziału w pracach. Dzięki nowoczesnym kanałom komunikacji (Internet) zwiększono zasięg działań informacyjno-promocyjnych – pozwoliło to dotrzeć do większej liczby mieszkańców. Istotną rolę, szczególnie w przypadku relatywnie niewielkich społeczności, takich jak gmina Drobin, odgrywa również organizacja wydarzeń promocyjno- informacyjnych np. spotkań.

Wykorzystana została też technologia umożliwiająca skuteczne dotarcie do poszczególnych mieszkańców jaką jest powiadomienie SMS. W ten sposób dnia 4.10.2017 r. powiadomiono o warsztatach 630 osób, dnia 24.10.2017 r. – 638 osób, dnia 7.12.2017r – 22 osoby i dnia 4.01.2018 r. – 728 osób.

Konsultacje społeczne prowadzone były w terminie od dnia 29.09.2017 roku do dnia 23.11.2017 roku na podstawie Obwieszczenia w sprawie konsultacji społecznych projektu dokumentu Gminny Program Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Drobin na lata 2018-2022 w następujących formach:

1. Zbieranie uwag i wniosków w formie papierowej oraz elektronicznej z wykorzystaniem formularza konsultacyjnego. Wypełnione czytelnie formularze można było dostarczyć:
  - a) Drogą elektroniczną na adres e-mail: ummgdrobin@plo.pl wpisując w tytule „Konsultacje społeczne- projekt Gminnego Programu rewitalizacji dla Miasta i Gminy Drobin na lata 2018—2022”.
  - b) Drogą korespondencyjną na adres Urzędu Miasta i Gminy Drobin, ul. Piłsudskiego 12, 09-210 Drobin z dopiskiem: „Konsultacje społeczne- projekt Gminnego Programu rewitalizacji dla Miasta i Gminy Drobin na lata 2018—2022”.
  - c) Bezpośrednio do pokoju nr 115 i nr.10 w budynku Urzędu Miasta i Gminy Drobin w godzinach pracy Urzędu.
2. Spotkania otwartego z interesariuszami rewitalizacji, umożliwiającego omówienie głównych założeń dokumentu, a także przedstawienie uwag, opinii i propozycji. Szczegółowy termin i miejsce podane zostały co najmniej na 7 dni kalendarzowych przed planowanym spotkaniem. Spotkanie zostało zorganizowane w dniu 9 października 2017 roku o godzi 16.00 i w dniu 12 grudnia 2017 roku o godz. 16.00 w sali konferencyjnej Urzędu Miasta i Gminy Drobin. Zaproszenie na spotkanie konsultacyjne zostało przekazane softysom, wywieszane na tablicy ogłoszeń oraz zamieszczone na stronie internetowej Miasta i Gminy Drobin oraz na tablicy podmiotowej miasta i gminy w Biuletynie Informacji Publicznej.

Warsztaty w dniu 9.10.2017 r.: identyfikacja problemów i obszarów rewitalizacji w gminie Drobin

3. Zbieranie uwag ustnych do protokołu w budynku Urzędu Miasta i Gminy Drobin, ul. Piłsudskiego 12, 09-210 Drobin w pok. 115 w godzinach pracy Urzędu.

Formularz konsultacyjny oraz projekt dokumentu dostępne były od dnia 22.10.2017 roku.:

- w wersji papierowej w budynku Urzędu Miasta i Gminy Drobin, ul. Piłsudskiego 12, 09-210 Drobin w pokoju nr115 w godzinach pracy Urzędu;
- w wersji elektronicznej na oficjalnej stronie internetowej Miasta i Gminy Drobin (www.drobin.pl).

Biuletyn Informacyjny Burmistrza oraz Rady Miejskiej w Drobinie – numery: 95 i 96

W dwóch numerach *Biuletynu Informacyjnego Burmistrza oraz Rady Miejskiej w Drobinie* ukazały się informacje opisujące działania podejmowane na rzecz opracowania Programu Rewitalizacji. Dzięki nim zainteresowani mieszkańcy mogli włączyć się w proces opracowania Programu. Biuletyn jest uznanym w społeczności gminy źródłem informacji – ukazuje się od ponad 20 lat.

2/ Badania społeczne

Trafność diagnozy zależy nie tylko od obiektywnych, tzw. „twardych” danych, ale także od **opinii i preferencji mieszkańców**. Zebranie ankiet umożliwia również weryfikację i uzupełnienie uprzednio zebranych danych i opinii. Badanie opinii lokalnych społeczności tworzy pozytywne nastawienie do samego procesu rewitalizacji i przeprowadzanych w jego ramach prac. Ankiety do samodzielnego wypełnienia pozwoliły na uzyskanie rzeczywistych opinii lokalnej społeczności.

Ankieta internetowa

W celu zapewnienia spójności planowanych działań z potrzebami i oczekiwaniami społeczności lokalnej, została przygotowana ankieta nt. potrzeb i działań rewitalizacyjnych w gminie Drobin.

Ankieta wraz z listem przewodnim, wyjaśniającym jej cel, została zamieszczona w dniu 5.10.2017 r. roku na stronie www.drobin.pl

Ankieta papierowa

Niezależnie od ankiety w formie elektronicznej, mieszkańcy miasta i gminy Drobin mogli wypowiedzieć się poprzez ankietę w formie papierowej.

Ankieta zawierała następujące pytania:

1. Jakie problemy hamują rozwój społeczno-gospodarczy gminy Drobin lub obniżają jakość życia mieszkańców?
społeczne/gospodarcze/przestrzenno-funkcjonalne/techniczne/środowiskowe:
2. Jakie obszary (sołectwa) gminy Drobin cechuje największe natężenie tych problemów?
3. Jakie działania rewitalizacyjne należy zrealizować?
4. Jakie osoby/podmioty warto włączyć w proponowane działania?

Mieszkańcy i inni interesariusze mogli odpowiedzi na ankietę przesłać/przekazać do Urzędu Gminy do dnia 23.11.2017 r.

Wywiady pogłębione

W uzupełnieniu informacji i opinii zebranych wśród mieszkańców, ekspert zewnętrzny przeprowadził wywiady pogłębione z przedstawicielami społeczności lokalnej - osobami dysponującymi bardziej dogłębną wiedzą dotyczącą problemów i potrzeb tej społeczności w sferach: społecznej, gospodarczej, funkcjonalno-przestrzennej i technicznej. W połączeniu z informacjami uzyskanymi z ankiet, umożliwiły one uzyskanie bardziej złożonego, szczegółowego i obiektywnego obrazu dotyczących społeczności gminy problemów oraz pożądanych i możliwych działaniach rewitalizacyjnych w ramach wyżej wymienionych sfer.

Wywiady były prowadzone w okresie wrzesień 2017 – styczeń 2018 i dotyczyły zarówno problemów ograniczających społeczno-gospodarczy rozwój gminy, jak i proponowanych działań rewitalizacyjnych. Objęły następujących rozmówców:

- Burmistrza Miasta i Gminy Drobin
- Przewodniczącego Rady Miejskiej w Drobinie
- Sekretarza Miasta i Gminy Drobin
- Prezesa Spółki Inwestycyjno-Mieszkaniowej Sp. z o.o. w Drobinie
- Członka Zarządu firmy Olewnik-Bis Sp. z o.o.
- Radnego Powiatu Płockiego, Prezesa Zarządu Gminnego OSP
- Dyrektora Zespołu Szkół w Łęgu Probostwie
- Radnego Gminy Drobin (Kozłowo)
- Sołtysa Sołectwa Kozłowo
- Prezesa OSP Kozłowo
- Radnej Gminy Drobin (Setropie)
- Sołtysa Sołectwa Setropie
- Prezesa OSP Setropie
- Sołtysa Sołectwa Nagórki Dobrskie i Naczelnika OSP Nagórki Dobrskie
- Prezesa OSP Nagórki Dobrskie
- Sekretarza OSP Nagórki Dobrskie
- Gospodarza OSP Nagórki Dobrskie
- Członka OSP Nagórki Dobrskie

3/ Warsztaty

Warsztaty były formą jakościowego badania potrzeb i preferencji społeczności lokalnych. Technika ta ma charakter interaktywny i aktywizujący, wykorzystuje efekt synergii, zwiększonej motywacji i poczucia bezpieczeństwa uczestników warsztatów. Przeprowadzenie warsztatów umożliwiło uzupełnienie informacji i opinii uzyskanych w rezultacie ankiet, uwag pisemnych i wywiadów pogłębionych. Warsztaty miały charakter otwarty, co pozwoliło na zestawienie różnych punktów widzenia. Odbyły się 3 sesje warsztatów:

Warsztat diagnostyczny - w dniu 9 października 2017 r. został zorganizowany warsztat diagnostyczny mający na celu zidentyfikowanie przez uczestników zjawisk kryzysowych dotykających społeczność gminy oraz obszaru rewitalizacji.

Dwa warsztaty strategiczne – w dniu 16 grudnia 2017 roku o godz. 16.00 oraz w dniu 11 stycznia 2018 roku o godz. 14.00, mające za cel określenie celów i kierunków rewitalizacji w gminie Drobin, a także składających się na proces rewitalizacji przedsięwzięć, mających na celu eliminację lub ograniczenie zjawisk kryzysowych, a także określenie wizji obszaru po rewitalizacji. W sumie w warsztatach strategicznych wzięło udział 125 osób.

Warsztaty w dniu 11.01.2018 r.: definiowanie kierunków działań rewitalizacyjnych

4/ Konsultacje społeczne: zgłaszanie uwag on-line, na formularzach, ustnie oraz spotkania konsultacyjne

Konsultacje społeczne miały na celu zebranie od interesariuszy rewitalizacji uwag, opinii i propozycji dotyczących założeń i proponowanych działań w Programie Rewitalizacji Miasta i Gminy Drobin.

Projekt dokumentu *Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Drobin na lata 2018 – 2022* został poddany **konsultacjom społecznym**, mającym na celu zebranie od interesariuszy rewitalizacji uwag, opinii i propozycji dotyczących jego założeń i proponowanych działań. Konsultacje miały miejsce od dnia 11 kwietnia 2018 r. do dnia 10 maja 2018 r. informacja na stronie www.drobin.pl, GPR w BIP.

Na formy konsultacji społecznych złożyły się:

A/ Zbieranie uwag i wniosków w formie papierowej oraz elektronicznej z wykorzystaniem formularza konsultacyjnego:

a) drogą elektroniczną na adres e-mail: umg@drobin.pl wpisując w tytule „Konsultacje społeczne – projekt Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Drobin na lata 2017 - 2022.”.

b) drogą korespondencyjną na adres Urzędu Miasta i Gminy Drobin, ul. Marszałka L. Piłsudskiego 12, 09-210 Drobin z dopiskiem: „Konsultacje społeczne – projekt Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Drobin na lata 2018 –2022.”.

c) bezpośrednio do pok. 115 w budynku Urzędu Miasta i Gminy Drobin - w godzinach pracy Urzędu.

B/ Zbieranie uwag ustnych do protokołu

Formularz konsultacyjny oraz projekt ww. dokumentu dostępne były od dnia 11.04.2018 r.:

- w wersji papierowej w budynku Urzędu Miasta i Gminy Drobin, ul. Marszałka J. Piłsudskiego 12 w Drobinie, w pokoju nr 115 - w godzinach pracy Urzędu;
- w wersji elektronicznej na oficjalnej stronie internetowej Gminy Drobin (www.drobin.pl) oraz na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej (www.bip.drobin.pl).

W sumie w różnych działaniach na rzecz opracowania *Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Drobin* wzięło udział 151 osób.

Najbardziej efektywnymi formami włączenia społeczności gminy w proces opracowania Programu Rewitalizacji okazały się wywiady pogłębione, warsztaty, a następnie ankiety. Opinie i propozycje zgłaszane w trakcie warsztatów miały dużą wartość merytoryczną, gdyż ich uczestnicy zostali zapoznani z celami i specyfiką procesu rewitalizacji. Inaczej było w przypadku ankiet – zawarte w nich propozycje i opinie miały bardzo szerokie spektrum, często nie były związane z działaniami rewitalizacyjnymi, jak np. opinia dotycząca potrzeby wymiany pasywnego sołtysa w jednym z sołectw. Zdecydowanie największy walor merytoryczny miały wywiady pogłębione, z racji swojego charakteru umożliwiające bardziej analityczne podejście do zagadnienia (więcej czasu, ograniczona liczba rozmówców, koncentracja na wybranych zagadnieniach lub/i terytorium). W większości przypadków, dodatkowym walorem wywiadów było połączenie ich z wizją lokalną miejsc, których dotyczyły (w ramach proponowanego obszaru rewitalizacji)

4.5. Mechanizmy partycypacji, które będą stosowane przy wdrażaniu GPR

Także proces wdrażania *Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Drobin* będzie miał uspołeczniony charakter. Niezależnie od wymogów formalnych (zapisanych w *Ustawie z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji* i wynikających z nich warunków wspierania procesów rewitalizacji funduszami Unii Europejskiej i krajowymi) potrzeba taka wynika z kilku przesłanek. Są to:

1/ właściwie rozumiany i realizowany proces rewitalizacji jest z natury procesem społecznym, gdyż w dużym stopniu składa się z działań w sferze społecznej; nie jest więc możliwy bez udziału społeczeństwa;

2/ włączenie społeczności gminy: mieszkańców, organizacji społecznych, przedsiębiorców, grup nieformalnych, grup wyznaniowych itp. znacząco zwiększa potencjał (ludzki i finansowy), który może być zaangażowany na rzecz realizacji PRMiGD; jest to szczególnie ważne w sytuacji mniejszych i mniej zasobnych gmin, do jakich należy także gmina Drobin;

3/ uspołecznienie procesu wdrażania PRMiGD na różnych jego etapach: przygotowania i realizacji przedsięwzięć, oceny realizacji poszczególnych przedsięwzięć, ewaluacji procesu wdrażania GPR, analizy wpływu GPR na obszar gminy, aktualizacji PRMiGD, sprawi, że mieszkańcy gminy Drobin poczują się współwłaścicielami Programu, a co za tym idzie - będą wspierać jego realizację;

4/ zaangażowanie w proces szerszej grupy przedstawicieli społeczności gminy ograniczy ryzyko kosztownych (finansowo i politycznie) błędów przy jego realizacji.

Instytucjonalnym reprezentantem społeczności gminy w procesie wdrażania PRMiGD będzie powołany Komitet Rewitalizacji, skupiający różnego typu interesariuszy tego procesu, funkcjonujący zgodnie z wymogami *Ustawy z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji*. W przypadku Programu

Rewitalizacji Miasta i Gminy Drobin rola Komitetu będzie szersza niż przewidziana ustawą, gdyż przedstawiciele Komitetu będą bezpośrednio uczestniczyć w realizacji części z etapów procesu wdrażania GPR.

Poniższa tabela prezentuje zaangażowanie różnych kategorii interesariuszy na poszczególnych etapach wdrażania PRMiGD wraz z odpowiednimi mechanizmami.

Tab. 42. Mechanizmy partycypacji w procesie wdrażania PRMiGD

Etap wdrażania PRMiGD	Kategoria uczestniczących interesariuszy	Stosowane mechanizmy
Przygotowanie przedsięwzięć	<ul style="list-style-type: none"> • Grupy docelowe dla danego projektu 	<ul style="list-style-type: none"> • Informowanie interesariuszy o przygotowywanym projekcie • Nabór interesariuszy-realizatorów • Nabór interesariuszy-uczestników
Realizacja przedsięwzięć	<ul style="list-style-type: none"> • Grupy docelowe dla danego projektu • Ogół społeczności gminy 	<ul style="list-style-type: none"> • Bezpośredni udział interesariuszy w realizacji • Informowanie interesariuszy o realizowanym przedsięwzięciu
Ocena realizacji przedsięwzięć	<ul style="list-style-type: none"> • Członkowie Komitetu Rewitalizacji • Grupy docelowe dla danego projektu • Ogół społeczności gminy 	<ul style="list-style-type: none"> • Bezpośredni udział w komisjach oceniających realizację założonych rezultatów • Ankietowanie, wywiady • Informowanie o rezultatach przedsięwzięcia
Ewaluacja procesu wdrażania PRMiGD	<ul style="list-style-type: none"> • Członkowie Komitetu Rewitalizacji • Ogół społeczności gminy 	<ul style="list-style-type: none"> • Bezpośredni udział w ewaluacji procesu wdrażania PRMiGD • Informowanie o rezultatach ewaluacji
Analiza wpływu PRMiGD na obszar gminy	<ul style="list-style-type: none"> • Członkowie Komitetu Rewitalizacji • Mieszkańcy (pod)obszaru rewitalizacji • Grupa docelowa dla danego kierunku działań 	<ul style="list-style-type: none"> • Bezpośredni udział w analizie • Ankietowanie, wywiady • Ankietowanie, wywiady
Aktualizacja PRMiGD	<ul style="list-style-type: none"> • Ogół społeczności gminy 	<ul style="list-style-type: none"> • Informowanie o procesie aktualizacji • Ankietowanie, wywiady • Warsztaty • Konsultacje proponowanych zmian

5. System monitorowania i oceny programu rewitalizacji

Podmiotem odpowiedzialnym za monitorowanie Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Drobin jest Zespół ds. Rewitalizacji. Zespół będzie samodzielnie prowadził działania monitorujące. Wszystkie podmioty realizujące przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą zobowiązane do dostarczania Zespołowi informacji nt. realizacji przedsięwzięć w zakresie i formie określonej przez Zespół dla poszczególnych przedsięwzięć. Proces zbierania informacji będzie miał charakter ciągły, a ich agregowanie będzie następowało raz na miesiąc.

Monitoring będzie obejmował następujące zagadnienia:

- poziom realizacji wskaźników określonych dla przedsięwzięć i celów szczegółowych
- występujące opóźnienia w realizacji poszczególnych przedsięwzięć i całego programu oraz ich przyczyny
- występujące odstępstwa w realizacji programu
- występujące inne problemy realizacji poszczególnych przedsięwzięć i całego programu rewitalizacji

Źródłem informacji będą:

1/ sprawozdania realizatorów/beneficjentów, do których przedstawienia będą zobowiązani umową o przyznanie dotacji - częstotliwość sporządzania sprawozdań będzie zależała od okresu realizacji przedsięwzięcia; zasadniczo stosowany będzie model: „Raport wstępny + Raport pośredni + raport końcowy” z modyfikacjami (np. rezygnacja z raportu pośredniego w przypadku krótkotrwałych przedsięwzięć. Raport wstępny będzie miał za cel przede wszystkim identyfikację i eliminację ewentualnych problemów, które mogą zagrozić realizacji przedsięwzięcia. Raport pośredni pozwoli określić terminowość realizacji przedsięwzięcia i osiągalny poziom wskaźników. Raport końcowy pozwoli ocenić poziom realizacji wskaźników i jakość realizacji przedsięwzięcia (jego wartość niemierzalną);

2/ ankiety uczestników; ankiety pozwolą na jakościową ocenę realizacji przedsięwzięć i ich efektów z punktu widzenia beneficjentów tych działań

3/ wizyty monitorujące przedsięwzięcia z udziałem przedstawicieli Zespołu ds. Rewitalizacji i Komitetu Rewitalizacji. Wizyty pozwolą zapoznać się naocznie z procesem realizacji przedsięwzięcia i omówić z realizatorem ewentualne problemy występujące w trakcie realizacji.

Dane zebrane w procesie monitoringu będą bazą dla opracowania dorocznych Raportów nt. realizacji Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Drobin. Raport ten będzie przedstawiany podmiotowi odpowiedzialnemu – Burmistrzowi, a za jego pośrednictwem – Radzie Miejskiej i Komitetowi Rewitalizacji. Będzie też upubliczniony przez Biuletyn Informacji Publicznej Miasta i Gminy Drobin.

Dane zebrane w procesie monitoringu będą także podstawą do oceny postępów procesu realizacji programu rewitalizacji. Ocena (ewaluacja) realizacji programu będzie także obowiązkiem Zespołu ds. Rewitalizacji. Jednak w celu zapewnienia obiektywizmu tej oceny, Zespół zatrudni niezależnego eksperta (ewaluatora). W procesie ewaluacji będą także uczestniczyć przedstawiciele Komitetu Rewitalizacji. Ewaluacja, zgodnie z obowiązującą metodyką, będzie oparta o następujące kryteria:

- efektywności procesu realizacji PRMiGD (stosunek poniesionych nakładów do uzyskanych wyników i rezultatów działań),
- skuteczności procesu (stopień realizacji założonych celów, skuteczność zastosowanych metod i narzędzi)
- trafności celów programu (stopień, w jakim odpowiadają one występującym na obszarze rewitalizacji problemom)
- odpowiedności procesu (całość efektów procesu rewitalizacji: zakładanych i nieplanowanych, także ewentualnych efektów negatywnych)

Tab. 43. Wskaźniki realizacji celów PRMiGD

Cel główny	CG 1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego obszaru rewitalizacji
Wskaźnik realizacji	W 1. Wyhamowanie procesu depopulacji na obszarze rewitalizacji
Cel szczegółowy	CS 1.1. Aktywizacja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji
Wskaźnik realizacji	W 1.1. Wzrost liczby organizacji społecznych na obszarze rewitalizacji o 20%
Cel szczegółowy	CS 1.2. Podniesienie poziomu edukacji i świadomości społeczności obszaru rewitalizacji
Wskaźnik realizacji	W 1.2. Wzrost liczby inicjatyw społeczności obszaru rewitalizacji o 50%
Cel szczegółowy	CS 1.3. Przeciwdziałanie patologiom i podniesienie stanu bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji
Wskaźniki realizacji	W 1.3. Odczuwalna, w opinii większości mieszkańców obszaru rewitalizacji, poprawa stanu bezpieczeństwa na obszarze (opinia ponad 50% respondentów ankiety)
Cel szczegółowy	CS 1.4. Poprawa zdrowotności obecnego i przyszłych pokoleń mieszkańców obszaru rewitalizacji
Wskaźniki realizacji	W 1.4. Poprawa, w opinii większości mieszkańców obszaru rewitalizacji, warunków zdrowotnych na obszarze (opinia ponad 50% respondentów ankiety)
Cel szczegółowy	CS 1.5. Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego gminy dla zwiększenia identyfikacji mieszkańców obszaru rewitalizacji z ich małą ojczyzną
Wskaźniki realizacji	W 1.5. Wzrost odsetka mieszkańców obszaru rewitalizacji identyfikujących się z ich małą ojczyzną o 20% (ankiety: na początku i na koniec okresu realizacji Programu)
Cel główny	CG 2. Rozwój gospodarczy obszaru rewitalizacji dla podniesienia jakości życia mieszkańców
Wskaźniki realizacji	W.2. Liczba stworzonych miejsc pracy na obszarze rewitalizacji - 50
Cel szczegółowy	CS 2.1. Wzrost zatrudnialności mieszkańców obszaru rewitalizacji
Wskaźniki realizacji	W 2.1. Spadek wskaźnika długotrwałego bezrobocia o 20 %
Cel szczegółowy	CS 2.2. Zwiększenie opłacalności rolnictwa
Wskaźniki realizacji	W 2.2. Wzrost o 20% liczby rolników na obszarze rewitalizacji zajmujących się sprzedażą bezpośrednią lub przetwórstwem spożywczym
Cel szczegółowy	CS 2.3. Promocja i rozwój potencjału gospodarczego obszaru rewitalizacji
Wskaźniki realizacji	W.2.3. Wzrost liczby przedsiębiorstw na obszarze rewitalizacji – o 15%
Cel główny	CG 3. Rozwój funkcjonalny obszaru rewitalizacji
Wskaźnik realizacji	W 3. Odczuwalna, w opinii większości mieszkańców obszaru rewitalizacji, poprawa funkcjonalności obszaru (opinia ponad 50% respondentów ankiety)
Cel szczegółowy	CS 3.1. Poprawa stanu dróg i ulic
Wskaźniki realizacji	W 3.1. Liczba zmodernizowanych i wyremontowanych odcinków dróg gminnych lub ulic – 6
Cel szczegółowy	CS 3.2. Poprawa funkcjonalności przestrzeni publicznej
Wskaźniki realizacji	W 3.2. Liczba zbudowanych obiektów infrastruktury publicznej – 3
Cel szczegółowy	CS 3.3. Tworzenie i podnoszenie standardu mieszkań komunalnych
Wskaźniki realizacji	W 3.3. Liczba zbudowanych lub zmodernizowanych mieszkań komunalnych na obszarze rewitalizacji – 17

Cel szczegółowy	CS 3.4. Rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej na obszarze rewitalizacji
Wskaźniki realizacji	W 3.4.1. Liczba gospodarstw domowych na obszarze z dostępem do multimedialnej sieci - 300

Wskaźniki realizacji celów PRMiG Drobin obliczane będą w odniesieniu do roku 2016, przyjętego jako bazowy w diagnozie.

Podmiotem odpowiedzialnym za monitorowanie Programu rewitalizacji Miasta i Gminy Drobin jest Zespół ds. Rewitalizacji. Zespół będzie samodzielnie prowadził działania monitorujące. Wszystkie podmioty realizujące przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą zobowiązane do dostarczania Zespołowi informacji nt. realizacji przedsięwzięć w zakresie i formie określonej przez Zespół dla poszczególnych przedsięwzięć. Proces zbierania informacji będzie miał charakter ciągły, a ich agregowanie będzie następowało raz na miesiąc.

Ocena (ewaluacja) realizacji PRMiGD będzie także obowiązkiem Zespołu ds. Rewitalizacji. Jednak w celu zapewnienia obiektywizmu tej oceny, Zespół zatrudni niezależnego eksperta (ewaluatora). W procesie ewaluacji będą także uczestniczyć przedstawiciele Komitetu Rewitalizacji.

Organem decyzyjnym, inicjującym, nadzorującym realizację, oceniającym wyniki i podejmującym oparte na tych wynikach decyzje dotyczące realizacji i zmian (aktualizacji) Programu Rewitalizacji, będzie Komitet Rewitalizacji. Zmiany w Programie będą wprowadzane w sposób uspołeczniony, analogicznie jak w procesie opracowania PR.

Ocena realizacji PRMiGD odbędzie się dwukrotnie: ocena okresowa (*interim*) będzie miała miejsce w 2020 roku, mniej więcej w połowie okresu realizacji, zaś ocena końcowa (*ex-post*) – w 2022 roku, po zakończeniu wdrażania. Będzie jej towarzyszyć analiza wpływu realizacji PRMiGD na obszar gminy i sytuacji na tym obszarze (wpływu czynników zewnętrznych) prowadzona przez Zespół ds. Rewitalizacji we współpracy z innymi podmiotami Gminy i, jeśli konieczne, ze wsparciem eksperckim.

Rezultatem ewaluacji procesu realizacji PRMiGD i analizy wpływu realizacji Programu na obszar gminy może być aktualizacja PRMiGD. Odbędzie się ona w efekcie uchwały Rady Gminy podjętej na wniosek Burmistrza.

VIII. Opis powiązań gminnego programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi gminy

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Drobin jest wyraźnie powiązany z dokumentami strategicznymi Gminy Drobin, jakimi są *Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Drobin do 2020 roku* oraz obowiązujące *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Drobin*.

Mimo że strategia rozwoju została opracowana aż 10 lat temu wiele jej celów pozostaje aktualnych i tożsamyh lub zbieżnych z celami i kierunkami działań Programu Rewitalizacji (mimo różnych funkcji obu dokumentów). Realizacja Programu będzie także realizacją dwóch średniookresowych celów Strategii:

- Wprowadzenie w życie Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Drobin
- Wprowadzenie w życie Lokalnego Programu Rozwoju Łęg

Cel strategiczny I *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Drobin do 2020 roku*:

Wypracowanie atrakcyjnej lokalnej oferty egzystencjalnej adresowanej do mieszkańców, a w szczególności młodzieży Drobin

Cele średnioterminowe *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Drobin do 2020 roku*:

- Podniesienie samoświadomości i aktywności społecznej mieszkańców
- Realizacja projektów integracyjnych (w dziedzinie: kultury, społecznej, zawodowej)
- Podtrzymywanie i rozwój aktywności osób niepełnosprawnych
- Wspieranie inicjatyw lokalnych w obszarze kultury, sportu i rekreacji
- Reaktywowanie gminnego ośrodka kultury
- Stwarzanie warunków do aktywnego wypoczynku i rekreacji mieszkańcom gminy i przyjezdnym
- Wyznaczenie na terenie gminy miejsc pod rekreację i turystykę, i rozwój bazy turystyczno-rekreacyjnej

Cele i kierunki *Programu Rewitalizacji*:

Cel Główny 1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego obszaru rewitalizacji

Cel Szczegółowy 1.1. Aktywizacja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji

Kierunki działań:

K 1.1.1. Integracja mieszkańców

K 1.1.2. Animacja działań

K 1.1.3. Rozwój identyfikacji mieszkańców z ich małą ojczyzną

K 1.1.4. Tworzenie i podniesienie jakości infrastruktury społecznej służącej integracji i aktywności mieszkańców

Cel strategiczny I *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Drobin do 2020 roku*:

Wypracowanie atrakcyjnej lokalnej oferty egzystencjalnej adresowanej do mieszkańców, a w szczególności młodzieży Drobin

Cele średnioterminowe *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Drobin do 2020 roku*:

- Podniesienie samoświadomości i aktywności społecznej mieszkańców
- Rozwój bazy oświatowej

Cel strategiczny VI *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Drobin do 2020 roku*:

Aktywizacja mieszkańców i rozwój ich potencjału poprzez realizację projektów o charakterze społecznym

Cele średnioterminowe *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Drobin do 2020 roku*:

- Organizowanie szkoleń dla mieszkańców celem podnoszenia ich kwalifikacji zawodowych

- Organizowanie zajęć edukacyjno-kulturalnych dla dzieci i młodzieży celem podniesienia ich wiedzy, a także rozbudzenia zainteresowań
- Organizacja zajęć podnoszących głównie poziom edukacyjny dzieci i młodzieży tj. w zakresie języków obcych, szkoleń zawodowych itp.

Cele i kierunki Programu Rewitalizacji:

Cel Główny 1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego obszaru rewitalizacji

Cel Szczegółowy 1.2. Podniesienie poziomu edukacji i świadomości społeczności obszaru rewitalizacji

Kierunki działań:

K 1.2.1. Rozwój kompetencji kluczowych i wykorzystanie talentów

Rozwój edukacji zawodowej

K 1.2.2. Rozwój umiejętności w zakresie przedsiębiorczości

K 1.2.3. Poprawa warunków lokalowych dla edukacji

Cel strategiczny I Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Drobin do 2020 roku:

Wypracowanie atrakcyjnej lokalnej oferty egzystencjalnej adresowanej do mieszkańców, a w szczególności młodzieży Drobin

Cele średnioterminowe Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Drobin do 2020 roku:

- Wzrost bezpieczeństwa ludzi i mienia

Cel strategiczny V Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Drobin do 2020 roku:

Wykorzystanie dogodnego położenia komunikacyjnego dla pobudzenia rozwoju gminy

Cele średnioterminowe Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Drobin do 2020 roku:

- Poprawa bezpieczeństwa na jezdnich (sygnalizacja świetlna, pasy, oświetlenie itp.)

Cele i kierunki Programu Rewitalizacji:

Cel Główny 1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego obszaru rewitalizacji

Cel Szczegółowy 1.3. Przeciwdziałanie patologiom i zwiększenie bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji

Kierunki działań:

K 1.3.1. Poszerzenie oferty zajęć dla młodzieży

K 1.3.2. Ograniczenie przestępczości

K 1.3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa komunikacyjnego

Cel strategiczny III Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Drobin do 2020 roku:

Wykreowanie i promocja nowego wizerunku gminy kierującej się w działaniach zasadą rozwoju zrównoważonego

Cele średnioterminowe Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Drobin do 2020 roku:

- Dokończenie budowy sieci kanalizacyjnej poprzez wykonanie przyłączy, szamb z systemem wywozu ścieków do oczyszczalni i przydomowych oczyszczalni

Cele i kierunki Programu Rewitalizacji:

Cel Główny 1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego obszaru rewitalizacji

Cel Szczegółowy 1.4. Zwiększenie zdrowotności obecnego i przyszłych pokoleń mieszkańców obszaru rewitalizacji

Kierunki działań:

K 1.4.1. Ochrona środowiska życia społeczności obszaru rewitalizacji

K 1.4.2. Propagowanie i tworzenie warunków do zdrowego stylu życia

Cel strategiczny IV Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Drobin do 2020 roku:

Pobudzenie przedsiębiorczości na terenie gminy, szczególnie w obszarze MSP i turystyki

Cele średnioterminowe Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Drobin do 2020 roku:

- Opracowanie nowych produktów turystycznych m.in. opartych o zespoły popałacowe i historię gminy

Program operacyjny 4.6 dla CS IV:

Restaurowanie zabytków i miejsc pamięci narodowej

Cele i kierunki Programu Rewitalizacji:

Cel Główny 1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego obszaru rewitalizacji

Cel Szczegółowy 1.5. Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego dla zwiększenia identyfikacji mieszkańców obszaru rewitalizacji z ich małą ojczyzną

Kierunki działań:

K 1.5.1. Ochrona i rewitalizacja zabytkowych budowli

K 1.5.2. Ochrona i rewitalizacja zabytkowych parków

K 1.5.3. Promocja dziedzictwa i edukacja historyczna i kulturowa mieszkańców

Cel strategiczny IV Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Drobin do 2020 roku:

Pobudzenie przedsiębiorczości na terenie gminy, szczególnie w obszarze MSP i turystyki

Cele średnioterminowe Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Drobin do 2020 roku:

- Doskonalenie działania Gminnego Centrum Informacji Gospodarczej
- Organizowanie szkoleń dla mieszkańców celem podnoszenia ich kwalifikacji zawodowych

Cele i kierunki Programu Rewitalizacji:

Cel Główny 2. Rozwój gospodarczy obszaru rewitalizacji dla podniesienia jakości życia mieszkańców

Cel Szczegółowy 2.1. Wzrost zatrudnialności mieszkańców obszaru rewitalizacji

Kierunki działań:

K 2.1.1. Doradztwo zawodowe

K 2.1.2. Szkolenia zawodowe dla osób bezrobotnych

Cel strategiczny II Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Drobin do 2020 roku:

Uważna modernizacja i monitoring zmian w rolnictwie gminnym

Cele średnioterminowe Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Drobin do 2020 roku:

- Wdrożenie cyklu szkoleń dotyczących produkcji zdrowej żywności

Cele i kierunki Programu Rewitalizacji:

Cel Główny 2. Rozwój gospodarczy obszaru rewitalizacji dla podniesienia jakości życia mieszkańców

Cel Szczegółowy 2.2. Zwiększenie opłacalności rolnictwa

Kierunki działań:

K 2.2.1. Promocja i wsparcie sprzedaży bezpośredniej produktów rolnych

Cel strategiczny IV Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Drobin do 2020 roku:

Pobudzenie przedsiębiorczości na terenie gminy, szczególnie w obszarze MSP i turystyki

Cele średnioterminowe Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Drobin do 2020 roku:

- Stwarzanie warunków do rozwoju przetwórstwa rolno – spożywczego na terenie gminy
- Opracowanie i wdrożenie gminnego programu promocji Drobin
- Stworzenie systemu prawno-organizacyjnego dla ściągania inwestorów
- Opracowanie strategii gospodarczej gminy dla pozyskania inwestorów
- Budowa dróg dojazdowych do istniejących i powstających firm

- Utworzenie Gminnej Strefy Gospodarczej
- Promocja oferty gospodarczej dla inwestorów
- Utworzenie inkubatora działalności gospodarczej pozarolniczej w Drobinie
- Wykreowanie imprezy promocyjnej o zasięgu regionalnym

Cele i kierunki Programu Rewitalizacji:

Cel Główny 2. Rozwój gospodarczy obszaru rewitalizacji dla podniesienia jakości życia mieszkańców

Cel Szczegółowy 2.3. Promocja i rozwój potencjału gospodarczego obszaru rewitalizacji

Kierunki działań:

- K 2.3.1. Tworzenie wizerunku obszaru w branży spożywczej
- K 2.3.2. Strategiczne zarządzanie rozwojem gospodarczym
- K 2.3.3. Tworzenie warunków dla inwestycji
- K 2.3.4. Rozwój potencjału gospodarczego obszaru rewitalizacji

Cel strategiczny V Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Drobin do 2020 roku:

Wykorzystanie dogodnego położenia komunikacyjnego dla pobudzenia rozwoju gminy

Cele średnioterminowe Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Drobin do 2020 roku:

- Stworzenie racjonalnych powiązań dróg lokalnych z drogami krajowymi
- Budowa nowoczesnych ulic w mieście wraz z chodnikami i oświetleniem
- Poprawa stanu nawierzchni ulic

Cele i kierunki Programu Rewitalizacji:

Cel Główny 3. Rozwój funkcjonalny obszaru rewitalizacji

Cel Szczegółowy 3.1. Poprawa stanu dróg i ulic

Kierunki działań:

- K 3.1.1. Modernizacja nawierzchni ulic
- K 3.1.2. Budowa chodników
- K 3.1.3. Budowa parkingów

Cel strategiczny I Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Drobin do 2020 roku:

Wypracowanie atrakcyjnej lokalnej oferty egzystencjalnej adresowanej do mieszkańców, a w szczególności młodzieży Drobin

Cele średnioterminowe Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Drobin do 2020 roku:

- Zaprojektowanie i wykonanie urządzeń małej architektury

Cele i kierunki Programu Rewitalizacji:

Cel Główny 3. Rozwój funkcjonalny obszaru rewitalizacji

Cel Szczegółowy 3.2. Poprawa funkcjonalności przestrzeni publicznej

Kierunki działań:

- K 3.2.1. Rozwój infrastruktury towarzyszącej komunikacji
- K 3.2.1. Rozwój infrastruktury sanitarnej

Cel strategiczny I Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Drobin do 2020 roku:

Wypracowanie atrakcyjnej lokalnej oferty egzystencjalnej adresowanej do mieszkańców, a w szczególności młodzieży Drobin

Cele średnioterminowe Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Drobin do 2020 roku:

- Opracowanie koncepcji gospodarki mieszkaniowej w gminie

Cele i kierunki Programu Rewitalizacji:

Cel Główny 3. Rozwój funkcjonalny obszaru rewitalizacji

Cel Szczegółowy 3.3. Tworzenie i podnoszenie standardu mieszkań komunalnych

Kierunki działań:

K 3.3.1. Budowa mieszkań komunalnych

K 3.3.2. Podniesienie standardu istniejących mieszkań komunalnych

Cel strategiczny I Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Drobin do 2020 roku:

Wypracowanie atrakcyjnej lokalnej oferty egzystencjalnej adresowanej do mieszkańców, a w szczególności młodzieży Drobin

Cele średnioterminowe Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Drobin do 2020 roku:

- Stwarzanie warunków do odpowiedniej jakości sieci usługowej w celu zaspokojenia potrzeb społeczeństwa

Cele i kierunki Programu Rewitalizacji:

Cel Główny 3. Rozwój funkcjonalny obszaru rewitalizacji

Cel Szczegółowy 3.4. Rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej na obszarze rewitalizacji

Kierunki działań:

K 3.4.1. Zapewnienie mieszkańcom taniego dostępu do zintegrowanych usług medialnych

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Drobin wykazuje bardzo silne związki ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Drobin.

W świetle przeprowadzonych dla potrzeb Studium analiz w zakresie przekształceń funkcjonalno – przestrzennych zakłada się m.in.:

1) poprawę warunków życia mieszkańców poprzez rozbudowę infrastruktury społecznej oraz funkcji kulturalnych, poprzez:

- a) stwarzanie warunków do aktywnego wypoczynku i rekreacji mieszkańcom gminy i przyjezdnym,
- b) stworzenie warunków dla rozwoju i poprawy jakości usług służących zaspokajaniu potrzeb społeczeństwa,
- c) rozwój zabudowy mieszkaniowej, w tym zasobów komunalnych,
- d) poprawę stanu zagospodarowania przestrzeni publicznych;

2) wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich, poprzez:

- a) stwarzanie warunków do rozwoju przetwórstwa rolno–spożywczego na terenie Gminy,
- b) umożliwienie rozwoju funkcji obsługi rolnictwa oraz działalności pozarolniczej;

3) wykreowanie i promocję wizerunku Gminy jako kierującej się w swoich działaniach zasadą zrównoważonego rozwoju, poprzez poprawę stanu środowiska naturalnego – dalszą, systematyczną rozbudowę sieci kanalizacyjnej, uporządkowanie gospodarki ściekowej na nieprzewidzianych do objęcia siecią kanalizacyjną obszarach, kompleksowy rozwój systemu zbiórki i segregacji odpadów, likwidację dzikich wysypisk śmieci oraz dążenie do minimalizacji zanieczyszczeń komunikacyjnych.

Według Studium: „jednym z najważniejszych elementów kształtowania strefy centrum miasta Drobin jest wykreowanie atrakcyjnej, wielofunkcyjnej i bezpiecznej przestrzeni publicznej, stanowiącej wizytówkę Gminy. Właściwie ukształtowana przestrzeń publiczna może sprzyjać interakcji pomiędzy

jednostkami, grupami społecznymi, definiuje tożsamość i przynależność do Gminy. Zakorzeniona w świadomości mieszkańców wartość przestrzeni zlokalizowanej w Mieście warunkuje mentalną przynależność oraz chęć i potrzebę uczestniczenia w życiu Gminy.

Biorąc pod uwagę w/w kryteria wyznaczono obszar przestrzeni publicznej w centrum miasta Drobin, obejmujący Rynek wraz z najbliższym otoczeniem. Kształtowanie przestrzeni publicznej wymaga:

- 1) przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych;
- 2) podniesienia standardu zagospodarowania terenów publicznych oraz otaczającej ich zabudowy”

W odniesieniu do kształtowania wielofunkcyjnego rozwoju wsi *Studium* mówi:

„Kształtowanie wielofunkcyjnego rozwoju wsi winno polegać na wzbogaceniu przestrzeni poprzez:

- 1) kształtowanie wielofunkcyjnych centrów wsi, szczególnie gęsto zaludnionych o zwartej zabudowie – **Łęg Probostwo, Kozłowo, Rogotwórk**, jako przestrzeni publicznych służących integracji społeczności lokalnej z koncentracją zabudowy usługowej;
- 2) podkreślenie walorów historycznych miejscowości, poprzez rewitalizację obiektów i obszarów zabytkowych;
- 3) podniesienie jakości przestrzeni publicznych, poprzez m.in. modernizację dróg i nawierzchni placów, budowę chodników i ścieżek rowerowych oraz oświetlenia ulicznego;
- 4) rozwój infrastruktury technicznej (szczególnie sieci kanalizacyjnej) i społecznej;
- 5) realizację ogólnodostępnych terenów zieleni urządzonej oraz obiektów sportowo-rekreacyjnych;
- 6) rozwój i zachowanie funkcji pozarolniczych, poprzez ochronę środowiska na obszarach wiejskich, zachowanie różnorodności biologicznej i krajobrazu;
- 7) pobudzenie aktywności środowisk lokalnych oraz organizację imprez plenerowych integrujących społeczność lokalną.”

Zdefiniowany w niniejszym *Programie Rewitalizacji Miasta i Gminy Drobin* obszar rewitalizacji obejmuje centrum Drobin oraz wymienione w *Studium* jako kształtujące się ośrodki lokalne sołectwa Łęg Probostwo, Kozłowo oraz po-PGR-owskie sołectwo Nagórki Dobrskie oraz Setropie.

Gmina nie posiada w chwili obecnej aktualnej Strategii rozwiązywania problemów społecznych. Proces opracowania nowej Strategii jest w trakcie przygotowania.

Spis rycin i tabel

Spis rycin

- Ryc. 1. Położenie gminy Drobin, s.6
- Ryc. 2. Układ osadniczy gminy Drobin, s.7
- Ryc. 3. Zmiany liczby mieszkańców gminy Drobin w okresie 2001 – 2016, s.20
- Ryc. 4. Przyrost naturalny w gminie Drobin w okresie 2007 – 2016, s.20-21
- Ryc. 5. Wielkość migracji w gminie Drobin w okresie 2007-2016, s.21
- Ryc. 6. Udział procentowy ekonomicznych grup wiekowych w gminie Drobin, powiecie płockim i na Mazowszu (stan na 31.12.2016), s.22
- Ryc. 7. Ludność gminy Drobin wg ekonomicznych grup wiekowych w 2007 i 2016 roku, s.23
- Ryc. 8. Obciążenie demograficzne w gminie Drobin na tle powiatu płockiego, Mazowsza i kraju (2016), s.23
- Ryc. 9. Obciążenie demograficzne w gminie Drobin w 2007 i 2016 roku, s.24
- Ryc. 10. Zmiany liczby uczniów placówek oświatowych poszczególn. poziomów w gminie Drobin, s.25
- Ryc. 11. Zmiany całkowitej liczby uczniów placówek oświatowych w gminie Drobin, s.25
- Ryc. 12. Udział % dotacji w wydatkach na pomoc społeczną w gminie Drobin w okresie 2010-16, s.33
- Ryc. 13. Liczba korzystających z pomocy społecznej w gminie Drobin w okresie 2010-2016, s.34
- Ryc. 14. Osoby objęte pomocą społeczną w gminie Drobin w 2016 roku wg przyczyn, s.35
- Ryc. 15. Struktura użytkowania gruntów w gminie Drobin, s.37
- Ryc. 16. Mapa użytkowania gruntów w gminie Drobin, s.37
- Ryc. 17. Struktura użytków rolnych w gminie Drobin, s.38
- Ryc. 18. Liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w systemie REGON na terenie gminy Drobin w okresie 2007-2016, s.39
- Ryc. 19. Liczba podmiotów gospodarczych w gminie Drobin na 10.000 mieszkańców w wieku produkcyjnym na tle powiatu płockiego, Mazowsza i kraju (2016), s.40
- Ryc. 20. Podział podmiotów gospodarczych w gminie Drobin na sektory, s.41
- Ryc. 21. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych z terenu gminy Drobin w latach 2013-2016, s.43
- Ryc. 22. Struktura wiekowa budynków w gminie Drobin (stan w 2016 r.), s.44
- Ryc. 23. Zestawienie dochodów i wydatków gminy Drobin w okresie 2012-2016, s.47
- Ryc. 24. Wartość dochodów gminy Drobin wg rodzajów w okresie 2012-2016, s.48
- Ryc. 25. Struktura dochodów gminy Drobin w 2016 roku, s.48
- Ryc. 26. Wartość wydatków z budżetu gminy Drobin wg działów w okresie 2012-2016, s.49
- Ryc. 27. Udział % inwestycji w wydatkach Gminy Drobin w okresie 2010-2016, s.50
- Ryc. 28. Podział terytorialny Gminy Drobin, s.56
- Ryc. 29. Zmiana liczby mieszkańców obszarów referencyjnych w latach 2012-2016, s.59
- Ryc. 30. Stopa bezrobocia w jednostkach referencyjnych gminy Drobin w 2016 roku, s.62
- Ryc. 31. Odsetek osób w rodzinach objętych pomocą w populacji jednostek referencyjnych gminy Drobin w 2016 roku, s.64
- Ryc. 32. Liczba przestępstw w okresie 2014-2016 w jednostkach referencyjnych gminy Drobin, s.65
- Ryc. 33. Natężenie negatywnych zjawisk społecznych, s.68
- Ryc. 34. Wskaźnik przedsiębiorczości w jednostkach referencyjnych gminy Drobin w 2016 roku, s.69
- Ryc. 35. Występowanie negatywnych zjawisk w sferze środowiska, s.72
- Ryc.36. Liczba budynków wybudowanych przed 1945 r. w jednost. referencyjnych gminy Drobin, s.74
- Ryc.37. Występowanie zdegradowanych obiektów dziedzictwa kulturowego, s.76
- Ryc.38. Obszar zdegradowany (o ponadprzeciętnym natężeniu negatywnych zjawisk), s.78
- Ryc.39. Obszar rewitalizacji w gminie Drobin, s.79

Spis tabel

- Tab. 1. Drogi w gminie Drobin, s.11
- Tab. 2. Pobór wody z głównych studni komunalnych gminy, s.11
- Tab. 3. Zmiany liczby ludności gminy Drobin w okresie 2001-2016 (wg faktycznego miejsca zamieszkania), s.20
- Tab. 4. Przyrost naturalny w gminie Drobin w okresie 2007 – 2016, s.20
- Tab. 5. Wielkość migracji w gminie Drobin w okresie 2007-2016, s.21
- Tab. 6. Udział procentowy ekonomicznych grup wiekowych w gminie Drobin w 2007 i 2016 roku, s.22
- Tab. 7. Obciążenie demograficzne w gminie Drobin na tle powiatu płockiego, Mazowsza i kraju (2016), s.23
- Tab. 8. Obciążenie demograficzne w gminie Drobin w 2007 i 2016 roku, s.24
- Tab. 9. Zmiany liczby uczniów placówek oświatowych w gminie Drobin, s.24
- Tab. 10. Liczba uczniów w poszczególnych placówkach oświatowych w gminie Drobin, s.27
- Tab. 11. Wyniki sprawdzianu w szóstej klasie szkoły podstawowej w roku 2015/16, s.28
- Tab. 12. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w roku szkolnym 2015/2016, s.28
- Tab. 13. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w roku szkolnym 2016/2017, s.29
- Tab. 14. Frekwencja wyborcza w gminie Drobin na tle powiatu płockiego, Mazowsza/Okręgu Płockiego oraz Polski, s.32
- Tab. 15. Wydatki na pomoc społeczną w gminie Drobin w okresie 2010-2016 i źródła ich finansowania, s.33
- Tab. 16. Liczba korzystających z pomocy społecznej w gminie Drobin w okresie 2010-2016, s.34
- Tabela 17. Liczba osób objętych pomocą ośrodka pomocy społecznej gminy Drobin w 2016 roku wg przyczyn, s.35
- Tab. 19. Liczba wypadków drogowych i ich ofiar w gminie Drobin w latach 2013-2016, s.36
- Tab. 20. Liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w systemie REGON na terenie gminy Drobin w okresie 2007 – 2016, s.39
- Tab. 21. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych z terenu gminy Drobin w latach 2011-2016 (dane na koniec roku), s.43
- Tab. 22. Bezrobocie i bezrobocie i bezrobocie długotrwałe w gminie Drobin na tle powiatu płockiego, Mazowsza i Polski (2016), s.43
- Tab. 23. Wykaz lokali komunalnych oraz socjalnych w gminie Drobin wraz z liczbą mieszkańców, s.45
- Tab. 24. Zdegradowane obiekty i tereny w gminie Drobin – inwentaryzacja, s.46
- Tab. 25. Zestawienie dochodów i wydatków gminy Drobin w okresie 2012-2016, s.47
- Tab. 26. Struktura dochodów gminy Drobin w okresie 2012-2016, s.48
- Tab. 27. Struktura wydatków z budżetu gminy Drobin wg działów w okresie 2012-2016, s.49
- Tab. 28. Udział % inwestycji w wydatkach Gminy Drobin w okresie 2012-2016, s.50
- Tab. 29. Zmiana liczby mieszkańców jednostek referencyjnych w latach 2012-2016, s.58
- Tab. 30. Wykształcenie mieszkańców, s.60
- Tab. 31. Liczba osób bezrobotnych i stopa bezrobocia w jednostkach referencyjnych gminy Drobin w 2016 roku, s.61
- Tab. 32. Odsetek osób w rodzinach objętych pomocą w populacji jednostek referencyjnych gminy Drobin w roku 2016, s.63
- Tab. 33. Liczba przestępstw w okresie 2014-2016 w jednostkach referencyjnych gminy Drobin, s.64
- Tab. 34. Zakres i zasięg negatywnych zjawisk społecznych, s.67
- Tab. 35. Poziom przedsiębiorczości w jednostkach referencyjnych gminy Drobin w 2016 r., s.68
- Tab. 36. Zakres i zasięg negatywnych zjawisk w sferze środowiska, s.71
- Tab. 37. Liczba budynków wybudowanych przed 1945 r. w jednostkach referencyjnych gminy, s.73
- Tab. 38. Występowanie zdegradowanych obiektów dziedzictwa kulturowego, s.75
- Tab. 39. Koncentracja/ponadprzeciętne natężenie problemów w gminie Drobin, s.77

- Tab. 40. Wskaźniki składowe i wskaźniki potrzeb rewitalizacyjnych dla jednostek referencyjnych, s.79
- Tab. 41. Powierzchnia i liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji, s.82
- Tab. 42. Mechanizmy partycypacji w procesie wdrażania PRMiGD, s.146
- Tab. 43. Wskaźniki realizacji celów PRMiGD, s.148

Uzasadnienie

Rewitalizację należy rozumieć jako wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez przedsięwzięcia całościowe (integrujące interwencje na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki), skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością, w sposób zaplanowany oraz zintegrowany przez określenie i realizację programów rewitalizacji.

Udział w takim procesie jest ważny dla wielu osób i podmiotów z obszaru objętego działaniami rewitalizacyjnymi – w tym dla samorządu gminy, mieszkańców tego miejsca, organizacji społecznych, przedsiębiorców, zaś w szczególności wszystkich grup społecznych zagrożonych kryzysem na obszarze objętym procesami rewitalizacyjnymi.

Opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji zostało poprzedzone szczegółową diagnozą w szeroko rozumianym obszarze zagadnień społecznych, a w drugiej kolejności także gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Przeprowadzona analiza pozwoliła dokonać pełnej diagnozy problemów i zagrożeń, wskazać obszary o największej koncentracji zjawisk kryzysowych, a w konsekwencji wyznaczyć obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji. To na nich ostatecznie zdefiniowano katalog działań. W programie ujęto działania, które w najbliższych latach powinny być realizowane z wykorzystaniem środków unijnych (EFRR, EFS, EFRROW) oraz innych środków publicznych oraz prywatnych. Połączenie aktywności wielu osób i instytucji ma pozwolić rozwiązać zdiagnozowane w dokumencie problemy.

**Wykaz imienny radnych Rady Miejskiej w Drobinie
głosujących na IV sesji Rady Miejskiej w Drobinie**

za podjęciem Uchwały Nr IV/49/2019 w dniu 31 stycznia 2019 r.

Lp.	Nazwisko i imię radnego	głosowanie		
		„za”	„przeciw”	„wstrzymuje się”
1.	Bucior Agnieszka	X		
2.	Chrobocińska Renata	X		
3.	Dąbkowski Krzysztof	X		
4.	Kanigowski Ryszard	X		
5.	Kłosiński Adam Zbigniew	X		
6.	Lemanowicz Agnieszka	X		
7.	Lewicki Mariusz	X		
8.	Makomaski Ireneusz	X		
9.	Mielczarek Andrzej	X		
10.	Olendrzyński Benedykt	X		
11.	Samoraj Waldemar	X		
12.	Sobociński Sławomir	X		
13.	Stępień Agnieszka	X		
14.	Wawrowski Andrzej Krzysztof	_____	_____	_____
15.	Zajączkowski Ireneusz	X		

Frekwencja radnych:

- ustawowy skład Rady – 15 radnych
- obecnych podczas głosowania - 14 radnych
- nieobecnych – 1 – poz. 14

Przewodniczący
Rady Miejskiej w Drobinie

Adam Zbigniew Kłosiński

Legenda:

Znak X postawiony w okienku przy nazwisku radnego oznacza oddanie przez niego głosu „za”, „przeciw” lub „wstrzymuje się”.

